

In het spoor van de discipelen

De vergeten beginjaren
van het Christendom

Jozef van Arimathea stichtte eerste Christelijke kerk in Brittannië

Dit boek pakt de geschiedenis op kort na de verrijzenis van de Here Jezus Christus. Jozef van Arimathea speelde in die geschiedenis een belangrijke rol. Zeer oude geschriften vertellen dat deze man door zijn genadeloze vijanden op zee werd gezet. Samen met een paar trouwe metgezellen, in een open boot zonder roeiriemen of zeil, dreven zij ver van hun Judeese thuisland af. Zij keerden ook nooit meer terug, maar stonden daarentegen aan de basis van de verbreiding van het Christelijk geloof.

Jozef van Arimathea was de eerste apostel aan Brittannië. Hij plantte het vaandel van Christus 562 jaar voor Augustinus voet zette op het door zeeën omringde eiland. Met twaalf andere discipelen van de Here Jezus stichtte hij, in wat nu Engeland heet, de eerste openlijke Christelijke kerk. Brittannië werd de voedingsbodem, waar een niet aflatende stroom van jonge bekeerlingen werd opgeleid door de apostelen en discipelen van Christus, die daarna werden uitgezonden naar andere landen om het evangelie te onderwijzen.

Dit boek verhaalt ook zeer boeiend over de het ontstaan van de eerste Christelijke gemeente in Rome, de aanvaarding van het Evangelie door de Kelten, hun oorlogen tegen de Romeinse keizers en de gruwelijke Christenvervolgingen, die uiteindelijk tot staan werden gebracht door de Brit Constantijn, de erfgenaam en wettelijke vertegenwoordiger van de Christelijke dynastie in Brittannië en latere keizer van het Romeinse Rijk. Het is goed dat het ware verhaal over het ontstaan en de verbreiding van het Christelijk geloof zo gedetailleerd aan ons overgeleverd wordt.

ISBN-nr.: 978-90-808032-3-7

Vlichthus Bijbelinformatie

Peellaan 25, 5345 NA Oss

Tel: (0412) 65 05 98

www.vlichthus.nl

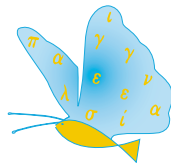
Vlichthus Bijbelinformatie - Oss

Verkoopprijs: € 16,00

In het spoor van de discipelen

De vergeten beginjaren
van het Christendom

George F. Jowett

Vlichthus Bijbelinformatie Oss

COVENANT PUBLISHING CO. LTD

121 Low Etherley, Bishop Auckland, Co Durham, DL 14 0HA United Kingdom
1993

Oorspronkelijke titel: The drama of the lost disciples

Vertaling: Wil Leeuwenhage

© 2004 Vlichthus Bijbelinformatie - Oss

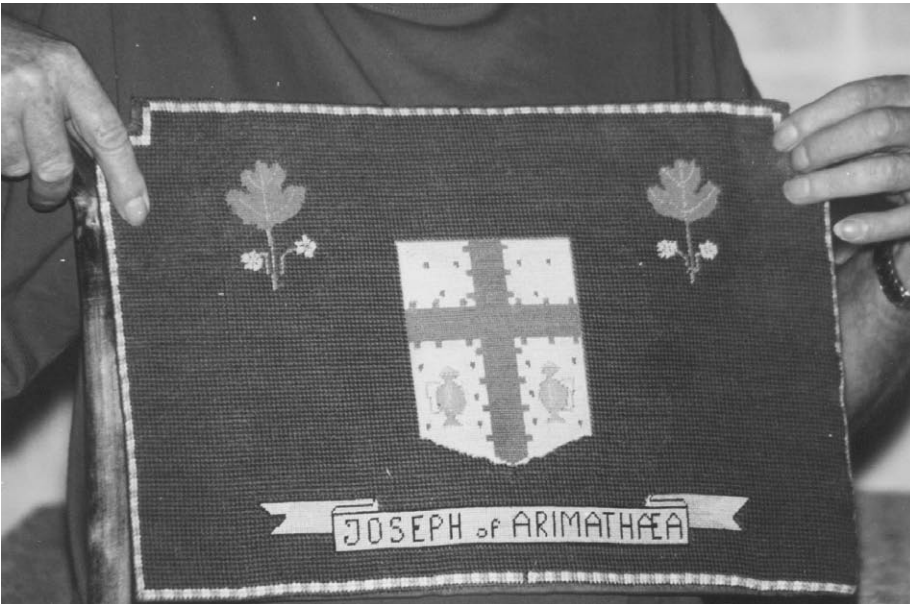
ISBN-nr.: 978-90-808032-3-7

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Chalice Well

Het wapenschild van Jozef van Arimathea

Inhoud

Hoofdstuk		pagina
I	De schande van het kruis	7
II	De Nobilis Decurio	13
III	Wie rolde de steen van het graf?	16
IV	De Gestapo van Saulus en de uittocht in 36 A.D.	25
V	Daar zij licht	31
VI	Overwinning in Zijn Naam	41
VII	Het getuigenis van de Galliërs	56
VIII	Jozef van Arimathea door Filippus in Frankrijk gewijd	62
IX	Jozef wordt de apostel van Brittannië en arriveert op het eiland Avalon	71
X	Het edict van Claudius in 42 A.D.: "Veeg het Christelijke Brittannië van de kaart"	90
XI	Jezus of Jupiter?	97
XII	De koninklijke stichters van de eerste Christelijke gemeente in Rome in 58 A.D.	115
XIII	Heeft Maria in Brittannië gewoond en is zij daar gestorven?	137
XIV	Simon de Zeloot sterft de marteldood en de strijd van Boadicea	154
XV	De galerij met eervolle portretten	166
XVI	Het zendingswerk van Paulus in Brittannië	186
XVII	De Goede Koning Lucius maakt het Christelijk geloof tot staatsgodsdienst	202
XVIII	De Christelijke keizer: Constantijn de Grote	215
XIX	De Beker van het Laatste Avondmaal	230
XX	Het einde van een gouden loopbaan	233

Voorwoord

door de weleerwaarde heer ds. Ansley Rash

Het was Edmund Burk die schreef: "Mensen die nooit terugkijken naar het verleden, zullen nooit vooruit kijken naar de toekomst". En dit is zeker waar als we zien dat alleen een gedegen kennis van wat God in het verleden gedaan heeft door middel van het Britse volk, ons het vertrouwen en de moed kan geven om het onbekende van het huidige tijdperk vol spanningen en tragedie, tegemoet te treden. Dit is voor mij de belangrijkste grond voor de vreugde en voldoening over het voorrecht dat aan mij is verleend, om een voorwoord te schrijven voor dit boek, dat voor ieder die zich bezighoudt met feiten en niet met hersenschimmen, zeer leerzaam en interessant is.

Er is zoveel onzin geschreven over het heidense verleden van Brittannië en er zijn zoveel pogingen ondernomen om onze gerechtvaardigde trots over de waarlijk roemrijke daden van ons volk te vernietigen, dat wij een boek dat bedoeld is om de mensen over juist dit roemrijke verleden te vertellen, van harte verwelkomen. Een boek dat ons vertelt over de eervolle Christelijke erfenis, ons nagelaten door gelovigen in de eerste vier eeuwen van onze jaartelling.

In dit land werd het Christelijk geloof stevig gegrondvest, kort na het lijden en de opstanding van onze Heer en hier werd ook de eerste Christelijke kerk, buiten Jeruzalem, opgericht. Dat gebeurde door de eerste discipelen en volgelingen van het vleesgeworden Woord.

Het is tegenwoordig voor onze kerkelijk en politiek leiders gebruikelijk om een pelgrimstocht naar Rome te maken. Dit om economische zekerheid en kerkelijke eenheid te bewerkstelligen. Maar dit boek herinnert ons er krachtig aan dat in die vroege dagen, toen het Romeinse Rijk nog heidens was, er mensen waren die de woede van de elementen en de dreiging van het zwaard trotseerden en naar de Britse eilanden reisden, om daar het Evangelie van Gods Liefde, Gods Licht en Vrijheid te verkondigen. Om daarna, als de herauten van het kruis, dit vanuit Glastonbury uit te dragen naar Griekenland, Bangor, Lindisfarne en verder naar alle ver afgelegen plaatsen op deze aarde. Want Brittannië - en niet Rome - was in die dagen het lichtbaken van Europa.

De auteur van dit boek, een Canadees van Britse afkomst en een man met vele talenten, heeft ons zeer aan zich verplicht door ons aan ons eervolle verleden en aan onze ernstige verantwoordelijkheid als dienaren en getuigen van God te herinneren. Hij heeft klaarblijkelijk heel veel tijd besteed aan het maken van reizen en aan onderzoek, met het doel de weelde aan kostbare gegevens, die hier aan de lezer wordt aangereikt, te verzamelen en te verifiëren.

Dit boek bevat nieuwe en oude schatten, die zonder twijfel allen die de waarheid over ons roemrijke verleden liefhebben en op waarde schatten zullen aanspreken. Door alles in ogenschouw te nemen en te overwegen wat God in die lang vervlogen generaties tot stand gebracht heeft, zal de lezer gesterkt worden in het geloof en zijn hoop op de toekomst zal vernieuwd worden.

I De schande van het kruis

In april 1995 was het 1963 jaar geleden, namelijk in het jaar 32 A.D., dat zich het meest invloedrijke drama in de geschiedenis van de mensheid afspeelde, toen een Romeinse soldatenbende Christus aan het kruis nagelde op Golgotha's heuvel. Met deze ontorende dood, door de Romeinen speciaal gereserveerd voor de gemeenste misdadigers, hoopten de machtige en fanatieke Sadduceese leiders van het Sanhedrin en de Romeinse procurator over de Palestijnse provincie zich te ontdoen van een verontrustende religieuze invloed, die zij, zoals hun daden duidelijk aantonen, herkenden als een gevaarlijke bedreiging van hun macht.

Vanuit aards standpunt gezien zou het offer van de Here Jezus, hoewel de grote finale van Zijn opdracht, geëindigd zijn als een nutteloos gebaar, als er niet die ene man was geweest. Deze man, slechts terloops genoemd in de droevige gebeurtenissen rondom het kruis, verdwijnt onder een mantel van geheimzinnigheid uit de Bijbelse geschiedenis rond het jaar 36 A.D. Vanaf die tijd neemt de wereldse geschiedschrijving dit thema over. Zorgvuldig bewaarde, zeer oude geschriften en andere onlangs in stoffige, lang vergeten archieven ontdekte documenten die over dat betreffende jaar verhalen, vertellen dat deze man door zijn genadeloze vijanden op zee werd gezet. Samen met een paar trouwe metgezellen, op aflopend tij, in een open boot zonder roeiriemen of zeil, waarmee zij ver van hun Judeese thuisland afdreven, waarnaar zij ook nooit meer teruggekeerd zijn. Om de belangrijke historische draagwijdte van deze ene persoon en de aanzienlijke macht die hij uitoefende te begrijpen, moeten wij op onze schreden terugkeren en nauwkeurig de diep ingrijpende gebeurtenissen onderzoeken die begonnen met de verraderskus van Judas in de Hof van Gethsémané en die eindigden met de kruisiging.

Als men dit doet, kan men niet anders dan zich verbazen over de weerzinwekkende reeks onrechtvaardigheden die de weg baanden tot de arrestatie van de Here Jezus en tot Zijn kruisiging. Dit werd in gang gezet en gehouden door de bittere, dierlijke haat van het corrupte heersende priesterdom in het Joodse Sanhedrin. In die donkere nacht, daar in die door toortsen verlichte tuin, was noch de wijzende vinger van Judas, noch zijn verraderlijke kus nodig om de Here Jezus te herkennen. De Here Jezus was Zelf de verrader voor, door de krijgsknechten kalm tegemoet te treden, vragend of Hij soms degene was die zij zochten. Zonder twijfel kenden de soldaten Jezus van gezicht, doch de wet verlangde dat een burger de identiteit zou

vaststellen, voor men tot arrestatie kon overgaan. Voor deze historische, minderwaardige daad, het verraden van zijn Meester, kreeg Judas dertig zilverstukken betaald door het Sanhedrin. In tegenstelling tot wat algemeen gedacht wordt, was het niet de Romeinse wacht die de Heer arresteerde. Deze arrestatie werd uitgevoerd door de krijgsknechten van de hogepriester, op gezag van het Sanhedrin. Dit was niet in overeenstemming met de wet. Het Sanhedrin had niet het gezag om een burger te arresteren. Deze macht behoorde uitsluitend toe aan het Romeinse gerechtshof, dat toen over Judea regeerde. Deze macht kon alleen uitgeoefend worden op last van de Romeinse overheid, bij een door haar erkende aanklacht.

De Here Jezus bood geen tegenstand. Rustig wandelde Hij tussen de krijgsknechten - die Hem niet aan durfden raken - naar de tempel om te verschijnen voor het Sanhedrin. De zitting hebbende leden daarvan waren bijeengeroepen voor een crisisvergadering rond middernacht, met als enig doel dat de Here Jezus veroordeeld zou worden door dit priesterlijke gerechtshof. Hier constateren we weer een buitengewone overtreding van de rechtsgang. Het Romeins recht stond niet toe dat misdadigers na zons- ondergang door de rechtbank verhoord werden. Ook in een crisissituatie kon een gerechtelijk onderzoek, zelfs niet in een zaak over leven of dood, na zons- ondergang gehouden worden. Daarenboven was zo'n zaak over leven of dood het voorrecht van de Romeinse Rechtbank en kon alleen voor de Romeinse landvoogd gebracht worden. Toch zien we hier hoe Kajafas, de hogepriester van het Sanhedrin, met opzet de oppermachtige Romeinse overheid uitdaagt door een hoorzitting over leven of dood te houden. En dat nog wel omstreeks middernacht!

Op het eerste gezicht is men bereid aan te nemen dat de Joden een machtig volk waren, dat door de Romeinen genoeg gevreesd werd om hen een zekere gerechtelijke vrijheid te verlenen. Maar dit was zeker niet het geval. De Joden waren onderdanen van het Romeinse Rijk en werden door de Romeinen met de minachting en afkeer bekeken die heersers meestal bewaren voor de minsten onder de aan hen onderworpenen. De buitengerechtelijke praktijken van Kajafas onthullen tweeërlei omstandigheden, die zelfs bij oppervlakkig onderzoek voor de hand liggen. Ten eerste onthullen ze de wanhoop en de onzekerheid over de eigen positie, waarin het Sanhedrin zich gebracht zag door de populariteit van de leringen van de Here Jezus. En ten tweede bewijzen ze dat Kajafas kennis had van een schadelijk politiek geheim, waardoor hij de wraak van de Romeinse landvoogd durfde te trotseren.

In deze drukke, overvolle bijeenkomst van het Sanhedrin werd de rijzige, statige Jezus voor het aangezicht van Zijn aartsvijanden gebracht: Kajafas en zijn schoonvader Annas, die de heersende priesters in het Judaïsme waren. Tevens waren zij de vertegenwoordigers van de machtige, heerszuchtige Sadduceese families waartoe zij behoorden. Nooit eerder en ook nooit meer nadien is een rechtszaak zo beladen geweest met zoveel tegenstrijdige emoties. Kwaadaardige haat spuwde vergif in de gespannen vergadering en daagde onheilspellend allen die het voorgenomen besluit van de Sadduceeën durfden tegenstaan, uit. De kwaadaardigheid was zo sterk dat men zelfs heden ten dage er direct van overtuigd is dat ieder die het voor de gevangene op zou durven nemen een ten dode opgeschreven man was.

In tegenstelling tot de algemeen heersende mening dat de Here Jezus volledig omringd was door vijanden bij dat middernachtelijk verhoor, is in het licht van recente vondsten gebleken dat dit geheel anders was. Dat de Heer ingesloten was door een wraakzuchtige, vijandige groep, die Zijn totale ondergang zocht, staat vast. Maar de geniale verdediging tegen deze wrede eis tot vernietiging is jammer genoeg nooit volledig op schrift gesteld. Tegenwoordig weten we dat deze strijd op leven of dood, daar op het terrein van het Sanhedrin, uitgevochten werd met aan de ene kant het geweld van een dierlijke, bevooroordeelde woede en aan de andere kant de granieten, onbuigzame moed van de verdediging. Door mannen die wisten dat zij door deze uitdagende houding hun eigen doodvonnis getekend en verzegeld hadden.

Nu zoveel jaren later, zouden wij, hedendaagse Christenen, eerbiedig onze hoofden moeten buigen bij de herinnering aan deze, in de geschiedschrijving niet met name genoemde, heldhaftige verdedigers, die alles op het spel zetten en zichzelf vergaten in een ridderlijke poging om de Here Jezus voor het lijden van het kruis te behoeden. De rechtsvervolging werd over het geheel genomen geleid en uitgevoerd door mannen wiens gemene kwezelarij nog verwoestender werkte door hun onmiskenbare intelligentie. Zij werden bovendien op zeer grove wijze geholpen door valse getuigen. Een slimmere manier om de Heer veroordeeld te krijgen hadden ze niet kunnen bedenken.

Het slaat ons verstand met verbijstering als we ons realiseren dat onder al dit onredelijke vooroordeel er één man was, toen gloeiend van haat en die de leiding had over de woeste vervolging van de Christenen, die binnen een paar

jaar daarna gloeien zou met de bezieling van Christus. De Bijbel noemt hem Saulus van Tarsen, maar het nageslacht kent hem als de grote apostel der heidenen, Paulus.

Tijdens deze bijzondere gebeurtenis zien we aan de ene zijde de vijand, gewapend met vooroordeel, zijn verbale pijlen op de Here Jezus afvurend en voorzichtig de vijandschap tegen Hem aanblazend. Aan de andere kant zien we de helden van de verdediging, terugslaand met de snelheid van het rapier. Het verslag over deze rechtszaak, zoals dit aan ons is overgeleverd, verhaalt dat de verdediging terugvocht met alle vastbesloten heldenmoed van onversaagde strijders. Hun vaste overtuiging gaf hen moed en maakte hen onoverwinnelijk. Onvervaard voerden zij hun felle verdediging, waarmee zij de schijnheilige aanklagers overdonderden. De verdediging van de Here Jezus moet briljant geweest zijn, een klassieker in de gerechtelijke annalen, hetgeen bewezen wordt door de verbazingwekkende uitkomst van de stemming die die nacht gehouden werd in het Sanhedrin.

Heftige emoties werden ontketend, gevoed door de tegengestelde meningen. Kajafas zag dat door deze verwarring zijn achterbakse plannen in gevaar gebracht werden. Om verdere tegenwerking te voorkomen verloor hij alle voorzichtigheid uit het oog en veroorzaakte een gerechtelijke karkatuur die zijn gelijke niet kent in de Joodse jurisprudentie. Hij trad zelf op als aanklager, daarmee de openbare aanklager en de raadsman van de verdachte totaal negerend. Het was waarschijnlijk de eerste keer in de Joodse rechtsgeschiedenis dat een gevangene zo'n wraakgierig kruisverhoor afgenomen werd, zoals Kajafas dat hier deed. En dat nog wel nadat alle bewijzen al naar voren gebracht waren en de verklaringen van de getuigen voor de aanklager op voortreffelijke wijze weerlegd waren.

Gedurende deze hele gang van zaken bleef de Here Jezus onverstoorbaar, volkomen rustig. Overtuigd van de rechtvaardigheid van Zijn zaak. Hij hanteerde Zelf geen enkel middel tot verdediging om Zichzelf te redden, er vanuitgaand dat dat wat rechtvaardig is, geen verdediging nodig heeft. Kalm bekrachtigde Hij Zijn eigen standpunt tegenover vriend en vijand, hoewel Hij bij voorbaat wist dat Hij voorbestemd was om te sterven. Er werd gestemd en de verdediging behaalde de overwinning. Het verbazingwekkende feit is dat van de 71 stemgerechtigde leden van het Sanhedrin er 40 vóór stemden de zaak niet ontvankelijk te verklaren en de Here Jezus vrij te laten. Het mocht niet zo zijn. Om het Sanhedrin voor te zijn speelde Kajafas een troefkaart uit, waarvan hij wist dat die niet geweigerd kon worden. Hij

eiste dat de Here Jezus voor Pontius Pilatus, de Romeinse landvoogd over de Romeinse provincie Palestina, gebracht zou worden om terecht te staan op beschuldiging van verraad.

Men moet niet denken dat alleen door de historisch klassieke verdediging van de Here Jezus de stemming van het Sanhedrin omsloeg. Wat deze verdediging wel deed, was moed geven aan vele harten, hen aansporend om op te komen voor de geloofsovertuiging die al in hun hart gelegd was. In feite was het Sanhedrin in religieuze zienswijze al uiteengevallen in de drie jaren voorafgaande aan dit schandelijke proces. Er waren binnen deze vergadering al veel verhitte debatten gevoerd met de Sadduceeën, die vasthielden aan het verzwakte Judaïsme, waarin zij hun persoonlijke corrupte politiek hadden ingebracht. Dit waren de oude, ultra-conservatieven, geleid door Annas en Kajafas. Als hun oppositie was de nieuwe liberale partij ontstaan, die zich openlijk vóór de nieuwe geestelijke stroming verklaard had. Deze kon niet winnen. Het lot was tegen hen. De Sadduceeën beheersten de rijke en invloedrijke machten in het Jodendom, met uitzondering van één individu, wiens invloed zo groot was dat hij reikte tot voorbij de grenzen van het Jodendom, tot in de hoogste plaatsen van de Romeinse overheid. Hij is degene die bij deze stand van zaken geruisloos op het toneel verschijnt. Hij was de drijvende kracht achter de liberale stroming in het Sanhedrin, de man achter de schermen bij de verdediging van de Here Jezus op die noodlottige avond en een niet aflatende bron van hulp.

De enige man die de Sadduceeën niet durfden tegenstaan was Jozef, de oom van de Here Jezus, in de Bijbelse en in de wereldse geschiedenis bekend als Jozef van Arimathea. De meeste mensen herinneren zich hem slechts vluchtig als de rijke man, die goedgehartig zijn eigen graf aanbood om de Here Jezus in te begraven. De man die brutaalweg het lichaam van de Here Jezus opeiste bij Pilatus en die, samen met Nicodémus, het lichaam van het kruis afnam en voor het linnen zorgde om de lijkwade van te maken die het gemartelde en gekruisigde lichaam omhulde. In het Bijbelse verslag verschijnt hij hooguit als een tijdelijke figurant bij de rechtszaak en bij de kruisiging, slechts zelden genoemd en dan nog zonder aanwijsbaar belang of enige nadruk, om vier jaar na de dood en opstanding van de Here Jezus stilletjes uit het Bijbelse beeld te verdwijnen. Tegenwoordig wordt Jozef van Arimathea slechts terloops genoemd. Men kijkt over hem heen, alsof hij iemand van weinig belang was.

Het feit dat hij zo onverschillig genegeerd wordt, tegelijk met nog meer

historische gebeurtenissen in die zeer belangrijke periode, is zowel verwarrend als verbazend. De rol die hij speelde bij de bescherming van het Woord en bij het banen van de weg om de verkondiging van "de Weg" aan de wereld mogelijk te maken, is zowel boeiend als inspirerend. Hij was de beschermer van dat kleine dappere groepje discipelen tijdens die eerste gevaarlijke jaren na de kruisiging. Hij was het onvermoeibare hoofd van de ondergedoken Christenen in Judea en de bewaker van de enige aardse schat van de Here Jezus, Zijn moeder.

Het mag schokkend zijn voor de meeste Christenen van vandaag, en vooral die in de Anglo-Amerikaanse maatschappij, maar de overheersende rol die hij speelde doordat hij het fundament legde voor onze christelijke levenswijze, zou onze harten moeten doen overlopen van dankbaarheid. Zijn verhaal is eigenlijk bij uitstek het verhaal van Brittannië, met in het kielzog daarvan ook van Amerika en van alle andere christelijke volkeren, waar zij ook mogen wonen.

In feite was Jozef van Arimathea de apostel aan Brittannië. De feitelijke eerste apostel, die het vaandel van Christus plantte op dat door zeeën omringde, kleine eiland, 562 jaar voordat Augustinus voet zette op Engelse bodem. Jozef van Arimathea, met twaalf andere discipelen van de Here Jezus, stichtte in Engeland de eerste openlijke Christelijke kerk, tot eer van God en van Zijn Zoon, Jezus Christus!

II De Nobilis Decurio

Jozef van Arimathea was een beschaafd man, goed onderlegd en een man met vele talenten. Hij was een zeer bedreven politicus en handelaar en stond bekend als een van de rijkste mannen van zijn tijd. Hij was de Carnegie van zijn dagen, een metaalmagnaat die de lood- en tinindustrie, te vergelijken met de hedendaagse staalindustrie, onder zijn beheer had. Tin was het belangrijkste metaal bij het maken van legeringen en werd door de oorlogvoerende Romeinen veel gebruikt. Vele autoriteiten op het gebied van geschiedenis beweren dat Jozef van Arimathea deze wereldcontrole over tin en lood te danken had aan zijn uitgebreide bezit van de beroemde, zeer oude, tinmijnen in Brittannië. Deze bezittingen had hij verworven en ontwikkeld, vele jaren voordat de Here Jezus gedoopt werd door Zijn neef Johannes de Doper en aan Zijn korte, roemrijke missie begon.

Het grootste gedeelte van de tin in de toenmalige wereld werd gedolven in Cornwall, omgesmolten in staven en geëxporteerd naar de hele, toen als beschaafd bekende, wereld. Dat gebeurde voornamelijk in de schepen van Jozef van Arimathea. Het is bekend dat hij één van de grootste vloeten handelsschepen in privé-eigendom had. Om dit kostbare metaal te transporteren doorkruiste die vloot de wereldzeeën in alle richtingen. Het bestaan van de tinhandel tussen Cornwall en Phoenicië wordt door de klassieke schrijvers vele malen aangeduid en wordt uitgebreid beschreven door Diodorus Siculus en door Julius Caesar.

In de Vulgata, in het evangelie van Markus 15 : 43 en Lukas 23 : 50, vinden we verwijzingen naar Jozef van Arimathea als "Decurio" (Raadsheer). Dit was de normale uitdrukking die de Romeinen gebruikten om een ambtenaar aan te duiden die belast was met het beheer van metaalmijnen. In Hiëronymus' vertaling wordt Jozefs ambtelijke titel aangeduid met "Nobilis Decurio". Dit zou betekenen dat hij een vooraanstaande positie innam in het Romeinse bestuur als minister van mijnbouw.

Het is nogal verrassend dat een Jood zo'n hoge positie innam in het Romeinse Rijk en het is een stevig bewijs van de opmerkelijke karaktereigenschappen van Jozef van Arimathea. We weten dat hij een invloedrijk lid was van het Sanhedrin, het Joodse religieuze bestuurslichaam binnen de Romeinse Joodse staat, en een wetgevend lid van het provinciale Romeinse parlement. Zijn financiële en sociale positie kunnen goed worden ingeschat als we overwegen dat hij een paleis in de heilige stad bezat en een prachtig landhuis net buiten Jeruzalem. Een aantal kilometer ten noorden van

de oude stad bezat hij nog een uitgestrekt landgoed te Arimathea, dat in de Bijbel ook wel Rama of Rimmon, en tegenwoordig Ramallah genoemd wordt. Het lag aan de drukke karavaanroute tussen Nazareth en Jeruzalem. Alles wat er over hem bekend is, bewijst dat hij een welgesteld man was en een belangrijk en invloedrijk persoon in de hiërarchie van zowel de Romeinse als de Joodse samenleving. Volgens de Talmoed was Jozef van Arimathea de jongere broer van de vader van Maria. Hij was haar oom en daarmee de oud-oom van de Here Jezus. We vernemen voornamelijk uit de wereldse geschiedschrijving dat Jozef een getrouwd man was. Zijn zoon Josephus heeft een duidelijk stempel gezet op de Britse geschiedenis.

In de beschrijving van het leven van de Here Jezus komt voortdurend Zijn band met een familielid in Jeruzalem ter sprake. De ongewijde geschiedenis is duidelijker over deze zaak en stelt vast dat dit de band met Jozef is. Als we de oude verslagen bestuderen, ontdekken we dat er een rechtsgeldige reden was voor deze nauwe betrokkenheid van de Here Jezus met zijn familielid Jozef van Arimathea. Het is overduidelijk dat de echtgenoot van Maria overleden is toen de Here Jezus nog jong was. Volgens Joods recht werd in zulke omstandigheden automatisch het dichtstbijzijnde mannelijke familielid, in dit geval Jozef van Arimathea, als wettig voogd over het gezin aangewezen.

Uit dit feit worden vele dingen duidelijk. Geschiedenis en traditie vertellen dat de Here Jezus als jongen vaak in het gezelschap van Zijn oom was, in het bijzonder ter gelegenheid van de godsdienstige feesten, en stellen vast dat de Here Jezus met Zijn oom Jozef reizen maakte naar Brittannië in de schepen van Jozef. De traditie van Cornwall getuigt hier overvloedig van en talloze oude grenspalen dragen Hebreeuwse namen die getuigen van deze bezoeken. Zelfs in de beschrijving van de korte periode van het optreden van de Here Jezus is het duidelijk dat er een nauwe betrokkenheid tussen deze beiden bestond, die veel verder ging dan men zou verwachten van een normaal voogdschap. Deze band was vaderlijk, oprecht, met een wederzijdse genegenheid die zelfs door de dood niet verbroken kon worden. We weten dat Jozef van Arimathea zijn neef nooit in de steek liet. Hij stond Hem bij als een stoutmoedig, onbevreesd verdediger bij dat beruchte proces en wederstond het Sanhedrin door vrijmoedig naar Pilatus te gaan om het lichaam van de Here Jezus op te eisen toen alle anderen bang waren om dat te doen. Zijn armen koesterden als eerste het gemartelde lichaam, toen het van het kruis genomen werd en legden het in het graf. Zelfs toen het mishandelde lichaam van de Here Jezus dood was, bleef hij het beschermen tegen de

kwaad uitbroedende gedachten en plannen van de Sadduceeën. Hij zette alles op het spel - rijkdom, macht en positie - tijdens deze beslissende jaren en vervulde daarmee zijn plicht als voogd van de Here Jezus en het gezin van Maria. Hij had de Here Jezus zeer lief.

De discipelen spraken over Jozef met liefdevolle eerbied. Zij schrijven dat hij "een rechtvaardige man" en een "goed mens" was, "eerbiedwaardig" en een "volgeling van Jezus". Dit laatste toont duidelijk aan dat gedurende hun gehele omgang met elkaar Jozef de Here Jezus moet hebben aangevoeld bij Zijn grote taak en dat hij zich bewust was van de bijzondere omstandigheden van de geboorte van de Here Jezus, en waarschijnlijk ook van Zijn eindbestemming. Alle getuigenissen bewijzen dat Jozef geloofde in de waarheid van de onderwijzingen van de Here Jezus, waarvoor de Heer uiteindelijk de marteldood moest sterven.

Over het algemeen wordt er beweerd dat de Here Jezus arm was en van onduidelijke afkomst. Zijn verwantschap met de welgestelde Jozef van Arimathea bewijst anders. De Here Jezus was Zelf landeigenaar, maar lang voordat Hij aan Zijn grote taak begon, zag Hij af van alle materiële rijkdom. Men moet zich goed realiseren dat Jezus de lijnrechte afstammeling en erfgenaam was van de herder-koning David en van Seth, de zoon van Adam, die de zoon van God genoemd wordt.

III Wie rolde de steen van het graf?

Nadat Kajafas de stemming bij dit beruchte proces verloren had, verspilde hij geen tijd en nam direct contact op met Pilatus. Hij was volkomen bereid om zijn troef uit te spelen en chanteerde Pilatus om de Here Jezus de zware aanklacht van verraad ten laste te leggen. Onder de Romeinse wet was verraad een halsmisdad, die met de dood bestraft werd. Alleen de Romeinse landvoogd kon zo'n aanklacht uitbrengen en alleen hij kon rechtmatig het doodvonnis uitspreken. Dit was dan ook wat Kajafas van Pilatus eiste in ruil voor zijn stilzwijgen. De hogepriester had er weet van en hij kon ook bewijzen dat Pontius Pilatus betrokken was geweest bij een geheim, mislukt plan om keizer Tiberius te vermoorden. Gewapend met deze kennis kon Kajafas zijn wil opleggen aan de landvoogd, die zeer bevreesd was voor ontmaskering, waardoor hij in ongenade kon vallen en zijn leven bedreigd zou worden. We kunnen met zekerheid aannemen dat Jozef er bij Pilatus op aangedrongen heeft zich er niet mee te bemoeien en geen nieuw proces tegen de Here Jezus te beginnen. Jozef wist niets van het dodelijke geheim dat Kajafas boven het hoofd van de uit Spanje afkomstige landvoogd hield. Noch de pleidooien, noch de invloed van Jozef van Arimathea konden Pilatus overhalen. Ook de ernstige smeebede van Pilatus' vrouw mocht niet baten. Zij smeekte hem, onrustig geworden door een droom die zij in de nacht daarvoor had, om toch niets van doen te hebben met het berechten van "die Rechtvaardige".

Pilatus respecteerte zijn vrouw. Hij dankte zijn vooraanstaande positie aan het sociale aanzien dat zijn huwelijk met zich meebracht. Zijn vrouw was Claudia Procula, buitenechtelijke dochter van Claudia, de derde echtgenote van keizer Tiberius en dus de kleindochter van keizer Augustus. Pilatus wist dat keizer Tiberius, tegen wie hij een moordcomplot beraamd had, dol was op zijn stiefdochter en Pilatus, slim politicus die hij was, voegde zich naar elke gril die zij had. Dat hij het dringende verzoek van Claudia negeerde, toont duidelijk aan hoezeer de angst voor de chantage van Kajafas Pilatus in zijn greep had. In zijn hart stond Pilatus niet achter de eisen van de Sadduceeën. Hij kon geen grond vinden voor hun beschuldigingen. Vier maal werd de Here Jezus onschuldig verklaard, maar Pilatus maakte een ontwijkend gebaar, riep om een kom water, waste zijn handen om aan te tonen dat hij er niets mee te maken wilde hebben en gaf toe aan de moordlustige eisen van het Sanhedrin. Ondanks alles was Pilatus degene die de Romeinse wacht toestond om deze trieste historische daad, deze schandalige kruisiging, ten uitvoer te brengen.

De droom die de nacht daarvoor de vrouw van Pilatus geplaagd had, voorspelde rampspoed over hem als hij de Here Jezus veroordelen zou. Deze droom is werkelijkheid geworden. Pontius Pilatus heeft enige tijd daarna zelfmoord gepleegd. Van begin tot eind waren de arrestatie en het tweeslachtige proces een boosaardig, vooropgezet plan, een loochening, een karikatuur van de rechtspraak. Vanaf dat donkere uur in de Hof van Gethsémané tot aan de kruisiging, werd deze hele samenzwering naar zijn voltooiing gedreven. Het moest gebeuren!

De tegenspraak van het volk was steeds luider geworden, zoals aan het eind van het laatste proces duidelijk blijkt. Direct na het fatale oordeel gistte de hele stad van angst en onrust. Kajafas en zijn fanatieke medewerkers hadden getriomfeerd en de Romeinen hanteerden de zweep en zouden zeker niet aarzelen om deze genadeloos te gebruiken bij het minste teken van opstand of tegenwerking. De angst die in Jeruzalem heerste nam zozeer de overhand, dat allen waarvan bekend was dat zij ook maar enigszins bij de Here Jezus betrokken waren geweest, vluchtten en zich verborgen.

Negen van de twaalf discipelen waren direct na de arrestatie in de Hof van Gethsémané de stad uitgevlucht, waardoor er maar drie tot steun achterbleven. Judas werd niet langer onder de gelovigen gerekend. Alleen Petrus, Johannes en Nicodémus bleven over. Hoewel Petrus zijn Meester verloochend had, volgden hij en de geliefde discipel Johannes de Here Jezus in de overvolle rechtszaal van het Sanhedrin. Daar loochende Petrus voor de derde keer zijn verbondenheid met de Heer. Na deze rampzalige gebeurtenissen trok Petrus zich, overstelpt door zelfverwijt en schaamte over zijn loocheningen, wanhopig terug in afzondering, ergens in de stad. Hij was geen getuige van de kruisiging. Van degenen die aanwezig waren en getuigen van deze tragedie, noemen de schrijvers van de Schrift alleen Johannes en Maria, de moeder van de Here Jezus bij name, en de drie vrouwen Maria Magdalena, Maria de vrouw van Cleopas en Salomé, die van afstand toekeken.

Er wordt vaak verwondering getoond, omdat Martha en Maria, de twee zusters uit Bethanië die Jezus liefhad, niet genoemd worden. Men krijgt de indruk dat zij niet aanwezig waren. Dit lijkt onwaarschijnlijk. De naam van Jozef van Arimathea wordt ook niet genoemd, maar toch kan men veilig aannemen dat zij allen tegenwoordig waren. Het verslag zegt: "Alle vrouwen die Hem gevolgd waren, en vele anderen stonden tussen de menigte." De snelheid waarmee Jozef van Arimathea na het overlijden een beroep deed op Pilatus toont aan dat hij bij het kruis aanwezig was. Pilatus scheen

verrast te zijn doordat hij het nieuws zo snel hoorde en vroeg aan degenen die bij hem stonden of het waar was dat de Here Jezus al gestorven was. Het is twijfelachtig of de geliefde discipel Johannes en Maria, Zijn moeder, getuigen zijn geweest van het einde van de Here Jezus aan het kruis. Er wordt ons verteld dat, nadat de Here Jezus Zijn moeder toevertrouwd had aan de zorg van Johannes, deze discipel haar wegleidde, om haar de laatste, droeve uren van lijden te besparen.

Waarschijnlijk zal de doorsnee Christen van vandaag niet inzien wat de lichamelijke en geestelijke marteling inhield, die door de gevoelige Jezus verdragen werd gedurende heel deze episode van Zijn doodsstrijd. Vanaf de tijd van Zijn laatste paasmaaltijd met de discipelen tot aan het uur van Zijn dood had de Here Jezus eten noch drinken aangeraakt. Hij was "derdegraads" verhoord vanaf het moment dat Hij in het door toortsen verlichte Sanhedrin stond tot aan de rechtspraak door Pilatus. Toen, na al deze zware ondervragingen, de kroning met de doornenkroon, de beschimping door Zijn vijanden, die Hem het spottend bedoelde bordje omhingen waarop geschreven stond: "De Koning der Joden". Nadat Hij ter dood veroordeeld was, was hij onmenselijk gezeseld door Zijn Romeinse beulen, waarbij Zijn rug aan flarden geslagen was. Zelfs heden ten dage wordt erkend dat de Romeinse geseling de wreedste is die ooit op menselijke wezens werd toegepast. Hiervan zullen we zeker overtuigd zijn als we de Romeinse verslagen hierover bekijken. Die getuigen van het feit dat slechts één op de tien slachtoffers deze gruwelijke kastijding overleefde. Zijn lijden werd nog verhevigd doordat een scheldende Romeinse soldaat een bittere spons van hyssop tussen zijn gekloofde lippen drukte, nadat de Heer, hangend aan het kruis, om water riep. Dit alles verdroeg Hij, nog afgezien van de kwelling die het voor de Heer geweest moet zijn om daar aan dat kruis langzaam te verzwakken. Dit alles in overweging nemend, wordt ons geen twijfel overgelaten dat de Here Jezus in lichaamskracht even verheven was als in geestkracht.

In overeenstemming met zowel de Joodse als de Romeinse wet werd het lichaam van een veroordeeld misdadiger, samen met vele andere in een massagraf geworpen, waarbij alle persoonsgegevens uitgewist werden. Tenzij het lichaam van het slachtoffer direct na de executie werd opgeëist door de naaste familieleden. Waarom heeft niet Maria, de moeder van de Here Jezus en daarmee Zijn dichtstbijzijnde familielid, het lichaam van haar geliefde zoon opgeëist? Misschien heeft Johannes, omdat hij voor de veiligheid van Maria vreesde, haar tegengehouden en het zo aan Jozef, de voogd van het gezin, overgelaten om deze claim te maken. We weten dat

Jozef degene was die persoonlijk naar Pilatus ging en de toestemming van de procurator kreeg om het lichaam van het kruis te nemen en het voor te bereiden voor de begrafenis in zijn eigen graf, dat in de tuin van zijn landgoed gelegen was. U zult waarschijnlijk instemmen met deze gang van zaken. Maar neemt u de omstandigheden eens in overweging.

In Jeruzalem overheerste nog steeds grote angst. Geen enkele volgeling van de Here Jezus was veilig voor de kwaadwillende kuiperijen van het Sanhedrin, dat zich kon uitleven in het vervolgen van "de volgers van de Weg" omdat de Romeinen op dat moment niet thuis gaven. Zoals we al hebben vastgesteld waren alle discipelen, op twee na, de stad ontvlucht en ondergedoken, omdat zij voor hun leven vreesden. We zien echter dat er nog een ander was die de stad niet ontvlucht was, namelijk Nicodémus. Alleen Jozef, de Romeinse senator, en dit legitieme lid van het Sanhedrin, tevens een discipel van de Here Jezus, waren de enige relaties van de Here Jezus die zich openlijk op straat durfden vertonen en niet bang waren om lastig gevallen te worden. Was Jozef te machtig en vooraanstaand voor beide partijen om hem aan te grijpen? Toch beseftte Jozef heel goed dat hij met vuur speelde en uit de gebeurtenissen die daarna volgen blijkt dat Jozef wel degelijk rekening hield met de bemoeizucht van het Sanhedrin, niet omwille van zijn eigen persoon, maar wel omwille van de door hem gekoesterde plannen. Waarom ging hij eigenlijk naar Pontius Pilatus? Waarom eiste hij het lichaam van de Here Jezus niet op de gewone, in die tijd heel gebruikelijke, manier op?

Het was zeker niet de gewoonte toestemming te vragen aan de hoogste autoriteit van het land om zich het lichaam van een veroordeeld misdadiger toe te eigenen. Waarom vroeg hij geen toestemming aan het Sanhedrin? Hun wet, dat een lichaam opgeëist en begraven moest zijn voor zonsondergang, kon niet gebroken worden. Onder normale omstandigheden was er eigenlijk geen noodzaak om het hogerop te zoeken dan het Sanhedrin. De Here Jezus werd beschouwd als een Jood. Jozef was een Jood en een in hoog aanzien staand lid van het Sanhedrin. Er was maar één reden waarom Jozef liever zijn aanspraak op het lichaam van de Here Jezus bij Pilatus maakte. Hij wist dat de fanatieke Sadduceese priesters de totale uitroeiing van de Here Jezus zochten, zelfs ook na Zijn dood.

Annas en Kajafas waren geslaagd in hun duivelse, moordlustige opzet om de Here Jezus als een doodgewoon misdadiger te laten kruisigen. Is het niet logisch dat zij zouden proberen om deze schandelijke daad tot het uiter-

ste door te voeren? Hadden zij niet liever gezien dat het lichaam van de Here Jezus in een massagraf gegooid was, om zo Zijn uitroeiing compleet te maken en zijn herinnering in schande te begraven? Dit zou zeker in het grootste belang van het Sanhedrin geweest zijn. De Here Jezus bijgezet te zien worden in een graf dat aanzien had, was voor hen als het oprichten van een monument voor een martelaar. Een monument voor een menigte van mensen, waarnaar zij tot in lengte van jaren in een tijdloze bedevaart konden komen. Dit was iets wat het Sanhedrin meer dan wat dan ook tegenstond. Ons verstand leert ons daarom dat de hogepriesters gedwongen waren om zich tegen de eis van de familie van de gekruisigde Heer te verzetten. Had Maria het lichaam van de Here Jezus opgeëist, dan had het Sanhedrin er zich mee kunnen bemoeien. Maar dit was niet het geval bij Jozef. Hij was niet bang voor hen en was vastbesloten hun plannen te dwarsbomen. De Schrift zegt dat hij vrijmoedig naar Pilatus ging en met succes opkwam voor de familierechten van zijn nicht.

Tussen Kajafas en Pilatus bestond nog een gewapende vrede, maar de laatste speelde een handig spelletje. Hij speelde de beide partijen tegen elkaar uit, om zijn eigen voordeel ermee te doen. Pilatus had het Sanhedrin al zijn zin gegeven. Wat zij hierna ook nog tegen hem konden aanvoeren, zij konden hem op dit moment zijn recht om de wet over de opruiming van het lijk, die door zowel Joden als Romeinen onderschreven werd, toe te passen, niet ontzeggen. Bovendien had Pilatus de vriendschap van Jozef nodig en er was geen gemakkelijker manier om deze vriendschap veilig te stellen, dan door de rechten van Jozef op het vermoorde lichaam van zijn geliefde neef te erkennen. Door deze daad van interventie werd Jozef voor de hogepriesters van de Joden een dubbel gedoemd man.

Nadat Jozef van Pilatus was teruggekeerd, zien we dat zijn daden gekenmerkt worden door haast, alsof hij nóg voor ingrijpen van de Joden vreesde. Hij keerde terug naar de plaats van de kruisiging, gevolgd door Nicodémus die honderd pond gemengde kruiden meebracht om het lichaam voorafgaande aan de begrafenis te prepareren. De duisternis was vroegtijdig gevallen tengevolge van het buitengewoon zware onweer dat over het land losgebarsten was toen de Here Jezus de laatste adem uitblies aan het kruis en waardoor ook het voorhangsel in de tempel in tweeën was gescheurd en de toeschouwers uiteen gejaagd werden. Slechts twee bleven er over, Maria Magdalena en Maria, de vrouw van Cleopas, de zuster van Maria, de moeder van de Here Jezus. Zij keken toe terwijl Jozef met de hulp van Nicodémus het lichaam van het kruis liet zakken, het op de grond

legde en het stoffelijk overschot van de Here Jezus in het linnen wikkelde, waarvoor Jozef persoonlijk zorg gedragen had. Het werd donker en de tijd werd kostbaar. Ook hier zijn de tekenen van haast te vinden. Zonder enige verdere voorbereiding droegen zij het lichaam naar de begraafplaats in de hof van Jozef en legden het in het graf, terwijl de twee vrouwen die hen gevolgd waren van nabij toekeken. Jozef en Nicodémus hadden te weinig tijd om het lichaam naar behoren te zalven en het, zoals de gewoonte was, te wikkelen in de linnen sluier. Het verrassende is echter dat zij de ingang van het graf wel verzegelden met een grote steen! Waarom? Had Jozef nog andere plannen? Ons gezond verstand alleen al vertelt ons dat Jozef het niet zou toestaan dat het lichaam van zijn geliefde neef in de afschuwelijke toestand zou blijven waarin het van het kruis genomen was: bezweet, bebloed, vuil en gehavend. Wat gebeurde er dus in die donkere uren tussen de tijd van het wentelen van die steen voor de ingang die het graf moest afsluiten tot aan de uren van de vroege morgen op die derde dag, toen die tweede grote gebeurtenis plaatsvond: de verdwijning van het lichaam van de Here Jezus uit het graf?

Wij Christenen accepteren zonder enige reserve de Bijbelse versie van die verdwijning. Maar men moet zich goed realiseren dat er in die dagen nog geen Bijbelse versie was om zich aan vast te houden en dat de Here Jezus nog nauwelijks bekend was buiten Zijn geboorteland. Hij was toen nog niet de alom geaccepteerde Messias. Als we dit in gedachten kunnen houden, kunnen we beter begrijpen waarom de impact, voor of tegen, van deze schokkende gebeurtenis zo groot was op de gehele bevolking, vriend of vijand. De ontdekking kwam in de vroege ochtend na de Sabbat, toen Maria Magdalena, Maria de moeder van Jakobus en Salomé, bij het kriecken van de dag op de plaats van het graf aankwamen. Zij brachten kruiden mee om het lichaam van de Heer te reinigen en te zalven. Hun bedoelingen waren duidelijk. Ze wisten dat het lichaam in der haast bijgezet was, zonder de noodzakelijke begrafenisvoorbereidingen. De beide Maria's waren hiervan getuige geweest. Zij hadden toegekeken hoe Jozef en Nicodémus het lichaam van het kruis afgenomen hadden en het haastig in linnen gewikkeld hadden aan de voet van het kruis. Zij waren de twee mannen gevolgd in de tuin van Jozef en hadden erbij gestaan toen het lichaam van de Here Jezus op de richel in het graf gelegd was en waren er getuige van geweest dat de ingang van het graf gezekerd was met die grote steen. Het is niet waarschijnlijk dat zij het lichaam twee keer binnen een paar uur tijd zouden zalven.

De Schrift vertelt ons dat de eerste reactie van de drie vrouwen, toen zij bij het graf kwamen, er een was van grote schrik. Zij zagen dat de grote steen volledig voor de ingang van het graf was weggerold. Deze schrik werd gevolgd door de volgende toen zij tot hun verbazing een in het wit geklede jongeman zorgeloos op de richel, waarop het lichaam van de Here Jezus gelegen had, in het graf zagen zitten. Uit bestudering van het Marcan Manuscript, dat het verhaal heel realistisch tot leven brengt, blijkt dat alles er op wijst dat deze jongeman een complete vreemdeling voor de vrouwen was en zijn houding tegenover hen was kalm en onverstoorbaar. Hij kwam hen niet haastig en opgewonden tegemoet, maar voordat zij tijd hadden om iets tegen hem te zeggen, vertelde hij hen dat de Here Jezus daar niet was. Het lichaam was verdwenen. Zij moesten naar Galilea gaan, waar zij hem zouden ontmoeten. Hij vertelde de stomverbaasde vrouwen de feiten op een heel eenvoudige manier, als iemand die een gebeurtenis aanhaalt waarvan hij verwacht dat de hoorder ermee op de hoogte is.

Maar zij wisten er niets van en verwachtten dit ook niet. Noch wisten wij wie de vreemdeling in het graf was. Alles waar zij zich van bewust waren, was dat het lichaam van hun Heer verdwenen was. Zonder de vreemdeling verder maar iets te vragen haastten de geschrokken vrouwen zich terug naar de stad, waarbij Maria Magdalena, de jongste en vlugste van de drie vrouwen, vooruit liep om Petrus en Johannes het schokkende nieuws te vertellen. Blijkbaar waren deze twee discipelen net zo onwetend en verbijsterd over de verdwijning van het lichaam en tegelijkertijd geloofden zij het niet. Wij zien dat zij zich naar het graf haastten en als zij daar aangekomen zijn, de binnenzijde aan een onderzoek onderwerpen. Terwijl hij de grafkamer binnengaat, bukt Johannes zich om het afgelegde linnen op te rapen dat daar lag ineen gerold en onbeschadigd was, slechts gevuld met de kruiden. Maar waar was de in het wit geklede jonge vreemdeling? Hij was daar niet meer, zodat de twee discipelen hem konden ondervragen. Wie was hij? Wat deed hij daar? Waar was hij heengegaan? Wat wist hij hiervan af? Waarom werd hij nooit meer teruggevonden?

Geschiedschrijvers zouden er heel wat voor over hebben om de antwoorden op deze raadselachtige vragen te vinden, maar de verslagen moeten zwijgen. Direct nadat het lichaam van de Here Jezus in het graf gelegd was, hadden de Sadduceeën, die wantrouwend waren tegenover de discipelen, besloten dat alle mogelijke bemoeiingen van wie dan ook met het lichaam, voorkomen moesten worden. Zij verzochten Pilatus om een wacht bij het graf te plaatsen, hem eraan herinnerend dat de Here Jezus gezegd had dat

Hij op de derde dag uit de dood op zou staan. Zij geloofden dit niet, maar dachten dat de discipelen een kunstgreep toe wilden passen en het lichaam van de Heer zouden stelen. Pilatus weigerde botweg. Hij had zijn handen al van deze zaak gewassen en vertelde hen dat zij hun eigen wacht maar moesten regelen, hetgeen zij ook deden. Waar waren die wachters gebleven? Het graf was onbewaakt toen de drie vrouwen daar aankwamen. Waarom waren die wachters zo vroeg vertrokken en waar waren hun vervangers? Het Sanhedrin, dat de volledige verantwoordelijkheid voor de bewaking op zich genomen had, had zeker elke mogelijke voorzorgsmaatregel genomen. Dat was in hun eigen belang. Bij nalatigheid riepen zij de toch al opgewekte woede van de bevolking en van Pilatus over zich af. Zij durfden het niet aan om zichzelf in zo'n compromitterende positie te brengen.

We kunnen daarom aannemen dat het Sanhedrin niets van doen had met de verdwijning van het lichaam. Als zij opdracht hadden gegeven om het lichaam te verwijderen, was het linnen nooit van het lichaam afgewikkeld om in het graf achtergelaten te worden. Noch zouden zij de ingang van het graf open gelaten hebben. Vanuit hun standpunt gezien hadden zij geen reden om zich te haasten. De wacht stond onder hun bevel. Zij zouden zeer zeker hun misdaad verborgen hebben gehouden door de steen weer voor de ingang te rollen en de wachters te gebieden om niemand bij het graf toe te laten. Maar, nogmaals, alles wijst op spoed. Er is veel te zeggen geweest, voor en tegen, in verband met het verhaal van de schildwachten. Algemeen wordt aangenomen dat het niet de waarheid is, maar een alibi van het Sanhedrin, om hen van blaam te zuiveren. De algemene mening is dat, zelfs als de wachters op hun post in slaap gevallen waren, als zo'n grote en zware steen die het graf gesloten en verzegeld had, weggerold werd, zij daardoor gewekt zouden zijn. En als zij op hun post in slaap gevallen waren, zouden zij met de dood bestraft zijn geworden, zoals toentertijd bij militairen gebruikelijk was. Dit laatste is een vergissing. Algemeen wordt aangenomen dat de wachters onder Romeins bevel waren. Was dit het geval geweest, dan zou ongetwijfeld deze straf voor plichtsverzuim zijn toegepast. Maar de wachters waren die van het priesterlijke Sanhedrin, in wiens strafrecht de doodstraf niet voorkwam. Het verhaal dat de schildwachten van de priesters vertellen is heel waarschijnlijk. Zij gaven toe dat zij in slaap waren gevallen en toen zij ontwaakten zagen zij dat de enorme steen opzij gerold was. Bij nader onderzoek ontdekten zij dat het graf leeg was en hebben zich toen gehaast om het Sanhedrin op de hoogte te stellen van dit nieuws.

Kajafas kocht hen om en betaalde hen veel geld om te vertellen dat de discipelen het lichaam gestolen hadden en om het aan hem over te laten Pilatus te overtuigen dat dit het geval was. Ze waren desalniettemin ernstig bezorgd over deze verdwijning en de Joodse verslagen vertellen ons dat Kajafas aan Jozef van Arimathea gebod om voor het Sanhedrin te verschijnen voor ondervraging. Er deed zich alweer een stormachtige gebeurtenis voor tijdens deze vergadering. Kajafas beschuldigde Jozef er openlijk van de aanstichter te zijn van deze samenzwering en eiste van hem dat hij zou vertellen waar het lichaam heengebracht was. Gedurende al deze ondervragingen bleef Jozef rotsvast zwijgen. Hij weigerde te spreken, wetend dat het buiten hun macht lag om hem te vervolgen. Waarom ondervroegen zij niet Maria, de moeder van de Here Jezus, of Petrus, Johannes of Nicodémus, waarvan het Sanhedrin wist dat zij de enige metgezellen van de Heer waren die op dat moment in de stad aanwezig waren? Waarom werden de andere vrouwen niet verhoord? Misschien overwoog het Sanhedrin dat zulke eenvoudige mensen als zij waren zo'n listig plan niet ten uitvoer konden brengen. Misschien was de oprechte ongerustheid van de discipelen en de vrouwen over dit mysterie genoeg om het priesterschap te overtuigen dat zij geen weet hadden van wat er-, en hoe het gebeurd was. Het verschil tussen de leden van het Sanhedrin en de discipelen was dat de Joodse priesters volhielden dat het lichaam van de Here Jezus gestolen en stiekem begraven was door Jozef of de discipelen en dat de laatsten geloofden dat Christus op de derde dag opgestaan was in overeenstemming met Zijn Woord om de eerstgeborene te zijn uit de doden.

Het doet er daarom niet toe wie de steen van het graf heeft gerold. Het verdriet veranderde in overwinning en in een onuitblusbare bezieling om het evangelie te prediken aan de gehele wereld. Jozef van Arimathea, de oom van de Here Jezus, was niet langer de bewaker van Zijn aardse bestaan, maar van een veel grotere schat: de boodschap van Christus voor de gehele wereld. Voortaan was hij de bewaker tegen de aartsvijand van al de geliefden en uiteindelijk werd hij hun leidsman. Hij wijdde zichzelf aan zijn verbazingwekkende bestemming, die het later mogelijk maakte voor Petrus en Paulus om hun belangrijke werk voor de Heer te volbrengen. Jozef zelf plantte de wortels van het Christelijk geloof in vruchtbare aarde, waar het tot grote bloei zou komen en nooit meer zou het van deze aardbodem verdwijnen.

IV De Gestapo van Saulus en de uittocht in 36 A.D.

Na de verdwijning van het lichaam van de Here Jezus en de hemelvaart van Christus, nam een kwaadaardige, broedende wraakzucht bezit van de regerende priesters in het Sanhedrin. In een geheim conclaaf smeedden zij hun plannen voor een onophoudelijke vervolging tegen de volgers van "de Weg". Met grote haatdragendheid besloten zij dat ieder die geen kans zag aan hun handen te ontkomen, uitgeroeid zou worden. Er is geen groter haat dan in een verdeeld huis, van broeder tegen broeder. Over het algemeen behoorden de slachtoffers van het Sanhedrin tot hun eigen volk. De haat die zij de volgers van "de Weg" toedroegen was nog veel groter dan de onverzoenlijke haat die het koninkrijk Israël verdeeld had vóór de ballingschap. Toen waren de tien stammen onder aanvoering van Efraïm naar het noorden - Samaria - getrokken, terwijl de twee stammen Juda en Benjamin, met onder hen enkele Leviëten, in Jeruzalem bleven. De muur van wrok tussen deze twee volkeren is nooit verdwenen. Nadat beide hun vrijheid hadden teruggekregen zijn de Efraïmieten aan hun lange opmars boven de Eufraat begonnen en daarmee uit de Bijbelse geschiedenis verdwenen. Zij werden volkeren, bekend onder andere namen.

Maar nu was het meer dan wrok. Het was een blinde, wrede, onberedeneerde, zwarte haat. De "Gestapo" die het Sanhedrin samenstelde werd speciaal samengesteld onder het uitverkoren leiderschap van de wraakzuchtige Saulus. Hij verspilde geen tijd. Hij sloeg snel en venijnig toe. Volgelingen van "de Weg", die in Jeruzalem gevonden werden, of zij nu Griek, Romein of Jood waren, werden openbaar of in het geheim opgepakt. Er was geen genade. De verslagen over die dagen stellen vast dat de gevangenen overvol waren met slachtoffers. Het eerste vooraanstaande slachtoffer dat Saulus oppakte, was de man die hij zijn aartsvijand achtte te zijn: Stefanus, de dappere leider van de liberale partij, die ook de briljante verdediging van de Here Jezus leidde in die noodlottige nacht in de rechtszaal van het Sanhedrin. Samen met Petrus, Johannes en nog anderen had Stefanus de uitdaging aangenomen en weerstond de Sadduceeën door triomfantelijk het Woord overal in de heilige stad te prediken. Duizenden kwamen er dagelijks tot bekering en uiteindelijk (volgens Lukas) dat opzienbarende aantal van drie- tot vijfduizend op één dag.

Dit getuigenis loochenstraft de gedachte dat de Joden ongevoelig waren voor de machtige oproep van "de Weg". Joden waren de eerste bekeer-

lingen, een feit dat de woede van het Sadduceese priesterdom nog deed toenemen. Het lot achterhaalde Stefanus snel. De Joodse volgelingen van het Sanhedrin stenigden hem ter dood, op de specifiek Joodse wijze, terwijl Saulus toekeek. Stefanus stierf buiten de poort die nog steeds zijn naam draagt. Stefanus was de eerste martelaar voor Christus in het jaar 33 A.D. Zo hevig was de wraakzuchtige zuiveringsactie van Saulus dat hij grote schade toebracht aan de gemeente in Jeruzalem. Ook de grenzen van Judea konden hem niet tegenhouden. Tegen alle wetten in overschreed hij de grenzen van de Romeinse gebieden en vervolgde de gelovigen zonder tegenstand of ingrijpen van de Romeinse overheid. Zonder twijfel vonden de Romeinen dat Saulus hen een dienst bewees en dat hij een goed werk deed door hen van deze ongewenste religieuze epidemie te verlossen.

Gedurende deze hele periode van vervolging en angst bleef Jozef de vastberaden en onbevreesde beschermer van de discipelen en de vrouwen. Bij elke mogelijk voorkomende gelegenheid stond hij tussen hen en hun vijanden, een ware muur van kracht. De woede van Saulus kende geen grenzen. Maar de positie van Jozef als invloedrijk Romeins ambtenaar weerstond de Gestapo van Saulus, hoe en wat zij ook probeerde om hem persoonlijk of degenen die hij verdedigde, ten val te brengen. Niettemin werd het langzamerhand een strijd die voor Jozef niet te winnen was. Binnen vier jaar na de dood en opstanding van de Here Jezus, in het jaar 36 A.D., waren velen van de gelovigen verjaagd uit Jeruzalem en Judea. Er bestaat geen twijfel over dat de schepen van Jozef, in samenwerking met de Christelijke ondergrondse, talloze gelovigen in veiligheid gebracht hebben in andere landen. Jozef spaarde kosten noch moeite om hoe en waar hij maar kon, de gelovigen te hulp te komen.

Hoewel de Romeinen gehard waren door hun eigen wrede manieren, waren zelfs zij geschokt door de woeste gruweldaden van de Gestapo van het Sanhedrin en al dat kwaad was dan ook de oorzaak van hun eigen uiteindelijke ondergang. Enige tijd later veranderden de Romeinen in een tweesnijdend zwaard en werden zij de krankzinnige vervolgers en uitroeiers van zowel Joden als Christenen. Saulus zou zelf onder hun handen een wrede dood sterven. Voor de Joden in Judea bereikte deze ramp haar hoogtepunt in het jaar 70 A.D., toen Titus, de zoon van de Romeinse keizer Vespasianus, hen afslachtte in Jeruzalem en de oude stad in brand zette, haar daarmee met de grond gelijkmakend zoals de Here Jezus had voorzien. Degenen die ontkwamen werden verstrooid naar de vier hoeken der aarde, veracht, gehaat, gedwongen om in getto's te leven en zij keerden nooit naar Jeruzalem terug. De vervolgingen

van de Christenen zouden nog eeuwen voortduren en een steeds duivelser vorm aannemen. Tiberius vaardigde een edict uit, waarmee hij het een dodelijke overtreding maakte om het Christelijk geloof aan te hangen. De Romeinen, die in paniek de enorme opkomst van het Christendom constateerden, begonnen de Christenen als een plaag en gevaar voor de veiligheid van het keizerrijk te beschouwen en daarom een mensensoort die uitgeroeid moest worden. De geschiedenis toont met een massa bloedbevleete bewijzen aan hoe zij hun uiterste best hebben gedaan om de evangelische beweging te verpletteren. Zij hadden beter kunnen proberen om de golven van de zee met hun blote handen terug te duwen. Het was niet tegen te houden. Zoals de profetieën voorspelden en in de geschiedenis is vervuld: Het kruis zou over het zwaard triomferen.

In overeenstemming met Handelingen 8 : 1-4 werd de gemeente van Jeruzalem in 36 A.D. verstrooid naar andere landen. Zelfs de apostelen werden gedwongen om te vluchten. Dit was het jaar waarin het tijdperk van de ballingschap begon, toen de sluier van verberging viel en het reilen en zeilen van zovelen van die roemrijke groep bedekte. Tegenwoordige Christenen zijn hoofdzakelijk bekend met de verslagen van een paar uitverkorenen in het Nieuwe Testament: Petrus, Paulus, Mattheüs, Markus, Lukas en Johannes, met vluchtige verwijzingen naar maar enkele anderen. Wat is er geworden van de rest van de oorspronkelijke twaalf apostelen? En van de zeventig, die de Heer eerst had gekozen? En wat van de latere 120? Zij zijn de verborgen discipelen, waarover de verhalen in de Schrift zwijgen als het graf, in het bijzonder over de twee meest opvallende figuren, namelijk Jozef van Arimathea en Maria, de moeder van de Here Jezus. De Heilige Schrift zwijgt over hen vanaf dat noodlottige jaar 36 A.D. en laat geen spoor of schaduw zien vanaf hun geheimzinnige verdwijning in permanente ballingschap.

Denk eens na over de volgende feiten: de missie van de Here Jezus duurde maar drie jaar; vier jaar hierna vluchtte het groepje van de verkozenen in ballingschap; deze kruistocht duurde in zijn geheel maar zes jaar. Het is waar dat sommige discipelen later nog in Judea gewerkt hebben, maar de resultaten waren kortstondig. De Romeinen heersten met ijzeren vuist over zowel Joden als Christenen. Binnen 35 jaar daarna was de heilige stad niet meer dan een stapel ruïnes, die grotendeels onder controle was van heidenen en ongelovigen. Het Christendom werd daar, in het heilige land, in Christus geboren, maar het heeft er geen groei gekend en geen zodanige bloei dat het van daaruit de wereld kon bekeren. Dit kwam tot ontwikke-

ling in een ander land. U zult in de Schrift tevergeefs zoeken naar verslagen dat Mattheüs, Markus, Lukas of Johannes ooit in de buurt van dit land zijn geweest. De reizen van Petrus en Paulus, zoals ze in de Bijbel beschreven worden, schijnen geen enkele aanwijzing te bevatten. Wie is het dan die dit monumentale Christelijke evangelische werk tot stand bracht? De Here Jezus Zelf is het Die ons het antwoord geeft als hij de Sadduceese Joden aanklaagt en hen vertelt dat het Koninkrijk Gods van hen weggenomen zal worden en gegeven zal worden aan een ander volk. (Matthéüs 21 : 43) En Hij bedoelt dit ook als Hij zegt dat Hij niet voor de Joden gekomen is, maar voor de verloren schapen van het huis Israël. (Matthéüs 15 : 24) Hij wist dat het Sanhedrin en haar volgelingen zich niet zouden bekeren, maar dat het anderen zouden zijn. Wie waren dat? Het antwoord ligt in Zijn opdracht aan Paulus, de bekeerde Saulus, aan wie Hij de opdracht geeft om naar de heidenen te gaan. Naar welke heidenen ging Paulus nog meer, buiten de Romeinen? Of heeft Paulus nog anderen van die roemrijke groep aange-steld als zendelingen?

Het antwoord moet ergens te vinden zijn. De Romeinen hebben de wereld niet gekerstend. Zij waren de grootste vijanden van het Christelijke evange-lie voor meer dan driehonderd jaar na de dood en opstanding van Christus. Wie verpletterde uiteindelijk toch de Romeinse tegenstand, waardoor Rome gekerstend werd? Er kunnen veel boeiende vragen gesteld worden, maar zij schijnen alle het vraagstuk dat draait om hen die wij werkelijk wel de ver-borgen discipelen mogen noemen te vergroten. We vinden de antwoorden door het bestuderen van oude geschriften; de oude Boeken der Martelaren en menologieën, de eeuwenoude perkamenten, die lange eeuwen in grote bibliotheken gerust hebben, keurig opgeborgen, en voor bijna even zoveel eeuwen volkomen vergeten zijn. Deze en het werk van uitstekende geleer-den, die de boekrollen onderzocht hebben en de inhoud daarvan ontcijferd, onthullen de verbazingwekkende feiten.

Dat is het onderwerp van dít boek, dat op zijn best slechts kort kan cite-ren uit de enorme massa informatie die beschikbaar is. Waar Bijbelse geschiedenis ophoudt, begint de wereldse geschiedenis en door het gebruik van het woord "historie" vinden we groter geloofskracht als we de oorspronkelijke betekenis van dit woord begrijpen. Zoals een groot schrijver eens zei: "Er wordt gepredikt door stenen". Zo blijkt er ook geloofs-kracht uit woorden. De Bijbel is het verhaal (= story) van God, het Woord van God. In het Oude Testament wordt dit verhaal ons aangereikt in de vorm van profetieën en in het Nieuwe Testament wordt dit verhaal ons

getoond in de vervulling daarvan. In dit licht gezien is de ware verklaring van het woord historie, als we ons met het Woord bezighouden: Zijn (= His) verhaal (= story) (historie). De profetieën zijn de historie (His story / Zijn verhaal) voorzegd en de historie (His story / Zijn verhaal) is de profetie die vervuld is. Het verhaal van de Heere God begon met de verwachting van de Christus en zal doorgaan tot de hele wereld Hem zal aanvaarden. Ook wij Christenen moeten nog veel leren, maar de Here Jezus heeft gezegd dat Hij ons alles bekend wil maken als wij bereid zijn om te horen.

Allen die geneigd zijn om het evangelie van Christus als een geheimzinnig, ongrijpbaar en ongeloofwaardig verhaal te beschouwen, dat geen vaste grond heeft, zullen onomstotelijke bewijzen vinden als zij de voetstappen van deze verborgen discipelen volgen vanaf de uittocht in 36 A.D., toen zij uit de Bijbelse geschiedenis verdwenen naar de wereldse geschiedenis. In het bijzonder geldt dit voor de gebeurtenissen betreffende Jozef van Arimathea. Hoewel er geleerde mannen geweest zijn vanaf het tijdperk van Christus tot nu toe, die ons allen dezelfde informatie verschaffen, is het misschien wel zo gunstig om een autoriteit van recentere datum te citeren, met een uitstekende kerkelijke achtergrond, namelijk: kardinaal Baronius, die geacht wordt de meest voortreffelijke historicus van de Rooms-Katholieke Kerk te zijn. Hij was beheerder van de beroemde bibliotheek van het Vaticaan, een onderlegd man en een vaardig en betrouwbaar geschiedschrijver. Het hierna volgende gedeelte is een citaat uit zijn Ecclesiastical Annals en heeft betrekking op de uittocht in het jaar 36 A.D. Hierin wordt het raadsel over het lot van Jozef van Arimathea en de anderen die met hem in ballingschap verdwenen, opgelost.

Baronius schrijft:

"In datzelfde jaar werd de genoemde groep aan de zee overgegeven in een vaartuig zonder zeilen of roeiriemen. Uiteindelijk spoelde dit vaartuig aan in Marseille en zij werden allen gered. Via Marseille gingen Jozef en zijn gezelschap naar Brittannië en nadat zij daar het evangelie verkondigd hadden, stierven zij."

Dit feit in de Britse geschiedenis zal zonder twijfel voor vele Christenen een verrassing zijn, maar er is een menigte van sterke bewijzen, geleverd door vele betrouwbare Griekse en Romeinse autoriteiten, die dit historische verhaal bevestigen, alsmede wordt dit bevestigd in de Jewish Encyclopaedia, onder het hoofdstuk "Arles". De weloverwogen uitspraak van kardinaal

Baronius die hij doet op grond van de schatten, ontdekt in de archieven van het Vaticaan van Rome, is gebleken even onthullend als onweerlegbaar te zijn. Volgens mij zou het Vaticaan de eerste zijn om een verklaring te bestrijden, afkomstig uit hun archieven, waarin de vooraanstaande positie van Brittannië in de geschiedenis van de Christelijke kerk vastgesteld wordt, als dit onwaar zou zijn. Het meest interessante in het verslag van Baronius is, dat zijn jaartal overeenkomt met dat genoemd in Handelingen der Apostelen. De uitzetting van Jozef van Arimathea en zijn gezelschap in een boot zonder roeiriemen of zeilen, zou heel goed overeenkomen met de kwaadaardige plannen van het Sanhedrin. Zij durfden hen niet openlijk ten onder te brengen, en bedachten in plaats daarvan een andere manier, hopen dat hun slimme en verraderlijke plan uiteindelijk voor Jozef en zijn gezelschap een watergraf zou betekenen. Zij realiseerden zich niet dat, door de stiekeme manier waarop zij zich van deze voorvechter van Christus dachten te ontdoen, juist hun hoop op zijn vernietiging de bodem zou worden ingeslagen door ingrijpen van Hogerhand. Hun verraad stelde de in vergetelheid geraakte vaders van het Christelijk geloof in staat om in een ander land weer samen te komen, een land waar zij vrij waren van vervolging.

De Gestapo van Saulus had wederom treurig gefaald en deze keer voor het laatst. Zij begon volledig in elkaar te storten toen de wraakzuchtige Saulus onderweg naar Damascus met blindheid werd geslagen. Het ongelofelijke gebeurde. Saulus hoorde de stem van Christus tot zich spreken en hij kreeg zijn gezichtsvermogen terug. Hij bekeerde zich tot "de Weg". Dit nieuws sloeg het Sanhedrin met stomheid en maakte hun woede grenzenloos. Zij gaven bevel om Saulus onmiddellijk, koste wat kost, te pakken te krijgen en hem op het eerste gezicht te doden. Een totale ommekeer van de omstandigheden. De jager werd opgejaagd. Saulus verborg zich en deed een beroep op de hulp van de discipelen. Hun tegenzin om hem te redden is begrijpelijk. Zij waren vervuld met achterdocht en verbazing. Uiteindelijk gaven zij toe en lieten hem in een mand (Handelingen 9 : 25) over de muur van de stad zakken, het hem op die manier mogelijk makend om te ontsnappen. Van toen af aan werd hij bekend onder de naam Paulus en de rest is algemeen bekend. Hij nam zijn kruis op zich en begon met zijn hele hart aan de grote opdracht die zijn Verlosser, Christus, hem gegeven had. Tenslotte mocht hij zich geheel en al aan zijn Meester overgeven in het martelaarschap, een onberispelijk getuigenis achterlatend dat hem bestempelt als Paulus, de apostel der heidenen.

V Daar zij Licht

Wij hebben gesproken over het edele karakter van de "Nobilis Decurio", zijn uitblinken in religieuze, politieke en zakelijke bezigheden, in zowel de Joodse als de Romeinse hiërarchie. Ook over zijn vertrouwelijke relatie met de familie van de Here Jezus, en in het bijzonder de krachtige invloed die hij uitoefende in de laatste tragische dagen van de Here Jezus, vanaf het vellen van het onwettige doodvonnis tot aan de dag dat hij met zijn vrienden uit Judea verbannen werd, en daarna verder tot hun aankomst in Marseille in Gallië. Het is nuttig nu even te pauzeren en de wereld van het jaar 36 A.D. nader te bekijken, voordat we beginnen aan het fascinerende verhaal van de aankomst van Jozef van Arimathea samen met de rest van zijn metgezellen in Brittannië, en dat wat er verder nog volgde.

Omdat er over deze tijdsperiode gewoonlijk zoveel historische tegenstrijdigheden bestaan is het belangrijk dat we enigszins vertrouwd raken met de geschiedenis van de verschillende volkeren in de verschillende landen die een actieve rol hebben gespeeld in de geschiedenis van het Christendom. We ontmoeten over het algemeen veel verwarring en misverstanden, die door de willekeurige vertaling van namen en plaatsen uit de verschillende talen die toen in gebruik waren, veroorzaakt worden. Historici citeren niet in-, noch verwijzen zij naar de taal die toen gesproken werd door de oorspronkelijke Britten en Galliërs. Verwijzingen worden over het algemeen in stukjes en beetjes gegeven in het Grieks of in het Latijn, talen die in het geheel geen verwantschap hebben met de Keltische talen. Misschien zijn historici onbewust de grootste tegenstanders van de waarheid geweest doordat zij de niet aantoonbare veronderstelling onderschrijven dat Brittannië eeuwen voor en na het jaar 36 A.D. een eiland was dat bevolkt werd door wilde, oorlogszuchtige, beschilderde barbaren, die totaal verstoken waren van cultuur of van een religieus bewustzijn. Ongeïnteresseerd schrijven zij over deze jaren alsof het een mythe, een legende of alleen folklore is.

De vreemde vervorming van de geschiedenis van het antieke Brittannië is de meest ongelofelijke paradox in de geschiedschrijving. Men zou gemakkelijk kunnen geloven dat er enkele academici met opzet een gezamenlijk plan hebben gesmeed om de eer van de eilanden en hun bewoners in de geschiedenis te verdonkeremanen. Het is toch echt niet zo dat de waarheid moeilijk te vinden is. Men had slechts de klassieke geschiedschrijvingen van Rome, Griekenland en Gallië met betrekking tot Brittannië behoeven te lezen en te vergelijken met de aantekeningen van de vroegste Britse koningen. Het zou

slechts een klein beetje moeite gekost hebben om de oude kerkverslagen te onderzoeken en de in de bibliotheek van het Brits Museum opgeslagen boekdelen en die in andere voor de hand liggende bibliotheken, welke overvol staan met vaststaande bewijzen die deze zogenaamde geschiedschrijvers tegenspreken. In aanvulling daarop bestaan er duizenden Keltische geschriften en de vele geschriften uit kloosters die vooral bewaard worden in de bibliotheek van het Vaticaan, alsmede de historische geschriften van de vroegste Britse, Keltische en Saksische geschiedschrijvers.

Enkele historici met inzicht wierpen een straaltje licht op de waarheid, maar dit werd al snel weer verduisterd en verdonkeremaand door de massa onverantwoorde literatuur die het publiek kreeg aangesmeerd. De waarheid ging verloren en werd opzij geschoven voor een ongelofelijke vergissing. Het mag vreemd lijken, maar het waren de vijanden van het oude Brittannië die uitgebreid en eerlijk het meest betrouwbare verslag over de vroege Britse geschiedenis optekenden. En zij beschrijven daarin dat de Britten al een bewonderenswaardige cultuur, een door de vaders overgeleverde religie, en een buitengewone geschiedenis kenden, veel ouder dan die van Rome. Tegenwoordige schrijvers bevestigen hun getuigenis. E.O. Gordon, in *Prehistoric London*, verklaart dat de stad Londen (Llandn) gesticht werd 270 jaar voor het ontstaan van Rome in 1020 B.C. De beroemde Britse archeoloog, Sir Flinders Petrie, ontdekte in het oude Gaza gouden versierselen en emailleerwerk van Keltische oorsprong, daterend uit 1500 B.C., en vond daarentegen Egyptische kralen in Stonehenge. De kunst van het emailleren wordt al vanaf heel vroege datum aan Brittannië toegeschreven, evenals de productie van tin. De Brit van weleer is de uitvinder van het emailleren. Hij was zo bedreven in deze kunst dat kostbaarheden, bewaard in het Brits Museum en in het museum van Glastonbury, zoals de beroemde schaal van Glastonbury (meer dan tweeduizend jaar oud) en de prachtige Desborough spiegel, heden nog net zo gaaf zijn als op de dag dat zij gemaakt werden. Het zijn uitstekende voorbeelden van de "La Tène" kunst, zoals deze Keltische kunstvorm wordt genoemd en hun geometrische schoonheid en voortreffelijkheid kan zelfs door de moderne ambachtsman niet worden geëvenaard.

In "Early Britain", door Jacquetta Hawkes, op blz. 32, lezen we:

"Deze Kelten in Yorkshire schijnen meer dan enige andere stam verantwoordelijk te zijn voor het ontstaan van de "La Tène" kunst. ...Bijna alle meest voortreffelijke stukken laten de weelderige smaak van deze krijgers zien, die zichzelf graag lieten bewonderen en ervan hielden om hun vrouwen en paarden met sieraden te kleden. Broches om de

Keltische mantels vast te maken, armbanden, halssnoeren, spelden, handspiegels, verbindingsstukken voor harnassen, bittens en bekleding voor de paarden, helmen, schedes voor zwaarden en schilden zijn de voornaamste aan ons overgeleverde getuigen van de "La Tène" kunst. Zij laten aan de ene kant een degelijke vormgeving zien en aan de andere kant prachtige decoratieve ontwerpen, ingesneden in reliëf of uitgespaard in gekleurd emailleerwerk. Zowel de vormen als de decoraties geven blijk van buitengewone kracht, vaak van een woest soort fijngevoeligheid, die die van hun Griekse voorlopers verre overtreft. De besten van deze kunstenaars bereikten in hun ontwerpen een fantastische vaardigheid en een prachtig uitgebalanceerde symmetrie."

S.E. Winbold, in "Britain B.C.", schrijft:

"De Keltische kromlijnige kunst, circa 300 B.C., waarvan de schaal van Glastonbury een mooi voorbeeld is, bereikte haar hoogste ontwikkeling in Brittannië."

Romeinse getuigen verklaren dat Britten gedurende hun gevangenschap, de Romeinen de kunst van het emailleren bijbrachten. Herodotus, de voornaamste schrijver van de wereldse geschiedenis, circa 450 B.C., schreef over de Britse eilanden met zijn volkeren onder de naam Cassiteriden en legt de nadruk op hun talent voor metaalindustrie. Julius Ceasar schreef met bewondering over hun cultuur, hun zuivere volksaard, geniale handelsinzicht en over hun vakmanschap. Hij schrijft met verbazing over de veelheid van goedbewoonbare steden, hun architectuur, hun hogescholen, de bevolkingsdichtheid van Brittannië en in het bijzonder over hun geloof in de onsterfelijkheid van de ziel.

Antieke geschiedschrijvers doen verslag van de ondernemingen van de Kimri/Kelten op hun trektochten door Europa naar Brittannië. Moderne schrijvers doen eveneens verslag van hun doortocht, maar verliezen hen uit het oog ergens op het vasteland van Europa. Toch hebben moderne etnologen hun trektochten op een correcte manier in kaart gebracht, vanaf hun oude oorsprong in het oosten, tot aan hun uiteindelijke bestemming in Gallië en Brittannië, landen die vóór hun komst onbewoond waren. Archeologen hebben hun doortocht van de Krim tot aan Britanniië net zo feitelijk vastgesteld, als dat zij dat gedaan hebben met de historische feiten over het bestaan van Babel en Chaldea. Lang voordat zij gekend werden als Kimri, wendde de profeet Jesaja zich duidelijk tot de bewoners van "de eilanden".

Waarom de geschiedschrijvers de feiten vervormd hebben en de waarheid over de antieke geschiedenis van Brittannië ondergehouden hebben in mysterie en mythen, is een tragedie die ons met verbijstering slaat. Het staat vast dat het oude Phoenicische schrift een voorvader is van ons eigen schrift, maar taalkundigen verzekeren ons dat het Keltisch of de Cimrische taal de oudste levende taal is die er bestaat. Haar wortels hebben in de basis grote affiniteit met het antieke Hebreeuws. Hierbij moeten wij erop wijzen dat de oorspronkelijke taal, geschreven in de Bijbelse letters, weinig meer te maken heeft met het moderne Hebreeuws. De antieke taal werd geschreven zonder klinkers. Het moderne Hebreeuws ontstond pas in de zesde eeuw van onze jaartelling. Voor de hedendaagse Jood is het oorspronkelijke Hebreeuws een dode taal. In de Bijbel lezen we dat Ezra weklaagt over het feit dat zijn broederen hun moedertaal niet meer konden verstaan en dat hij daarom, toen zij in 536 B.C. terugkeerden uit de Babylonische ballingschap, genoodzaakt was hen de boekrollen voor te lezen in de Assyrisch-Chaldeese taal. Het antieke Hebreeuws, is net als Grieks en Latijn, een klassieke taal geworden. De hedendaagse Jood leest en spreekt Jiddish, een samenvoeging van verscheidene talen.

Zoals vele nieuwlichters blijven wauwelen over de onzinnige en leugenachtige evolutietheorie, zo blijven de bevooroordeelden en onwetenden de antieke Britse taal beschouwen als een mengsel van verscheidene talen, hoewel dit wordt tegengesproken door taalkundigen. Er is overvloedig bewijsmateriaal te vinden dat de antieke taal nog steeds levend is. Zij wordt namelijk op vele plaatsen in Wales, Cornwall, Ierland, Schotland, Brittannië en Normandië, nog altijd gesproken. Er zijn nog steeds vele oude Bijbels beschikbaar, geschreven in de oude Keltische taal. Eén van de meest belangrijke Schotse kranten wordt gepubliceerd in deze oude taal en een aangepaste vorm van het Keltisch is de officiële taal van Ierland.

Interessant om te weten is welk een belangrijke rol deze oude taal speelde in de Eerste Wereldoorlog. Het is belangwekkend dat, toen de geallieerden geen geheime codes meer konden bedenken om de Duitse geheime dienst te weerhouden hun onderlinge telegrafische berichten te ontcijferen, Lloyd George, die gedurende deze oorlogstijd de Britse premier was, voorstelde om het oude Keltisch, dat hij vloeiend sprak, te gebruiken. Het gebruik van deze taal bracht de Duitse geheime dienst volkomen van haar stuk en voorkwam daarna de verdere onderschepping van geallieerde berichten. Dit zou onmogelijk geweest zijn als de Keltische taal verminkt was geweest. Zij moest grammaticaal goed in elkaar steken om begrijpelijk te kunnen zijn.

Zelfs heden ten dage is er niets erger vervormd dan moderne geschiedschrijving over de grote wereldrijken. Zij wordt vaak misbruikt door een chauvinistische politiek of voor overdreven patriottisme dat tot een soort verheerlijkende afgoderij wordt gemaakt. De gewone historische waarheid schijnt niet erg populair te zijn. Verslaggevers voelen zich vaak thuis in deze vooringenomen nationale opinie en zijn geneigd hun mening te vormen naar aanleiding van de oppervlakkige verschijning van gebeurtenissen. Zij zijn over het algemeen geneigd de geschiedenis van hun geboorteland te beschrijven in overeenstemming met het gedachtegoed van hun politieke richting. Elke andere opvatting is gebaseerd op onwetendheid en is middeleeuws of bevooroordeeld. We moeten altijd op onze hoede zijn voor verdraaiers, onverantwoordelijken, charlatans en atheïsten. Hun verworpen gedachten worden bepaald door afgunst, vooroordeel, onverdraagzaamheid, religieuze- en rassenhaat. Wat zij niet begrijpen betitelen zij spottend als overlevering. In feite begrijpen zij dát woord niet. Voor hen betekent het een mystiek verhaal. Het is zoals Disraëli eens zo welsprekend getuigde: "Een overlevering kan niet bedacht, noch kan zij vernietigd worden." Een overlevering is een waar verhaal, hoewel misschien opgesmukt door een zekere graad van overdrijving vanwege het herhaalde vertellen in de loop van de tijd. Dit kan echter heel goed opgehelderd worden door het kaf van het koren te scheiden.

Omdat generalisering een algemeen gebruik is zijn ook wij geneigd om bepaalde uitdrukkingen te gemakkelijk te gebruiken en dit kan heel gemakkelijk tot verkeerde conclusies leiden. Omdat het woord "Christen" een zo algemeen gebruikt woord is in onze dagen trekken wij al snel de conclusie dat dit woord vanaf het allereerste begin de aanduiding geweest is voor de volgelingen van Jezus. In feite bestond deze aanduiding "Christen" in die eerste dagen nog niet. Deze ontstond pas vele jaren nadat de Heer was gestorven en opgestaan. De Joodse, Griekse en de Romeinse wereld kenden de vroegste aanhangers van deze nieuwe boodschap als "Volgers van de Weg". De Here Jezus had gezegd: "Ik ben de Weg". Voor allen die aan Hem toegewijd waren was Hij "de Weg". In al hun godsdienstoefeningen noemden zij Christus en de manier van Zijn denken "de Weg". Er wordt beweerd dat de naam "Christen" uit Antiochië (Handelingen 11 : 26) stamt en ontstond direct na de enthousiaste ontvangst van de uit Judea gevluchte discipelen, in 36 A.D. In feite noemden de bewoners van deze oude stad de bekeerlingen "kleine christussen" en "mensjes van Christus". Deze benamingen hebben eigenlijk weinig overeenkomst met het woord "Christen". Dit woord is een samenstelling van Grieks en Hebreeuws. "Christos" is het

Griekse woord voor "geheiligd" en "en" is afgeleid van het Hebreeuwse woord "am", hetgeen een persoon of volk, betekent. De ware betekenis van het woord Christen of Christenen is daarom: "een geheiligd persoon" of "een geheiligd volk". Vroege schrijvers van de kerkgeschiedenis beweren stellig dat het woord van Britse oorsprong is. Taalkundigen ondersteunen deze bewering en zeggen dat dit woord bedacht is door Britse priesters, onder wiens leiding de Christelijke beweging zijn eerste en sterkste opleving had. Bevestiging over deze zaak wordt gevonden in de verklaring van Sabellus, 250 A.D., die schreef:

"Het woord Christen werd voor het eerst uitgesproken in Brittannië, door degenen die het Woord van God als eersten ontvingen van de discipelen van Christus."

Het is van belang te zien, dat de groep gelovigen uit Bethanië, bij hun aankomst in Brittannië, door de Britse priesters niet aangeduid wordt met de naam Christenen, noch deden zij dat in de jaren daarna, toen de naam Christen gemeengoed was geworden. Deze gelovigen werden de "Culdees" genoemd, en zo ook de discipelen die later de groep van Jozef van Arimathea naar Brittannië volgden. Er worden twee verklaringen gegeven voor het woord "Culdee" of "Culdich", beide woorden die afstammen uit de Keltisch-Britse taal. De eerste verklaring is: "zekere vreemdelingen". De andere vertaling is van Lewis Spence, die verklaart dat "Culdee" afgeleid is van "Ceile-De", hetgeen betekent "dienaar van God". In beide gevallen is de naam zeer toepasselijk. Deze naam, gegeven aan Jozef van Arimathea en zijn metgezellen, bewijst duidelijk dat zij werden gezien als meer dan gewone vreemdelingen. Deze naam zet hen apart als iets bijzonders. In dit geval, daar zij in Brittannië kwamen met een speciale missie en met een speciale boodschap, kunnen we gevoegelijk aannemen dat de naam bedoeld was om hen aan te duiden als: "bepaalde buitenlanders, dienaars van God." In de oudste Britse geschriften worden Jozef van Arimathea en zijn twaalf metgezellen allen Culdees genoemd. Zo ook Paulus, Petrus, Lazarus, Simon de Zeloot, Aristobulus, en anderen. Dit is belangrijk. Deze naam werd buiten Brittannië niet gebruikt en kan daarom alleen toegepast worden op hen die ook lijfelijk bij de Britse Kelten vertoefd hebben. De naam werd aan geen enkele andere discipel gegeven, die niet te maken heeft gehad met de zending in Brittannië. Hoewel Gallië ook Keltisch was, werd deze naam daar nooit gebruikt.

In later jaren kreeg de naam "Culdee" nog een andere betekenis, die vooral nadruk legde op het feit dat de "Culdee"kerk van Christus de oorspronkelijke

en eerste kerk van Christus op aarde was. Deze naam, die in grote delen van Brittannië gegeven werd aan de kerk en zijn voorgangers, hield daar eeuwenlang stand, lang nadat hij elders niet meer in gebruik was en vervangen door de tegenwoordige naam Christen. In vele kerkdocumenten wordt melding gemaakt van "Culdees", die de godsdienstoefeningen leidden in St. Peters in York tot in 936 A.D. En volgens de weleerwaarde Raine werden de domheren van York "Culdees" genoemd tot in de regeringsperiode van Henry II. In Ierland werd een hele landstreek "Culdee" genoemd en wordt deze met nadruk zo genoemd in een verwijzing naar een rechtszaak in de zeventiende eeuw, in verband met de daar geldende wetten. De naam "Culdee" kleefde hardnekkig aan de Schotse kerk en haar prelaten, veel langer dan elders.

Campbell schrijft in "Reullura":

*"Echte Culdees waren Albions eerste priesters van God,
voordat ook maar een van haar eilanden door de
voet van een Saksisch priester betreden was."*

In de dagen van de Here Jezus was Grieks de meest gebruikte taal in het Oosten, meer dan Latijn. Hebreeuws en Aramees werden hoofdzakelijk alleen maar gebruikt door de Joden. De Here Jezus sprak zeer waarschijnlijk vloeiend Aramees, Hebreeuws, Grieks en Latijn. En als het waar is wat ons verteld wordt, was Hij ook bedreven in de Keltische taal. De ontwikkelde bevolking van de Romeinse provincie Palestina was vertrouwd met Grieks, Hebreeuws en Latijn. De Septuaginta, de Griekse vertaling van het Oude Testament, werd geschreven in Alexandrië in 285 B.C. Het is interessant om te zien dat dit werk door zeventig Joodse geleerden werd samengesteld en niet door Griekse geleerden, zoals algemeen verondersteld wordt.

Eeuwen voor onze jaartelling werd de Griekse taal door de Britten goed gesproken vanwege hun handelsbetrekkingen met de Phoeniciërs, de Griekse tinhandelaren en zeelieden. Julius Ceasar vertelt ons dat de druiden het Grieks gebruikten voor al hun handelsdocumenten. In deze periode van de Britse geschiedenis wordt het eiland vaker genoemd bij de naam van zijn handelswaar, dan bij de naam Brittannië. Bekend onder de naam Cassiterides, hetgeen "Tin-eiland" betekent, was het eeuwenlang het enige land in de wereld waar tin gewonnen en bewerkt werd. Aristoteles, in 350 B.C., is één van de eerste schrijvers die Brittannië het "Tin-eiland" noemt. Herodotus gebruikte de naam nog eerder, namelijk in 450 B.C. (Bk. 3:115). Julius Ceasar schrijft over zijn bezoek aan de beroemde Spaanse tinmijn in Talavera in 50 B.C. Vele eeuwen voordat er tin in Talavera ontdekt werd, bloeide de tinhan-

del in Brittannië al. De Spaanse geschiedenis vertelt ons over een hechte samenwerking met Cornwall en het blijkt dat de Spaanse bestuurders de vakkundige mijnbouwers uit Cornwall om hulp en begeleiding verzochten bij de aanleg van hun mijnen. In Talavera duiken in de geschiedenis van de mijnbouw aldaar, veel familienamen uit Cornwall op. Namen van mannen die daar gewerkt hebben als leermeester, inspecteur, opzichter of voorman, of als expert in het onderzoeken en testen van gesteente. Het Britse overwicht in de tin-handel en de daaruit voortvloeiende wereldwijde handelsbetrekkingen worden beschreven door Herodotus in 450 B.C., door Pytheas in 353 B.C., Aristoteles in 350 B.C., Polybius in 150 B.C., Diodorus Siculus, Posidonius en nog vele anderen, waarvan de meesten leefden voor onze jaartelling. Elk van hen gaat uitgebreid in op de Britse tin-industrie in Cornwall en Devon, en vertelt over de transportroutes vanuit Brittannië, zowel over land als over zee, naar de verschillende havens aan de Middellandse Zee en elders in de toen bekende wereld. De aloude schepen uit het in de bijbel genoemde Tarsen, waren de eerste zeevaarders die tin en lood vanuit Brittannië transporteerden naar alle hen bekende landen van de wereld. Hun vloot beheerste de zeeën en zij werden in later jaren bekend als de Phoeniciërs. Het tin, dat het paleis van Salomo sierde in 1005 B.C., was gedolven en in staven gegoten in Cornwall en door de Phoeniciërs naar Palestina verscheept.

Creasy, vooraanstaand Brits historicus, schrijft in zijn "History of England":

"Het waren hoofdzakelijk de Britse mijnen die voor Salomo's tempel de prachtige versieringen aanleverden."

Vele jaren lang hadden de Phoeniciërs het monopolie over het vervoer van het Britse tin en de zeeroutes waarover het vervoerd werd. Zij bewaakten dit monopolie angstvallig. Het is bekend dat, als Phoenicische zeevaarders bemerkten dat zij gevolgd werden door een ander schip dat de zeeroute naar de oorsprong van hun handel ook wilde leren kennen, zij opzettelijk een verkeerde koers kozen en in uitzonderlijke gevallen zelfs hun eigen schip te pletter lieten lopen. Zij werden voor dit verlies schadeloos gesteld uit de staatsschatkist van de Phoeniciërs. Ter bevestiging hiervan citeren wij Strabo, die in 25 A.D. stierf:

"In oude tijden waren het alleen de Phoeniciërs uit Cadix, die deze markt beheersten en die hun zeewegen voor ieder ander verborgen hielden. Ingeval de Romeinen één van hun schepen volgden om zo ook deze vaarroutes te leren kennen, liet de afgunstige kapitein moedwillig zijn schip stranden en lokte degenen die hem volgden in dezelfde"

rampspoed. Als het hem lukte om levend te ontkomen, werd hij voor zijn verlies gevrijwaard uit de algemene schatkist van de Phoeniciërs."

De Phoeniciërs uit Carthago hadden meer succes. Begerig om te delen in de handel van Cadix, slaagde een expeditie onder leiding van Hamilco er in 450 B.C. in de Straat van Gibraltar te passeren en varende in noordelijke richting ontdekten zij "Tin-eiland". Ptolemeus en Polybius ondersteunen Diodorus van harte als zij schrijven over de vriendelijkheid van de bevolking van Cornwall en Dammonia, de naam die in die dagen gebruikt werd voor Devon. Dit waren de gebieden waar het delven van tin hoofdzakelijk plaatsvond.

Bij het maken van brons is tin het belangrijkste metaal. Wij kunnen dus veilig stellen dat het begin van de bronstijd in Brittannië ligt. Alleen dit feit al is voldoende om alle kwaadwillige insinuaties te weerleggen dat de oude Britten woeste barbaren waren. Het lijkt geen twijfel dat een volk dat uitblinkt in mijnbouw en het omsmelten van tin en lood, dat zeer bekwaam is in het gieten van metalen, een volk dat expert is in de kunst van het emaileren, dat dit een volk moet zijn dat onderlegd is in mineralogie en metallurgie. De wereldwijde vraag naar deze kostbare metalen sloeg een pad naar de kusten van Brittannië en bracht haar bewoners in nauw contact met alle klassieke volkeren van de oudheid. Met dit alles in gedachten is het begrijpelijk waarom de Britten, met hun wortels in hun eigen taal, doortrokken van het oude Hebreeuws en met hun kennis van het Grieks, heel goed de bedenkers kunnen zijn van het woord "Christen". Ook begrijpen we nu dat vele van de oudste grenspalen in deze streek van Brittannië een overvloed aan Hebreeuwse namen dragen. De connectie van Jozef van Arimathea met de tin-industrie in Cornwall staat vast. Delen van gedichten en mijnwerkersliederen, die ons door de eeuwen heen overgeleverd zijn, hebben verwijzingen naar Jozef van Arimathea. Het is onder de mijnwerkers heel lang gebruikelijk geweest om, terwijl zij aan het werk waren, te roepen: "Jozef was een man van tin", of "Jozef zat in de tinhandel". Dit waren hun voornaamste handelsleuzen en ze identificeren Jozef als een belangrijke persoonlijkheid in de Britse tin-industrie.

In de tijd dat dit verhaal zich afspeelt, waren de eilandbewoners bekend onder de naam van hun ras, als Kelten. Dit is een afgeleide vorm van de historische naam van hun ras, namelijk Kimmerian - Kimmerii - Kymry - Keltoi - Kelt. De letter "C" begon de letter "K" in de spelling van de naam steeds meer te vervangen, maar de uitspraak bleef hetzelfde. Zelfs in die lang vervlogen tijden begon de naam Kelt een andere uitspraak en spelling te krijgen door het

samengaan met plaatselijke boerendialecten. Net als in het heden, vonden we in die dagen afstammelingen van dit oude volk in Engeland en Wales, die Celten genoemd worden, in Hibernia = Ierland Kelten genaamd, in Schotland als Gaels en in Gallië, nu Frankrijk, als Gauls - Gallic. Etnisch is het allemaal hetzelfde volk. De betekenis van het woord is in alle gevallen "vreemdeling", erop duidend dat een Celt, Kelt, Gael of Gaul een vreemdeling was in het land waarin hij verbleef, niet een inboorling van dat land zoals sommigen ons willen suggereren. Het is belangrijk vast te stellen dat, hoewel zij vreemdelingen waren in het land, zij daar eveneens de eerste kolonisten waren, die dat land op een vredelievende manier tot hun thuisland maakten en niet door middel van het zwaard, omdat er toch geen andere volkeren waren om te onderwerpen. Zij waren met recht kolonisten uit een ver land, in onontgonnen, maagdelijke streken. We weten dat zij vreemdelingen waren in Brittannië en Gallië. Ofschoon het heel lang geleden is, kan de zilveren draad van de omzwervingen van dit volk, in het duister geworden weefsel van de geschiedenis, gevonden en gevolgd worden vanuit hun thuisland aan de andere kant van de rivier Eufraat, meer dan drieduizend jaar geleden, tot aan hun nieuwe woonplaats op de verre eilanden en in Gallië. Francois Guizot, gezaghebbend Frans historicus, schrijft in zijn "Histoire de la Civilisation en France":

"De Galliërs - of Kelten - stempelden met ere als eersten hun naam op dit land."

De naam Galliërs bleef bestaan tot ongeveer het midden van de vijfde eeuw, toen de Franken, onder leiding van Meroveus, het land binnenvielen en in bezit namen. Zij waren qua aantal ruim in de meerderheid. De landsnaam "Frankrijk" is afgeleid van de naam van de stam Franken, hetgeen "Vrije mannen" betekent. Toch liet de Galliër zijn indruk na op het land in een naam, bijna gelijk aan Brittannië, namelijk de eerste provincie die zij daar stichtten. Tot aan vandaag toe is dit gebied bekend onder de oorspronkelijke naam: Bretagne. Eens heeft het continent van Europa één geheel gevormd met Brittannië, totdat een grote catastrofe de huidige scheiding tot stand bracht. Het is logisch dat de afstand tussen de twee landdelen in het beginstadium niet zo breed is geweest als hij nu is. In de oude druïdische geschriften lezen we het verhaal van een Gallische bisschop die het kanaal overstak op een plank om zijn jaarlijkse bedevaart naar de oude moederkerk van de druïden in Brittannië te maken. Hoewel de zee eeuwenlang land heeft weggespoeld aan beide zijden van het Kanaal, is zelfs vandaag de afstand tussen Calais en Dover slechts vierentwintig kilometer. Door deze scheiding werd het eiland in de geografie bekend als Brittannië en het gedeelte, zo dichtbij gelegen op het continent, werd bekend als Gallië.

VI Overwinning in Zijn naam

Nadat de Kelten zich gevestigd hadden op de eilanden in het Westen, werden zij in de rest van de wereld bekend onder een andere naam. Deze naam had geen verband met de oorspronkelijke naam van hun stam of ras. In vele opzichten was het meer bedoeld als scheldnaam, maar het schijnt dat zij deze naam gewillig aanvaard hebben. Zij werden de Britten genoemd. Waarom werden zij zo genoemd? Wat was er zo eigenaardig aan deze Kelten en aan hun levenswijze, dat het andere volkeren ertoe aanzette om hen deze bijnaam te geven? Een bijnaam waarmee zij in de hele wereld gekend worden, zowel in de oudheid, als tegenwoordig en die uiteindelijk hun oorspronkelijke naam vervangen heeft. Oude kroniekschrijvers laten er geen twijfel over bestaan dat het de religieuze dogma's en gewoonten van de Kelten waren, die heel anders waren dan van de overige volksgodsdiensten. Zij waren tegenovergesteld aan alle andere bekende religies. De Kelten geloofden in een onzienlijke God en in de komst van een Messias. Zij hadden geen gesneden beelden en verfoeiden de aanblik van afgoden. Zij aanbaden altijd in de open lucht met hun gezicht gericht naar het oosten. Zij geloofden hartstochtelijk in de onsterfelijkheid van het leven en dat wel zo sterk, dat zowel vriend als vijand beweerde dat dit geloof hen tot onbevreesde tegenstanders maakte, die de dood verachtten. Het godsdienstige ritueel dat de meeste indruk op de buitenlandse geschiedschrijvers gemaakt schijnt te hebben, was dat zij een duplicaat van de Ark des Verbonds bij zich droegen tijdens al hun godsdienstige handelingen, zoals ook hun voorvaders in het oude Judea hadden gedaan. Eeuwenlang, als de Kelten in migratiegolven op weg naar de eilanden in het westen, door vreemde landen trokken, werd deze gewoonte gehandhaafd. Het is deze gewoonte die voor de bijnaam "British" ("ten") voedingsbodem was.

De naam "British" ("Britten") is afgeleid uit het oude Hebreeuws dat uit dezelfde tijd stamt als de oude Cymric taal, en is een combinatie van twee woorden namelijk "B'rith", hetgeen "verbond" betekent, en "ish", hetgeen betekent "man" of "vrouw". De betekenis van deze twee woorden samen ligt voor de hand: "British" ("Britten") betekent "man of vrouw van het verbond", oftewel "verbondsman" of "verbondsvrouw". Het antieke woord "ain" ("annië") achter het woord "B'rith" ("Brit") betekent "land". Daarom is de betekenis van het woord "Britain" ("Brittannië"), zoals dat in die tijd gebruikt werd en nog altijd gebruikt wordt, "land van het verbond" of "verbondsland". De volkeren in de oudheid gaven de Kelten zonder het te weten,

de juiste naam. Door de aanvaarding in later jaren van het Christelijk geloof en de naam "Christenen", kwam er een nieuw en opzienbarend motief aan het licht. Het volk van verbondsmannen en -vrouwen werd het toegewijde, geheiligde volk, wonend in het verbondsland. Ingewijd in de vijf boeken van Mozes, het Verbond der wet, en door tussenkomst van het plaatsvervangende zoenoffer van de Here Jezus, konden de Britten een vooruitgeschoven post worden in het verbreiden van het evangelie, in de naam van Jezus Christus.

Bij nadere bestudering van de religieuze leringen van de Kelten benadrukt alles wat wij ontdekken het feit dat de oude Kelten vasthielden aan het geloof van de patriarchen van het Oude Testament. Veel vooraanstaande geleerden wijzen op de overeenkomst tussen wat de oude Hebreeuwse voorvaderen geloofden en het geloof van de Britse druiden.

Sir Norman Lockyer schrijft in "Stonehenge and Other British Stone Momuments" (pag. 252):

"Ik beken dat ik verbaasd ben over de vele overeenkomsten die wij ontdekt hebben."

Edward Davies zegt in "Mythology and rites of the British Druids" (Pref., pag. 7):

"Ik moet toegeven dat ik niet de eerste ben die naar voren brengt dat het geloof van de druiden verband moet hebben met het geloof van de patriarchen."

Wm. Stukeley bevestigt in zijn boek "Abury" (Pref., pag. 1), na een nauwkeurige bestudering van alle bewijsstukken:

"Ik kon duidelijk zien dat de religie die door de oude Britten beoefend werd, eenvoudig het geloof was van de Bijbelse patriarchen."

Ook vroegere getuigenissen bevestigen dit. Procopius van Ceasarea zegt in zijn "History of the Wars" (530 A.D.):

"Alle druiden erkennen slechts Eén Almachtige God." (De Gothicis, bk. 3).

Julius Caesar schreef in 54 B.C.:

"De druiden maken de onsterfelijkheid van de ziel tot basis voor al hun onderwijzing en beschouwen het als de enige en belangrijkste prikkel en reden voor een deugzaam leven." (Gallic War, VI, 14).

Het is eigenaardig dat de naam Britten nooit werd doorgegeven aan hun Keltische familieleden in Gallië, Ierland en Schotland. In de geschiedenis wordt het volk van Gallië-Gallica-Galatië niet anders genoemd als Gauls-Galliërs en het land niet anders dan Gaul-Gallica of Galatië, tot aan de komst van de Franken. Er wordt wel verondersteld dat de in de Bijbel genoemde Brief aan de Galaten geadresseerd was aan de Galliërs in Galatia.

De inwoners van Hibernia (Ierland) en Caledonia (Schotland) hebben altijd hun geografische naam en de naam van hun ras behouden. De volkeren in wat nu Engeland en Wales wordt genoemd, zijn eveneens nog onder hun oorspronkelijke naam bekend. Het land werd altijd Brittannië genoemd en de bewoners staan geregistreerd als Britse Kelten. De Ieren bestendigden de naam Kelten, maar de Schotten, hoewel algemeen bekend is dat zij Kelten zijn, worden de Gaels genoemd. Men ziet onmiddellijk de overeenkomst tussen de naam Gaul (Kelt, Galliër) en Gael - Gallic (Keltisch, Gallisch) en Gaelic. Hoewel het verschil tussen de namen altijd is blijven bestaan, is de verwantschap tussen hen onmiddellijk te herkennen. De eilanden werden altijd de Brittannische eilanden genoemd, zelfs in lang verleden tijden. Pas tijdens de regering van Jacobus I, toen het Ierse en Schotse parlement samensmolten tot een centraal parlement, werden de eilanden bekend onder de naam Britse eilanden of het Verenigd Koninkrijk. Van nog later datum is de naam Groot Brittannië. Dit alles kan voor sommigen, die gewend zijn het volk van Brittannië als Engels of Welsh aan te duiden en het ras als Angelsaksisch, verwarrend schijnen. De naam Engelsen werd nooit gedeeld en werd nooit gebruikt om de andere bewoners van de eilanden aan te duiden. Tot op deze dag hebben zij elk hun eigen Keltische naamsaanduiding behouden, zoals Welsen, Ieren en Schotten, ondanks het feit dat zij allen onder dezelfde noemer "Britten" geschaard worden. De naam Brittannië bleef van kracht voor Engeland en Wales, lang nadat de Angelsaksen in 426 A.D. gearriveerd waren. Pas na de invallen van de Noormannen en nadat dezen ook opgenomen waren in de samenleving van de Britse Kelten en de Saksen, begon de naam Engelsen de boventoon te voeren. Van de niet zo vaak gebruikte term Angelen vormde zich deze naam en bracht het hele land en al het volk onder één noemer: Engeland.

Het mag op het eerste gezicht eigenaardig schijnen, maar toch zijn er bij al deze verschillende aanduidingen geen verkeerde benamingen. Volgens hun afstamming zijn de Kelten, de Angelsaksen en de Noormannen allen takken van dezelfde stamboom. Hieronder vallen ook de Denen, die in 787 A.D. Brittannië binnenvielen. Etnologisch is het hele Keltische ras samengesteld uit

Kelten, Saksen en Scandinaviërs. In de geschiedenis wordt de komst van de Denen, de Saksen en de Noormannen gezien als een invasie, maar in feite was dit het samensmelten van een ras, in het voor hen bestemde thuisland dat aan hen en aan de rest van de wereld bekend werd als hun moederland, Brittannië. Gezamenlijk zijn zij in aanzien gegroeid en hebben de naam Britten gedragen als een onderscheidingsteken, met eer en waardigheid. Het feit dat de naam Britten in het bijzonder verbonden werd aan de inwoners van Engeland en Wales is wel te verklaren. Terwijl de geschiedenis van het oude Brittannië zich meer en meer voor onze ogen ontrolt, gaan wij de oorzaak hiervan steeds beter begrijpen. Zij werden namelijk onherroepelijk aan elkaar verbonden door de banden van taal en godsdienst. Cymric was hun moedertaal en beide volkeren hingen het geloof van de druïden aan. In Brittannië was het centrum van de druïdische godsdienst, waaraan alle Keltische volkeren tienden betaalden. Het was veruit het dichtst bevolkt en wereldberoemd om zijn handel en industrie. Wat tegenwoordig Londen is voor Groot Brittannië, Ottawa voor Canada en Washington voor de Verenigde Staten, dat was Brittannië voor heel de Keltische wereld. Over het algemeen was dit de voornaamste reden om Engeland vooral met de naam Brittannië aan te duiden. En vanuit godsdienstig oogpunt, van waaruit ook de naam Britten oorspronkelijk ontstaan is, had dit eiland veruit het meeste recht op de naam Brittannië. Engeland was het eerste van de Britse eilanden dat door Kelten bevolkt werd. Voordat de Kelten daar in circa 2000 B.C. in groten getale aankwamen, was dit een maagdelijk land, bijna geheel onbewoond.

De druïdische godsdienst werd van structuren voorzien onder de capabele leiding van Hu Gadarn in circa 1800 B.C., de periode waarin ook Stonehenge werd opgericht, een werk dat ook wordt toegeschreven aan Hu Gadarn. Hij leefde in dezelfde tijd als Abraham. En net als Abraham was Hu Gadarn de patriarch van het volk, bekend als Hu de Machtige. Terugkijkend over de vele eeuwen heen, zien we de bijzondere betekenis van het feit dat de eilanden de naam Brittannië en hun bewoners de naam Britten dragen. We zien hoe het lot deze mensen voortdreef op hun weg; een hogere wilskracht dan hun eigen onderbewustzijn leidde hen naar een voorbestemd land waar, zoals Jeremia had geprofeteerd, zij het "zaad" zouden zaaien. Het hoogtepunt van hun geschiedenis werd bereikt toen Jozef van Arimathea met de groep gelovigen uit Bethanië arriveerde. Van toen af aan werd de gedachte achter de uitdrukking "moederland" duidelijk. Engeland is het enige land in de wereldgeschiedenis dat algemeen bekend werd als het "moederland". Alle voorafgaande lange eeuwen hadden het land voorbereid om een Christelijke natie te worden. Vanuit de baarmoeder van dit

moederland werd het Christendom geboren, het werd er verzorgd, gevoed en uitgedragen in de wereld.

We weten dat de Kelten door hun wetten en gebruiken niet gewend waren ook maar iets van hun geloof op schrift te stellen. Noch was het hen toegestaan om altaren op te richten met gebruik van metaal of spijkers. Een traditioneel gebruik dat de Kelten onontkenbaar verbindt aan het geloof van de oude Bijbelse voorvaders, is het bouwen van een altaar op alle rustplaatsen gedurende hun reis naar de eilanden. Een religieus gebruik dat even kenmerkend voor hen is als het voor zich uitdragen van de Ark des Verbonds. Tegenwoordig kan men hun lange tocht door de wereld naar de eilanden gemakkelijk volgen aan de hand van de overblijfselen van de stenen altaren die zij opgericht hebben. Blijvende herinneringen aan deze lange pelgrimstocht. Deze gewoonte hield langer stand dan het dragen van de Ark des Verbonds, hetgeen niet meer gedaan werd nadat zij Jezus Christus aanvaard hadden. Het oprichten van stenen bestaat nog tot in onze dagen, en net als toen, alléén onder de Keltisch-Saksische volkeren. Heden wordt het oprichten van zulke gedenktekens voor één of andere belangrijke gebeurtenis hoofdzakelijk gevonden bij de Schotten en de Canadezen. Zij vormen kleine pyramiden van steen, opgestapeld in een puntige vorm en deze zijn bekend als cairns. Dit is de Keltische naam voor het woord dat de Bijbel gebruikt namelijk: "steenhoop", "stenen der getuigenis". Het eerste stenen altaar in het Bijbelse verhaal wordt opgericht door Jacob, na zijn verbazende droom over de ladder die hemel en aarde verbindt, bij alle Christenen bekend als de Jacobs ladder. Hij richtte het altaar op als een getuigenis van zijn contact met God en het verbond dat God bij die gelegenheid met hem sloot. Voor altijd is de oprichting van zulke altaren, of cairns, een godsdienstig gebruik gebleven van de dwalende Hebreëën en Kelten, op hun weg door vreemde landen en streken; het afleggen van een getuigenis van hun geloof en vertrouwen in het verbond van de Ene en Enige onzichtbare God.

Ondanks de verandering van de namen die deze volkeren droegen en die uiteindelijk de Britten genoemd werden, zijn hun oorspronkelijke namen altijd synoniem gebleven met het hun beloofde erfdeel en met hun geloof. De naam Kymri stamt af van koning Omri, de grondlegger van Samaria, de hoofdstad van Israël. De Assyriërs noemden hun Israëlitische gevangenen Beth-Omri, Beth Kymri en het Volk van Ghomri: naar hun koning. De Grieken noemden hen Kimmerioi. De Welsen zijn het enige volk dat vandaag nog de naam "het volk van de Cymri" hanteert. In het Brits museum

kan men de beroemde Zwarte Obelisk van Chalmaneser II zien. Dit belangrijke overblijfsel getuigt van alle veroveringen van, en van alle koningen die onderworpen werden aan de koning van Assyrië. Onder deze onderworpen vorsten was Jehu, die de zoon van Omri genoemd wordt, koning van Israël. De obelisk bevat een serie van twintig kleine reliëfs, met daaronder lange inscripties. Het tweede reliëf toont ons "de zoon van Omri" op zijn knieën, terwijl hij zijn respect tot uitdrukking brengt door middel van goud en zilver, volledig onderworpen aan de Assyrische overheerser. In het Keltisch wordt het woord Kymri nog steeds uitgesproken met de klinker o: K'Omri, en werd al heel gemakkelijk vervormd tot Kymri, waaruit weer Kimmerii, Kimmerians, Keltoi, Keltic en Cymri voortvloeiden. De Krim, de naam waaronder deze streek nog steeds bekend is, is een verbastering van Cimmeri. Uitgestrekte begraafplaatsen zijn in De Krim ontdekt in de afgelopen jaren, waarop talloze gedenktekens gevonden zijn die de Kymri met namen, religie en karakter aan deze streek verbinden en getuigen van hun eeuwenlange verblijf aldaar, voordat zij weer verder trokken.

Het is interessant dat de Welsen de enige tak van de Kelten zijn die door de loop der tijden en tot op heden de oorspronkelijke naam Kymri behouden heeft. Vandaag wordt de naam over het algemeen gespeld als Cymri, en in hun oeroude taal als Cymric. De Welsen hebben hun oude volkseigenschappen behouden, meer dan enige andere tak van de grote familie van Keltische-Saksische-Scandinavische volkeren. Het volk in het oude Engeland veranderde in latere periode meer naar het Saksische type. Dit kan waarschijnlijk toegeschreven worden aan de omvangrijke toevloed van Engelsen, Friezen, Juten en Saksen, die zich na hun intocht in het land blijvend vestigden. Van deze allen vormden de Engelsen of Angelen en de Saksen veruit de meerderheid. Zij leefden echter allen in overeenstemming met hun eigen volksaard.

Allen kwamen van oorsprong uit het noordelijke koninkrijk van Samaria, waar zij onder leiderschap stonden van de stam Efraïm. Men moet zich realiseren dat de Efraïmieten en niet Juda of de Joden, de wettige erfgenamen zijn van de naam Israël. In de Bijbel worden het zuidelijke koninkrijk in Jeruzalem en het noordelijke koninkrijk in Samaria altijd bij twee verschillende namen genoemd. Zelfs de Heere God gebruikt in Zijn Woord twee verschillende termen, bijvoorbeeld: "Zo werd Juda tot Zijn heiligdom, Israël Zijn volkomen heerschappij." (Psalm 114 : 2). Hieruit volgt dat het te verwachten is dat de Efraïmieten de regels en instellingen van de aartsvaders gehandhaafd hebben.

Oorspronkelijk vormden Juda en Levi samen het volk dat de priesterlijke bediening had. Van die twee stammen had Levi de eigenlijke zeggenschap over godsdienstige zaken en deze stam bewees zijn diensten zowel aan Juda als aan Israël en was onder deze twee volkeren verdeeld. Onder de Kelten waren de afstammelingen van het deel van deze priesterlijke stam die Efraïm en Israël gediend hadden, nog veel te vinden en dit heeft zich door de eeuwen heen vertaald in een diep godsdienstige volksaard. Deze afstammelingen van Levi maakten voor het grootste gedeelte deel uit van de wetenschappelijke stand (natuurwetenschappers, doktoren, juristen, etcetera) van de Kelten, hetgeen we duidelijk tot uitdrukking gebracht vinden in de godsdienst, industrie en handel van het antieke Brittannië. De Efraïmieten waren een stam van ware krijgers onder Israël. Zij waren de verdedigers van het geloof (Defenders of the faith), zoals ze zich vandaag nog noemen. Aan de Levieten was het niet toegestaan om wapens te dragen of in de krijg te dienen. Dit gold eveneens voor de druïden. Niettemin stonden de Kelten bekend als heldhaftige strijders. Dit kwam omdat er veel nakomelingen van de strijdbare stam Efraïm onder hen waren, die de priesterlijke en wetenschappelijke stand uitstekend wisten te beschermen. Er wordt verteld dat de belangrijkste strijders van Efraïm de laatsten waren die Samaria verlieten, zodat hun broeders ongehinderd naar het westen konden trekken. Dit kan waarheid bevatten. De geschiedenis toont aan dat hoewel de afstammelingen van Omri (Kymri genoemd), die vanuit Assyrië hun tocht naar het westen maakten, tegenstand op hun weg ontmoetten, zij toch lang niet zoveel strijd hebben moeten leveren als de Efraïmieten.

Nu rijst de vraag: hoe verklaren wij de verwantschap tussen de Saksen, de Efraïmieten en de Kelten? Er wordt naar waarheid gezegd dat de Bijbel het meest waarheidsgetrouwe geschiedenisboek is dat ooit is geschreven. De schrijver dezes onderschrijft dit van harte. In de Schrift vinden we aanwijzingen die moderne geleerden, in het bijzonder de zoekers naar wetenschap namelijk de archeologen, bewezen hebben waarheid te zijn. Nadat Izak geboren was maakte de Heere God een eigenaardige opmerking tegen Abraham. Hij zei: "... al wat Sarah tot u zal zeggen, hoor naar haar stem, want in Izak zal uw zaad genoemd worden." (Genesis 21 : 12). Nergens in de Bijbelse geschiedenis wordt Gods volk met deze naam aangeduid. De theologie is of de verklaring hiervan altijd uit de weg gegaan of is blind geweest voor de betekenis hiervan. Zo is zij ook blind geweest voor andere uitspraken over deze zaak die later gedaan zijn door de profeten en door onze Here Jezus. Jesaja en Jeremia legden niet alleen grote nadruk op dit feit, maar gaven ook duidelijke aanwijzingen over de afkomst van dit volk.

De Here Jezus zei dat Hij gekomen was voor "de verloren schapen", Efraïm. Hij zei tegen de Joden dat hun erfdeel van hen zou worden weggenomen en aan een ander volk gegeven zou worden. De Here Jezus kon dit erfdeel alleen geven aan een volk dat het eigendom van God was, daar alleen dit volk door de verbintenis aan God in het Verbond der Wet ertoe gesteld was om Gods Woord, de plannen van God met deze wereld en de komst van de Messias, aan de wereld te verkondigen. De belangrijkste taak in verband hiermee gaf de Heer aan Paulus, toen Hij hem opdroeg om naar de heidenen te gaan, die hem wèl zouden horen. Hoewel Paulus in het algemeen gesproken met het evangelie naar de heidenen ging, kunnen we dit concreter en uitdrukkelijker toespitsen op de komst van Paulus naar het volk in Brittannië, waar hij in de Naam van Jezus de eerste Christelijke voorganger op Britse grond aanstelde.

De Here Jezus had gezegd dat de oude wetten door Zijn kruisiging hun einde gevonden hadden. Hij was gekomen om de Wet, het Oude Verbond tussen God en mensen, ten einde te brengen. Voordat de geloofsgemeenschap van de Britse druïden met haar aanhangers toegewijd waren aan "de Weg", waren zij gelijk aan heidenen. Maar onder alle volkeren op aarde was de enige godsdienst, die op voorhand voorbereid was, en het enige volk dat al voorbereid was om de Naam van Christus te kennen en te verkondigen, zelfs voordat Hij geboren was, de godsdienst en het volk van de Britse druïden. De Here Jezus wist precies tot welk volk Hij Zijn Woord zond. Paulus zelf wist tot welk volk hij in het bijzonder gezonden was, zoals later in dit boek uit historische feiten zal blijken. Jozef van Arimathea, door zijn lange en intensieve omgang met de Here Jezus, wist hiervan en naar dit speciale volk zijn deze twee belangrijke apostelen gegaan.

Dit volk, dat verkozen was het eerste Christelijke volk te zijn, zou genoemd worden bij de naam van Izak. Worden zij dan zo genoemd? Welzeker! Zij staan bekend onder de naam "Saksen". Zoals de opgravingen op de koninklijke begraafplaatsen op De Krim, de afkomst van de volksnaam van de Kymri, namelijk het volk van koning Omri, koning in Samaria, hebben onthuld, zo hebben de antieke historici vastgesteld dat het volgen van de ontwikkeling van de naam Saksen hen leidt naar de naam van Izak. Laten wij nog verder teruggaan in de historie. Deze belangrijke feiten hebben wij nodig om Gods plan en doel te bewijzen, die later ook uit de feiten over Jozef van Arimathea en de geschiedenis van Paulus zullen blijken. De naam Semieten is afgeleid van het woord Sem, de zoon van Noach, van wie gezegd wordt in Genesis 9 : 26: "Gezegend zij de HEERE, de God van Sem".

Het uitverkoren volk van God maakt deel uit van de nakomelingen van Sem. Tot aan de uittocht van Abraham uit Ur der Chaldeeën, was dit gelovige volk bekend onder de naam Semieten. In de tijd van Abraham werden zij bekend onder de naam Hebreëen. Dit woord is afgeleid van de naam Heber (Genesis 12 : 14-17), een afstammeling van Sem.

Het woord Hebreëen is eigenlijk niet de eigenaam voor een speciaal volk. Het woord betekent "kolonisten" of "infiltranten" en heeft dezelfde betekenis als die van het woord dat in later jaren gebruikt werd voor de Amerikanen en de Canadezen. Net als bij de Amerikanen en Canadezen werden deze mensen kolonisten genoemd, totdat zij naturaliseerden. De naturalisatie van dit volk van gelovigen vond plaats toen Jacob, de kleinzoon van Abraham en de zoon van Izak, stierf. Er ontstond een volk, gevormd door twaalf stammen (de 12 zonen van Jacob), dat door de naamgeving en de wil van de Heere God bekend werd onder de naam Israël, hetgeen "heersen met God" betekent. Later in de geschiedenis, kwamen 10 stammen onder leiding van de stam van Efraïm, de zoon van Jozef, in opstand en werd het volk verdeeld in twee koninkrijken, waarvan één in het noorden, bekend als Israël, en het andere in het zuiden van het land, bekend onder de naam Juda. Beide volkeren werden in ballingschap weggevoerd. Een klein gedeelte van Juda keerde terug naar Jeruzalem, maar Israël, ofwel de Efraïmieten, keerden nooit meer terug en worden in de Bijbelse geschiedenis niet meer genoemd.

Gedurende deze hele periode vanaf Sem tot aan de verdwijning van de Efraïmieten, komt de naam "Joden" in de geschiedenis niet voor en was een onbekend gegeven voor de Semieten, Hebreëen, Israëlieten en Efraïmieten. Niettegenstaande dit, is het zo dat sommigen van de afstammelingen van het overblijfsel van Juda dat uit de Babylonische ballingschap naar de heilige stad terugkeerde, nog steeds Semieten genoemd konden worden en dat zij deel uitmaakten van het volk Israël. Dit was echter maar een heel klein gedeelte. In feite was gedurende de ballingschap van de meesten het bloed zo vermengd geworden met het bloed van andere volkeren door de onderlinge huwelijken, dat het nog maar de vraag was of zij aanspraak konden maken op de naam: afstammeling van Israël. Zij worden evenwel als een deel van Israël erkend, echter op dezelfde wijze zoals wij zouden zeggen dat bijvoorbeeld alle inwoners van Pennsylvania Amerikanen zijn en alle inwoners van Ontario Canadezen. Maar niet alle Amerikanen zijn inwoners van Pennsylvania en niet alle Canadezen zijn inwoners van Ontario. Het is duidelijk dat het een ernstige vergissing zou zijn als wij de huidige Joden als de

enige overlevende Semieten of Israëlieten zouden benoemen. Het grootste gedeelte van zowel Juda als Efraïm is lang geleden uit hun oorspronkelijke thuisland vertrokken en werd bekend onder andere namen, waarvan wij er sommige hiervoor hebben genoemd en verklaard.

Nu komen we bij de geheimzinnige belofte van de Heere God aan Sarah "... want in Izak zal uw zaad genoemd worden." (Genesis 21 :12). De profeten hadden voorzeggd dat dit volk verstrooid zou worden en bekend zou zijn onder een andere naam. Een naam die hun erfdeel vertegenwoordigde. Toen de Israëlieten (Efraïmieten, en zovelen van de stam van Juda als zich maar bij hen wilden voegen op hun tocht) door de inwoners van de landen waar zij doorheen trokken, gevraagd werden naar hun naam, vertelden zij de zonen van Izak te zijn. De etnische landkaarten tonen aan dat zij zich in twee groepen opsplitsten. Iedere groep nam een andere route, die hen uiteindelijk zou brengen naar de eilanden in het westen, naar Brittannië. De Kymri hebben we al gevolgd, maar de krijgshaftige stam van Efraïm wordt met meer nadruk aangeduid met de naam "de zonen van Izak". Op papier begon deze naam verschillende vormen aan te nemen, al naar gelang de taal, maar de uitspraak bleef veelal hetzelfde en liet er geen twijfel over bestaan over wie hier verteld werd. Antieke papieren en oude gedenktekens herinneren ons aan hun naam als: I-Saccasuns, I-Sak-Suna, Sakasuna, Saxons en tenslotte Saksen. Het is historisch waar dat zij als geheel ook aangeduid werden als Scythen, maar men moet daarbij wel goed bedenken dat dit niet de naam was die de samengesmolten stammen voor zichzelf gebruikten, maar deze naam werd hen door de Grieken gegeven. Ongeveer zevenhonderd jaar lang woonden zij in de streken die bij de Grieken bekend zijn als Scythië, bij de Romeinen als Dacië (het huidige Roemenië) en Thracië. Zoals de Kymri in Brittannië de naam Britten aannamen, zo verkozen deze oude Israëlieten van Efraïmitische oorsprong bekend te worden onder de naam Saksen. Een naam die zowel de naam van Izak verbergt als onthult.

Onder deze stammen waren de Angel-Saksen de belangrijkste en machtigste stam en zij werden dan ook als de leidende groep geaccepteerd. Onder de naam Saksen kwamen zij, op uitnodiging van het Britse stamhoofd Vortigern, voor het eerst Brittannië binnen. Nadat de Saksen zich in Brittannië gevestigd hadden, kunnen we een vreemde verandering van beleid bij de Saksen constateren. Zij begonnen onderlinge huwelijken te sluiten met de Britse Kelten. De vraag is of de blondharige blauwogige Saksen en de Kelten, die donkerder van uiterlijk waren, zich allen bewust geweest zijn van hun gezamenlijke afstamming, maar hoe dit ook zij, uiteindelijk

versmolten de beide volkeren tot één. Bij al hun omzwervingen hadden het Keltische en het Saksische volk vastberaden geweigerd zich via huwelijken te vermengen met de andere volkeren die zij op hun weg ontmoetten. Zo'n huwelijk was een ernstig misdrijf tegen de wet van de stammen, een wet die door beide volkeren onderschreven werd. In dit opzicht hielden zij zich getrouwer aan de wetten die hen door de aartsvaders overgeleverd waren, dan hun broeders van de stam Juda dat deden tijdens hun ballingschap in Babylon. Zoals door de profeten voorzien was draagt dit gedeelte van de stam Juda nog altijd het brandmerk dat het gevolg is van deze openlijke overtreding in hun uiterlijke verschijning. Zelfs heden ten dage zijn in de afstammelingen de kenmerken van de Hittieten te herkennen: het zwarte haar en de haakneus.

Niet alleen weigerden zij zich met andere volkeren te vermengen, zij waren ook trouw aan het aloude gebod om "samen te blijven/wonen". De geschiedenis laat ons zien dat, wanneer zij begonnen aan hun volgende zwerftocht, slechts weinigen achterbleven. Zij lieten het land volkomen onbewoond achter. In tegenstelling tot de gewoonte van andere zwervende volkeren, die hun ouden van dagen, de allerjongsten en degenen die te zwak waren, achterlieten of zelfs ter dood brachten, namen de Keltische en Saksische stammen iedereen mee. Dit is zeker het geval bij de Angel-Saksen, wiens zwerftochten talrijker zijn en de afstanden, die zij aflegden voordat zij het "thuisland" bereikten, groter. Dit wordt bewezen door de massale intocht van de Saksische volkeren in Brittannië.

Dr. Latham schrijft in zijn "Ethnology of the British Islands":

"Over de volle lengte en breedte van Duitsland is er niet een dorp of gehucht te vinden dat-, of een familie die kan bewijzen af te stammen van de voorvaderen der Angel-Saksen die over het vasteland naar Brittannië getrokken zijn."

Professor Sayce schrijft:

"Alle takken die Brittannië binnenkwamen, zijn alle takken van één en dezelfde stam. In geen enkel dorp en in geen enkele stad in Duitsland is er een rechtstreekse afstammeling van de Saksen te vinden. Zij waren daar wel, lang geleden, maar zijn in hun omzwervingen allen, stuk voor stuk, uiteindelijk beland op de Britse eilanden."

Dat zij allen door familiebanden aan elkaar verbonden waren, de Britse

Kelten, Gaels, Angel-Saksen, Juten, Friezen, Denen en Noren, wordt bekrachtigd door Freeman in zijn "The Norman Conquest":

"Het is moeilijk je voor te stellen dat ons volk, zoals het heden ten dage bestaat, in feite niet is voortgekomen uit de vermenging van verschillende rassen, in de betekenis die deze woorden vandaag hebben."

Professor Huxley schrijft over de politieke onrust in Ierland, in het jaar 1870, toen politieke oproerkrakers een punt wilden maken van raciale verschillen:

"Als mijn wetenschappelijke standpunt in deze kwestie voor degenen die de politieke macht hebben enig verschil zou uitmaken, zou ik ze ervan willen overtuigen dat het argument over het verschil tussen de Angel-Saksen en de Kelten een komedie en een illusie is."

Als hij het heeft over de karakteristieke eigenschap van de Kelten, zowel als van de Saksen, om "op zichzelf te blijven", verklaart hij dat tijdens de Romeinse bezetting van Brittannië, de Romeinen en de Kelten zich afzijdig van elkaar hielden en hun eigen leven leidden. Toen de Romeinen zich in het jaar 410 A.D. voorgoed uit Brittannië terugtrokken, was de bevolking nog even Keltisch als toen zij er voor het eerst kwamen.

In de naam van Izak zou het beloofde Zaad gevonden worden. De zonen van Izak werden als Israëlieten verstrooid onder alle volkeren als straf op hun zondige verering van gouden kalveren, maar zoals het graan uitgezift wordt in een wan, werden zij tenslotte samengebracht op een plaats die door de Heere God Zelf was aangewezen. (2 Samuël 7 : 10) Daar zouden zij wonen en niet meer wegtrekken en daar zou alle wapentuig dat tegen hen zou worden opgeheven het niet van hen kunnen winnen (Jesaja 54 : 17). De betrouwbaarheid van al deze feiten kan niet genegeerd worden, net zo min als het feit dat onder hen nog altijd de gewoonte bestaat om de Sabbatdag te houden. In Exodus 31 lezen we aan wie de opdracht om de Sabbatdag te houden gegeven werd.

"Dat de kinderen Israëls den Sabbat houden, den Sabbat onderhoudende in al hun geslachten tot een eeuwig verbond (vers 16). Het zal tussen Mij en tussen de kinderen Israëls een teken in eeuwigheid zijn (vers 17)."

De Angel-Saksen waren en zijn het enige volk dat dit teken in ere houdt. Als er aan buitenlanders in het verleden werd gevraagd wat zij het meest indruk-

wekkend gevonden hadden aan de Engelse en Amerikaanse gebruiken, werd er vaak als antwoord gegeven: jullie Engelse zondag. Hoewel in andere landen op zondag alles geopend was, werd in Brittannië en in Amerika de zondagsrust gehandhaafd. Zelfs op de grote wereldtentoonstelling in Parijs waren alleen de paviljoens van de Britten en de Amerikanen op zondag gesloten. De buitengewoon intelligente, maar ongelovige Voltaire zei:

"Of de Engelsen dit zelf weten of niet, maar het is de Engelse zondag, die Engeland maakt tot wat Engeland is."

Dit geldt in dezelfde mate voor Amerika en voor de gehele Britse Gemeenebest. Dr. Ryle, bisschop van Liverpool, zei:

"Ik verklaar zonder enige terughoudendheid dat de enige naties op deze aarde, waar ware zondagsheiliging gevonden wordt, Groot Brittannië, de Britse Gemeenebest en Amerika zijn. Geen enkele andere staat kan met overtuiging beweren dat zij dit teken van God in ere houdt." (Jesaja 58 : 13-14)

Er wordt ons evenwel tegelijkertijd de waarschuwing gegeven dat als wij de dag van de Heere God beginnen te negeren, hetgeen alle Angel-Saksische volkeren in de afgelopen jaren in verschillende mate gedaan hebben, onze voorspoed van ons zal worden weggenomen. Een paar jaar geleden maakte een buitenlandse bezoeker aan Engeland deze opmerking die in de kranten verscheen: "Jullie hebben in Engeland iets dat wij in ons land ons altijd gewenst hebben en nooit hebben kunnen bereiken: de zondag. En zonder dat er door jullie geprotesteerd wordt is deze aan het verdwijnen." In Amerika is de ontheiliging van de Sabbatdag het grootst, maar wij zouden allen deze waarschuwing ter harte nemen.

De naam van Engeland is afgeleid van de Engel(s)en ((E)Angelen). Dit heeft zijn betekenis. Engelen betekent "Mannen van God". Deze naam werd hen niet gegeven omdat zij zo bijzonder rechtvaardig waren, maar omdat zij in plaats van stenen afgoden te vereren, zoals de hen omringende volkeren deden, zij de Heere God aanbaden. De afgodendienaars noemden hen "Mannen van God" - Engelen (Angelen). Er wordt verteld dat toen paus Gregorius op een dag door de straten van Rome liep hij een groep Romeinse soldaten met een aantal gevangengenomen Britse kinderen uit Yorkshire tegenkwam. Verbaasd stond hij stil, bekoord door hun buitengewone verschijning: gouden lokken, blauwe ogen, blanke huid. Iets wat hij nog nooit eerder gezien had. Hij vroeg de soldaten naar de afkomst van

de kinderen. Toen hem verteld werd dat zij Engel(s)en waren en afkomstig uit Engel(l)and, maakte hij een opmerking over hun fraaie uiterlijk en zei: "Hun naam is goed gekozen. Zij zien er engelachtig uit." Men zegt dat paus Gregorius door deze ontmoeting er bij zichzelf van overtuigd werd dat hij Augustinus op zendingreis naar Brittannië moest sturen.

Wij kunnen het niet zomaar aan het toeval toeschrijven dat de religieuze gebruiken en gewoonten en de karakteristieke eigenschappen die de Kymri en de Saksen zo kenmerken en die hen zo onderscheiden van de rest van de volkeren op aarde, in grote mate overeenkomen met wet van de aartsvaderen. Hiervoor hebben zij een te fundamentele betekenis. In welke mate het Keltisch-Saksische volk ook afgedwaald mag zijn van de trouw aan deze wetten, zij zijn op hun rondzwervingen altijd de leidraad geweest voor hun geestelijke leven en daaruit voortvloeiend voor hun handel en wandel. De naam Britten, hetgeen "Mensen van het Verbond" betekent, zou nooit door de andere volkeren aan hen gegeven zijn als deze niet buitengewoon onder de indruk waren gekomen van de strikte naleving van hun religieuze gebruiken. Bij het bestuderen van de druïdische Triaden komt een verbaazingwekkend grote overeenkomst met de Verbondswet aan het licht.

Als wij de religieuze gebruiken van de Hebreëen overdenken en de wijze waarop zij hun betekenisvolle namen verkregen hebben, dan is het niet moeilijk te begrijpen hoe gemakkelijk en logisch de verbintenis tussen de oude druïdische godsdienst en het Nieuwe Verbond "de Weg" tot stand kwam. Het werd een vruchtbare akker en een veilige schuilplaats voor Jozef van Arimathea en zijn metgezellen. Dit was niet per ongeluk. Het was het begin van een nieuwe bestemming, die lang geleden voorspeld was en die aan het licht kwam door het grote offer van Jezus Christus, onze Verlosser. Er zijn nog steeds mensen die beweren dat de Britse geschiedenis een mythe vol bijgeloof is, die nergens op gefundeerd is, net zoals zij voortdurend doorgaan met het tegenspreken van de Bijbel. Zij zijn geestelijk in duisternis gehuld, zoals eens de Victoriaanse historici, die maar niet konden begrijpen hoe, waar en waarom er ook maar enig verband kon bestaan tussen de antieke Britten en de volkeren op het vasteland, laat staan de connectie met de profetieën en de volkeren van de Bijbel. Ongelukkig genoeg voor hen was in die periode het verleden nog niet zo duidelijk aan het licht gebracht door de archeologie, zoals nu het geval is. Zoals bijvoorbeeld de verbazingwekkende ontdekking in de grotten bij de Dode Zee in de jaren 1955-1956, die duizenden documenten aan het daglicht gebracht heeft, daar opgeborgen door de Essenen, en die de Bijbelboeken in elk detail onderschrijven. Zo hebben

archeologen gedurende de afgelopen 25 jaar de etnoloog en de historicus voorzien van onweerlegbare bewijzen om het eeuwenoude verhaal over de historie van het Britse volk te verdedigen. De Essenen waren de beschaafde en meest geleerde religieuze sekte in de tijd voor de geboorte van de Here Jezus. Zij waren vrij van machtspolitiek of wettische godsdienst. Zij waren in hun tijd de belangrijkste zoekers naar waarheid. De meeste van de gevonden documenten zijn geschreven in de periode voor Christus, maar ook vele na Zijn komst. Elke dag ontdekten de vertalers nieuw materiaal aangaande het Oude en het Nieuwe Verbond, waarover theologen zich lange tijd het hoofd gebroken hebben. Veel van deze getuigenissen bewijzen de historische betrouwbaarheid van de Bijbel. Archeologen graven gedenktekens, schrijftabletten, munten en verschillende andere zaken op, die aanwijzingen over- en sporen van de "Mensen van het Verbond" uit ons verhaal aanreiken. Vanaf hun oorspronkelijke geboorteland naar de eilanden in het Westen en verder tot aan de Britten en de Amerikanen op hun huidige woonplaatsen in onze moderne geschiedenis. Verpletterd zijn de schimpscheuten van de atheïsten en de mopperende stemmen van de criticasters in Duitsland zijn verstomd. Onverantwoordelijke historici hebben hun geloofwaardigheid verloren. Het is algemeen bekend dat het boek van H.G. Wells - Outline of History - waarvan een miljoen exemplaren werden verkocht, ernstig becritiseerd werd door een groep boze wetenschappers en geleerden die het werk van Wells bestempelden als een aantal afschuwelijke middeleeuwse historische vergissingen. Wells werd wel gedwongen om de volgende editie aanzienlijk in te korten. Hoewel hij een aantal van zijn meest schandelijke fouten herstelde, was hij niet in staat het hele werk te corrigeren zonder het in zijn geheel opnieuw te schrijven, hetgeen hij naliet. De duivel is er altijd snel bij om de ongelovige en de slordige schrijver te gebruiken om, wie hij maar kan, uit de buurt van de waarheid te houden. Maar uiteindelijk zal de waarheid altijd overwinnen!

Namen blijven altijd boeien. Altijd zullen zij vragen oproepen over hun betekenis, hun afkomst en hun ontstaan. En in namen, zoals uit het voorafgaande blijkt, wordt altijd de sleutel gevonden tot een eeuwenoud geheim. Geen enkele andere naam bevat zoveel dramatiek en historie, als de namen van de Kymri, de Saksen en de Britten. En in de geschiedenis van deze drie is de naam van de "Britten" de meest boeiende.

VII Het getuigenis van de Galliërs

De religieuze aanleg van de Galliërs nam onder invloed van de Franken af. Maar het geloofsvuur van de Britten werd nooit een smeulend vuurtje. Het bleef een brandende vulkaan, die vurig vlamde voor het evangelie en vuur spuwde als er zich tegenstand van buitenaf aandiende. Zelfs als de vulkaan scheen te slapen, was deze kalmte bedriegelijk, zoals de Nazi's ondervonden in de Tweede Wereld-oorlog. De aanval op hun Christelijke instellingen en de verwoesting van hun Christelijke gebouwen was als een dolkstoot recht in hun hart. Het dreef het Britse volk ertoe tegenstand te bieden met de onoverwinnelijke razernij, die de hele wereld altijd al met verbazing heeft vervuld, en waarmee het Britse volk al haar vijanden in de loop van de geschiedenis heeft weten te verpletteren.

Guizot vertelt ons dat het zuiden van Frankrijk bekend stond als de Provence Viennoise en bewoond werd door Galliërs, Phoeniciërs en Grieken, lang voordat de groep verworpelingen uit Bethanië in Marseille aanlandde. Van deze inwoners van Zuid-Frankrijk waren de Galliërs het meest verspreid en veruit in de meerderheid. De betekenis hiervan is nogal van belang. De Phoeniciërs en de Grieken hadden in de geschiedenis een lange verbondenheid met het zuiden van Frankrijk. Vooral de Phoeniciërs, die al de belangrijkste zeevaarders waren lang voor de opkomst van de Griekse zeevaart. De haven van Marseille was in de oudheid de belangrijkste tussenhaven in de transportroute van tin en lood van en naar Brittannië. In de loop van de eeuwen was er over het algemeen vriendschap ontstaan tussen deze volkeren en de Galliërs, met als begrijpelijk gevolg dat er in Gallië Phoenicische en Griekse handelskolonies gesticht werden. Marseille staat bekend als de oudste stad en tevens de oudste zeehaven in Frankrijk. Het was een havenstad, lang voordat de Phoeniciërs of de Grieken zich daar vestigden. Maar het waren de Grieken die de haven tot het toppunt van haar ontwikkeling brachten en die de stad de naam gegeven hebben, die zij nog heden draagt. Wij moeten echter niet uit het oog verliezen dat deze stad haar eerste handelsbetrekkingen had met de Bijbelse schepen van Tarsis, die onder bevel stonden van de Daniëten, mannen uit de stam van Dan. Dezen waren de eerste grote zeemacht in de geschiedenis en de eersten die de inwoners van Brittannië van dichtbij kenden en handel met hen dreven. In de tijd dat ons verhaal zich afspeelt, waren de schepen van Jozef van Arimathea welbekend in de haven van Marseille. Voor de Gallische bevolking was zijn naam net zo bekend, als de namen van Carnegie en Schwab dat voor ons vandaag zijn. Wij kunnen daarom rustig veronderstellen dat Jozef vele

invloedrijke vrienden had in Marseille, die hem hartelijk in hun midden zouden verwelkomen. Onder de Galliërs bestond een grote gastvrijheid voor alle vervolgte discipelen van "de Weg". Tussen de Galliërs en de Joodse verdedigers van Christus bestond een wederzijdse sympathie. De Galliërs waren druidisch en dit geloof beheerste alle Galliërs, hetgeen meer dan iets anders verklaart waarom dit land een veilige schuilplaats was voor Jozef en de groep uit Bethanië. Zoals ook voor zoveel andere bekeerlingen die hier al eerder hun toevlucht genomen hadden nadat zij veilig uit Judea hadden kunnen ontkomen op de schepen van Jozef van Arimathea.

Degenen die geïndoctrineerd zijn met de valse verhalen over de druidische godsdienst mogen hier een ogenblik verbaasd pauzeren. De kwaadaardige laster die er verspreid is over het druidische priesterschap, over hun godsdienst, als zouden daarbij mensenoffers gebracht worden, is evenzeer gelogen, vals en verachtelijk, als alle andere misvormende leugens die beweren een beschrijving te zijn van de antieke Britten. Als men de geschiedenis nauwkeurig onderzoekt zal men zien dat degenen die deze vijandige laster geuit hebben, in de Romeinse geschiedenis bekend staan als de dictatoren van het Romeinse Triumviraat. Deze verraderlijke propaganda werd geïnspireerd door hun dierlijke haat tegen alles wat Brits was, om dit volk, dat zij niet konden bedwingen noch onderwerpen, te ontluisteren. In deze tegenwoordige tijd heeft niemand anders dan de vooraanstaande archeoloog Sir Flinders Petrie deze valse beschuldigingen volkomen ontzenuwd, nadat hij de grond rondom en onder het altaar van Stonehenge onderzocht had. Hij heeft daar alleen versteende botten gevonden van schapen en geiten, hetgeen nog eens te meer de verwantschap bevestigt met de religie en het geloof van de patriarchen van het Midden-Oosten. In alle gevallen kwamen de gevonden verbrande offeranden overeen met de beschrijvingen zoals we die in de Bijbel vinden.

De invloed die het geloof van de druiden op de rest van de wereld had, de vredelievendheid en de bereidheid tot aanvaarding, waarmee zij tot geloof kwamen in Jezus Christus, bewijst het nobele karakter ervan. Hume, een hoogstaand Brits historicus, bekend om zijn onpartijdigheid en het gebrek aan vooroordelen in zijn geschiedschrijving, schrijft:

"Geen enkele religie heeft zoveel invloed gehad op het denken van de mensheid, als de druidische."

Deze godsdienst effende het pad voor het Christendom, door onvoorwaar-

delijke aanvaarding van "de Weg". Als de onderwijzing van de druiden er niet was geweest, zou het Christendom misschien nooit tot zo'n grote bloei gekomen zijn. De druidische leringen vormden de eerste spijkers, waarmee het platform voor het Christendom gebouwd werd, en zij hielden het in stand in die eerste zeer moeilijke periode van grote onderdrukking en gaven het de kracht om door alle tijden heen stand te houden.

De Romeinse onderdrukkers die een grote hekel hadden aan de druiden vanwege de tegenstand die zij boden, verhevigden hun vijandelijkheden toen de Britten zich tot het Christendom bekeerden. De keizers Augustus en Tiberius en de decreten van Claudius en Diocletianus maakten van het aanhangen van het druidische of het Christelijke geloof een halsmisdaad, die met de dood bestraft werd. Sommigen beweren dat deze vervolging door Rome de beide godsdiensten ertoe gedreven heeft een sterke eenheid te vormen binnen het Christendom. Dit is zeker niet het geval. Wij hebben er al op gewezen hoe de vroege Kymri verbonden waren met het oude geloof van de patriarchen, lang voordat zij in Brittannië aankwamen. Pas toen Hugh Gadarn (Hugh de Machtige) al deze gelovigen samenbracht in een organisatie, nam dit geloof de naam aan van "Druid". Een naam, waarvan sommigen beweren dat die is afgeleid van het Keltische woord "Dreus", hetgeen "een eik" betekent, voortvloeiend uit hun gewoonte om hun samenkomsten te houden in de open lucht, in de bekende eikenbosjes op de eilanden. Waarschijnlijker is het dat het woord Druid is afgeleid van "Druthin" - "Dienaar van de Waarheid". Het parool van de druiden was: "De waarheid tegenover de wereld". Zelfs bij een oppervlakkige bestudering van de Triaden, herkent men met grote duidelijkheid het oude geloof van de Hebreëen. Ook de Britse druidische moederkerk hield vast aan de onsterfelijkheid van de ziel, de alwetendheid van Eén God en de komst van de Messias. Zij hadden weet van de voorzegde plaatsvervangende boetedoening en, hoewel het misschien onwaarschijnlijk klinkt, was de naam Jezus bij hen algemeen bekend, lang voordat de geboorte van Jezus Christus werd aangekondigd. Zij waren het enige volk dat hiervan wist en dat hierover sprak, een feit waarvan menige student in de theologie vermeld heeft gestaan.

Men kan duidelijk constateren dat er grote overeenkomsten bestonden tussen de druiden en de Joodse bekeerlingen waar het de uitgangspunten van het geloof betrof en dat dit op eenvoudige wijze en met grote bereidwilligheid de deuren geopend heeft voor een algemene acceptatie van "de Weg". We kunnen hieruit veilig de gevolgtrekking maken dat het niet toevallig

is dat vele voortvluchtige discipelen van "de Weg" een veilige thuishaven vonden in Gallië en hun voorgangers een nog veiliger toevluchtsoord in Brittannië. In die periode van de geschiedenis was Brittannië het enige vrije land in de wereld. Gallië had al kennis gemaakt met de Romeinse onderdrukkers, lang voordat de Romeinse keizers hun oog lieten vallen op Brittannië. De constante ondersteuning die de Britse krijgers hun Gallische broeders boden, veroorzaakte uiteindelijk de Romeinse aanval op de Britse eilanden. De eerste inval, die geleid werd door Julius Caesar in 55 voor Christus, was niets anders dan een strafexpeditie tegen de Britten, omdat zij zijn legioenen in Gallië gedwarsboomd hadden. In tegenstelling tot de algemene gedachte dat deze inval van Caesar een succes was, was dit een verschrikkelijke mislukking. Binnen twee weken waren zijn troepen verdreven en teruggetrokken naar Gallië. Bij zijn terugkomst in Rome werd Caesar in het Triumviraat openlijk uitgelachen door de Partij van Pompey. Zijn beroemde uitspraak "Veni, vidi, vici" (Ik kwam, ik zag, ik overwon), werd door de Romeinse elite belachelijk gemaakt. Zij schreven, om hem een lesje te leren, er op deze manier over: "Ik kwam, ik zag, ik was niet bij machte er te blijven". In de tien jaren die daarna volgden, tot in 43 B.C., streden de machtigste van de Romeinse legioenen, onder leiding van de meest capabele generaals, om voet aan de grond te krijgen in Brittannië. Het lukte Ceasar niet om verder dan een paar mijl het land in te komen.

Pas tijdens de regeerperiode van Hadrianus, in 120 A.D., werd Brittannië ingelijfd (door een verdrag en niet door onderwerping) in het Romeinse Rijk. Bij dit verdrag behielden zij hun eigen koningen, landerijen, rechten en wetten, maar aanvaardden binnen hun legers een Romeinse afdeling, om het koninkrijk te kunnen verdedigen. Deze veldtochten kunnen toch zeker door niemand verkeerd uitgelegd worden, zodat men zou kunnen blijven geloven dat een stelletje naakte barbaren de Romeinen kon weerstaan en de Romeinse legioenen, die gedurende die tien jaren geleid werden door hun keizers zelf, of door hun beste generaals, door wilde ongeorganiseerde barbaren uit het land verdreven konden worden. Het was de veel geroemde Britse Pendragon Caswallen die de Romeinse invasies terugwierp. Hij regeerde in de zeven jaren na de eerste invasie.

Voor Gallië was het nog niet afgelopen. Zij misten de bescherming, die de zee voor Brittannië wel was. Ongelukkig genoeg voor Gallië, dat later bekend werd onder de naam Frankrijk, was het hun noodlot een kruispunt van wegen op het vasteland te zijn, waarlangs vele binnenvallende legers hun weg zochten. Tot in onze dagen werden op het grondgebied

van Gallië de meest bloedige veldslagen uitgevochten die de geschiedenis heeft gekend. Tot de komst van de Franken, de West- en Oostgoten en de Germanen, waren het de Galliërs die het evangelie eeuwenlang in Europa uitdroegen. Zij legden daarmee de fundamenteën voor de kerk, gesticht door de uit Brittannië afkomstige leiders, aan de hand van tevoren zorgvuldig gemaakte plannen. De geschiedenis hiervan is onvergetelijk geworden door het verblijf en het werk van onder meer Filippus, Lazarus, Maria Magdalena en de andere Maria's, die er door de ijver voor hun Heiland hun stempel op gedrukt hebben. Terwijl we de geschiedenis van Jozef van Arimathea in het licht brengen, worden ook deze anderen, die onder zijn leiding gearbeid hebben, steeds meer uit het duister van de vergetelheid getild en zij ontroeren ons door hun toewijding en opofferingsgezindheid. Het verslag vertelt ons dat Jozef regelmatig naar Gallië reisde om met de andere discipelen te overleggen. In het bijzonder met Filippus, die al vóór Jozef in Marseille aangekomen was en daar op hem en op de familie uit Bethanië gewacht heeft.

Men moet niet vergeten dat Jozef van Arimathea, door zijn belangen in de tinmijnen in Cornwall en Devon, al heel lang goede handelsrelaties onderhield met de Britten. Zijn in- en uitvarende schepen zullen logischerwijze de Britten met het wereldnieuws en met de laatste gebeurtenissen in Gallië op de hoogte gehouden hebben. Lang voordat Jozef definitief in Brittannië arriveerde, waren zij op de hoogte van de schandalige veroordeling en kruisiging en de druïdische gemeenschap was hierdoor ernstig verontrust. Door de overeenkomsten van hun geloof met dat van de aartsvaderen, en doordat zij kennis hadden van de profetieën, herkenden de prelaten van de druïdische gemeenschap in het sterven van de Here Jezus de vervulling van deze profetieën. De snelheid waarmee druïdische afgevaardigden naar Gallië reisden om een ontmoeting te hebben met Jozef van Arimathea, toont duidelijk aan hoe diep bezorgd zij waren en hoe graag zij het nieuws wilden horen uit de eerste hand. In tegenstelling tot de bedriegelijke verhalen van latere historici vond er in het geheel geen woordentwist plaats, niet op menselijk vlak, noch op geloofsvlak en werd er geen bloed vergoten. Jozef van Arimathea werd op een open manier en in volle vrijheid gekozen en aanvaard als het hoofd van de tot Christus bekeerde Britse druïdische geloofsgemeenschap. Van toen af aan werd de naam druïden met hun oude geloofsopvattingen, in Brittannië en Gallië langzamerhand vervangen door de naam Christen, een naam die de Britten zichzelf gaven om aan te duiden dat zij de geloofsleer van Christus aanvaardden. Een naam die in de plaats kwam van de aanduiding "de Weg".

De wonderbaarlijke veilige aankomst van Jozef met zijn gezelschap in Marseille, en van daaruit in Brittannië, was zonder twijfel de Hand van God, Die zijn ondergrondelijke plannen geleidelijk ten uitvoer brengt en op deze manier de profetische woorden van de Here Jezus in vervulling deed gaan, waar Hij zegt te zullen gaan naar de verloren schapen van Israël.

Van die tijd af begonnen de Christenen zich te organiseren en bundelden hun krachten in doelbewuste daden. Daarmee begonnen ook de baanbrekende gebeurtenissen die het lot van de keizers zouden veranderen en die de volkeren een betere manier van leven zouden bijbrengen. En toch, voordat dit alles bereikt kon worden, waren er miljoenen die hun weg moesten vinden door onbeschrijfelijke tragedies, angstaanjagende, beestachtige tirannie in zijn kwaadaardigste vorm, massale slachtingen en duivelse martelingen, de wreedheden van het Colosseum, de verschrikkingen van de stinkende Mamertijnse gevangenis en de gesel van oorlogen, waarin ook het Britse volk enorme bloedige offers bracht, zoals de geschiedenis nog niet gekend had.

VIII Jozef van Arimathea door Filippus gewijd in Frankrijk

Het is niet moeilijk om ons de vreugde voor te stellen van de oude, beproefde en betrouwbaar bevonden vrienden toen de groep uit Bethanië in Marseille arriveerde. In elk verslag wordt nauwkeurig verwezen naar de hechte band van de discipelen en de rest van de volgers van "de Weg" met Jozef van Arimathea. Zij hadden in hem een intelligente, onverschrokken leider gevonden. Een geboren organisator, die koelbloedig en met sluwe kalmte kon redeneren, zoals hij dat ook bij het drijven van zijn handel succesvol in de praktijk had gebracht. Hij was van onschatbare waarde voor hen en een leider die zij hard nodig hadden gedurende de daarna volgende kritieke jaren. Gedurende zijn hele leven bleef hij hun beschermer tegen de toen nog maar net opgestoken en later steeds heviger wordende storm van de Romeinse vervolgingen, die al spoedig over de hoofden van alle volgers van "de Weg" los zou barsten met een moorddadige kracht, die zelfs de wreedheden van Hitler en Stalin in de schaduw stelt. Hij zou het middel zijn waarmee de eerste christelijke legermacht opgericht werd, die voor het eerst slag leverde op de kusten en velden van Brittannië en daar de woeste Romeinen op hun hielen deed omkeren.

Jozef was steeds de onzichtbare kracht achter de eerste voorgangers, zoals hij dat ook geweest was in die zwarte nacht in het Sanhedrin en de vier jaar die daarna volgden in Judea. Allen die het verlangen hadden om het evangelie aan de wereld te gaan verkondigen, groepeerden zich rondom hem. Hoeveel van de discipelen bij hem kwamen tijdens zijn korte verblijf in Gallië is moeilijk vast te stellen. Het is verbazingwekkend hoe nonchalant de verslagen met deze belangrijke gegevens omspringen. Verscheidene bestaande verslagen komen overeen met het verslag van Baronius die zegt dat onder de opvarenden van de stuurloze boot o.a. waren: Maria Magdalena, Martha en haar dienstmaagd Marcella, Lazarus die door de Here Jezus uit de dood was opgewekt en Maximinus, wiens ogen door de Heer genezen waren. Verder heeft dit rapport het alleen nog over "en anderen". Andere verslagen beweren dat Filippus en Jacobus in het gezelschap van Jozef waren en nog weer andere vertellen dat Maria, de vrouw van Cleopas en Maria, de moeder van de Here Jezus, opvarenden waren van deze boot. Dat er veel van de volgelingen van de Here Jezus in deze periode bijeen vergaderd waren is duidelijk doordat er vele verschillende namen opduiken in verscheidene Gallische kerkelijke geschiedschrijvingen. Het is algemeen bekend dat een groot aantal gelovigen al vóór Jozef van Arimathea in Marseille aangekomen was. Bijeenvergaderd

vormden zij een groep vurig enthousiaste arbeiders in de wijngaard van de Heere God.

Filippus, één van de oorspronkelijke twaalf discipelen van de Here Jezus, was daar in elk geval aanwezig. Er bestaat een overvloed aan onweerlegbare getuigenissen die ons verzekeren van zijn ambtelijke opdracht in Gallië, en die ook alle verklaren dat hij Jozef van Arimathea in Gallië welkom heette en hem wijdde aan de speciale opdracht, de apostel van Brittannië te zijn, voordat deze zich weer inscheepte om daarheen te vertrekken. Deze inzegening is door sommigen abusievelijk opgevat als een bekering tot het Christendom van Jozef, omdat zijn naam niet genoemd werd bij de zeventig uitverkorenen die door de Here Jezus uitgezonden werden bij Zijn tweede verschijning. In feite worden hier maar weinig namen genoemd en al helemaal niet bij de latere uitzending van de honderdtwintig. Zij houden geen rekening met de feiten die in het Bijbelse verslag genoemd worden, namelijk dat de discipelen, tijdens die laatste trieste dagen in Jeruzalem, Jozef een discipel van de Here Jezus noemen. Deze uitspraken gebeuren al in een vroeger stadium dan de inlijving van deze latere twee groepen discipelen. Het is daarom niet nodig dat zijn naam bij deze groepen genoemd zou worden. Zijn toewijding aan de Here Jezus en de Bijbelse aanwijzingen vertellen ons dat hij één van de vroegste discipelen van Here Jezus Christus was.

Om op de juiste wijze tot het ambt van apostel gewijd te worden, was het nodig dat de inzegening gebeurde door handoplegging van één van de oorspronkelijke apostelen. Het mag vreemd lijken, maar Filippus voltrekt deze specifieke inzegening van Jozef drie keer binnen dertig jaar, de laatste keer om een wel heel bijzondere reden, waarop wij te zijner tijd nader zullen ingaan.

Filippus wordt in de vroege Gallische kerkverslagen de "Apostel van Gallië" genoemd. Hij was ongetwijfeld de eerste officieel aangestelde apostel in Gallië, maar zoals we later zullen zien had de onophoudelijke inspanning om het evangelie in Gallië te verkondigen zijn wortels in Brittannië, waarbij vooral Lazarus, gedurende zijn maar korte leven, de belangrijkste rol in Gallië voor zijn rekening nam. Het is waarschijnlijk correcter om te zeggen dat Filippus, zolang hij in Gallië aanwezig was, dankzij zijn apostolisch gezag, het hoofd van de Gallische Christelijke kerk was. De Bijbelse en de wereldse geschiedschrijving tonen aan dat hij niet voortdurend in Gallië verbleef. Er wordt vaak gewag van gemaakt dat hij zich in andere landen ophield, meestal in het gezelschap van andere apostelen en discipelen.

De Bijbelse geschiedschrijving noemt de naam van Filippus niet meer na ongeveer het jaar 60 A.D. Klaarblijkelijk keerde hij wel naar Gallië terug bij verschillende gelegenheden. Veel van de vroegste geschiedschrijvers vertellen dat Filippus in Gallië was in het jaar 65 A.D. en leggen er nadruk op dat het in dit jaar was dat hij Jozef voor de derde keer wijdde. Filippus is niet in Gallië gestorven, noch werden de resten van zijn door martelingen gestorven lichaam daar begraven. Hij werd, toen hij al een hoge leeftijd bereikt had, gekruisigd in Hiërapolis. Twee belangrijke deskundigen vertellen over zijn dood.

Isidorus, aartsbisschop van Sevilla, (in 600-636 A.D.) in zijn "Historia", schrijft:

"Filippus, uit Bethsaïda, waar ook Petrus vandaan kwam, verkondigde Christus aan de Galliërs en bracht barbaarse, naburige landen, die in donkerheid gezeten waren en dicht bij de deinende oceaan woonden, tot het licht van Zijn kennis en in de haven des geloofs. Hierna is hij eerst gesterigd, daarna gekruisigd en stierf hij in Hiërapolis, een stad in Frygië, en zijn lichaam werd rechtopstaand begraven tesamen met dat van zijn dochters. Daar rust hij."

De "Dictionary of Christian Biography" zegt over Isidorus:

"In zijn dagen ongetwijfeld de belangrijkste man in de Christelijke Kerk van Spanje. Een uitgebreid en geleerd schrijver."

De vooraanstaande kardinaal Baronius schrijft in zijn "Ecclesiastical Annals": "Van Filippus, de vijfde in de rij, wordt gezegd dat hij Noord-Azië met het evangelie opgeluisterd heeft en tenslotte op de leeftijd van 87 jaar de marteldood gestorven is in Hiërapolis. Dit wordt ook overgeleverd door John Chrysostom. En er wordt verteld dat deze zelfde man door grote delen van Scythië reisde en daar, samen met Bartholomeüs, het evangelie verkondigde. In het werk van Isidorus kan men lezen dat Filippus zelfs de Galliërs met het christelijke geloof bezielde, hetgeen in het "Breviarium van Toledo" van de faculteit van Isidorus te lezen is." Juliaan, aartsbisschop van Toledo (in 680-690 A.D.), waarvan dr. William Smith in zijn biografische werk vertelt dat hij de laatste vooraanstaande kerkvader van het westen van Spanje was, en samen met Isidorus van Sevilla tot de belangrijkste behoort, verklaart dat Filippus gewijd was aan Gallië. De begaafde aartsbisschop Usscher voegt hieraan toe:

"Filippus predikte Christus aan de Galliërs."

Nog meer getuigenis hierover is te vinden in het Boek der Martelaren van Hiëronymus. Om de aanwezigheid en missie van Filippus in Gallië verder te bevestigen citeer ik Freculphus, bisschop van Lisieux, Frankrijk (825-851 A.D.):

"Filippus uit de stad Bethsaida, waar ook Petrus vandaan kwam, en waarover in de evangelieën en in de Handelingen der Apostelen vele prijzenswaardige dingen verteld worden, wiens dochters eveneens voortreffelijke profetessen waren die, zoals de kerkgeschiedenis vertelt, een heilig en maagdelijk leven leidden, predikte Christus aan de Galliërs."

Het is hier ook de tijd en plaats om te spreken over de onlangs weer in de belangstelling gekomen gedachte dat de Brief aan de Galaten geadresseerd was, zoals schrijvers uit de oudheid beweren, aan de inwoners van Gallië, en niet aan de kleine kolonie van Galliërs in Azië. In het bijzonder daar het getuigenis hierover door verscheidene gezaghebbende schrijvers in één adem gedaan wordt met hun verhaal over de missie van Filippus in Gallië. Dit bewijs is van veel belang, daar het de verhalen over de omvangrijke poging van de Christenen om Gallië voor het evangelie te winnen en de grote hoeveelheid bewijsmateriaal die Gallië gedurende die dramatische jaren met Brittannië in verband brengt, onderbouwt en houvast verleent. Kardinaal Baronius schrijft hierover:

"We hebben in onze notities voor het Boek der Romeinse Martelaren geconstateerd dat "aan de Galaten" gecorrigeerd moet worden en in de plaats daarvan moet komen "aan de Galliërs" "

St. Epiphanius (315-407 A.D.) schreef:

"Nadat de bediening van het goddelijke woord aan Lukas toevertrouwd was, heeft deze hier gebruik van gemaakt door naar Dalmatië te gaan, naar Gallië, naar Italië en naar Macedonië. Maar hoofdzakelijk naar Gallië, zodat Paulus hem in zijn brieven over sommige van zijn discipelen gerust stelt - "Crescens", zo zei hij, "is in Gallië." Men moet hier niet Galatië lezen, zoals sommigen abusievelijk gedacht hebben, maar Gallië." (2 Timótheüs 4 : 10)

Pere Longueval maakt de opmerking dat in het oosten dit begrip zo algemeen was dat Theodoret, die Galatië te lezen kreeg, wel degelijk begreep dat het hier om Gallië ging, omdat deze naam al door de Grieken aan Gallië gegeven was en pas later de naam Galatië in gebruik kwam voor een kleine kolonie van Galliërs in Azië. (Memoires de l' Apostolat de St. Mansuet (vide p.

83), par l' Abbé Guillaume, p. II). In deze discussie kunnen we niemand beter citeren dan de geleerde weleerwaarde Lionel Smithett Lewis, M.A., voormalig voorganger in Glastonbury, die verondersteld wordt de meest vooraanstaande kerkgeschiedkundige van onze dagen te zijn. Lewis schrijft:

"Ik mag er misschien op wijzen dat Edouard de Bazelaire deze gedachte, dat Crescens in Gallië en niet in Galatië was, ondersteunt. Hij volgt de voetstappen van Paulus in ongeveer het jaar 63 A.D. over de Via Aurelia, van Rome naar Arles in Frankrijk (Predication du Christianisme dans les Gaules. t. IX, p. 198). Hij noemt ook de drie metgezellen van Paulus: Lukas, die nog maar net de Handelingen der Apostelen op schrift gesteld had, Trofimus, die hij later in Arles achterliet en Crescens, die hij naar Vienne (Gallië) stuurde." Hij citeert daarna De Bazelaire, die verder gaat met: "Bij zijn terugkeer nam hij Trofimus weer met zich mee, die hij niet helemaal tot Rome bij zich kon houden, want hij schreef van daaruit aan Timótheüs: "Haast u en kom, voeg u zo spoedig mogelijk bij mij. Crescens is in Gallië en ik heb Trofimus ziek te Milete achtergelaten." De abt Maxime Latou, die ernaar verwijst dat Trofimus in Gallië was, zegt: "In 417 verklaarde paus Zommus Arles tot aartsbisschoppelijke hoofdstad van de gehele streek Narbonne, omdat Trofimus, de eerste bisschop (voorganger) in deze stad, voor de Galliërs de bron van leven was geworden, waaruit stromen van geloof waren voortgevloeid."

De eerwaarde Lewis verklaart eveneens:

"Dit alles bewijst dat Gallië ook bekend was als Galatië. En hoewel de reizen van Paulus en zijn metgezellen te boek gesteld zijn, wil dit zeker niet zeggen dat die van Filippus ontkend worden. Om deze reden citeert Edouard de Bazelaire ook uitdrukkelijk monseigneur Chateaubriand: "Petrus stuurde zendelingen naar Italië, naar Gallië en naar de kusten van Afrika". De rol die voor Petrus was weggelegd wordt door verscheidene Romeinse geschiedschrijvers terecht met nadruk vermeld en hoewel Petrus niet de hoofdrol heeft willen spelen, zal deze vurige en krachtige man zonder twijfel veel invloed uitgeoefend hebben op zijn landgenoot uit Bethsaïda, Filippus."

"Het is belangrijk te weten dat de kerken in Vienne en Mayence in Gallië beweren dat Crescens hun grondlegger is. Dit is een krachtige bevestiging van het feit dat in 2 Timótheüs 4 : 10 Gallië bedoeld wordt en niet de kolonie van Galliërs in Azië, Galatië en dat Isidorus bedoelde te zeggen dat Filippus het evangelie aan de Galliërs predikte en niet aan de Galaten in Azië."

"We zien dat de "Recognitions of Clemens" (uit de 2^e eeuw) getuigen dat, toen Clemens in Caesarea aankwam, hij daar Jozef van Arimathea tesamen met Petrus, Lazarus, de vrouwen en nog andere gelovigen aantrof. Caesarea is een waarschijnlijke plaats voor het vertrekpunt van hun reis naar Marseille. In het Bijbelse verhaal is Caesarea het thuisland van Filippus. In vele overleveringen, ondersteund door wereldse geschiedschrijving, vinden we hem in een later stadium in Frankrijk, van waaruit hij Jozef van Arimathea naar Brittannië zond. William of Malmesbury, die daarmee Freculphus citeert, noemt Jozef van Arimathea "de dierbaarste vriend" van Filippus. Zij moeten nauw met elkaar verbonden geweest zijn. De overlevering vertelt ons eveneens over Jozef van Arimathea en de vrouwen in Frankrijk, helemaal tot in het Rhônedal, zoals we gezien hebben. Van Marseille tot aan Morlaix vinden we betrouwbare herinneringen aan de opvarenden van die boot zonder roeiriemen of zeil. Van Morlaix in Bretagne is het maar een kleine stap naar Cornwall in Brittannië. Jozef van Arimathea moet deze route vanaf Marseille goed gekend hebben. Het was de route van handelaren, op zoek naar metaalertsen. Vanuit Cornwall leidde een zeer oude weg naar de mijnen van Mendip. Een weg, waarvan nog steeds overblijfselen bestaan."

In verband met de discussie over de Galliërs in Frankrijk of de Galaten in Azië, berispt aartsbisschop Usscher de geschiedschrijvers van zijn tijd ernstig over het feit dat zij de antieke documenten en verslagen niet voldoende vergeleken hebben en daardoor dit misverstand veroorzaakt hebben. Zoals wij uit de enkele gegeven citaten hebben kunnen zien, verwijzen de apostelen naar de Galliërs in Frankrijk en niet naar de Galaten in Azië. Het staat vast dat Filippus in Gallië geweest is en dat dit zijn eerste aan hem toegewezen zendingsmis­sie was. Andere apostelen en hun arbeid worden in verband met Gallië genoemd, waarvan er sommigen, zoals wij zullen zien, met Jozef van Arimathea meegereisd zijn naar Brittannië. Clement werpt een historisch licht op de illustere samenkomst in Caesarea rond de tijd van hun verbanning en ondersteunt het door velen gegeven getuigenis dat ook Filippus, als beste vriend van Jozef, tesamen met Jacobus en de vrouwen en nog vele anderen tot de opvarenden van de stuurloze boot behoorde. Het staat zwart op wit dat Filippus de zoon van Jozef van Arimathea, Josephus, gedoopt heeft en dat hij Josephus later, toen Jozef een bezoek bracht in Gallië, met zijn vader meestuurde naar Brittannië, tesamen met nog tien andere discipelen. Klaarblijkelijk kwamen de gelovigen vaak met grote groepen tegelijk in Brittannië aan. Er wordt verklaard dat er uiteindelijk, bij verschillende gele-

genheden, in totaal honderd zestig mensen door Filippus gestuurd werden om Jozef van Arimathea in zijn zendingsopdracht bij te staan.

Jozef bleef niet lang in Gallië. Een delegatie van Britse druïdische voorgangers kwam naar Marseille om hem te verwelkomen en om aan Jozef van Arimathea een geestdriftige invitatie te overhandigen, waarin hem dringend verzocht werd om naar Brittannië te komen en daar onderwijs te geven in het evangelie van Jezus Christus. Deze grootmoedige uitnodiging werd nog uitgebreid door de druïdische afgezanten van de Britse prins Arviragus, die aan Jozef stukken land, een veilig toevluchtsoord en bescherming tegen vervolging door de Romeinen beloofde. Arviragus was de prins van het adellijke Britse huis der Siluriërs in het hertogdom Cornwall. Hij was de zoon van koning Cunobelinus, de Cymbeline in de vertellingen van Shakespeare, en de neef van de beroemde Britse strijder voor zijn vaderland, Caradoc, die door de Romeinen Caractacus genoemd werd. Gezamenlijk vertegenwoordigden zij de koninklijke Silurische dynastie, het machtigste en krijgshaftigste koningshuis van Brittannië, waarvan de koningen en koninginnen van het huis Tudor rechtstreeks afstammen. Jozef aanvaardde deze uitnodiging met vreugde en direct nadat hij door zijn vriend Filippus was gewijd aan deze taak, begon hij, samen met een groep speciaal uitgekozen metgezellen, voorbereidingen te treffen om zich in te schepen naar Brittannië. Dit was in het jaar 36 A.D. Van die tijd af staat Jozef van Arimathea in de geschiedenis bekend als "de apostel van Brittannië".

Er bestonden voor Jozef zonder twijfel nog meer redenen dan alleen de welkome kans om de Britse bevolking te onderwijzen in de leer van "de Weg", om zich aangetrokken te voelen tot de "gewijde eilanden". Ons wordt verteld dat Arviragus en Josephus al goede bekenden van elkaar waren lang voordat de uitnodiging tot Jozef van Arimathea kwam. We kunnen gevoelig aannemen dat Jozef veel invloedrijke bekenden en vrienden had gevonden in het zuiden van Brittannië in de jaren dat hij daar zijn mijnbelangen in Devon en Cornwall had behartigd. Hij was in die streken welbekend onder het arbeidersvolk, zowel als onder de aristocratie. In die zin was het voor de oom van de Here Jezus alsof hij thuiskwam. Tegelijkertijd had hij in deze streken veel dierbare herinneringen, waar hij veel waarde aan gehecht zal hebben. In de overleveringen van Cornwall, Devon, Somerset, Wiltshire en Wales, is men er altijd stellig van overtuigd geweest, en is het ook vastgelegd, dat de Here Jezus, toen Hij nog jongen was, Zijn oom op ten minste één van zijn vele zeereizen vergezeld heeft en in later jaren ook

als jongeman. Over deze jaren van stilzwijgen, die voorafgaan aan de jaren van Zijn prediking, wordt openlijk verklaard dat de Here Jezus, nadat Hij in India was geweest, Hij naar Brittannië is gereisd en daar een plaats van afzondering gesticht heeft door het bouwen van een altaar van tenen en leem, tot eer van God.

De antieke wijzen uit India beweren met grote stelligheid, dat de Here Jezus enige tijd onder hen verblijf heeft gehouden. In de Vishnu Purana wordt verteld dat de Here Jezus in het koninkrijk Nepal in de Himalaya geweest is. Bovendien waren de religieuze leraren van het oude India bekend met de Britse eilanden. Wilford verklaart dat ze in de boeken van het oude India "de gewijde eilanden in het westen" genoemd worden. Eén van deze boeken verwijst naar "Britashtan, de zetel van godsdienstonderwijs". Zij gebruikten meestal de namen die ook Jesaja en andere profeten gebruiken, zoals: "de eilanden in het westen" of "de eilanden der zee". De Britse eilanden zijn de enige eilanden die ten westen van Palestina liggen. Enkele eeuwen na de tijd van Jozef van Arimathea bevestigt Augustinus het bestaan van het tenen en lemen altaar, dat door de Here Jezus gebouwd werd, in een brief aan paus Gregorius als hij vertelt dat het altaar dan nog steeds bestaat. Logischerwijze kunnen we dan ook de aantekeningen van de Triaden voor waar aannemen, die zeggen dat het altaar nog overeind stond toen Jozef van Arimathea en zijn twaalf metgezellen in Brittannië aankwamen. We kunnen begrijpen waarom Jozef van deze plaats zijn bestemming maakte, in de buurt daarvan zijn tenten opsloeg en daar het eerste kerkgebouw in de wereld bouwde, tot eer van God en in de naam van de Here Jezus Christus.

Wie waren deze twaalf metgezellen van Jozef, die met hem inscheepten van Gallië naar Brittannië? Deze vraag kan ons inderdaad nieuwsgierig maken. Het is fascinerend om onze gedachten te laten gaan over de namen van deze gelovigen, die zo nauw betrokken waren bij de Here Jezus in Zijn aardse bediening. En onze interesse wordt nog groter als we ons realiseren dat hun namen uit het Bijbelse verhaal verdwenen zijn na het jaar 36 A.D. Zij zijn die verborgen discipelen, die voorbestemd waren om de geschiedenis van de Christenheid met hun levens te schrijven, in letters van bloed, vuur en goud. Omdat de personen van Petrus, Paulus, Matthéüs, Markus, Lukas en Johannes zo naar voren treden in het voetlicht van het Bijbelse verhaal, en daarmee zo ons gezichtsveld domineren, is het verheugend en verbazend dat wij de andere geliefden van Christus weer ontmoeten en dat nog wel op de stranden van de "gewijde eilanden", het van oudsher gelovige Brittannië.

Hier volgt een lijst van deze helden des geloofs, die door Filippus en Jozef van Arimathea uitgekozen werden om met de laatste zijn wijding in Gallië te delen. Kardinaal Baronius citeert in zijn belangrijke werk uit Mireio Mistral en uit nog een ander zeer oud document uit de bibliotheek van het Vaticaan. Hij noemt hen één voor één en bij de namen die bij alle Christenen het meest bekend zijn: St. Maria, de vrouw van Cleopas; St. Martha; St. Lazarus; St. Eutropius; St. Salomé; St. Clean; St. Saturninus; St. Maria Magdalena; Marcella, de dienstmaagd; St. Maximinus; St. Martial; St. Trophimus; St. Sidonius; St. Jozef van Arimathea.

Alle verslagen spreken over Jozef van Arimathea met twaalf metgezellen. Hier worden er veertien genoemd, inclusief Jozef. Marcella, de dienstmaagd van de vrouwen uit Bethanië, krijgt als enige niet het voorvoegsel Sint. Daaruit volgt dat zij niet tot de gezondenen gerekend wordt. Waarschijnlijk ging Marcella mee in haar oude functie, als dienstmeisje voor de zusters uit Bethanië. Veel andere schrijvers beweren dat nog een deelgenoot van deze groep niet genoemd wordt in het verslag van Mistral, namelijk Maria, de moeder van de Here Jezus. In combinatie met de overleveringen bestaan er zeer veel uitgebreide documenten, die de aanwezigheid van Maria, de moeder van de Here Jezus, in de nabijheid van Jozef van Arimathea ondersteunen, omdat hij tot beschermheer van de heilige maagd benoemd was. Daar hij haar "paranymphos" was, moest zij wel bij hem in de buurt blijven en we weten dat Maria onder de hoede van Jozef bleef tot aan haar dood toe.

Welk een liefdevolle gevoelens roepen deze namen op in ons hart. Wat een verhalen over- en herinneringen aan tragische gebeurtenissen brachten deze mensen mee om ze te vertellen aan de druïdische priesters. Hier waren de mensen die het dichtst bij de Here Jezus geweest waren gedurende zijn kruisiging: Jozef, de onbevreesde, liefdevolle waker, die het gemartelde lichaam in zijn armen gedragen had; de moeder, die zoveel verdriet geleden had en door Johannes op het laatste moment weggeleid was; de vrouwen, die het open graf gevonden hadden; Lazarus, die door de Here Jezus uit de dood opgewekt en uit het graf geroepen was om Hem in Zijn heerlijkheid te volgen en Restitutus, die nu St. Sidonius genoemd wordt, wiens ogen nooit het licht hadden gezien, tot op de dag dat de Here Jezus ze aanraakte... het eerste licht dat zijn ogen ontvingen was op het Licht der Wereld. Is het verwonderlijk dat over de eilanden van Brittannië na verloop van tijd gesproken werd als over "de meest heilige grond op aarde", "de geheiligde eilanden" en "het moederland"?

IX Jozef wordt de apostel van Brittannië en arriveert op het eiland Avalon

Nadat zij afscheid genomen hadden van Filippus en de gelovigen in Gallië, staken Jozef van Arimathea en de groep zendelingen uit Bethanië van wal, tesamen met de delegatie druïden. Toen zij de Britse kust bereikten voeren zij de grote waterweg in het westen, de Severn, op tot zij een hoog verheven groene heuvel in zicht kregen die, zoals Alford schrijft, "veel gelijkenis vertoont met de heilige berg Thabor" en die tot op de dag van vandaag bekend is als "de rots van Glastonbury". Zij vonden hun weg door de mondingen van de Brue en de Parrot totdat zij bij een groepje eilanden kwamen, ongeveer twaalf mijlen vanaf de kust landinwaarts gelegen. Het mooiste van deze eilanden was "het gewijde eiland Avalon", waarvan de kusten werden overdekt door appelboomgaarden. Het eiland ontleent zijn naam aan het woord "Aval", het Keltische woord voor "appel". Dit was voor de druïden een heilige vrucht, symbool van vruchtbaarheid. Deze naam kreeg nu een dubbelzinnige betekenis, daar dit eiland de oorsprong en het mekka van het Christendom zou worden. Op deze manier kwamen de gelovigen in Brittannië aan.

Op dit vruchtbare eiland Avalon werden Jozef van Arimathea en zijn toegewijde metgezellen begroet door een groep afgezanten van het druïdische priesterdom en door koning Guiderius en zijn broer Arviragus, prins van het koninklijke huis der Siluriërs van Brittannië, vergezeld van hun adellijke hofhouding. Het eerste wat Arviragus deed, was het aanbieden aan Jozef van 12 hides (een oude oppervlaktemaat) land, als een eeuwigdurende en belastingvrije gift, 1 hide voor elke discipel. Elke hide vertegenwoordigde een oppervlakte van 160 are, hetgeen in totaal neerkomt op 1920 are land. Dit was het eerste privilege dat door een natie verleend werd en dat toegewijd werd aan de naam van Jezus Christus en deze grond wordt dan ook in 36 A.D. omschreven als "de heilige grond van het Christendom". Het was het eerste van vele privileges, die deze historische en geheiligde plaats gedurende haar bestaan nog zou ontvangen van de koningen en koninginnen van Brittannië. We vinden deze privileges officieel vastgelegd in de Koninklijke Britse archieven. Vele hiervan strekken zich uit tot aan de huidige dag. En we vinden een opmerkelijk bevestiging van dit eerste van alle privileges, duizend jaar later vastgelegd in het Domesday Book, als officiële erkenning door William I, de eerste Normandische koning van Engeland, in het jaar 1066 A.D.

Gedurende de regeerperioden van de Britse vorsten zijn deze privileges, vastgelegd in oorkonden, het middel geweest om staatkundige, politieke en religieuze geschillen die samenhangen met het weigeren van het pauselijk gezag, te beslechten. Zij bewezen de grotere ouderdom in dienstjaren van Brittannië, als het gaat om een ononderbroken opvolgingslijn van bisschoppen en wel vanaf Jozef van Arimathea, de apostel van de Britten, uitgekozen en ingewijd door Filippus en dat, zoals we zullen zien, in opdracht van Paulus, de apostel der heidenen. Deze claim op anciënniteit van de Britten is door de pausen in het Vaticaan nooit tegengesproken en wordt zelfs nog in het jaar 1936 in een pauselijke verklaring vastgesteld.

Arviragus bood tegelijk met het land ook zijn protectie aan Jozef en zijn volgelingen aan. Samen met zijn broer voerde hij, als "Verdediger van het geloof", in 43 A.D. het belangrijkste leger aan in de strijd tegen de Romeinen, die de Christenen toen zwaar vervolgden. Koning Lucius, de kleinzoon van Arviragus, hernieuwde en verruimde de privileges in het jaar 156 A.D. Hij was vele jaren voordien gedoopt door zijn oom Timótheüs, die hem bij die gelegenheid benoemde tot "Verdediger van het geloof".

In die dagen bestond het Rooms Katholicisme nog niet. Het was aan de onverschrokken koningin Elizabeth, een lijnrechte afstammeling van Arviragus, om een wereldschokkende hervorming uit te roepen, daarmee de dreigende gebundelde krachten van Frankrijk, Spanje en Rome, geleid door paus Pius V, uitdagend. Deze wilde Brittannië ondergeschikt maken aan het Rooms Katholicisme. In haar beroemde toespraak vanaf de troon, berispte zij het pauselijk gezag en wees het van de hand. Zinspelend op de in de oorkonden vastgelegde privileges, eiste zij prioriteit van Brittannië in de Christelijke kerk. Zij vaardigde een koninklijk bevel uit dat alle vorsten van Engeland bij hun kroning, officieel ingezworen zouden worden als "Verdediger van het geloof". Persoonlijk legde zij getuigenis af, zoals ook haar voorvaderen voor haar hadden gedaan, dat Christus alleen het Hoofd der Kerk is. Sindsdien hebben alle heersers van Engeland bij hun kroning deze eed afgelegd. Ook de huidige koningin van de Britse Gemeenebest, koningin Elizabeth II, bij het bestijgen van de troon in 1953 A.D. Bij deze gelegenheid verzocht de Rooms Katholieke Kerk dat deze eed zou worden weggelaten, maar dit werd krachtig geweigerd met de verklaring dat het Koninkrijk Brittannië de Verdediger is van het ware Christendom en dat Christus hiervan het Hoofd is.

Het is vastgelegd dat de reizigers na hun ontschepping heuvelopwaarts zijn

gegaan en er wordt verteld dat Jozef, vermoed van de reis, bleef stilstaan om uit te rusten en daarbij zijn wandelstaf in de grond duwde. De overlevering vertelt ons dat deze staf één geheel met de aarde werd, wortel schoot en na enige tijd bloeide. Historisch staat hij bekend als de "Holy Thorn" ("de Heilige Meidoorn"). Van oudsher wordt deze boom aangeduid als een vreemd natuurverschijnsel, daar het de enige meidoorn in de wereld is die bloeit rond Kerstmis én in de maand mei. Hij heeft de eeuwen doorstaan, als een eeuwig en levend herinneringsteken aan de aankomst van Brittannië's eerste geheiligde discipelen van Christus en als een herinnering aan de geboorte van de Here Jezus in het ver daar vandaan gelegen Bethlehem. Tot op deze dag draagt deze plaats de naam die zij kreeg in de tijd van Jozef van Arimathea: "Weary All Hill" ("Heuvel van uitputting").

De eerste oprechte Christenen in Brittannië zagen het verschijnsel van de bloeiende meidoorn eeuwenlang als een wonder. Maar zoals te verwachten was leverde "de Heilige Meidoorn" grond voor kritiek aan de spotters in de negentiende eeuw. Moderne wetenschap toont haar onbenul. Boomexperts bevestigen dat het niet alleen mogelijk, maar zelfs een heel natuurlijk proces is dat, onder gunstige omstandigheden, zo'n staf, gemaakt van de tak van een boom, wortel schiet en uitgroeit tot een levende en gezonde boom. De vreemde natuurlijke neiging van deze meidoorn om te bloeien rond Kerstmis, zowel als in mei, is iets geheel anders, maar we kunnen dit accepteren als een wonder van God, om ons te herinneren aan de vervulling van Zijn profetie. "De Heilige Meidoorn" verbreidde door zijn vreemde bloei-gewoonten zijn faam over de gehele wereld, tot aan de regeringsperiode van Oliver Cromwell (1649-1660 A.D.). Tijdens deze jaren werd hij door een fanatieke puritein omgehakt terwijl de blinde, dweepzieke volgelingen van Cromwell bezig waren alle heilige plaatsen te onteren. Maar dit bijzondere natuurverschijnsel begaf het niet. Zijn spruit was al geplant, overleefde en gedijde en bloeide, zoals de oorspronkelijke meidoorn gedaan had. Hij kan heden ten dage bekeken worden, een gezonde, vruchtbare boom, prachtig in bloei op dezelfde tijden als hiervoor genoemd, staand op het kerkhof van de St. John in Glastonbury, waar ook de ruïnes van het eerste oorspronkelijke kerkgebouw van het Christendom nog bestaan. Nergens op de wereld is er zo'n zelfde boom te vinden, met deze zelfde bloeiverschijnselen. Zijn mooie sneeuwwitte bloemblaadjes spreiden zich uit als een baken temidden van de nog dode natuur. Zijn smetteloze schoonheid strekt zich uit naar de hemel en verkondigt zonder woorden dat de Heere God nog altijd vanaf Zijn hemelse troon regeert. Andere scheuten, genomen van deze boom en geënt op wilde stammen, bloeien op dezelfde wijze. Op

nog geen mijl afstand van het eiland Avalon ligt een ander, kleiner eiland, dat bekend staat als Inis Wytren, ofwel Glass Island (eiland van glas), een naam die volgens sommigen gebaseerd is op het zuivere, glasheldere water waardoor het eens omringd werd. Archeologen geven ons echter een meer waarschijnlijk antwoord. Opgravingen hebben aangetoond dat dit eens de plaats was van een bloeiende glasindustrie, waarmee de antieke Britten zich een naam verworven hebben. Later hebben de Saksen deze plaats Glastonbury genoemd, de naam die tot op heden in gebruik is. In de tijd van de Saksen hielden de eilanden op te bestaan. Monniken legden het land droog en er ontstond rondom de eilanden een droge vlakte. Hoewel deze nog steeds onder zeeniveau gelegen is en moerasachtig wordt gedurende natte perioden.

Wie vandaag tussen de antieke ruïnes van de prachtige oude Abdij dwaalt, kan niet voorkomen dat zijn hart vervuld wordt met een nobele geestdrift en ontroering bij de gedachte dat men staat in het centrum van die eerste gewijde twaalf hides land, die door de Silurische prins bij akte werden overgedragen aan Jozef van Arimathea en zijn twaalf metgezellen. De schoonheid van het landschap rondom dit rustige kleine engelse stadje Glastonbury, dat omgeven wordt door groene landerijen die allemaal behoren tot de eerste 1200 jaar van de Christenheid, maken het moeilijk om tot de realiteit terug te keren en te bevatten dat men wandelt op dezelfde grond en op dezelfde plaatsen waar ook zij gewandeld hebben. Waar zij bijeen kwamen met ondermeer Maria, de moeder van de Here Jezus; de mooie Maria Magdalena; de zusters uit Bethanië, van wie de Here Jezus zoveel hield; hun broer Lazarus; Petrus en Paulus; Filippus en Jacobus; Trophimus; Maria Cleopas en Maria Salomé; Aristobulus, de schoonvader van Petrus en Simon de Zeloot; en met hen een menigte anderen. De overlevering verzekert ons dat dit de plaats is waar de Here Jezus Zijn eerste van twijgen gebouwde kapel oprichtte, waar Hij met God sprak. Hier hebben talloze pelgrims uit alle delen van de wereld hun plechtige beloften afgelegd. Hier werden beroemde bekeerlingen bevestigd en gesterkt en zijn vanaf deze plaats de wereld ingetrokken om het Woord te prediken en een gruwelijke dood te sterven voor de Naam van Christus. Hier hebben duizend jaar lang, machtige koningen zich eerbiedig gebogen en zijn er begraven bij die eerste vooraanstaande gelovigen, op het terrein dat God toebehoorde. Hier is die oude, verweerde steen te zien, ingemetseld in de muren, die zovelen voor raadsels heeft gezet en eeuwen van meningsverschillen heeft veroorzaakt en zwijgend de namen draagt van "Jesus - Maria". De steen die door de handen van de gelovigen eerst is gehouwen en daarna geplaatst is in

de buitenste muur van het oorspronkelijke stenen kerkgebouw. Hier zijn de ruïnes te zien van het altaar van Jozef van Arimathea en aan de andere kant van het pad de zeer oude begraafplaats die meer karakteristieke namen bevat en meer vertelt over het grootste drama van de geschiedenis, dan alle begraafplaatsen ter wereld bij elkaar. Deze prachtige ruïnes van de Abdij van Glastonbury zijn de overblijfselen van de mooie kerk die op precies deze zelfde plaats gebouwd werd over de plaats, waar de oom van de Here Jezus en de eerste discipelen van onze Heer hun eerste kapelletje van twijgen bouwde met een toen gebruikelijk rieten dak over dat eerste altaar. Dit kapelletje was de eerste Christelijke kerk die bovengronds en in het openbaar gebouwd werd, tot eer van God en Zijn Zoon Jezus Christus en die gewijd werd aan Maria, de moeder van de Here Jezus. Twijgen waren voor de oude Britten een algemeen gebruikt bouwmateriaal, dat zij ook gebruikten om hun huizen te bouwen, zoals bijvoorbeeld in later jaren bij de kolonisatie van Canada en Amerika over het algemeen hutten van boomstammen en modder en huizen van plaggen gebouwd werden. Jozef van Arimathea en zijn metgezellen gebruikten dus geen inferieur of vreemd materiaal voor de bouw van hun eerste Christelijke kerk toen zij deze bouwden van twijgen, maar zij gebruikten materiaal dat in die dagen heel gewoon was. Bewijs hiervan vinden we in het boek "The church in these islands before Augustine" (De kerk op deze eilanden voor Augustinus) door de eerwaarde G.F. Brown, voormalig bisschop van Bristol. Hierin verwijst Brown naar de opgravingen van Arthur Bulleid in Godney Marsh in 1892:

"Dit kapelletje van twijgen bleef bestaan tot na de invasie van de Normandiërs, toen het per ongeluk in brand werd gestoken. Vlechtwerk van twijgen is een zeer kwetsbaar materiaal en het lijkt totaal onwaarschijnlijk dat van alle mogelijke materialen, wij, in de negentiende eeuw ter bevestiging van dit verhaal, nog een grote hoeveelheid van dit Britse twijgenvechtwerk in de buurt van Glastonbury zouden aantreffen. Toch is dit nu precies wat er wel gebeurde. In de laag gelegen gronden, op de plaats waar vroeger de ondoordringbare moerassen waren die ervoor zorgden dat de hoger gelegen gronden de naam "Eiland Avalon" met ere konden dragen, had de plaatselijke oudheidkundige al lang een aantal koepelvormige heuveltjes opgemerkt, waarvan sommige met een aanzienlijke doorsnede, ongeveer 70 in getal. Zij waren gegroepeerd op wat nu een groot veld is, ongeveer één en een kwart mijl vanaf Glastonbury. Over een lange periode van tijd had zich hier turf gevormd, en de conserverende eigenschap hiervan had dat wat door deze turf omhuld en bedekt werd, veilig bewaard om door onze ogen ontdekt te worden. De heuveltjes bleken de overblijfselen te zijn van Britse huizen, die door

vuur aangetast waren. Zij waren gebouwd op een stuk grond dat droog en hard gemaakt was, en dat midden in het water lag, met verhoogde toegangswegen om ze vanaf het land te kunnen bereiken. De oppervlakte van het stuk land en de taluds van de verhoogde weg waren bekleed met vlechtwerk van twijgen. Er was alom van dit vlechtwerk te vinden, sterk en zeer goed in elkaar gezet. Dit vlechtwerk zag er op de dag dat het ontdekt werd nog net zo goed uit als op de dag dat het gemaakt werd. In feite zijn, voorzover we in de overlevering kunnen zien, de huizen van de Britten in Glastonbury altijd gebouwd van dit twijgenvlechtwerk."

Spoedig nadat Jozef en het gezelschap van apostelen zich in Avalon gevestigd hadden, begonnen zij onverdroten te bouwen aan hun kerkgebouw van twijgenvlechtwerk. Het werd zestig voet lang en zesentwintig voet breed en zij bouwden het naar het voorbeeld van de Tabernakel. Het karwei werd afgemaakt tussen 38 en 39 A.D. Door latere generaties van gelovigen werd elk kruimeltje klei en elk rietstengeltje als heilig gezien. Om het voor ondergang te behoeden werd het overdekt met lood en in 630 A.D. bouwde Paulinus de mooie St. Mary's Chapel hier overheen. Deze bleef intact tot in het jaar 1184 A.D. toen bij een grote brand de gehele Abdij tot op de grond toe afbrandde en daarmee verdween tevens het eerste bovengrondse gebouw van de Christelijke kerk.

Het model van het kerkgebouw van twijgenvlechtwerk werd tot voorbeeld voor de architectuur van alle vroeg Britse kerken en bleef in veel opzichten gehandhaafd tot in de tegenwoordige tijd. In dat eenvoudige kerkje van twijgenvlechtwerk werden de eerste Christenen onderwezen en vanuit dat kerkje klonken de eerste gebeden en liederen op, tot eer van God en Zijn Zoon Jezus Christus en vonden van daaruit hun weg over het gehele eiland. Eindelijk een veilig toevluchtsoord! Eindelijk vrij van de vervolgingen van het Sanhedrin en van de tirannie van het heidense Rome. Deze gelovige, vurige harten onderwezen in alle nederigheid het evangelie van de Liefde en de Waarheid in al zijn oorspronkelijke schoonheid en eenvoud. Beschermd door de krijgshaftige gewapende macht van de onoverwinnelijke Siluriërs, waarvoor de macht van Rome moest wijken en ineen schrompelen, wijdde de apostel van Brittannië en zijn nobele metgezellen hun levens en energie aan het uitdragen van Gods Woord en onderwezen zij het Woord van Jezus Christus en die gekruisigd in de met vredig zonlicht overgoten valleien van Engeland. Van alle volkeren van Britse oorsprong, Amerikanen, van wie de oorsprong Brits is, en Christenen, waar ook ter wereld, zou het hart van trots moeten overlopen, als zij stilstaan bij deze gedenkwaardige

gebeurtenissen. Het is geen wonder dat Engeland in de hele wereld bekend staat als het Moederland. Zij is de baarmoeder van het Christendom, waaraan 's werelds meest humane democratieën ontsproten zijn. En met trots verkondigen zij de bron hiervan. Amerika en Brittannië zijn de enige twee naties die het toestaan dat een andere banier boven die van hun henzelf gevoerd wordt. Dat is de banier van Christus - de banier van de kerk - meer algemeen bekend als de banier van St. Joris. Hiermee willen zij aan de rest van de wereld bekendmaken dat zij Christus en de Wet van God hoogachten. Achter de kleine kerk van twijgenvlechtwerk verhief zich de hoge Tor (spitse heuvel). Dit was een druïdische "Gorsedd", oftewel "een hoge plaats van aanbidding", een met de hand opgehoogde berg aarde, groter in omvang dan de pyramide van Egypte. Tot op de dag van vandaag kunnen de terrassen, die om de "Gorsedd" heenlopen, tot aan de top gevolgd worden. Op zulke verhogingen hadden de druïden hun astronomische observatiepunten, van waaruit zij de hemel bestudeerden. Zowel de Grieken, als de Romeinen prezen de kennis van de druïden op dit gebied en erkenden hen als de beste onderwijzers in deze ingewikkelde wetenschap. Er zijn er velen die volhouden dat de enige reden voor het hartverwarmende, vriendelijke welkom dat Jozef en de zijnen ten deel viel, was dat de druïden tegelijk met de wijzen uit het Oosten, in de hemel de Ster uit de Profetieën hadden gezien. De ster die het langverwachte "Aanbreken van de Dag" aankondigde. De Dag die de wereld zou verlichten met een nieuwe besturing van God met de glorie van de Ster die zou oprijzen uit het huis van Jacob. Als dit zo is, was deze ontdekking voor het druïdische priesterdom niet meer dan de onthulling van een grote gebeurtenis, waarvan zij, net als de Israëlieten van oudsher, wisten dat die komen zou. Het is een verbijsterend feit dat, hoewel de Sadduceese Joden nooit bekend zijn geweest met de naam van de Messias, Zijn naam bij de Britten bekend was, lang voor de gedenkwaardige gebeurtenissen op Golgotha's heuvel. Het was onder de Britten een welbekende naam die lag op ieders lippen. Het is een ontegensprekelijk feit dat de druïden de eersten waren die deze naam aan de wereld verkondigden. De vertaling van het hierna volgende uittreksel uit de antieke Keltische Triaden luidt:

*"De Heere onze God is Eén.
Verhef uw hoofden, o gij poorten, en wordt
verheven, gij, eeuwige deuren, en de Koning der Ere zal ingaan.
Wie is deze Koning der Ere? De Heere Yesu;
Hij is de Koning der Ere."*

Hoe het druïdische priesterdom deze geheiligde naam zo lang van tevoren

kende, is inderdaad een vraagstuk op zichzelf. De naam "Yesu" was ingelijfd in de druïdische drieëenheid als godheid. In Brittannië heeft de naam "Jezus" nooit de Griekse of Latijnse vorm aangenomen. Het is altijd het puur Keltische "Yesu" gebleven, en dit is nooit veranderd.

Hoe meer de onderzoekers de Keltisch druïdische godsdienst bestuderen, hoe meer zij versteld staan over de overeenkomsten van deze religie met die van het oude Israël. Zij onderwezen deze leer als het evangelie van de vrede, veel meer dan hun broeders in het land Israël dit deden. Oorlogen, haat, vervolgingen en scheuringen binnen families, hadden hen nooit verdeeld, zoals dit wel het geval was met de Israëlieten in Judea. Voor Jozef van Arimathea en zijn gezelschap moet de Britse omgeving geweest zijn als een waar toevluchtsoord van geluk en vrede, na al de bittere ervaringen die zij achter de rug hadden.

Voor de druïden was de komst van Jozef van Arimathea en de Galileeërs niet anders dan een bevestiging van het Verbond der Verzoening. Zij hoefden het kruis niet op te nemen. Zij droegen dit al, het was een overbekend symbool binnen hun godsdienstige rituelen. De eerste Britse Christenen hebben nooit het Latijnse kruis gebruikt. Hun kruis combineerde het druïdische symbool met dit kruis. Tot aan vandaag toe is het Keltische kruis te zien op menige Anglicaanse torenspits, overal ter wereld. De circl die het druïdische kruis omvangt, is het symbool voor de eeuwigheid. Het kruis, het symbool voor de overwinning over het graf door de verlossing, ons gebracht door de plaatsvervangende verzoening. Het samensmelten van de Britse druïdische religie met het Christelijk geloof was een heel normaal en vreedzaam verlopend proces. Degenen die beweren dat het Christelijk geloof door de druïden verbeterd werd tegengestaan, spreken leugens. Er wordt nergens in de Keltische verslagen gesproken over tegenstand. De aartsbisschoppen der druïden erkenden dat hun oude instellingen en de profetie vervuld waren en dat er bij de opstanding van Christus een nieuwe manier van bestuur aangebroken was. In het licht van deze overeenstemming gingen de druïden en de apostelen uit Judea moedig voorwaarts, innig met elkaar verbonden in de Naam van Jezus Christus. De prediking van het evangelie werd hier nooit ontsierd door vervolgingen, bloedvergieten en martelaarschap, zoals dat in Rome wel het geval was. De voormalige president van de Verenigde Staten, Franklin Roosevelt, zei terecht: "Alle geschiedenis zou herschreven moeten worden, maar dan in overeenstemming met de waarheid." De geschiedenisboeken die op school worden gebruikt, onderwijzen nog steeds abusievelijk dat het Christelijk

geloof door Augustinus, gezonden door paus Gregorius in 596 A.D, naar Brittannië gebracht werd. In werkelijkheid was dit de eerste poging om het pauselijk gezag in Brittannië te introduceren. Dit feit heeft veel vergissingen en verwarring veroorzaakt. Het Vaticaan is altijd meer bereid geweest om deze vergissing te corrigeren, dan de protestantse kerkgenootschappen. Baronius en Alford, de twee belangrijkste historici van het Vaticaan, verwijzen beiden naar antieke documenten in de bibliotheek van het Vaticaan en bevestigen dat Jozef van Arimathea de Apostel van Brittannië is en dat hij de eerste was die op dit eiland het Christelijk geloof heeft onderwezen. Alle pausen hebben deze verklaring onderschreven. In 1931 ontving paus Pius XI in het Vaticaan bezoek van de Rooms Katholieke burgemeesters van Bath, Colchester en Dorchester, tesamen met ongeveer 150 leden van de "Vereniging van Vrienden van Italië". In de toespraak die hij tot hen richtte, verklaarde de paus dat Paulus en niet paus Gregorius de eerste was geweest die het Christelijk geloof in Brittannië introduceerde. Deze verklaring is opgenomen in een verslag in de Morning Post van 27 maart 1931. Wat de paus vertelde was de waarheid; feitelijk was Paulus de verantwoordelijke voor het zenden van deze Boodschap vanuit Rome, hoewel zijn door hemzelf aangewezen vertegenwoordiger, Aristobulus, hem lijfelijk vooruit ging. Het belangrijkste om hierbij te onthouden, is dat Jozef van Arimathea niet vanuit Rome naar Brittannië kwam. Hij kwam direct vanuit Palestina, via Marseille, en arriveerde in Brittannië twintig jaar voordat Paulus hier aankwam.

Op de kerkelijk concilies van de Rooms Katholieke Kerk wordt de rangorde van de vertegenwoordigingen uit de verschillende landen bepaald door de volgorde waarin deze landen het Christelijk geloof aanvaard hebben. Omdat enkele landen bitter jaloers waren op Brittannië, bestreden zij heftig de eerste positie die Brittannië gegeven was. Maar in alle voorkomende gevallen werd de positie van Brittannië door de leiders van het Vaticaan verdedigd. Theodore Martin van Lovan, schrijft in het jaar 1517 A.D. over deze debatten in "Disputoilis super Dignitatem Angliet et Gallioe in Concilio Constantiano":

"De ouderdom van de Britse Kerk werd drie keer vastgesteld tijdens concilies van de kerk: 1. het concilie van Pisa in 1417 A.D.; 2. het concilie van Constanz in 1419 A.D.; 3. het concilie van Sienna in 1423 A.D. Er werd vastgesteld dat de Britse Kerk voorrang heeft boven alle andere kerken, daar zij gesticht werd door Jozef van Arimathea, direct na de kruisiging en de opstanding van Christus."

De goed onderlegde bisschop Ussher schrijft in "Brittannicarum Ecclesiarum Antiquitates":

"De nationale Britse Kerk werd gesticht in het jaar 36 A.D., 160 jaar voordat het heidense Rome tot het Christendom overging."

De stichting van het Christendom in Brittannië door Jozef van Arimathea en zijn groep medezendingen was waarlijk het begin van de nationale Britse Kerk. Op het hele eiland kwamen in zeer korte tijd velen tot geloof. Het is vastgelegd dat in het jaar 48 A.D., Conor Macnessa, koning van Ulster, zijn priesters naar Avalon stuurde om de Christelijke regels en onderwijzingen aan papier toe te vertrouwen, geschriften die zij "The Celestial Judgments" (De Inzichten van de Hemel) noemden. Het was echter pas in 156 A.D., dat koning Lucius de Christelijke kerk bij koninklijk bevel uitriep tot de Nationale Kerk van Brittannië. Dit gebeurde in Winchester, de toenmalige hoofdstad van Brittannië. Een citaat uit "Augustinico Mission" uit 597 A.D., luidt als volgt:

"Brittannië is officieel uitgeroepen tot een Christelijke natie door koning Lucius, op het nationaal concilie in Winchester, in 156 A.D."

Winchester was van oudsher de hoofdstad van Brittannië, waar de Britse koningen al meer dan vijftienhonderd jaar gekroond werden. Deze stad was gesticht in 500 B.C. Bij alle vroege schrijvers, waarvan er velen onderdaan waren van naties die vijandelijk tegenover Brittannië stonden, is er voor deze dingen een overvloed aan bewijsmateriaal te vinden. Hun getuigenis en de bevestiging door prelaten van een machtig kerkelijk genootschap, dat tegenover de Britse Kerk stond, kunnen onder geen beding genegeerd worden. Clementius van Rome (30-100 A.D.) schrijft over deze discipelen in Brittannië in "The Epistle to the Corinthians". In "Demonstratio Evangelica" door Eusebius van Caesarea lezen we de stellige verklaring:

"De apostelen voeren over de oceaan tot aan de eilanden, die de Britse eilanden genoemd worden."

Tertullianus van Carthago vertelt ons in 208 A.D. dat in zijn tijd de Christelijke Kerk "haar grenzen uitstreckte tot aan alle grenzen van Gallië en delen van Brittannië, onoverwinnelijk voor de Romeinen, maar onderworpen aan Christus." Sabellius schrijft in 250 A.D. deze belangrijke passage:

"Het Christelijk geloof werd overal elders individueel beleden, maar de

eerste natie die het tot staatsgodsdienst maakte en daaraan de naam Christelijk, verwijzend naar de Naam Christus, verbond, was Brittannië."

Origenus schrijft in de derde eeuw:

"De kracht van onze God is met degenen die in Brittannië van onze kusten afgesneden zijn."

De befaamde en begaafde Hiëronymus schrijft in 378 A.D.:

"Van India tot Brittannië weerklinkt in alle naties de dood en opstanding van Christus."

Arnobius voegt hier zijn krachtige boodschap aan toe in 400 A.D., als hij schrijft:

"Zo snel verspreidt Gods Woord zich, dat binnen het tijdsbestek van enkele jaren Zijn Woord niet langer verborgen is voor de Indiërs in het oosten, noch voor de Britten in het westen."

Chrisostom, de eerwaarde patriarch van Constantinopel, schrijft met overtuiging in 402 A.D. in zijn "Sermo di Utilit":

"De Britse eilanden, die aan de andere kant van de zee liggen, en die in de oceaan gelegen zijn, hebben de deugdzaamheid van het Woord ontvangen. Kerken worden daar gevonden en altaren opgericht... Zoudt gij over de oceaan gaan, naar de Britse eilanden, dan zoudt gij daar alle mensen alom met elkaar onderwerpen uit de Schrift horen bespreken, weliswaar in een andere taal, maar niet met een ander geloof, met een andere tongval, maar met hetzelfde inzicht."

Ook in latere jaren worden deze getuigenissen onontkenbaar en onverminderd doorgegeven. Polydore Vergil, een vooraanstaand Rooms Katholiek godgeleerde, schreef in de tijd van de onenigheden en strijd tussen de paus en Hendrik VIII van Engeland:

"Brittannië was het eerste van alle koninkrijken dat het evangelie met open armen ontving, deels van Jozef van Arimathea, en deels van Fugatus en Damianus."

Een ander Rooms Katholiek leider, de eerwaarde Robert Parsons, verklaart

met volle overtuiging in zijn boek "The hree conversions of England":

"Het Christelijke geloof is in Brittannië begonnen."

Sir Henry Spelman, een vooraanstaande geleerde, schrijft in zijn "Concilia":

"We hebben overvloedige bewijzen, dat dit Brittannië van ons het Evangelie ontvangen heeft van de discipelen van de Here Jezus Christus zelf, en dat kort na de kruisiging."

En de beroemde Taliesin (500-540 A.D.), één van Brittannië's belangrijkste geleerden, een Keltisch aartsbisschop en de prins onder hun barden, verhaalt vrijmoedig over het allereerste begin en onderwijst ons dat, hoewel de leringen van het evangelie voor de rest van de wereld iets nieuws waren, deze altijd bij de Keltische Britten bekend zijn geweest. Hij schrijft:

"Zij hebben de leer van Christus nooit verlaten. De Christelijke leringen waren iets nieuws in Azië, maar er is geen enkele periode aan te wijzen dat de druïden van Brittannië zich niet aan deze leringen hebben gehouden."

Gildas, in 520 A.D. één van Brittannië's vroegste en meest belangrijkste historici, schreef in zijn "De Exidio Britannioe":

"We weten zeker dat Christus, de Waarachtige Zoon, Zijn licht en Zijn onderwijzingen op onze eilanden verschaftte, in het laatste jaar van keizer Tiberius."

Hij schreef ook de hierna volgende, zeer belangrijke passage:

"Jozef introduceerde het Christelijke geloof in Brittannië in het laatste jaar van de regering van Tiberius."

Tiberius was de Romeinse keizer tegen wie Pontius Pilatus, samen met nog anderen, samengespannen had. Een geheim dat Kajafas gebruikt had om Pilatus te dwingen de kwade wil van de Sadduceeën in het Sanhedrin ten uitvoer te brengen om de Here Jezus te kruisigen. Tiberius regeerde 22 jaar. De kruisiging van de Here Jezus vond plaats in het zeventiende jaar van zijn regering, in 32 A.D. volgens de tijdsrekening van hun dagen, of in 33 A.D. volgens de huidige tijdsrekening. Het laatste jaar van de regering van Tiberius,

zijn tweeëntwintigste jaar dus, zou volgens de respectievelijke jaarkalenders zijn 37 of 38 A.D. De algemeen geldende mening dat het evangelie in Brittannië geplant werd binnen vijf jaar na de dood en opstanding van de Here Jezus, is dus in overeenstemming met deze jaartallen.

Bij al deze verklaringen wordt de absolute overtuiging gevoegd dat Jozef van Arimathea de eerste was die het Christelijke geloof naar Brittannië bracht en dat hij de eerste was die aangesteld werd tot apostel van de Britten. Waarschijnlijk zullen de hier aangehaalde citaten voor velen onthullend zijn. Zeker voor degenen die niet anders kennen dan de onbetrouwbare, krachteloze theorieën uit de geschiedenisboeken op school. Alle hier genoemde citaten en aanhalingen zijn boven discussie verheven en zijn slechts een fractie van hetgeen hierover beschikbaar is. Zij alle onderbouwen het feit dat de missie van Jozef van Arimathea in Brittannië bekend was over de gehele toenmalige wereld en in alle gevallen accuraat is vastgelegd, lang voordat de Rooms Katholieke kerk in Rome gesticht werd. In latere jaren, toen het Vaticaan wel een feit was, hebben pausen, prelaten en historici van de Rooms Katholieke denominatie alle geschiedenisverslagen zonder terughoudendheid bevestigd.

Uit de hier gegeven informatie blijkt dat vele van de geciteerde autoriteiten, zowel wereldse als kerkelijke, geleefd hebben voor en tijdens de in deze geschiedenis beschreven tijdsperiode. Voor andere geciteerden was dit tijdperk nog niet te ver in het verleden om op de hoogte te zijn met de geschiedenis van Brittannië en haar inwoners. Er stapelt zich een massa bewijzen op, die vanaf het begin van deze eeuw tot nu toe door het geestdriftige onderzoek van geleerden en wetenschappers aan het licht is gebracht en die de waarheid over deze geschiedenis vaststellen en het gordijn van vergissingen en mis-informatie oplichten dat door onverschillige geleerden uit de vorige eeuw, die deze geschiedenis afdeden als mythes en legenden, ontstaan was. Zij hebben ongetwijfeld gehandeld onder invloed van het atheïsme dat tijdens de Victoriaanse periode de overtuigingen van het geloof aan het wankelen bracht en dat tot op zekere hoogte nog steeds beklijft en velen misleidt. Op de lasterlijke redeneringen van de Duitse bijbelcriticasters wordt een verpletterend antwoord gegeven. Evenals op de verhandeling van pseudo-geleerde Henrich Haerlik over de frauduleuze en afbraakbrengende evolutietheorie van Darwin. Deze werd, tegelijk met de verwoestende leer over het socialisme van Karl Marx waaruit het communisme gesproten is, uitgekleet en te kijk gezet door het Duitse Wetenschappelijk Instituut en de Lutherse Kerk. Tot op vandaag verspreidt

het communisme dezelfde schandelijke propaganda, maar dan in een nieuw jasje en ondermijnt daarmee moedwillig de basisbeginselen waarop de westerse democratieën zijn gegrond. De Britten in de tijd van onze Heer waren net zo min barbaren of met oorlogskleuren beschilderde wilden als de moderne engelsprekende naties "oorlogszuchtige barbaren" zijn, zoals deze wél door de pers van de Sovjets beschreven worden. Het Keltisch-Britse onderwijs werd tot het beste gerekend wat er toen maar te vinden was. Elke grote stad had een eigen universiteit, buiten de speciale druidische leerstoel. Ptolemeüs constateert in 110 A.D. dat er zesenvijftig grote steden waren. Marcianus zegt dat er negenenvijftig waren en Chrisostom schrijft dat, toen de nieuwe regels van "de Weg" aanvaard werden, er grote voorrang werd verleend aan het oprichten van onderwijscentra. Aan dit belangrijke werk gaven de Britse prins Arviragus, toen nog een vrijgezelle jongeman en de rest van de Silurische families in Engeland en Wales, hun volledige ondersteuning.

Dit citaat uit de antieke Britse Kronieken geeft een interessant beeld van de bekering van Arviragus door Jozef:

*"Jozef bekeerde deze koning Arviragus
door de prediking van het goddelijk woord
en doopte hem, zoals beschreven door Nennius
de uitstekende kroniekschrijver in de Britse taal
en maakte hem gehoorzaam aan de Christelijke wetten
en gaf hem toen een zilverwit schild
met een volkomen rein lang kruis daaroverheen
dit wapenschild werd in geheel Brittannië gebruikt
als een algemeen teken, waaraan elke man zijn volk kon herkennen
en dit wapenschild werd gegeven door Jozefs maaksel
lang voordat Sint Joris bestond
wiens verering van later datum is."*

Het belangwekkende in dit gedicht is om te zien hoe Jozef van Arimathea bij de bekering van Arviragus hem een teken gaf dat door alle volkeren gekend zou worden, "het lange kruis" als zijn familiewapen, dat in die dagen over het algemeen afgebeeld werd op het schild van het stamhoofd. Hier wordt voor het eerst gewag gemaakt van het kruis als embleem voor het koningschap. De reden hiervoor is duidelijk. Dit symbool werd aan Arviragus gegeven als teken en getuigenis dat hij de nieuw verkozen Christelijke koning was en dit, zoals de schrijver van het gedicht hier nog aan toe voegt, lang

voordat Sint Joris, de beschermheilige van Engeland, geboren was. Dit symbool dat nu de banier van Sint Joris vertegenwoordigt en tot op vandaag als zodanig bekend is, is de erfenis van Arviragus. De religieuze betekenis ervan is nog steeds de belangrijkste en dit symbool is aanvaard als de kerkelijke banier van de huidige protestantse kerken. Sinds de tijd van Arviragus is het voor de Britse Kerk de Christelijke banier.

Protestantisme had hier toen nog niets mee te maken. Het is eigenlijk een vergissing om alle denominaties die zich afscheidden van de Rooms Katholieke Kerk samen te vatten onder de noemer protestantisme. Deze aanduiding stamt van religieuze secten die in latere tijd in Brittannië ontstonden en die zich afzetten tegen alle rituelen van de oorspronkelijke Britse Kerk. In feite is deze naam van toepassing op alle stromingen die bij het Christelijk geloof bleven en die heden bekend staan als de vrije richtingen, hetgeen betekent dat zij vrij zijn van elke vorm van rituelen. Tot aan en gedurende de regeringsperiode van koningin Elisabeth bestond er maar één religie in Brittannië. Deze religie was op alle Britse eilanden en in de rest van de wereld bekend als de Britse Kerk. Zij stond ook bekend als de Heilige Katholieke Kerk en nooit als Rooms Katholiek. Toen Elisabeth en haar parlement de machtige troepen van de paapse staten Frankrijk, Spanje en Rome terugsliepen, werd daarmee het pauselijk gezag zo vastbesloten afgewezen dat er een breuk ontstond en het voor iedereen duidelijk was dat de Britse Kerk, net als in het begin, niets te maken had met de Rooms Katholieke hiërarchie. De Britse Kerk en de Britse staat besloten gezamenlijk tot hervorming en dit hield binnen de Britse Kerk in, dat alles wat ook maar enige gelijkenis vertoonde met de Rooms Katholieke Kerk werd afgeschaft, zowel in de liturgie als in de rituelen. In de loop der jaren waren er bepaalde Roomse ideeën de Britse Kerk binnengeslopen. Het doel van de hervorming was om terug te keren naar de oorsprong. Het was daarom ook geen hervorming die protest inhield en waardoor het protestantisme zou zijn ontstaan. Het was, zoals de geschiedenis duidelijk maakt, een reinigende hervorming van de Britse Kerk. Sinds die tijd bestaat er over het verschil tussen de Britse Kerk en de Rooms Katholieke Kerk geen twijfel meer. De Britse Kerk was in die dagen nog steeds de staatsgodsdienst op de eilanden. Korte tijd daarna kwamen de autochtone nationale namen: de Kerk van Engeland, de Kerk van Wales, de Kerk van Schotland en de Kerk van Ierland, in zwang, die in feite alle tot dezelfde gemeenschap behoorden en die zichzelf alle identificeerden met de term Heilig Katholiek, dus afgescheiden van de Rooms Katholieke Kerk. Het woord "katholiek" betekent "algemeen", dus heilig katholiek betekent een algemene heilige

Christelijke kerk, met Christus alleen als het enige Hoofd van de kerk. De Rooms Katholieke Kerk duidt zichzelf aan als de algemene Christelijke kerk van de Romeinen, met als haar hoofd de paus. Dit was iets dat de Britse kerk niet wilde aanvaarden. In de Verenigde Staten was voor de burgeroorlog de Kerk van Engeland de algemeen aanvaarde kerk. Na de burgeroorlog werd de naam veranderd in Episcopale Kerk van Amerika of de Anglicaanse Unie. Deze kerkgemeenschap staat nog steeds onder deze namen bekend en hanteert nog dezelfde vormen als de oorspronkelijke moederkerk. Ook de Duitse Lutherse Kerk vertoont in haar vormen een grote overeenkomst. Alle genoemde kerken zijn episcopale kerken, hetgeen betekent dat hun kerkelijke gezag bestaat uit bisschoppen. Op deze zelfde manier hebben ook de apostelen de eerste kerkgemeenschappen gesticht. Zij stelden ook oudsten aan om de Christelijke kerk te besturen. De tegenwoordige Britse moederkerk is de enige Christelijke kerk die een ononderbroken opvolgingslijn van bisschoppen heeft vanaf het allereerste begin, en met haar natuurlijk ook alle andere genoemde episcopale kerken. Velen beweren dat het protestantisme ontstond toen Maarten Luther protesteerde tegen de misvattingen in de Rooms Katholieke Kerk. En in dat geval heeft dit woord de correcte toepassing, omdat Duitsland toen al lange tijd deel uitmaakte van de Heilige Roomse Staat, met aan het hoofd de Duitse keizer als de directe vertegenwoordiger van de paus. Brittannië is nooit een deel van deze Staat geweest en als natie is zij nooit onder de macht van het Vaticaan geweest. Brittannië was vanaf het begin en is tot op deze dag Brits, de gemeenschap van het Verbondsvolk. Het Christendom werd in het jaar 36 A.D. in Brittannië gesticht. De eerste openlijke Christelijke kerk werd daar gebouwd in 38-39 A.D. De Roomse Katholieke hiërarchie werd opgericht in circa 350 A.D., na Constantijn, en pas eeuwen later werd de pauselijke titel een feit. Tot die tijd was het hoofd van de Rooms Katholieke Kerk een bisschop. De titel "paus" of "algemene bisschop" werd voor het eerst aan de bisschop van Rome toegekend door de goddeloze keizer Phocas, in het jaar 610 A.D. Dit deed hij om bisschop Ciriacus van Constantinopel dwars te zitten. Deze had hem (terecht) in de ban gedaan, omdat hij zijn voorganger, keizer Mauritus, had laten vermoorden. Bisschop Gregorius I, toen de bisschop van Rome, weigerde de titel, maar zijn opvolger, Bonifatius III, was de eerste die deze titel aanvaardde.

De Here Jezus heeft Petrus nooit tot hoofd over de discipelen aangesteld en heeft zo'n denkbeeld zelfs uitdrukkelijk verworpen, zoals te lezen is in Lukas 22 : 24-26, Efeze 1 : 22-23, Kolossenzen 1 : 18 en 1 Korinthe 3 : 11.

Laten wij terugkeren naar de geschiedenis van het kruis, als het Christelijk symbool in de heraldiek, dat door Jozef van Arimathea aan Arviragus geschonken werd. Tot op heden is dit kruis het speciale embleem gebleven van de vorsten van Brittannië. Zoals heden te zien is, is in later tijd de leeuw op het schild boven het kruis geplaatst. De leeuw is het embleem van Juda, de bewaker van het heiligdom. Maar, zoals de Here Jezus zei, het zou van hem worden weggenomen en aan een ander gegeven die zich wel aan Gods Woord hield. Het verschijnen van dit symbool op de koninklijke Britse wapenrusting, tesamen met het kruis, is van grote betekenis. Het kruis is de aanduiding van het feit dat de Britten de eersten waren die Christus aanvaardden en doordat zij zich hielden aan het Woord van God, erfden zij het Koninkrijk Gods toen dit van de Joden werd genomen. Arviragus droeg dat kruis dwars door de meest bittere en felle gevechten tussen Britten en Romeinen. Ondanks het feit dat de naam en de krijgshaftige moed van Arviragus overvloedig beschreven worden in de antieke geschiedschrijving van zowel Christenen als Romeinen, is zijn naam in de geschiedenis verloren gegaan. Zijn roem wordt overschaduwed door die van zijn neef Caractacus. Ondanks dat is Arviragus in de geschiedenis de machtigste vertegenwoordiger van het koninklijk huis van de Siluriërs geweest en de beroemdste strijder voor het Christendom. Zijn befaamde afstammeling Constantijn is daarop geen uitzondering.

De koninklijke domeinen van de Siluriërs waren in twee delen opgesplitst. Arviragus regeerde over het zuidelijk gedeelte van Engeland en Caradoc (of Caractacus) over Cambrië, het gebied dat nu Wales genoemd wordt. Elk was koning over zijn eigen gebied, maar in geval van oorlog verenigden zij zich onder een Pendragon, of opperbevelhebber, waarover allen het eens moesten zijn. Bij zo'n gelegenheid vormden zij het meest machtige leger in Brittannië. Arviragus was de heersende Pendragon terwijl zijn neef Caractacus als gevangene in Rome verbleef en hij voerde jarenlang de strijd tegen het Romeinse Rijk in Brittannië aan. Dat deed hij op zodanige wijze dat hij zich onsterfelijke roem verwierf, die de faam van Caractacus nog overtrof. De Romeinse geschiedschrijver Juvenalus laat in zijn werk duidelijk zien hoe groot de angst van de Romeinen voor Arviragus was en getuigt dat zijn naam de lippen van elke Romein deed trillen en dat er in Rome geen nieuws was dat meer welkom was dan dat deze koninklijke Silurische Christenstrijder gevallen was. Hij schrijft in vragende vorm:

"Is onze grootste vijand, Arviragus, de op een zegekar geboren Britse koning, al van zijn overwinningstroon gevallen?"

Edmund Spencer levert zijn bedrage:

"Er is nooit een koning meer geëerd, noch meer gevreesd door de Romeinen dan Arviragus."

Ondanks het feit dat de Romeinen onverzoenlijke tegenstanders van de Britten waren en probeerden met alles wat in hun vermogen was om in hun felle haat tegen het Christendom, dit met wortel en tak uit te roeien, hadden zij groot respect voor de Britse strijders en begrepen zij dat hun geloof de grondslag was voor hun onbevreesdheid en hun doodsverachting. Julius Ceasar schreef in circa 54 B.C.:

"Zij maken de onsterfelijkheid van de ziel tot basis voor al hun leringen en houden dat als belangrijkste motief voor een deugzaam leven. Omdat zij in de onsterfelijkheid van de ziel geloven, laat de dood hen onverschillig."

Lucanus schrijft in 38 A.D. in "Pharsalia" dat de onverschilligheid van de Britten voor de dood het resultaat is van hun godsdienstige overtuigingen. Pomporius Mela beschrijft in zijn werk in 41 A.D. met verbazing de Britse strijdhelden. Hij schrijft de buitengewone moed van de Britten ook toe aan hun godsdienstige leringen, die gebaseerd zijn op de onsterfelijkheid van de ziel. Dit was de basis voor de mentaliteit van de Britten, die een levende muur vormden langs de grenzen van het geheiligde Avalon, dat in het gebied van Arviragus lag. Geen Romeins leger is hier ooit doorgedrongen. Van dit gebied zeggen de Romeinse geschiedschrijvers dat het "ontoegankelijk gebied voor Romeinen" was, "waar Christus wordt onderwezen". Achter deze heldhaftige beschermende muur van krijgers waren Jozef van Arimathea en de discipelen van Christus veilig en vrij om hun heerlijke geloof te prediken en te onderwijzen op het eiland Avalon. Dit was heilig gebied voor de Britten en zij waren bereid hun leven te geven om deze eerste beginselen van de Christelijke Weg te bewaren, zodat dit zou mogen groeien en bloeien tot zegen voor de gehele wereld.

Twintig jaar na de aankomst van Jozef volgde er nog een tweede planting van het zaad van Christus in Brittannië. Los van de zending van Jozef. Dit vond plaats, eveneens met de hulp van het koninklijk huis der Siluriërs in Wales: de vader en het gezin van Caractacus, in opdracht van Paulus. Het begon in Rome, waar deze zelfde familie het door God ter beschikking gestelde instrument van Paulus werd in zijn door Christus Zelf bestuurde

grote zendingsreis. Nadat hij met hen in contact was gekomen, lezen we in zijn getuigenis: "Het zij u dan bekend dat de zaligheid de heidenen gezonden is en dezelve zullen horen."

De koninklijke Britse familie zou te Rome aan de Christelijke geschiedenis haar grootste liefdesverhaal, haar grootste drama en haar grootste tragedie toevoegen. Zij waren voorbestemd de eerste martelaren te worden, die leden voor Christus en voor de gemeente der heidenen. En miljoenen ondergingen ditzelfde lot in later tijden. Geloof het of niet, de Britten betaalden het grootste bloedoffer in de geschiedenis tijdens de verdediging van de Christelijke Kerk, meer dan alle andere landen tesamen. De ondergrondse begraafplaatsen in Rome, de catacomben, liggen volgepakt met hun gemartelde en vermoorde lichamen: mannen, vrouwen en kinderen. De Britse bodem is doordrenkt met hun bloed, als een eeuwig getuigenis van hun onwankelbaar geloof. In de wetenschap dat Christus voor hen gestorven was, waren zij niet bang om voor Christus te sterven.

X Het edict van keizer Claudius in 42 A.D.: "Veeg het Christelijke Brittannië van de kaart!"

Het verleden lijkt zo ver verwijderd, dat het onbetekenend en onbegrijpelijk schijnt te zijn voor de Christenen van vandaag, die zich koesteren in veiligheid en luxe, dat 1915 jaar geleden voor de eerste keer een machtige wereldveroverende natie een wet uitvaardigde om het Christendom met wortel en tak uit te roeien, en dat door middel van gewapend geweld. Deze natie hoopte dit te bereiken door de Britse eilanden te verwoesten. Dit was 10 jaar nadat de gebeurtenissen rondom het kruis hadden plaatsgevonden en minder dan zes jaar nadat Jozef, de Nobilis Decurio, in geheel Brittannië "de Weg van Christus" had verkondigd vanuit zijn toevluchtsoord op het eiland Avalon. Deze heilige kruistocht had zich zo snel vanuit Avalon tot zelfs naar de overzijde van de zee verspreid en had heel Rome zo zeer in onrust gestort, dat Rome niet langer aan deze uitdaging aan haar heidense filosofieën en de zogenaamde veiligheid van het keizerrijk kon voorbijgaan. In het jaar 42 A.D. vaardigde Claudius, keizer van Rome, een belangrijke wet uit, waarin hij opdracht gaf om geheel Christelijk Brittannië te vernietigen. Mannen, vrouwen en kinderen, al haar belangrijke instellingen en haar bibliotheken moesten gedood, vernietigd of verbrand worden. Voor dit doel rustte Claudius het grootste en meest efficiënte leger uit dat ooit door Rome was uitgezonden om een tegenstander te veroveren en dit leger werd aangevoerd door Rome's meest capabele generaals. In deze wet die Claudius voor de Romeinse Senaat afkondigde, stond tevens dat het aanvaarden van het geloof der druïden of van het Christelijke geloof, een misdrijf was en dat dit bestraft zou worden met de dood door het zwaard, de martelkamer, of dat men voor de leeuwen in het Colosseum gegooid zou worden. Belangwekkend is de voetnoot van deze wet, dat hierbij inbegrepen waren "allen die van David afstamden". Dit sloeg op de Joden in het algemeen en het maakte geen verschil of het om een bekeerde Jood ging of om een Jood die zich hield aan de regels van de orthodoxe Joodse religie. Dit was nogal paradoxaal. Terwijl de bekeerde Jood de heidense volgers van "de Weg" van harte aannam, ongeacht hun afkomst en de dood met hen tegemoet ging met evenredige moed, nam de haat tegen de Christenen van de orthodoxe Jood niet af als hij tegelijk met hen in de arena omkwam. Met zijn laatste adem voegde hij de Christen nog smaadheden toe. Op deze eigenaardige wijze hadden de Christelijke Brit en de Jood nu toch iets gemeen, namelijk de doodstraf. De Romeinen hadden eerder nooit enige speciale afkeer gehad van de Britten. In feite en misschien onder protest,

hadden zij de Britten altijd gerespecteerd. Gemeenschappelijke culturele-, alsook handelsbelangen, hadden hen eeuwenlang samengebonden en het was niet ongebruikelijk dat de kinderen van de adellijke families wederzijds in elkaars onderwijsinstellingen opgeleid werden. Voor de Romeinen werd de teerling geworpen door de ondersteuning die de Britten voor het nieuwe Christelijke geloof vormden. De Joden werden door de Romeinen altijd al veracht en hoewel de Joden zuchtten onder de heerschappij en de onderdrukking van de Romeinen, haatten zij de Romeinen met zo'n vurige haat dat zij elke minimale aanleiding aangrepen om dit te laten blijken. Nooit zouden zij vrijwillig samen met Romeinen de maaltijd gebruiken of onder één dak met hen verblijven en op de straten pasten zij er wel voor op dat hun kleding in aanraking kwam met die van hun vijanden. Als zij gezeseld werden, spuugden de haatdragende Joden scheldwoorden naar hun beulen, terwijl zij ineenkrompen of stierven van de folterende pijnen. De Romeinen konden niet begrijpen dat de Joodse religie zo kon aanzetten tot het haten van aanhangers van andere godsdiensten, net zo min als zij de diepe minachting konden doorgronden die de Joden hadden voor het vrouwelijk geslacht.

Vanaf de tijd van Abraham was het huwelijksleven van de Hebreëen polygaam geweest. Hoewel maar één vrouw de echtgenote werd genoemd en zij ook hoofd van de huishouding was, had Abraham toch verscheidene concubines, bijgeval ook wel dienstmaagden genoemd. Er wordt gezegd dat in de tijd toen de Here Jezus op aarde was, de opvattingen over- en de omstandigheden binnen het huwelijk onder de Joden op hun laagste punt waren aangekomen. De vrouw werd gezien als niet meer dan roerend goed. Echtscheiding was een overheersend principe en werd naar eigen goeddunken uitgesproken zonder de wet te raadplegen en zelden werden er maatregelen getroffen om de gescheiden vrouw in levensonderhoud te voorzien. Het was voor een Jood heel gewoon om met verscheidene andere vrouwen om te gaan, terwijl zijn zogenaamde wettige echtgenote hiervan op de hoogte was. De Romeinen maakten zich hierover boos en staken tegelijkertijd de gek met de schijnheilige, puriteinse houding van de Joodse man ten opzichte van overspel. Een vrouw, of zij nu één van de bijzitten was of niet, werd prompt gestenigd als zij schuldig bevonden werd aan overspel. Zelfs de verdenking hiervan was genoeg om haar te brandmerken. Het brandmerk dat de Joden aan een vrouw die verdacht werd van overspel oplegden, was dat zij haar haar in vlechten moest dragen. Zij werd dan uitgescholden en gemeden door zowel mannen als vrouwen. Het Joodse mannelijke hart was niet erg vergevingsgezind.

Als we ons deze omstandigheden in de tijd van onze Heer realiseren, kunnen we beter de inhoud begrijpen van de uitdaging door de aanhangers van het Sanhedrin, toen zij de overspelige vrouw aan Hem voorleidden en om een oordeel vroegen. Onze harten kunnen opzwellen van trots over de moed van de Here Jezus onder die omstandigheden en over de voortreffelijke wijze waarop Hij uitkomst bracht door met Zijn vinger in het zand te schrijven: "Die van ulieden zonder zonde is werpe eerst de steen op haar". Met deze woorden daagde de Here Jezus elke man die daar aanwezig was uit zijn rechten om deze vrouw te stenigen te bewijzen. Zij slopen weg. Het was de Here Jezus die deze vrouw bevrijdde van de slavernij van de man. Hij vergaf de overspeelster van harte en zei haar eenvoudig niet meer te zondigen.

In tegenstelling tot wat algemeen gedacht wordt, hadden de Romeinen een afschuw van echtscheiding, hoewel zij als losbandig bekend staan. Rijke Romeinen hadden vele bijzitten, zo ook de keizers, maar aan de positie van de echtgenote als hoofd van de huishouding kon niet worden getornd. Het hebben van minnaressen was bij de Romeinen een heel gewone zaak en stuitte bij de wettige echtgenotes op weinig bezwaren. Eeuwenlang was echtscheiding echter een onmogelijke zaak. De eerste Romeinse echtscheiding wordt pas genoemd 520 jaar na de oprichting van het Romeinse keizerrijk. Deze echtscheiding werd verkregen door Spurius Carvilius Rugo op grond van onvruchtbaarheid. Dit was voor de bevolking zo schokkend dat hij door iedereen gemeden werd en zo in discredit raakte dat hij gedwongen was Rome te verlaten. Omdat echtscheiding onmogelijk was lang voordat de Christelijke Kerk in Rome kwam, begrijpen we nu het standpunt van de Rooms Katholieke Kerk ten opzichte van echtscheiding, daar dit zo verankerd is in de Romeinse wetgeving. Het standpunt van de Heilige Britse Katholieke Kerk vindt zijn oorsprong in de woorden van de Here Jezus.

Al dit voorgaande had de haat van de Romeinen ten opzichte van de Jood alleen maar doen toenemen. Nu had er zich een nieuwe reden voor afkeer aangediend. Deze manifesteerde zich in het edict van Claudius, dat de Joden verantwoordelijk stelde voor de Messiasverwachting en voor het ontstaan van een nieuwe geloofsrichting, die zijn eerste volgelingen gevonden had onder de bewoners van Judea. Hierbij werden de pogingen van het Sanhedrin om "de Weg" te verdelgen door kruisiging en de overige verschrikkelijk vervolgingen van de gestapo van Saulus, door de Romeinse Senaat volledig over het hoofd gezien of totaal genegeerd. Om de haat van

de bevolking tegen Jood en Christen nog verder aan te wakkeren, waren de Romeinen de eersten die het lasterlijke, valse verhaal verzonnen dat zowel Joden als Christenen menselijke offers brachten in religieuze rituelen. Zij wisten wel beter. Zij wisten dat de brandoffers van de Joden en van de druïden van dierlijke aard waren, hoofdzakelijk schapen, geiten en duiven. De Romeinen verspreidden het belachelijke verhaal dat de Joden baby's van de heidenen verorberden. De communistische verdraaiingen van de waarheid en hun insinuerende verzinsels zijn niets nieuws. Zij zijn slechts een imitatie van de gemene listen van de Romeinen in de tijd van de keizers.

Het is waarschijnlijk omdat de Joden niet zo gedisciplineerd en strijdlustig waren als de Britten, dat de Romeinse uitroeiingscampagne tegen hen niet zo uitgebreid, minder standvastig en ook nooit zo langdurig was. De Joden werden bijeengedreven in getto's, waar zij geen gevaar meer betekenden. De Britten waren een groter probleem. Zij waren een volk van krijgers, getraind in oorlogvoering, op het land zowel als op de zee. Zij werden geleid door intelligente leidsmannen en bevelhebbers die allen doordrenkt waren met een ontembare geest, die voortkwam uit hun vurige overtuiging dat alle mensen in vrijheid mogen leven. Eén van de eerste Britse strijdlieden vermeldt: "De Britten zullen nooit slaven zijn". De overweldigende opkomst van het Christelijk geloof in het dichtbevolkte Brittannië werd in Rome met sombere ontsteltenis aangezien.

Brittannië werd de voedingsbodem, waar een niet aflatende stroom van jonge bekeerlingen werd opgeleid door de apostelen en discipelen van Christus, die daarna werden uitgezonden naar andere landen om het evangelie te onderwijzen. De Romeinen namen zich voor hier een eind aan te maken. Bij hen, zoals in alle dictaturen, gold alleen het recht van de sterkste. Zij hadden niettemin reden om, gezien hun ervaringen met de Britse militaire kundigheid in het verleden, dit koppige, stoutmoedige volk, dat nu door de bezieling van hun geloof in Christus gedreven werd, hartgrondig te vrezen. Als een gewaarschuwd mens stelde Rome het machtigste leger in haar geschiedenis samen om het edict van Claudius uit te voeren, namelijk om Brittannië van de kaart te vegen.

Het edict van Claudius kwam voort uit angst en wrede intenties. Rome dacht door ervaringen bij haar eerdere veroveringen dat alleen gewelddadige vervolging van de Britten hen tot volkomen onderwerping zou drijven. Hoezeer de Romeinen zich bij de beoordeling van hun tegenstanders vergisten, zouden zij spoedig ondervinden. Smaders van het antieke

Brittannië moeten maar eens in de bladzijden van de Britse geschiedenis terugbladeren en het werk van Geoffrey of Monmouth lezen. Hij beschrijft hoe in het jaar 390 B.C. Belinus en Brennus, zonen van de zeer geroemde Britse koning Dunwall, Rome met een Brits leger aanvielen en veroverden. Europese geschiedschrijvers bevestigen dat van 113 tot 101 B.C. de Cimbri-Keltoi uit Brittannië de schrik van Rome waren en dat zij het keizerrijk onder hun macht hadden kunnen brengen als zij dat gewild hadden. Zij wijzen er met nadruk op dat de Britse aanvallen geen expansieoorlogen waren, maar strafexpedities, naar aanleiding van Romeinse plundertochten in de gebieden van hun broeders in Gallië. Als wij naar deze bloedbevleete bladzijden van de geschiedenis kijken, zal ons hart zich in afschuw afkeren van de wreedheden, moorden, slachtpartijen, verkrachtingen en verwoestingen die aan de bewoners en landerijen van de eilanden werden toegebracht. De Romeinen, die zoveel landen onder hun heerszuchtige hiel vermorzeld hadden, keken met minachting naar al deze onderworpen naties, als naar minderwaardigen. Zij beschouwden elke tegenstander als barbaars, hoe ontwikkeld hun cultuur ook was. De geschiedschrijving getuigt echter van het onweerlegbare feit dat de Romeinen zelf het meest barbaarse en wreedste volk in de geschiedenis waren.

De volkeren van de huidige Christelijke democratieën krimpen nog steeds in afschuw ineen over de bloedstollende boosaardigheid van de communistische "zuiveringen". Onze knieën worden slap als wij geconfronteerd worden met de afschrikwekkende beelden van concentratiekampen, vergassingsovens en de gruwelijke martelmethoden die toegepast werden op Joden, andere volkeren en op de geallieerde krijgsgevangenen van de Nazi's en de Japanners. Men krijgt het gevoel of satan het onderste uit zijn sadistische kan geschraapt heeft. Maar hoe gruwelijk dit alles ook was, de Nazi's, de Jappen en de Roden hadden nog meer afschuwelijke martelmethoden kunnen leren als zij een voorbeeld hadden genomen aan de Romeinse manier van vervolging gedurende deze heidense jaren.

De afslachting van de Britse Kelten was niet zo kort van duur als de Tweede Wereldoorlog (hoewel deze periode al veel te lang was). Zij duurde van de tijd van de invasie van Claudius (42 A.D.) tot aan het eind van het gruwelijke en schandelijke bloedbad, aangericht door Diocletianus in 320 A.D. Dus bijna driehonderd jaar! Waar was de onoverwinnelijkheid van de machtige Romeinse keizers gebleven?

Hoewel het aantal mensen dat door de Russen, de Nazi's en de Japanners tijdens hun etnische zuiveringen en martelpraktijken van het leven beroofd

werd, talloos is, is dit dodental klein vergeleken met het totale offer van Britse levens, dat gedurende deze driehonderd jaar uitsluitend gebracht werd in het belang van het Christelijk geloof. Het mag ons vreemd in de oren klinken, maar hoewel Gallië bij verschillende gelegenheden door de Romeinen werd binnengevallen en er daardoor een groot aantal doden te betreuren was, waren deze invasies nooit zo massaal en goed georganiseerd als die tegen de Britten en hun aanleiding was ook nooit van religieuze aard. Brittannië alléén werd gehouden voor de hoofdschuldige en tegen hen was de beestachtige en grenzenloze wraakzucht van de Romeinen gericht. Brittannië is het enige land ooit in de geschiedenis, dat door een andere oppermachtige natie met alle beschikbare middelen werd aangevallen met als enig doel het Christelijk geloof van de aardbodem te doen verdwijnen. Rome stuurde het beste waarover het kon beschikken om de Britse legers te bestrijden. Toen dit niet genoeg bleek te zijn om de Britten te verslaan, werd menig briljant Romeins generaal, die in andere veldtochten roem vergaard had voor de tweekoppige adelaar, teruggeroepen en ingezet om de voorgaande nederlagen ongedaan te maken. Vanaf de vervolgingen door Claudius tot en met die door Diocletianus was de uitroeiing van de Britten en van alles wat met het Christelijk geloof te maken had een obsessie voor de Romeinen. Hoe satanisch dit was kan beoordeeld worden aan de hand van de wrede gebeurtenis die de oorzaak was van de veldtocht van Diocletianus. De beste en moedigste bataljons in het Romeinse leger werden gevormd door de beroemde Gallische legionairs. Op bevel van Maximianus, die samen met Diocletianus aan de macht was, werden alle Gallische veteranen die Christen waren tot de laatste man en in koelen bloede afgeslacht. Er wordt gezegd dat zijn haat tegen de Christenen die van Diocletianus nog overtrof en om die te bevredigen slachtte hij zijn beste soldaten af.

Het Boek der Martelaren vertelt dat er gedurende de eerste tweehonderd jaar van het Christendom meer dan zes miljoen Christenen begraven werden in de catacomben van Rome: allen slachtoffers van moord. Hoeveel meer er nog begraven zijn in andere, niet onderzochte catacomben, is moeilijk te zeggen. Het totale aantal zou schrikbarend zijn. Er wordt gezegd dat als alle gangen van de catacomben van Rome van begin tot eind gemeten zouden worden, zij meer dan 550 mijl lang zouden blijken te zijn. Dat is vanaf de stad Rome tot in de Zwitserse Alpen. Het is haast niet te geloven dat, hoewel er tegenwoordig slechts één miljoen Christenen de straten van Rome bevolken, er wel meer dan zes miljoen verminkte lichamen van getuigen van Christus onder hun voeten liggen. Laten mannen en vrouwen die waar ook ter wereld in vrijheid leven, aandacht schenken aan de prijs

die hun Christelijke voorouders betaald hebben om deze vrijheid, waarvan zij nu genieten, te veroveren en veilig te stellen.

De Britten in de oudheid schijnen beter beseft te hebben dan de tegenwoordige, zich onttrekkende Christenen, dat het geloof in Christus de mens vrij maakt en deze vrijheid kan alleen dan blijven bestaan als het Christendom beschermd wordt. De tegenwoordige democratieën in de Engels sprekende wereld zijn alles wat zij zijn, of wat zij ooit nog zullen worden, verschuldigd aan hun Christen-voorouders. Laten we er bij staan dat, toen het erop leek dat het Christendom op het vasteland van Europa vermorzeld zou worden onder de moordzuchtige vervolgingen van Diocletianus en Maximianus, het een Britse koning was met een leger van Christelijke Britse strijders, die de zee overstak en de legers van Diocletianus en Maximianus zo catastrofaal versloeg, dat zij nooit meer uit het stof konden herrijzen. Deze Britse overwinning maakte voorgoed een einde aan de Romeinse christenvervolgingen. Nadat hij de overwinning behaald had marcheerde deze Britse koning met zijn Christenstrijders Rome binnen en verklaarde daar Rome tot een Christelijke stad. Vanaf die tijd dateert de Romeinse acceptatie van het Christendom.

Het was niet Petrus die Rome algemeen kerstende, maar het was Constantijn, achterkleinzoon van Arviragus en de zoon van de beroemde keizerin Helena, een Britse prinses. We kunnen ons niet veroorloven dat te vergeten.

XI Jezus of Jupiter?

De opperbevelhebber die door keizer Claudius gekozen werd om zijn edict ten uitvoer te brengen was niemand minder dan de beroemde Aulus Plautius, die de Scipio van zijn dagen genoemd werd. Hij staat in de Romeinse geschiedenis te boek als één van de talentvolste bevelhebbers en veroveraars. Hij kwam in het jaar 43 A.D. aan in het gebied van Brittannië dat wij nu Engeland noemen en richtte zijn hoofdkwartier in in Chichester. Plautius liet er geen gras over groeien en zette zijn ervaren legioenen onmiddellijk in actie in een opmars gericht tegen het zuiden, tegen de Siluriërs. Op die manier sneed hij hen af van de machtige Brigantijnen in het ver afgelegen noorden, die tot de Kelten van Yorkshire behoorden. De vijandelijke legers ontmoetten elkaar in een schrikbarend gewelddadige slag en dit eerste gevecht werd door de Romeinen verloren, waarschijnlijk omdat zij de kwaliteiten van hun tegenstanders hadden onderschat. In de verschillende veldslagen die daarna volgden, bemerkte de Romeinse generaal tot zijn grote verrassing dat hij geconfronteerd werd met een intelligente militaire macht, die gewaagd was aan zijn eigen leger van ervaren strijders. En hoewel zij ver in de minderheid waren, vochten zij onverschrokken en met een onbevreesde woestheid, die de Romeinse soldaten nog niet eerder waren tegengekomen. Voor het eerst stonden de Romeinen tegenover een volk, dat niet geterroriseerd kon worden door grote aantallen of wreedheden. Tot hun grote schrik ondervonden zij, zoals door Tacitus zowel als door de Nazi's in W.O. II verteld wordt, dat de vernieling van hun heilige plaatsen de woestheid van de Britten alleen maar groter maakte en hen blind maakte voor de omstandigheden of de kansen die zij hadden. Hoe vernietigender en wreder de Romeinse onderdrukking werd, des te harder en vastbeslotener sloegen de Britten terug.

In het begin werd het Britse Silurische leger aangevoerd door Guiderius, de oudere broer van Arviragus, die onderbevelhebber was. Guiderius was de opvolger van zijn vader over het koninkrijk der Siluriërs. Arviragus, de kroonprins, regeerde over het graafschap Cornwall. Bij de tweede veldslag tegen de Romeinen sneuvelde Guiderius. Arviragus volgde zijn gevallen broer op in het leiderschap over het Silurische leger en in het koningschap over het Silurische huis. Tot dan toe had de andere tak van het Silurische koninkrijk, dat verder naar het zuiden lag, daar waar nu Wales ligt, nog geen deel aan deze strijd. Caradoc, de koning van de Siluriërs in Wales, was een volle neef van Arviragus, een veel ouder man en een ervaren militair leider. Een paar jaar voor de gebeurtenissen in dit deel van de geschiedenis had zijn vader,

bekend als "de goede koning Bran", vrijwillig afstand gedaan van de troon ten behoeve van zijn zoon Caradoc. Bran was een diepgelovig man en had afstand van de troon gedaan om de voornaamste druïde van Silurië te kunnen zijn. Bran en zijn familie hadden het nieuwe geloof omarmd en een deel van de familie was al gedoopt door Jozef van Arimathea, behalve Bran en Caradoc, die hun geloof nog niet op deze manier bevestigd hadden.

Toen het conflict tussen de Romeinen en de Britten toenam in felheid en omvang, begon de ernst van de situatie door te dringen tot Caradoc, vooral ook door de dood van zijn neef Guiderius. Er werd overeengekomen dat een gezamenlijke en serieuze actie nodig was om de Romeinen te verdrijven. Arviragus was alleen uit pure noodzaak de plaatsvervanger van zijn gesneuvelde broer geworden. Het was de wet onder de Britten dat de opperbevelhebber van het leger, vooral als er meerdere stammen bij betrokken waren, uitsluitend kon worden benoemd met goedkeuring van het volk, de militaire raad en de aartsdruïden. De titel die bij deze benoeming hoorde was "Pendragon", hetgeen "opperbevelhebber" betekent. Door een algemene verkiezing werd Caradoc, in de geschiedschrijving beter bekend als Caractacus (de naam die de Romeinen hem gaven) aangesteld als Pendragon.

Caractacus, zoals we hem van nu af zullen noemen, was een zeer sterk man, intelligent, een bedreven politicus en veldheer. En, zoals te verwachten was daar hij opgegroeid was in een diepgelovig gezin, was hij een man met een vaste geloofsovertuiging. Zijn opvoeding had hij grotendeels genoten aan Britse universiteiten en voor een gedeelte in Rome. Hij was een capabel bestuurder met een edel voorkomen en van opvallende lengte. Zijn houding wordt door de Romeinse schrijvers omschreven als "vrijmoedig en eerbiedwaardig". Dit nu was de man die tot Pendragon verkozen was om de oorlog tegen de binnenvallende Romeinen aan te voeren. Hij zette deze strijd voort met alle kracht die in hem was. Gedurende deze bittere strijd onderscheidde hij zich door zijn buitengewoon militair inzicht, zijn ontembare karakter en zijn onoverwinnelijke moed en liet zo zijn niet uit te wissen sporen na in zowel de Britse-, als in de Romeinse geschiedenis. In deze geschiedenissen geldt hij als een voorbeeld van alles wat voornaam en edel is. Een schitterend voorbeeld van vaderlandsliefde en de niet te overwinnen moed van zijn volk. Hij werd zo gevreesd door zijn vijanden dat er verteld wordt dat Romeinse moeders zijn naam als dreigement gebruikten om hun kinderen stil te krijgen. Met zijn militaire verdienste verwierf hij zich de grenzenloze bewondering van zijn tegenstanders, die hem "de gesel der

Romeinen" noemden. Zijn prestaties zijn welbekend in de geschiedenis, zijn drijfveren evenwel niet zo zeer. Moderne historici, die de Romeinse invasie in Brittannië beschrijven, negeren de redenen voor deze invasie volledig. Zij noemen nergens het "edict van Claudius" en nergens leggen zij uit dat deze oorlog ontstond vanwege geloofsvervolgingen, die bedoeld waren om het Christendom bij de wortel uit te roeien. Zij hadden dit gemakkelijk aan de weet kunnen komen als zij de Romeinse geschiedschrijving over die periode er op na hadden geslagen. Zij schrijven over deze negen jaren van onophoudelijke oorlogvoering tussen de Romeinen, aangevoerd door hun beste generaals en de Britten, aangevoerd door Caractacus en Arviragus, alsof het een strijd van geen enkele betekenis was. Zij geven ons de indruk dat de Britse legers als schapen opgedreven werden door de Romeinse legioenen. Terwijl er toch zeer weinig verbeeldingskracht voor nodig is, zelfs voor een vluchtig onderzoeker van deze strijd, om zich te realiseren dat het het machtige Romeinse Rijk niet negen jaren zou hebben gekost als hun tegenstanders niet meer waren geweest dan "woeste, beschilderde barbaren".

In die dagen had Rome de hele wereld al aan zich onderworpen, behalve Brittannië. Zij hadden machtige legers verslagen, die werden aangevoerd door briljante koningen en generaals en die zeer gehard waren in de strijd. De door hen onderworpen volkeren in Afrika, Azië en Europa, die zij tot slaven hadden gemaakt, verhalen van hun heerszucht en wreedheid. Dezelfde Romeinse generaals, die deze veroveringen gemaakt hadden, voerden het Romeinse leger in Brittannië aan en faalden, de één na de ander. Met zo'n enorm uitgestrekt rijk om te beschermen en in stand te houden, konden de Romeinse keizers het zich niet veroorloven om hun beste legeraanvoerders en hun beste legioenen negen jaar in Brittannië te houden. Nog minder konden zij zich de afslachting van hun getrainde soldaten in een zinloze strijd veroorloven. Het enorme verlies aan levens, geleden aan beide kanten, in vele van de veldslagen in Brittannië, was volgens de verslagen groter dan bij de meeste veldslagen in wereldoorlog I en wereldoorlog II. Zulke verliezen wijzen niet op een gemakzuchtige, vrijblijvende Romeinse veldtocht in Brittannië.

Bij sommige van die veldslagen, waarbij een aantal legioenen tegelijk ten strijde trok, waren verschillende van de belangrijkste Romeinse generaals betrokken. Dit was in de Romeinse oorlogsgeschiedenis nog niet eerder voorgekomen. De geallieerde strijdkrachten in de Eerste Wereldoorlog en de Tweede Wereldoorlog waren in aantallen veel groter dan die van hun vijand. Bij deze Romeinse veldtocht van keizer Claudius tegen de Britten

was juist het omgekeerde het geval. Met een beetje gezond verstand kunnen wij uit de lange tijd die deze strijd duurde maar één conclusie trekken: het Romeinse leger zag zich geplaatst tegenover een gelijkwaardige vijand. Zowel in militair inzicht, als in het gevecht van man-tegen-man overtrof de woeste strijd lust van de Britse krijgers die van de ervaren Romeinse soldaten. De onstuimige, onbevreesde geestdrift van de Britse krijgers verbijsterde de Romeinen. Hun moed en hun minachting voor de dood schokten hen. De beroemde Agricola, die betrokken was in de veldtocht tegen Brittannië verklaarde dat hij het geen schande vond om te sneuvelen in de strijd tegen zo'n dapper volk.

Dit móet voor de Britten meer geweest zijn dan de verdediging van hun kustlijn, welke strijd snel beëindigd had kunnen worden door het sluiten van een overeenkomst met de Romeinen. Dít was een strijd tegen uitroeiing van alles waar de Britten voor stonden en die zich zou herhalen, zoals Winston Churchill aan de Nazi's beloofde. Ze streden op leven en dood, op de zandvlakten, op de akkers, in de straten, lanen en landweggetjes. En op deze akkers ontvouwde zich voor het eerst in de militaire geschiedenis het teken van het "Kruis van Christus", aan Arviragus gegeven door Jozef van Arimathea "opdat alle volkeren het zouden zien". Dit alleen is de verklaring voor de strijd die de Britten leverden: de verdediging van hun nieuwe geloof, het geloof in Christus, het evangelie van Jezus; en de vrijheid die dat schenkt aan ieder die zijn vertrouwen op Hem stelt.

Aan Caractacus komt officieel de eer toe de eerste generaal te zijn die met een Christelijk leger ten strijde trok, ter verdediging van hun Christelijk geloof en dit als Pendragon van de Britten, gekozen in een algemene vergadering. Maar het waren Guiderius en Arviragus die de allereerste veldslag leverden tegen de Romeinen. Zij waren het die het eerst Aulus Plautius tegenhielden op zijn veroveringstocht. Guiderius was de eerste Britse koning die tot geloof in Christus kwam. Voordat Caractacus tot Pendragon gekozen werd, waren er al Britse legers de vijand tegemoet gemarcheerd onder het vaandel met het wapenteken dat door Jozef aan Arviragus gegeven was, geschilderd op hun banieren en schilden en dit lang voordat St. Joris geboren was. Onbevreesd traden zij de strijdmacht van het onoverwinnelijke Rome tegemoet en versloegen hen. Dít is de onvergetelijke geschiedenis van de dappere Britten gedurende negen jaren van oorlog die het gevolg waren van het edict van Claudius. Gedurende deze hele periode van oorlog vocht Arviragus aan de rechterhand van de Pendragon Caractacus en nog jaren nadien, toen Caractacus de troepen niet langer voorging in

de strijd tegen de plunderende en moordende Romeinen, regisseerde hij deze strijd nog op de achtergrond. En hoewel de Romeinen elk heiligdom dat zij op hun weg tegenkwamen vernielden, zijn zij nooit in staat geweest om door te dringen tot hun ultieme doelwit: het eiland Avalon, de meest geheiligde plaats van het Christendom. Jozef van Arimathea en zijn metgezellen uit Bethanië zijn op geen enkel moment in gevaar geweest, hebben hiervan nooit hinder ondervonden en hun heilige plaats is nooit door Romeinse overheersing ontheilgd. Men kan zich geen beter beeld vormen van deze meedogenloze strijd, en hoe de overwinning dan door de ene en dan door de andere partij bevochten werd, dan door het lezen van de historische verslagen hierover van de Romeinse schrijvers Tacitus, Martialus en Juvenalus en vele anderen. Deze geschiedenissen, opgetekend door de pen van de tegenstander, ondersteunen de waarheid beter dan wanneer wij dit zelf opgeschreven hadden. Zonder wrok, maar met grote bewondering verhalen zij hoe de Silurische krijgers, aangevoerd door Caractacus, Arviragus en de druïdische hogepriesters, in niet te stoppen aanvalsgolven, zelfs over hun gesneuvelde en stervende kameraden heen, op hen afstormden en vochten met een woestheid die zelfs de geharde en door oorlog getekende soldaten van de Romeinse legioenen met afgrijzen vervulde. Hun angstaanjagende strijdkreten schalden boven het wapengekletter uit. Voor het eerst kwamen de Romeinen vrouwelijke krijgers tegen, die zij aan zij vochten met de mannen in een voor hen gerechtvaardigde strijd. Tacitus schrijft dat hun lange wapperende blonde haar en hun vuurschietende blauwe ogen angstaanjagend waren om naar te kijken. Ook hoorden de Romeinse soldaten voor het eerst het motto van de oude druïdische priesters gebruiken als strijdkreet voor het Christendom: "Y gwir byn erbyn y Byd", hetgeen "De waarheid tegenover de wereld" betekent. Nooit is er een gerechtvaardigder strijdkreet gebezigd, die zelf zoveel aan waarheid bevat. Deze strijdkreet bestaat nog steeds. Zij is door de eeuwen heen bewaard gebleven en is heden het motto van de Orde der Druïden in Wales.

De Britten stonden ook waarlijk helemaal alléén tegenover de rest van de wereld, zij vochten en stierven alléén, zoals zij dat ook in de meest onvoorspelbare beginjaren van de laatste twee wereldoorlogen deden, vechtend voor de waarheid en het behoud van het vrijheidsbeginsel dat daarbij hoort, in de naam van de door hen erkende Heiland Jezus Christus.

Tacitus, de Romeinse historicus, schrijft in sombere bewoordingen over deze veldtocht van Claudius, die op een korte pauze van zes maanden na negen jaar duurde, dat, hoewel Rome het grootste leger uit haar geschie-

denis op de Britten afstuurde, zij de geniale strategie van Caractacus en de roekeloze woestheid van de Britse soldaten niet kon overwinnen. Vele veldslagen werden geleverd die onbeslist eindigden en de beroemde legioenen van Rome moesten vaak het onderspit delven en vreselijke verliezen lijden. Bij gelegenheden waar de Britten gevaarlijk werden teruggeslagen, vermeldt Tacitus dat: "de vurige ijver van de Britten" nog toenam. Na twee jaar van onophoudelijke strijd zag Claudius de zinloosheid van deze strijd en de tol die zij eiste van zijn beste legioenen in. Hij handelde in zijn eigen voordeel toen hij in 45 A.D. bij Brandon Camp Caractacus een zware nederlaag toebracht en probeerde vrede te bereiken door het sluiten van een wapenstilstand. Deze wapenstilstand zou zes maanden duren, een periode waarin Caractacus en Arviragus naar Rome werden uitgenodigd voor het bespreken van vredesmogelijkheden.

De gebeurtenissen die hierop volgen bewijzen dat Claudius zich zeer grote moeite getroostte om aanvaardbare voorwaarden te scheppen en zo tot een vredesovereenkomst met de opstandige Britse voormannen te komen. In de hoop op deze wijze de vrede te bereiken bood keizer Claudius zijn dochter Venus Julia aan Arviragus ten huwelijk aan. En, hoe verbazingwekkend dit ook mag zijn, zij trouwden inderdaad in Rome gedurende de periode van het bestand, in het jaar 45 A.D. Hier worden wij even stilgezet bij het eigenaardige feit dat een Christelijke Britse koning de schoonzoon werd van de heidense Romeinse keizer Claudius, die gezworen had zowel het Christendom als de Britten uit te roeien. Het is toch zeker gerechtvaardigd dat men zich afvraagt of het voor de keizer van een rijk, dat in die dagen het machtigste rijk ter wereld was en dat in hoog aanzien stond vanwege zijn culturele en intellectuele prestaties, nodig was zijn eigen dochter op te offeren en haar aan een "woeste barbaar" ten huwelijk te geven, enkel en alleen om vrede te bewerkstelligen? Dat is onmogelijk! Er moet nog een andere belangrijke reden zijn en we zullen ook zien bij het verstrijken van de tijd dat het de onzichtbare hand van God is die dit script geschreven heeft. De gebeurtenissen weerleggen de latere kwaadaardige propaganda van de Romeinen, die de haat tegen de Christenen wilden aanwakkeren en die in hun domme vooroordeel hun edelste tegenstander als een barbaar stigmatiseerden. Dat is onbegrijpelijk. Want dit huwelijk was nog maar het begin van een reeks even eigenaardige gebeurtenissen die daar in snel tempo op volgden. Deze gebeurtenissen zouden een enorme invloed hebben op de geschiedenis van het Christendom in Rome, waarbij het toneel volledig zou worden beheerst door de Britten. Als het gaat over dramatiek en ontroerende romantiek, hebben deze gebeurtenissen in de loop van de geschiedenis hun weerga niet.

Gedurende de zes maanden die het bestand duurde, terwijl Caractacus en Arviragus in Rome waren om de voorwaarden te bespreken en waar laatstgenoemde in het huwelijk trad, verbleef Aulus Plautius, de Romeinse bevelhebber, in Brittannië om daar de wapenstilstand te bewaren in naam van het Romeinse Rijk. En gedurende deze onderbreking werd er nog een vreemde verbintenis gesloten, ditmaal in Brittannië. Gladys (dit is het Keltische woord voor prinses), de zuster van de Britse krijgsheer Caractacus, werd in de echt verbonden met de Romeinse opperbevelhebber Aulus Plautius!! Alweer zijn we getuige van een verbazingwekkende gebeurtenis, waarbij een lid van de Silurische koninklijke familie en Christin, huwt met een Romeinse heiden. Gladys was door Jozef van Arimathea persoonlijk tot geloof gebracht, tegelijkertijd met haar nichtje Eurgain, Guiderius en Arviragus en nog meer Britse aristocraten. En net als haar vader, de ex-koning en het huidige hoofd van de druiden, was zij een toegewijd gelovige die haar onderwijs in het geloof voltooide op Avalon in gezelschap van de vrouwen uit Bethanië.

Alles in overweging nemend, is deze vreemde situatie zeer verbazingwekkend. Nog spannender wordt het als we ons realiseren dat haar broer en haar echtgenoot elkaars tegenstanders waren in deze oorlog. Het huwelijk van Gladys en Plautius wordt door Tacitus onder de algemene belangstelling van Rome gebracht als hij in zijn annalen op humorvolle wijze de gebeurtenissen en de uitkomst beschrijft van een Romeinse rechtszaak, waarin Gladys, de vrouw van Plautius, ervan wordt beschuldigd het Christelijk geloof aan te hangen. Bij haar huwelijk kreeg Gladys, naar Romeinse gewoonte de naam Pomponia, wat de naam was van de familie van Plautius. Later werd er nog de naam Graecina aan toegevoegd, zodat zij van toen aan bekend was als Pomponia Graecina Plautius. De toegevoegde naam was een academische eretitel, die haar werd toegekend voor haar buitengewone kennis van de Griekse taal.

Zoals we zullen zien werd het bestand gebroken en de vijandelijkheden tussen de Britten en de Romeinen werden hervat. Het blijkt dat keizer Claudius de verdere operaties in Brittannië niet langer aan Plautius durfde toevertrouwen tengevolge van het huwelijk tussen deze Romeinse bevelhebber en de Britse prinses. Hij riep hem naar Rome terug in het jaar 47 A.D. waarbij hij wel op eervolle wijze van zijn commando ontheven werd. Tacitus doet helder verslag van deze gebeurtenis en van de rechtszaak tegen Gladys, zoals uit het hierna volgende citaat blijkt:

"Pomponia Graecina, een vrouw van roemrijke afkomst en de echtgenote van Plautius, die bij zijn terugkomst uit Brittannië met alle pracht en praal gehuldigd werd, werd ervan beschuldigd dat zij een aanhangster was van een buitenlands bijgeloof. Deze zaak werd aan de rechtsbevoegdheid van haar echtgenoot overgelaten. Plautius riep, in overeenstemming met een oud gebruik, een aantal van haar familieleden bijeen en sprak in haar aanwezigheid het vonnis uit over het gedrag van zijn echtgenote. Hij verklaarde haar onschuldig."

Van ons standpunt gezien zorgt deze manier van rechtspreken voor een lachwekkende situatie. Het was de Romeinse gewoonte, en zo stond het ook in de Romeinse wet, dat aan de adel het recht werd gegeven om gerechtelijke meningsverschillen binnen de familie in eigen familiekring te regelen. Dientengevolge was het geheel volgens de wet dat Plautius rechtsprak over zijn eigen vrouw. Tevens zien we dat er recht gesproken wordt over Pomponia in aanwezigheid van haar eigen familie, allen naaste familieleden van het Christelijke Silurische koningshuis, die ongetwijfeld in haar verdediging gesproken hebben. Het is evenwel zeker dat er weinig of geen verdediging nodig was. Plautius wist dat zijn vrouw Gladys Christinne was voordat hij haar trouwde, zoals dat ook het geval was met al haar naasten en haar koninklijk familieleden. Hun huwelijk was een huwelijk uit liefde, niet beïnvloed door de politieke belangen van wie dan ook. Het feit dat het huwelijk op Britse grond voltrokken werd, maakt het bijna zeker dat dit trouwverbond werd ingezegend door Christelijke priesters. Klaarblijkelijk had Plautius dus gevoelens van sympathie voor deze nieuwe godsdienst, want in latere berichten wordt ons verteld dat hij Christen is geworden. In het licht van al deze omstandigheden is er geen andere conclusie mogelijk dan dat Plautius zijn vrouw onschuldig zou verklaren, hetgeen hij ook deed. De eerwaarde C.C. Dobson M.A., een hartstochtelijk bestudeerder van de Keltisch-Romeinse geschiedenis, verhaalt in zijn goed onderlegde geschriften met veel detail over deze hele situatie en wijst er met nadruk op dat Tacitus verwijst naar Pomponia als "een vrouw van roemrijke afkomst", hetgeen duidt op: een aristocrate. Haar huwelijk met een Romeins edelman bevestigt dit. Plautius heeft haar sociale status zeker evenredig geacht aan zijn eigen Romeinse waardigheid. Dat zij buitengewoon begaafd, zowel als hoog ontwikkeld was, wordt bevestigd door de eer die haar door de Romeinen werd toegekend in de titel: "Graecina". Dobson schrijft: "Veertig jaar lang was zij een voorstandster onder de elite van de Romeinse maatschappij." Een briljante vrouw, met een brede algemene ontwikkeling. Zij

had klassieke literatuur gestudeerd en zij schreef zelf een aantal boeken, zowel proza als poëzie, in het Grieks en in het Latijn en in haar eigen moedertaal, het Welsh. Hun huis was een ontmoetingsplaats voor talentvolle mensen en zij zouden de apostelen Petrus en Paulus net zo goed leren kennen als Gladys met Jozef, Lazarus, Maria Magdalena en de overige zendingelingen op Avalon bekend was. De Romeinse geschiedschrijving verklaart dat toen de Romeinse generaal Aulus Plautius in 47 A.D. teruggeroepen werd naar Rome "hij zijn buitenlandse vrouw meebracht". Deze verklaring bewijst duidelijk dat zijn vrouw geen Romeinse was en daar Plautius ongetrouwd was toen hij in Brittannië arriveerde en hij gedurende de jaren van zijn bevelhebberschap niet éénmaal afwezig is geweest, moet het zo zijn dat zijn vrouw een Britse was.

Gladys en Plautius verbleven na hun huwelijk nog bijna achttien maanden in Brittannië. De wapenstilstand had niets opgeleverd. De Britse leidslieden namen geen genoegen met de vredesvoorwaarden. Caractacus en Arviragus bleven niet in Rome hangen, maar keerden naar Brittannië terug en brachten Venus Julia, de Romeinse echtgenote van Arviragus mee. Zij werden toen allen met een moeilijke situatie geconfronteerd: Plautius was in oorlog met zijn schoonfamilie; Caractacus moest strijden tegen zijn zus en zwager en Arviragus was de tegenstander van zijn schoonvader, keizer Claudius. Wat Claudius en de Romeinse senaat onderschat hadden was de geaardheid van de Britten. Hij zou spoedig leren begrijpen dat het voor de Britten onmogelijk was een compromis te sluiten waar het hun geloofsovertuiging betrof. Het geloof van de Brit was zijn grootste schat, waarvoor hij liever vrijwillig de dood inging dan dat hij het zou overgeven, zoals hij al uitgebreid bewezen had. Dit geloof had hem geleerd dat dit aardse leven slechts een middel was tot het bereiken van het uiteindelijke doel: onsterfelijkheid. De verzoening begrijpend, en de hemelvaart van Christus, was dit voldoende bewijs voor hem dat de dood niet het einde betekende. Dit maakt hem zowel standvastig als onbevreesd. Toch ging hij niet moedwillig de dood tegemoet. Hij begreep volkomen dat zijn oponthoud op aarde een noodzakelijke voorbereiding was voor wat daarna kwam. Hij erkende dat Christus hem in de vrijheid gezet had en was er stellig van overtuigd dat alleen in volkomen vrijheid het Christelijk geloof geleefd kon worden. Inbreuk op deze vrijheid maakte hem tot een onoverwinnelijk krijgsman, zoals de Romeinen hem beschreven. Onder normale omstandigheden was de Brit een vredelievend man en eerbiedigde hij ieders rechten. De geschiedenis bewijst dat de Britten nooit betrokken zijn geweest bij grote expansieoorlogen of invasies in andere landen. Zij streden alleen als het ging om hun eigen verdediging of om strafexpedities.

Ostorius Scapula was de vervanger van Plautius en de oorlog duurde nog eens zeven jaren. Tenslotte, na nog menige bloedige veldslag, sloeg het noodlot voor de Britten, die onder leiding stonden van hun Pendragon Caractacus, toe bij Clune in Shropshire in het jaar 52 A.D., door een vreemde samenloop van omstandigheden. Caractacus werd niet door alleen maar één generaal, namelijk Scapula, buiten spel gezet in deze laatste veldslag. Bij deze gelegenheid had hij minstens vier van de allergrootste bevelhebbers uit de Romeinse geschiedenis tegenover zich. Tot op dit tijdstip waren de gebeurtenissen op het slagveld niet zo gunstig verlopen voor de Romeinen, zoals blijkt uit het feit dat keizer Claudius zelf, met zware versterkingen, naar Brittannië kwam om de generaals op het slagveld te ondersteunen. Deze strijd vond zijn climax in de slag bij Clune. De gezamenlijke bevelhebbers die tegenover Caractacus stonden waren bij deze strijd Aulus Plautius; de beroemde Vespasianus, de toekomstige keizer van Rome; zijn broer; en zijn zoon Titus, die enkele jaren later Jeruzalem in brand zou zetten, zijn inwoners vernietigen en de overlevenden van Judea over de hele aarde zou verstrooien. Bij dit beruchte militaire gezelschap voegde zich ook nog Geta, de veroveraar van Mauretanië. Toen de toestand wanhopig begon te worden, werd er een dringend verzoek om hulp naar keizer Claudius gezonden. Hij haastte zich naar Brittannië en bracht het tweede en het veertiende legioen met hun hulptroepen en een eskadron met olifanten met zich mee. Hij zette voet aan wal bij Richborough en voegde zich bij de andere generaals op de vooravond van de slag bij Clune. Hij nam persoonlijk de leiding van deze strijd op zich en behaalde de overwinning voor Rome. Er was het gecombineerde strategisch inzicht van vier beroemde Romeinse generaals plus dat van de keizer en een leger dat de Britten in aantallen ver overtrof voor nodig om deze overwinning te behalen. Dit is op zichzelf al het grootste eerbewijs dat aan het uitnemende strategische inzicht van Caractacus, de moedige Britse krijgsheer, gebracht kon worden.

Het werd een rampzalige nederlaag. Niet alleen werd Caractacus gevangen genomen, maar ook zijn hele familie werd als krijgsgevangenen naar Rome gebracht. Het was de meest volkomen onderwerping van een koninklijke dynastie door hun tegenstander, ooit in de geschiedenis vermeld. In de Britse Triaden wordt deze gebeurtenis aldus herdacht:

"Er werden drie koninklijke gezinnen in gevangenschap gevoerd, vanaf de bet-overgrootvader tot de kleinkinderen, zonder dat er ook maar één kon ontkomen. De belangrijkste was het gezin van Llyr Llediaith, die in gevangenschap naar Rome gebracht werd door de keizerlijke

troepen. Geen enkele van dezen ontkwam. Het was de meest complete gevangenzetting die ooit een familie is overkomen."

Arviragus en zijn gezin werden niet onder de gevangenen geteld. Blijkbaar had hij meer geluk dan zijn neef Caractacus en kon hij bij Clune weggelopen, want we lezen over hem dat hij het Britse leger hergroepeerde en de oorlog tegen de Romeinen nog vele jaren voortzette.

Onder de gevangenen waren wel de vrouw van Caractacus en zijn dochter Gladys, alsook zijn broer, die op het slagveld was achtergebleven om de voorwaarden van de overwinnaar in ontvangst te nemen. Caractacus was gedwongen tot vluchten, zodat hij op een later tijdstip de strijd zou kunnen voortzetten. Het noodlot was echter tegen hem. Caractacus zocht een schuilplaats bij Aricia, koningin van de Brigantijnen en achterlicht van de arglistige verrader Mandubratius, die zichzelf te schande maakte tijdens de Juliaanse oorlog. Op bevel van deze verraderlijke koningin werd Caractacus gevangen genomen terwijl hij sliep, in de boeien geslagen en uitgeleverd aan Ostorius Scapula, om zo geteld te worden met de rest van de vele andere koninklijke gevangenen en samen met hen naar Rome te worden gestuurd. Tacitus schrijft in zijn annalen (Boek XII, hoofdstuk 36) dat het nieuws over de gevangenneming van deze befaamde Britse krijgshoofd zich als een lopend vuurtje door Rome verspreidde. Deze gebeurtenis werd door het volk van Rome met groter gejuich ontvangen dan enige andere Romeinse overwinning, zoals bij de triomftocht van Publius Scipio, toen hij Syphas in ketenen naar Rome bracht of die van Lucius Paulus, die de trotse Perse gevangen nam. Hij vertelt verder dat er drie miljoen mensen in de straten van Rome op de been waren om de gevangen Britse koning te zien en dat de Senaat de mensen opriep om deze gebeurtenis vooral feestelijk te vieren. Een andere Romeinse historicus schrijft:

"Rome schudde op haar grondvesten toen zij de in ketenen geslagen Brit aanschouwde."

Wat had dit beruchte barbaarse stamhoofd gedaan om zo'n opschudding te veroorzaken onder de inwoners van Rome, van hoog tot laag? Waarom werd hij zo gevreesd door het volk, dat beefde en in elkaar kromp als hij, geboeid en hulpeloos, voorbijkwam? Deze angst en eerbied moeten een gegronde reden gehad hebben. En als zij hem zo vreesden, waarom ontdekten zij zich dan niet van deze barbaarse christenleider, zoals toch over het algemeen hun gewoonte was?

Men wordt gedwongen na te denken over het onzichtbare ingrijpen van de Voorzienigheid als we van de geschiedschrijvers uit dezelfde periode vernemen dat Caractacus de eerste gevangen koninklijke tegenstander was die niet in de vreselijke Tarpeijische kerkers gegooid werd. Waarom niet? De Romeinse veroveraars hebben nooit bekend gestaan om hun mededogen. Zij hadden er groot genoeg in om hun tegenstanders te vernederen en in de bevrediging van hun dierlijke aard door ze op duivelse manieren te martelen. Hoe hoger het aanzien van hun ongelukkige slachtoffer, des te minder kans hij had om aan opsluiting in-, en de gruwelen van de Tarpeijische gevangenis te ontkomen. Deze vreselijke behandeling was speciaal weggelegd voor de gevangen genomen koningen en prinses en voor belangrijke legeraanvoerders, die vreselijk werden mishandeld, uitgehongerd en tenslotte gewurgd. Hun dode lichamen werden daarna nog steeds vernederend behandeld. Scherpe haken werden in het lichaam geslagen en terwijl het werd geschopt en bespuwd door de soldaten, werd het door de straten van de stad gesleept en tenslotte als afval in de nabij stromende rivier gegooid. Toch was hier een gevangen genomen koning, een leidsman van de gehate Christenen, die gedurende een aantal jaren tegen de Romeinen een verwoestende strijd had gevoerd, langer dan enig andere tegenstander ooit had gedaan. Gedurende deze periode was het hem gelukt het machtigste Romeinse leger dat ooit het slagveld had betreden een aantal rampzalige nederlagen toe te brengen. Een krijgshoofd die in zijn eentje de gezamenlijke beste Romeinse strategen te slim af was geweest en waar men nog steeds naar keek met een mengeling van ontzag en bewondering. Noch hij, noch enig ander lid van de Britse koninklijke familie, werd onderworpen aan enige lichamelijke vernedering.

Eutropius vertelt in zijn Romeinse geschiedschrijving dat er in die negen jaar 32 geregelde veldslagen plaatsvonden, waarbij de overwinning dan eens door de één, dan door de ander behaald werd. De Britse annalen vertellen dat er 39 veldslagen werden uitgevochten. Is het een wonder dat mensen uit alle delen van Europa naar Rome kwamen om deze heldhaftige strijder te zien, die in staat was geweest het neusje van de zalm van de Romeinse legioenen ernstig te decimeren? Het verslag vertelt verder dat Caractacus, zwaar geketend, trots achter de strijdswagen van de keizer door de met mensen volgepakte straten van Rome liep, tezamen met zijn gezin en overige familieleden. Dit beeld voor ogen houdend, hoeven we ons niet te verbazen over de reeks opzienbarende gebeurtenissen, die begonnen bij de aanvang van hun rechtszaak.

Tacitus verhaalt dat de dochter van Caractacus, Gladys, op de dag dat haar vader voor de Senaat moest verschijnen, weigerde om van haar vader gescheiden te worden, hoewel het tegen de wet was dat een vrouw de zaal van de Senaat zou betreden. Vrijwillig wandelde zij aan de zijde van Caractacus de marmere trappen op en de Senaat binnen, even moedig en beheerst als haar vader. Het verhaal vertelt verder dat de Pendragon voor de keizer stond, rechte schouders, een edele figuur, uitdagend op een rustige manier, ongebroken van geest. De Senaat was tot de nok gevuld en hier zien we de Romeinse wet nogmaals met voeten getreden, daar er nóg een vrouw aanwezig was. De geschiedenis vertelt dat de beroemde koningin Agrippina op haar troon zat, in de uiterste hoek van het podium, als geboeid toekijkend getuige bij de befaamdste rechtszaak uit de Romeinse geschiedenis.

Deze man, die gehaat zou moeten worden omdat hij de leidsman van de christenstrijdmacht was, werd door allen bewonderd toen hij volkomen in zijn element verscheen voor zijn gezworen vijand, keizer Claudius. Op deze manier wordt er eervol melding gemaakt van de naam van deze dappere Christelijke Brit: Caractacus. Terwijl de rechtszaak zijn loop had, sprak hij met heldere stem, scherp door een hartstochtelijke gerechtvaardigde woede, omdat hij de rechten van een vrij man verdedigde. Hij diende zijn beschuldigers van repliek met woorden die de eeuwen hebben doorstaan. Het is waarschijnlijk het enige wat over deze grote Christelijke strijder bij het nageslacht bekend is gebleven. Zijn heldhaftige pleidooi zal nog steeds het hart van alle vrijheidslievende mensen, waar ook ter wereld, verwarmen en met trots vervullen. Hier volgt in de woorden van Tacitus de toespraak van Caractacus tot de Senaat:

"Als mijn heerschappij in Brittannië er alleen op gericht was geweest om mijn eigen erfgoederen veilig te stellen of om mijn eigen familie grotere heerlijkheid toe te brengen, dan was ik lang geleden al deze stad binnengegaan, als bondgenoot en niet als gevangene, en u zou de vriendschap van een koning, een afstammeling van een roemrijk geslacht en heerser over vele volkeren, niet hebben versmaad. Mijn huidige situatie, ontdaan van alle heerschappij, is voor mij even vreemd en vijandig, als hij voor u reden is voor triomf. Wat zal ik dan zeggen? Ik was heerser over mensen, paarden, wapenen en rijkdommen. Is het zo vreemd dat ik weigerde om daar op uw bevel afstand van te doen? Is het logisch dat, omdat de Romeinen de wereld willen beheersen, iedere natie de horigheid die Rome wil opleggen moet accepteren? Heden ben

ik in uw macht. Door verraad, niet overwonnen. Had ik mij, zoals vele anderen, zonder tegenstand overgegeven, wat zou de naam Caradoc voor betekenis hebben en waar zou uw overwinning zijn? De vergetelheid zou ze tesamen in één graf begraven hebben. Offreer mij het leven en ik zal de geschiedenis overleven als tenminste dat éne voorbeeld van het mededogen der Romeinen."

Nooit eerder en ook nooit meer daarna is er door een Romeins tribunaal in de Senaat zo'n uitdagende toespraak aangehoord. Dit is maar eenmaal gebeurd. Uitgesproken door een Brit, en doordrenkt met de standvastige moed en overtuiging van een vrij man. Zulke edele woorden lagen eens voorop de tong van elke Britse schooljongen. Maar dat is tegenwoordig niet meer zo. Hoe weinig achting hebben de tegenwoordige Christenen voor hun kostbare erfgoed. Jarenlang braken studenten Romeinse geschiedenis zich het hoofd over de vraag wat de aanleiding geweest kan zijn voor het merkwaardige vonnis van keizer Claudius. Waarom zo vragen zij zich af, luidde dat oordeel niet conform de normale Romeinse wraakoefeningen? De bladzijden van de geschiedenis staan vol met hun wrede triomftochten: hun ongelukkige slachtoffers meeslepend achter hun strijdwagens; hen doodtrappend onder de poten van olifanten terwijl zij hen dwongen voorover op de route van hun triomftocht te gaan liggen. Zij wierpen hen voor de hongerige leeuwen in de arena; trokken hen uit elkaar op de pijnbank; zij werden gewurgd, verbrand en opgesloten in de vreselijke put van de Mamertijnse gevangenis, waar zij volkomen krankzinnig werden.

Hadden de vreemde huwelijksverbintenissen tussen koninklijke Britten en Romeinse edellieden en het feit dat ook zijn eigen gezin daarbij betrokken was, iets te maken met zijn buitengewone oordeel? Historici beweren met stelligheid het tegenovergestelde. Zij beweren eensgezind dat hun wet zodanig in het geweten van de Romeinen verankerd was, dat zij er niet aan zouden denken, laat staan durven, om tegen de traditionele regels in te gaan. Niettemin werden daar en toen, op last van het tribunaal van Claudius, Caractacus en alle leden van de koninklijke Silurische familie op staande voet in vrijheid gesteld. Toen deze beslissing werd uitgesproken, zo wordt er verteld, werd er door de Senaat luid geapplaudisseerd. En de beroemde koningin Agrippina kwam van haar troon en naderde de Pendragon en zijn dochter Gladys, schudde hen eerst de hand in overeenstemming met de Britse gewoonte, om hen daarna te omhelzen naar Romeinse gewoonte. Dit vertoon van emoties was alweer een vreemde afwijking van de normale gang van zaken. De enige voorwaarde, verbonden aan de vrijspraak

van Caractacus was, dat hij zijn erewoord moest geven zeven jaar in Rome te blijven en dat hij, noch enig ander van zijn familieleden, ooit nog de wapenen tegen Rome zou opnemen. Caractacus stemde hiermee in en heeft ook nooit, bij enige gelegenheid, zijn belofte gebroken. Toen hij zeven jaar later naar Brittannië terugkeerde, hielden Caractacus en zijn familie zich afzijdig, door hun woord van eer gebonden, hoewel de oorlog tussen de Britten en de Romeinen voortduurde en Arviragus hier onvermoeibaar bij betrokken was.

Tijdens zijn verblijf in Rome genoot Caractacus alle privileges van een vrij man. Hij woonde met zijn hele familie in het "Palatium Brittanicum" (het paleis van de Britten), dat in de Christelijke geschiedenis over de gehele wereld bekend geworden is vanwege vele goede daden. Aan één van de zonen (Cyllinus) was toestemming verleend om terug te keren en over het koninkrijk van de Siluriërs te regeren in de plaats van zijn vader. Gedurende deze zeven jaren was het Caractacus toegestaan om regelmatig het inkomen van zijn Britse landgoederen te ontvangen, zodat de familie de status kon blijven voeren die bij een koningshuis behoort. Waarom Claudius zo genereus was in het verlenen van privileges aan de koninklijke Britten, terwijl hij er toch volledig van doordrongen was dat hij ze er nooit toe zou kunnen bewegen om hun geloof af te zweren, laat zich niet met aardse redenen omkleden. Er was een hogere macht aan het werk, waarvoor al deze figuren slechts pionnen waren op het schaakbord van God, waarbij zij tot al hun daden gedreven werden door de onnaspeurlijke wil van de Almachtige. Dit wordt duidelijk bewezen door de verbijsterende gebeurtenissen die hierop volgden, waarbij Paulus en deze tak van de Silurische koninklijke familie de aandacht gevestigd houden op Rome.

Voor we dit hoofdstuk over de moedige Caractacus afsluiten, is het van belang om eens te bekijken of de opmerking die hij in zijn toespraak voor het Romeinse Tribunaal maakte, dat hij niet overwonnen, maar verraden was, op waarheid berust. Ondersteunen de historische feiten zijn bewering? Dit is zonder twijfel het geval. Het waren onvoorziene omstandigheden die de val van de Britten teweeg brachten. Hoewel zij door de aantallen van hun tegenstander overspoeld werden, waren het de omstandigheden en niet de wapenen die deze ramp veroorzaakten. Zoals al eerder gezegd, had Claudius een eskadron met olifanten over laten brengen om de in nood geraakte legioenen van Aulus Plautius te versterken. Dit was voor het eerst dat deze vreemde wezens gezien werden in Brittannië. Zij werden in de strijd gezet in de hoop dat het enorme gewicht achter hun aanval een tegenwicht zou vormen tegen de golf van vernietiging die door de

Britse strijdwagens, bemand met Scythen, aan de Romeinen werd toegebracht. Maar noch de omvang, noch de kracht van de aanvallen van deze monsters, bracht de Britten van hun stuk. Het was de vreselijke stank van deze olifanten die de paarden voor de Britse strijdwagens verschrikte en in paniek bracht. Zij raakten volledig de kluts kwijt en ongecontroleerd richtten deze wagens met hun paarden tijdens de strijd meer schade aan in de Britse linies dan de wapenen van hun Romeinse vijand. Hierbij kwam nog het verraad van de Coraniaid, een stam die berucht was om zijn verraderlijkheid. De Romeinen waren er in geslaagd om hen om te kopen. Zonder dat Caractacus hiervan wist was er een groep van deze oproerlingen in zijn achterhoede verborgen. De vijand had zich in de vorm van een L opgesteld op het slagveld, waarbij de Romeinse cavalerie de Britten in de flank aanviel. Bij de poging om deze aanval af te slaan, terwijl de door de stank van de olifanten, waanzinnig geworden paarden in het midden van de strijd amok maakten, werd de Pendragon door deze verborgen Coraniaid bij verrassing in zijn achterhoede aangevallen. De nederlaag was onvermijdelijk. Toen de broer van Caractacus constateerde dat het een verloren zaak was, drong hij er op aan dat Caractacus het slagveld zou ontvluchten voordat het te laat zou zijn. De Pendragon ontkwam wel, maar door het verraad van zijn nicht Aricia kon hij niet in contact komen met Arviragus, om samen met hem de strijd voort te zetten. Door deze droevige gebeurtenissen, zoals die nu eenmaal inherent zijn aan oorlogvoering, kon Caractacus naar waarheid zeggen dat hij verraden was en niet overwonnen. Op een later tijdstip nam Arviragus op een vreselijke manier wraak voor het verraad van de Coraniaid, toen hij in hun domein strijd moest voeren.

Het is bijzonder belangwekkend te zien dat gedurende deze negenjarige veldtocht van Claudius, de Siluriërs geen versterkingen kregen uit het noorden van Brittannië, noch van de Galliërs, die van de Britten in de jaren daarvoor bij verschillende gelegenheden wel hulp gekregen hadden. Ook kwam er geen bijstand uit Hibernia (Ierland) of uit Caledonië (Schotland). Het is een feit dat te hulp komen een bijna onmogelijke zaak was. De Romeinen gebruikten Gallië als springplank om Brittannië binnen te trekken en voorkwamen op die manier dat de Galliërs de Britten te hulp konden komen. Romeinse schepen zetten de voet dwars voor de Ieren en Schotland was te dun bevolkt. De volksverhuizing vanuit Ierland naar de Hooglanden van Schotland had in die dagen nog niet plaatsgevonden. De machtige Brigantijnen in het noorden stonden onder de invloed van hun verraderlijke koningin, die Caractacus uitleverde aan de Romeinen. Later werd Aricia van de troon gezet en van toen af aan speelden de machtige Britten van

Yorkshire een belangrijke rol in de verspreiding van het Christelijk geloof in Brittannië. Toen het er jaren later op begon te lijken dat het Christendom in Brittannië verzwakte, waren het de Britten in Yorkshire die het fundament versterkten en de voortduur ervan in Brittannië bestendigden.

Al deze gebeurtenissen waren voor de Romeinen redenen om de brandende speerpunt van hun vervolgingen op de Siluriërs te richten. Als de hele Keltische wereld als één man had kunnen aantreden tegen de Romeinen, staat het vast dat zij snel en beslissend verslagen en van de Britse eilanden gejaagd zouden zijn. Bij hoge uitzondering, die zoals gewoonlijk de regel bevestigt, leefden de Keltische volkeren niet met elkaar in onmin. Zij hadden in beginsel een onwrikbaar vertrouwen in hun druïden en zij bleken allen met graagte de Christelijke leer te accepteren. Ierse en Pictische geschiedschrijvers vertellen van een niet eindigende stroom van jonge bekeerlingen en gezanten uit alle verschillende koninkrijken, op weg naar Avalon om rechtstreeks onderwijs te ontvangen van de groep van Jozef van Arimathea. Er was een hogere macht dan die van een mens, die voor deze veldtocht besloten had. Als al deze gebeurtenissen niet hadden plaatsgevonden, was het voor Paulus zeker nog veel moeilijker geweest om de verantwoordelijkheid die hij van onze Heer ontvangen had uit te voeren, namelijk om het Evangelie aan de heidenen te prediken.

De historische eer die Caractacus toekomt is, dat hij zijn grondige kundigheid bewezen heeft tegenover de Montgomery's en Eisenhowers van zijn dagen. Door zijn wapenkunde en strategie had hij hen buitenspel gezet. In de kwaliteit van zijn toespraak voor het Romeinse Tribunaal herkennen we een zeer integer en intelligent man. Zijn redenering is een Churchill waardig. Toch verwijzen kortzichtige historici naar deze Brit als naar "een barbaar". Misschien is het interessant voor deze vervuilers van de geschiedenis om te weten dat Caractacus het Romeinse Tribunaal toesprak in hun eigen taal: het Latijn. De kennis van deze taal, die niet tot de landstalen van Brittannië behoorde, moet noodzakelijkerwijs door Caractacus via studie verworven zijn. Wij weten uit betrouwbare bronnen dat de Keltische priesters hun rituelen uitvoerden in de gewone omgangstaal en zij gebruikten Grieks voor officiële burgerlijke documenten. Latijn werd pas eeuwen later via de kerkelijke liturgie geïntroduceerd, maar toch spraken deze Britten met groot gemak Latijn, zowel als Grieks en Hebreeuws. De langdurige handels-, culturele- en sociale betrekkingen die Brittannië met Rome onderhield en in verband daarmee hun wederzijdse belangen, hadden hen ertoe genoodzaakt met elkaar te converseren.

We lezen dat na de veldtocht van Julius Ceasar in 55 B.C. de Britten het enige volk waren aan wie het was toegestaan om als vrije mensen door de straten van Rome te wandelen. Hiermee wordt duidelijk aangetoond dat het enige volk in de wereld dat werkelijk vrij was in die dagen, werd gevormd door de Britten. Hun vrijheid was het alles overheersend principe voor hen, zoals ook Titus, de zoon van Vespasianus, ondervond op nog meer slagvelden dan dat van Clune alleen. Titus moest dertig veldslagen leveren om de dicht bij de kust liggende gebieden van Angelsey en het eiland Wight te veroveren, zonder dat dit iets bevredigends opleverde.

Geen Brit ging ooit een tempel van Jupiter binnen, maar in de loop der jaren waren er duizenden Romeinse soldaten die in Brittannië dienden, die zich tot de Here Jezus bekeerden en samen met de Christelijke Britten knielden voor Christelijke altaren.

De banier met het kruis, waaronder Caractacus negen jaar lang de Britten aanvoerde, zou zich ook boven Rome ontvouwen en door de Romeinen aanvaard worden als hun nationaal embleem. Het was het gezin van Caractacus dat deze banier voor het eerst in Rome liet wapperen en het was de familie van Arviragus die haar daar een vaste standplaats gaf. Uiteindelijk veroverden de Siluriërs Rome voor de Naam van Christus.

XII De koninklijke stichters van de eerste Christelijke gemeente in Rome in 58 A.D.

Na de beroemde rechtszaak en de vrijlating van Caractacus en de rest van de koninklijke Silurische familie vinden we hen gevestigd in de familieresidentie in Rome, in het stadsgedeelte van de Mons Sacer dat Scaurus genoemd wordt. Hier begint de Britse koning in volledige vrijheid aan zijn zeven jaren van ballingschap. Deze ballingschap geldt alleen voor Caractacus. Zij was aan geen van de andere leden van de koninklijke familie opgelegd. Zij konden op elk gewenst ogenblik Rome verlaten. In de loop van de tijd keerden de meesten van hen ook terug naar Brittannië. De eersten die vertrokken, vrijwel direct na hun vrijspraak, waren de twee zonen van Caractacus, zijn oudste en zijn jongste zoon: Cyllinus en Cynon. Cyllinus keerde terug naar Brittannië om de regeringszaken waar te nemen. Hij fungeerde als regent tijdens de afwezigheid van zijn vader. Cynon bezocht de Silurische theologische Hogeschool. De rest van de familie vestigde zich in het paleis op het landgoed dat bekend werd als "Palatium Britannicum" ("het Paleis van de Britten") of "Het Britse Paleis".

Waarschijnlijk realiseerde op dat moment geen mens van hen zich dat zij een dramatische hoofdrol zouden spelen, onder regie van Paulus, bij het leggen van de fundamenten voor het Christelijk geloof in Rome. Zij waren zich er wel van bewust dat de situatie vol gevaren was. Met karakteristieke Britse koppigheid deden zij of er niets aan de hand was. Zij tartten het lot en gaven zich zonder enige aarzeling over aan een Christelijke levenswijze. Hiervoor zouden zij in de loop der jaren betalen met hun bezittingen en ten slotte met hun leven.

Het blijft een ongelukkig feit dat deze gedenkwaardige gebeurtenissen met al hun beroeringen, in de geschiedenis van het Christendom door de loop der eeuwen over het algemeen werden vergeten. Het lijkt wel alsof er een donker gordijn overheen werd gelegd om hun stralende glans met een sombere schaduw te bedekken. Niettemin staat het vast dat het vruchtbare werk van Paulus onder de heidenen niet had kunnen plaatsvinden buiten de offers om, die door deze nobele Britten werden gebracht. De oude Griekse en Romeinse Boeken der Martelaren, die tot op heden bewaard zijn gebleven, zijn hierover zeer verhelderend. Daarin vindt men alle gebeurtenissen en hun jaartallen, in veel gevallen slechts summier gedetailleerd, maar het is meer dan genoeg om ons het verhaal over het

trieste einde van deze dappere soldaten van Christus te vertellen. Veel over de discipelen gaat in de loop van de geschiedschrijving volkomen verloren. Nergens worden hun namen of hun daden nog gevonden. De stilte van het graf ligt over hen heen, hoewel vele van hun gemartelde lichamen nooit een graf gevonden hebben.

Het Vaticaan vermeldt dat er vele duizenden antieke documenten in de archieven van hun bibliotheek aanwezig zijn die nog niet gelezen zijn. Wij zijn daarom zeer verheugd over de poging van het Vaticaan dat de laatste twee jaar druk bezig is geweest om al deze documenten vast te leggen op microfilm, voor latere bestudering en om ze te kunnen bewaren. Onlangs werd bekend dat kopieën van deze microfilms gestuurd worden naar alle Christelijke theologische centra, voor gezamenlijk onderzoek. In de Verenigde Staten hebben de Knights of Columbus een Fonds opgezet waarmee zij een speciaal centrum in willen richten, waar al deze kostbare geschriften bewaard kunnen worden. Zij zijn in de eerste plaats degenen die het Vaticaan voorzien van de middelen om de microfilms te maken. Laten wij hopen dat deze kopieën ook rijkelijk verdeeld zullen worden onder alle Protestants Christelijke universiteiten. Zoals bij het grote aantal antieke documenten, die niet zo lang geleden gevonden werden in de grotten bij de Dode Zee het geval was, zal het ook hier jaren tijd en een gezamenlijke inspanning van de wetenschap kosten om deze enorme taak te volbrengen. De beroemde bibliotheek van het Brits Museum in Londen, de grootste bibliotheek ter wereld, benevens andere grote bibliotheken, zoals die van Edinburgh, Belfast, Dublin, Marseille, Rouen en Parijs, zijn zeer bereidwillig om aan dit onderzoek mee te werken. Er is namelijk ook een grote hoeveelheid informatie bij betrokken die niet in het bezit van het Vaticaan is. Een voorbeeld hiervan is het beroemde Myvyrean Manuscript, een enorm groot boekwerk dat wel duizend delen omvat. Het reikt terug tot aan de schaduw van het begin der geschiedenis, veel verder terug dan de verslagen van de hier beschreven geschiedenis. Het is geschreven in het antieke Cymric, de taal der oudste Britten en ligt in het Brits Museum, dat vaak ook wel het Bijbels Museum genoemd wordt, omdat het een weelde aan Bijbels materiaal bevat. Het Magdalena College aan de universiteit van Oxford is vernoemd naar het beroemde Magdalena Manuscript dat daar bewaard wordt en dat geschreven is door de aartsbisschop van Mayence, Rabanus Maurus (776-856 A.D.). Het schildert het leven van Maria Magdalena en haar werk in dienst van onze Heer in Brittannië en in het bijzonder in Gallië, verteld door één van de vroegste bisschoppen van het Christelijke geloof.

Zoals de archeologie de historische feiten uit het Oude Testament, die voorheen als fantasie werden beschouwd, heeft bewezen, zo heeft de bestudering van deze oude boekwerken de majestueuze geschiedenis van de antieke Britten en het werk van de apostelen in Brittannië uit het gebied van legenden, mythen en bijgeloof, overgebracht in het licht van de werkelijkheid. Het grootste gedeelte van de geschiedenis over het ontstaan van de Christelijke kerk onder de heidenen in Brittannië en in Rome is ons nu bekend en de geschiedenis over het ontstaan van de eerste Christelijke kerk in Rome begint met de koninklijke Keltische familie, die in die stad verbleef en onderwezen werd door Paulus. Twintig jaar na de kruisiging vond hun rechtszaak en de vrijpraak van deze koninklijke gevangenen plaats, in het jaar 52 A.D.

Petrus ging twaalf jaar na de dood en opstanding van de Here Jezus voor het eerst naar Rome, in het jaar 44 A.D., acht jaar nadat Jozef en de groep uit Bethanië in Brittannië waren aangekomen en twee jaar nadat de christenvervolging van Claudius in Brittannië begonnen was. Paulus kwam pas in Rome aan in het jaar 56 A.D. Dit is het jaartal dat ons door Hiëronymus aangereikt wordt en dat als het meest authentiek wordt beschouwd. Dit betekent niet dat er geen Christenen in Rome waren voordat deze twee apostelen daar kwamen of zelfs voordat de Britse Siluriërs daar als gevangenen aankwamen. Er was een aantal Christenen in de stad en in de geschriften wordt naar hen verwezen als "de kerk". Dit moet niet al te letterlijk opgevat worden. Het wijst niet op een georganiseerd geheel, zij waren in de Geest in Christus met elkaar verbonden. In die dagen waren de Christenen in Rome niet door een organisatie met elkaar verbonden, omdat zij in angst leefden. Zij ontmoetten elkaar in het grootste geheim bij verschillende gelovigen aan huis voor de eredienst en velen van hen moesten onderduiken. De banvloek van Tiberius en Claudius, die de doodstraf beloofde aan elke belijder van het Christelijk geloof, was nog altijd van kracht.

De Bijbel vertelt over twee Christelijke groepen in Rome: de gemeente van Joden, mét de besnijdenis, en de gemeente uit de heidenen, zónder besnijdenis, waarvan Hermas Pastor de voorganger was. De eerstgenoemde groep bestond uit bekeerde Joden die aan het oude ritueel van de besnijdenis vasthielden. Deze groep ontmoette elkaar in het geheim in het huis van Aquila en Priscilla, die genoemd worden in Romeinen 16 : 3. De scheiding die er tussen deze twee groepen gelovigen bestond was de belangrijkste aanleiding voor de felle discussie over de besnijdenis tussen Paulus en de andere apostelen. De apostel der heidenen won deze discussie door duidelijk uiteen te zetten dat deze zaak geen enkel verschil maakt als het om

ons behoud gaat. De gemeente uit de Joden bestond daarna niet lang meer. Zij ging geleidelijk op in de Christelijke gemeente uit de heidenen, hetgeen bewezen wordt door het feit dat we later in de geschiedenis vele Joden beschreven vinden die binnen deze gemeente uit de heidenen een ambt vervulden, waarvan er een aantal genoemd wordt die met verschillende opdrachten naar Brittannië gezonden werden.

In deze periode ontmoetten groepen gelovigen elkaar in grotten, maar vaker nog in de catacomben tussen de doden. De Romeinse wet achtte het nodig, misschien uit satire, aan deze ondergrondse begraafplaatsen een zekere mate van onschendbaarheid te verlenen. Toen echter de christenvervolgelingen het hevigst waren belaagden de Romeinse soldaten de gelovigen bij de ingang of bij het verlaten van de catacomben. Om hen te vermijden maakten de Christenen geheime in- en uitgangen. Aldus was de situatie in Rome in de tijd van ons verhaal, maar ongemerkt begon het tij voor de Romeinen te keren, te beginnen met het huwelijk van Arviragus, de Christelijke koning, met Venus Julia, de dochter van keizer Claudius, in het jaar 45 A.D. Venus, in de Britse geschiedschrijving Venissa genoemd, werd door Jozef van Arimathea tot geloof gebracht nadat zij in Brittannië gearriveerd was met haar echtgenoot. Aulus Plautius had, sinds hij was teruggeroepen uit Brittannië, met zijn vrouw Pomponia Graecina, de zuster van Caractacus, in Rome gewoond en zij worden een Christengezin genoemd. Plautius, met zijn positie als rijk edelman en Pomponia, met haar talenten en blonde schoonheid, waren vooraanstaanden in de Romeinse samenleving en zullen zeker in staat geweest zijn om aanzienlijke invloed uit te oefenen. Nu zou er een zeer belangrijke en buitengewone gebeurtenis plaatsvinden, die de weegschaal op den duur in het voordeel van de Christenen in Rome zou doen doorslaan. Hoewel het vreemd lijkt, werd deze gebeurtenis door de keizer zelf veroorzaakt, diezelfde man die in zijn edict gezworen had om het Christendom uit te roeien. Dit is waarschijnlijk de meest verbijsterende gebeurtenis in de Christelijke geschiedenis en het laat ons zien hoe God zelfs Zijn meest bitere tegenstander kan gebruiken om tot Zijn Goddelijk doel te komen.

Direct na de vrij spraak van Caractacus begon zich een hechte relatie te ontwikkelen tussen de voormalige vijanden en hun gezinnen, die uiteindelijk leidde tot een verbazende climax. Claudius had grote bewondering voor het karakter en de opvallende schoonheid van Gladys, de dochter van Caractacus. Dit ontwikkelde zich tot een diepe vaderlijke liefde, met als gevolg dat keizer Claudius Gladys als zijn eigen dochter adopteerde, een meisje dat een toegewijd Christin was!

Caractacus had twee dochters: Eurgain, de oudste, en Gladys, het jongste kind. Eurgain was door Jozef, de apostel van Brittannië, officieel bekeerd tegelijkertijd met haar broer Linus. Eurgain was niet alleen de eerste Britse vrouw die tot geloof kwam, maar zij staat ook te boek als de eerste Christelijke vrouwelijke heilige van Brittannië vanwege het voortreffelijke zendingswerk waaraan zij haar leven gewijd heeft. Gladys, de jongste, werd geboren in het jaar 36 A.D., dus zij was nog maar een zuigeling toen Jozef van Arimathea met zijn metgezellen in Brittannië arriveerde, in hetzelfde jaar van de uittocht uit Judea. Jozef doopte Gladys en bevestigde haar later in het geloof door oplegging der handen. De beide meisjes hadden een diep geestelijk leven en waren het geloof in Christus toegewijd met dezelfde bezieling als Maria Magdalena. Beiden waren als gijzelaar naar Rome afgevoerd, samen met hun vader en de al eerder genoemde leden van hun koninklijke Silurische familie en hadden aan elke ongewone gebeurtenis deel gehad. Je vraagt je af wat er door Eurgain heengegaan moet zijn toen zij getuige was van de buitengewone adoptie van haar jongere zusje door keizer Claudius. De daaropvolgende buitengewone gebeurtenis was dat Gladys de naam van haar adoptief vader aannam. Van toen af stond Gladys bekend als Claudia.

De keizer was zich heel goed bewust van de sterke Christelijke overtuigingen van Gladys en wat nog het meest frappeert is dat de geschiedschrijving nergens ook maar enige melding maakt van eisen in de adoptiedocumenten dat zij haar geloof af zou moeten zweren. Gladys zou niet lang onder het keizerlijke dak verblijven. In het jaar na haar adoptie zien we hoe zich een prachtige romance ontwikkelt, die voorbestemd was om in een hartverscheurende tragedie te eindigen. Nog in haar tienerjaren verloofde Claudia zich en trad in het huwelijk. In het jaar 53 A.D. werd zij de vrouw van Rufus Pudens Pudentius, een historische gebeurtenis die in onze geschiedenisboeken als monumentaal beschreven zou moeten zijn. Pudens, zoals hij gewoonlijk genoemd wordt, was een Romeins senator en de voormalig aide-de-camp van Aulus Plautius. Pudens was naar Brittannië gekomen met deze opperbevelhebber bij de aanvang van de veldtocht van Claudius in het jaar 42 A.D. Welke gebeurtenis kan er nog vreemder zijn dan dat de Britse Pendragon Caractacus er in toestemt dat zijn lievelingsdochter geadopteerd wordt door zijn genadeloze vijand, die hem bij Clune de nederlaag had doen lijden. Hij moet toezien hoe zijn zuster en zijn dochter in het huwelijk treden met de legeraanvoerders die hij negen jaar lang in vele veldslagen bestreden had, namelijk Plautius en Pudens. De hand van God werkt soms waarlijk op wonderlijke manieren om Zijn doel te bereiken.

Claudia was zeventien toen zij met Rufus Pudens trouwde. De huwelijksinzegening vond niet plaats in het keizerlijk paleis van haar adoptief vader, zoals te verwachten was, maar in het paleis van haar biologische vader, het Palatium Brittanicum, de woning van een Christelijk gezin. Het was een Christelijke huwelijksceremonie, geleid door de voorganger van de Christenen in Rome, Hermas, hetgeen inhoudt dat Pudens zich al tot het geloof in Christus bekeerd had. Het is van belang om te constateren dat zij in het Palatium Brittanicum bleven wonen. Dit is zo belangwekkend omdat Pudens een buitengewoon rijk man was, die grote landgoederen bezat in Umbrië. Hij verkoos echter om in het Palatium Brittanicum te blijven wonen, waar ook hun vier befaamde kinderen geboren werden. Ter gelegenheid van het huwelijk schonk Caractacus het Palatium Brittanicum als bruidsschat aan het bruidspaar, in combinatie met het ruime daar omheen liggende landgoed.

Men kan een idee krijgen van de enorme omvang en de weelde van het Palatium Brittanicum als men kijkt naar de huishoudelijke werkzaamheden die nodig waren om het huishouden draaiende te houden. In het Romeinse Boek der Martelaren wordt beschreven hoe Rufus Pudens zijn huishoudelijke staf vanuit Umbrië overbracht naar het Palatium Brittanicum om de huishouding in dit paleis te runnen. Er staat geschreven: "Er waren tweehonderd mannelijke en een even groot aantal vrouwelijke bedienden, die allen geboren waren op de erfgoederen van Pudens in Umbrië". Bij het paleis van de Britten behoorden twee fantastische badhuizen, die tot de grootste van Rome gerekend werden. Deze baden droegen de namen van de kinderen van Claudia en Rufus Pudens namelijk: Thermae Timothéüs en Thermae Novatianaë. Later werden dit paleis en de uitgestrekte gronden van het landgoed door Timothéüs, de oudste zoon van Pudens, vermaakt aan de eerste Christelijke kerk in Rome. Timothéüs was het op één na langst levende lid van deze familie en de op twee na laatste die de marteldood stierf. Het staat vast dat deze landgoederen de enige waren die de Christelijke Kerk in Rome in eigendom had tot aan de tijd van keizer Constantijn de Grote.

Pastor Hermas spreekt over dit gulle huishouden als over "amplissimus Pudentes domus", "het Hospitium", of het "huis der gastvrijheid voor Christenen" uit alle delen van de wereld. Maar het was eigenlijk veel meer dan dat alleen. Vele jaren was dit huis een toevluchtsoord in de ware zin van het woord, waar Romeinse soldaten geen voet durfden te zetten om een familie-lid of een gast, die in dit huis van de familie Pudens verbleef, te arresteren. In dit tehuis begon het bruidspaar aan hun huwelijksleven in het jaar 53 A.D.

Veel geleerden hebben zich het hoofd gebroken over deze buitengewone huwelijken. Sommigen van hen dachten dat deze verbintenissen gesloten werden om politieke redenen. Dit kan om twee redenen uitgesloten worden. Als zij gesloten waren om politieke redenen zou de strijd niet weer zijn begonnen, maar deze strijd tussen de Britten en Romeinen ging, zoals de geschiedenis aantoonde, nog 300 jaar door met hier en daar een zeldzame onderbreking. Tevens wordt door de Romeinse geschiedschrijvers verteld dat "de Britten niet bedwongen konden worden door gewapende macht, noch door redenatie". Zij, nog meer dan iets anders, bevestigden het onbuigzame karakter van de Britten als het gaat om hun erfrecht en in het bijzonder om hun vrijheid van godsdienst. Net zo goed als al hun gewapende ontmoetingen eindigden in onderhandelingen en overeenkomsten, waarbij de Britse koningshuizen hun zelfstandigheid, hun privileges en hun vrijheid behielden. Als zij door hun vijanden werkelijk onderworpen zouden zijn, zouden zij al deze voorrechten niet hebben kunnen behouden. De Romeinen legden aan elke natie die zij overwonnen hadden hun wil op. Er moet een gegronde reden zijn waarom dit bij de Britten nooit gebeurd is. De geschiedenis laat een ononderbroken lijn van Britse koningen zien. Dit alleen al bewijst dat zij nooit aan een ander volk onderworpen zijn geweest. Zelfs in het geval van Caractacus zien we dat hij zijn zelfstandigheid, zijn erfgoederen en zijn privileges behield, ondanks het feit dat Arviragus de strijd tegen de Romeinen onverminderd voortzette. Eeuwen later, toen de Kerk politieke macht kreeg, ondersteunde zij met kracht de opvolging op de troon door leden van dezelfde bloedlijn.

Dit in tegenstelling met de Rooms Katholieke Kerk. De paus kon de koninkrijken die aan de Rooms Katholieke religie onderworpen waren maken en breken. Hij alleen kon zijn goed- of zijn afkeuring verbinden aan koninklijke huwelijksverbintenissen. De hierbij betrokken partijen konden gehoorzamen of werden anders bedreigd met excommunicatie. Op deze manier beheerste de pauselijke macht het Heilige Roomse Rijk en breidde het over heel Europa uit tot aan de tijd van Maarten Luther en de Reformatie. De Britten zijn aan deze invloedssfeer nooit onderhevig geweest. Het zou tot onmiddellijke tegenstand geleid hebben. De Britse koninklijke huwelijken en de opvolging op de troon zijn altijd beheerst door de ijzeren regels van het Christelijke geloof in Brittannië. Zelfs in de hedendaagse tijd wordt deze zelfde regel nog steeds onwrikbaar gehandhaafd, zoals we kunnen constateren bij de gebeurtenissen rond Edward VIII en meer recentelijk de openbare verklaring van prinses Margareth, waarbij zij zich uitspreekt tegen een huwelijk te zijn dat afbreuk zou doen aan de rechten van erfop-

volging, zoals deze zijn vastgelegd in de Britse Christelijke geloofsbelijdenis die ook de Britse troonopvolging regelt.

Bij de gebeurtenissen in ons verhaal kunnen we er zeker van uitgaan dat deze Brits-Romeinse huwelijken werkelijk een zaak van het hart waren, zoals in ieder geval blijkt uit het feit dat deze heidenen zich bekeerden tot Christus. Hoewel deze huwelijken en hun buitengewone omstandigheden vreemd voor ons lijken, spreekt vooral Martialis er lovend over, als over ware romances en zijn pen vloeit over bij de beschrijving van de huwelijksplechtigheid van Claudia en Pudens. Martialis schrijft: "De uit het buitenland afkomstige Claudia huwt mijn Rufus Pudens en noemt hem: Rufus, haar geheiligde echtgenoot." Ongetwijfeld is de affectie tussen Claudia en Pudens in Brittannië begonnen, hoewel men zich afvraagt hoe zo'n vriendschap zich heeft kunnen ontwikkelen terwijl de Britten met de Romeinen in oorlog waren. Zonder twijfel ontmoette Rufus Pudens Pudentius zijn Gladys voor het eerst gedurende de periode van wapenstilstand in 45 A.D., toen zijn hogere in rang, Aulus Plautius, met de zuster van Caractacus, de tante van Gladys, in het huwelijk trad. De beide vrouwen droegen de naam Gladys voor zij hun Romeinse roepnaam kregen, hetgeen "prinses" betekent. In dat jaar was het nichtje negen jaar oud. Er wordt verteld dat zij toen al buitengewoon mooi was, een schoonheid die haar in later jaren grote bekendheid gaf, nog meer dan dit het geval was bij haar befaamde tante. Pudens, toen al een jongeman, kwam onder de aantrekkingskracht van Gladys, ondanks het leeftijdsverschil. Klaarblijkelijk bleef deze aantrekkingskracht bestaan en groeide in de daaropvolgende jaren. We weten dat Pudens Plautius niet vergezelde toen deze in het jaar 47 A.D. door de keizer naar Rome werd teruggeroepen.

Er bestaat bewijs in het museum van Chichester dat Rufus in Brittannië verbleef tot aan het eind van de strijd tussen Caradoc en Claudius, het jaar 52 A.D. Terwijl hij in Brittannië was, werd Pudens door Aulus Plautius gestationeerd in Regnum, het Romeinse kampement op de plaats van het huidige Chichester. In het jaar 1723 A.D. vonden arbeiders daar, terwijl zij een paar oude fundamenten onderzochten, een grote stenen plaat, die sindsdien bekend staat als de "Chichester Stone". Gelukkig was de inscriptie die erop te zien was er diep in gegraveerd en na de restauratie door de firma Horseley and Gale kon het Latijnse gedenkschrift duidelijk gelezen worden. Vertaald luidt deze inscriptie als volgt:

"Het college van officieren der Genie en de dienaren der religie die

daaraan verbonden zijn, met toestemming van Tiberius Claudius Cogidunus, de koning, afgezant van Augustus in Brittannië, hebben op eigen kosten en ter ere van de goddelijke familie, deze tempel gewijd aan Neptunus en Minerva. De grond werd beschikbaar gesteld door Pudens, de zoon van Pudentius."

Deze inscriptie bewijst ruimschoots en overduidelijk dat de echtgenoot van Claudia na het jaar 47 A.D. in Brittannië verbleef en tevens nog enkele andere belangwekkende historische feiten. Deze heidense tempel werd gebouwd omstreeks 50 A.D., twee jaar voor het einde van de veldtocht van Claudius en de terugkeer van Pudens naar Rome in het jaar 52 A.D. Dit toont aan dat Pudens nog vijf jaar in Brittannië verbleef nadat zijn opperbevelhebber naar Rome was teruggekeerd. Het laat ook zien dat Pudens toen hij deze grond beschikbaar stelde, nog aanhanger was van de heidense Romeinse goden. Zijn bekering tot het Christelijk geloof moet dus van later datum zijn. We kunnen gerust aannemen dat zijn afwijzing van de heidense Romeinse goden en zijn keuze voor Christus plaats heeft gevonden voordat hij met Claudia in het huwelijk trad. Dit kan niet anders zijn. Hun huwelijk werd gesloten in het paleis van de koninklijke Britse familie. De voorganger die deze huwelijksceremonie leidde was een overtuigd Christen, een familielid van Pudens, die ook thuis was in het Palatium Britannicum. Paulus en Petrus kenden hem als Pastor Hermas.

Nog een opmerkelijke gevolgtrekking die we uit deze inscriptie kunnen maken betreft de naam en titel: "Cogidunus, de koning". Hij was geen Romein, hoewel hij aan zijn naam de titels Tiberius Claudius toevoegt. De heersers over het Romeinse Rijk maakten nooit gebruik van de titel "koning". Zij gebruikten uitsluitend: "keizer", "Caesar", of "Augustus". Dit was dus een Britse koning, maar nergens in de Britse geschiedenis wordt zijn naam genoemd. Hij was één van de eerste verraders, één van de weinigen die overliepen naar de Romeinen. Hij was het die Caractacus verried tijdens de strijd tegen Claudius. Voor deze minderwaardige daad werd hij door de Romeinen beloond met deze twee titels, die hij voor zijn eigen naam voegde. Aan zijn gebied en aan zijn familie werd Romeinse bescherming aangeboden. Voor de Britten werd zijn naam een vloek. Hij werd betiteld met de meest schandelijke scheldnaam die aan een Brit gegeven kan worden, namelijk: "bradwr", hetgeen "verrader" betekent.

Volgens de Keltische wet was alleen de doodstraf afdoend voor dit misdrijf en de naam van de verrader mocht niet meer uitgesproken worden. Zijn

bestaan werd volledig uit de geschiedenis gewist en zelfs de bardische zangers veroordeelden hem tot vergetelheid. Hoewel sommige Britten misschien slechts oppervlakkige Christenen waren, wat toen net als tegenwoordig voorkwam, hun vaderlandsliefde stond altijd buiten kijf. Deze brandde, zowel toen als nu, hevig in hun binnenste. Er was geen groter schande dan ontrouw aan het vaderland. Dit was onvergeeflijk en de schuldige werd ontdaan van elke eer en elk bestaansrecht. Dit heftige patriottisme en deze zware bestraffing van militaire ontrouw bleven bestaan binnen het Britse leger tot en met de Tweede Wereldoorlog. Militaire degradatie was een publieke vertoning. "Drummed out" te worden was de angst van elke Britse soldaat. Als hij veroordeeld was door de krijgsraad werd hij opgeroepen om te verschijnen voor zijn op appèl staande regiment. Daar werden dan, één voor één, alle knopen van zijn uniform getrokken door de soldaat die het laagst in rang was. Zijn onderscheidingstekens werden in stukken gescheurd totdat hij volkomen onttakeld voor hen stond. Daarna werd zijn geweer of zijn zwaard doormidden gebroken. Nadat dit alles gebeurd was kreeg hij bevel om te vertrekken. Gedurende deze hele procedure klonk er omfloerst tromgeroffel om de nadruk te leggen op zijn schande. Officieren en soldaten die op deze wijze waren onteerd, werden tevens dood verklaard, hetgeen betekende dat er niemand van degenen die hen kenden nog ooit met hen zou spreken. Hun schande was zo groot dat zij meestal genoodzaakt waren om Brittannië te verlaten en naar het buitenland of naar de kolonieën te emigreren en hun naam te veranderen in een weinig effectieve poging de schandvlek weg te wissen. Maar er wordt verteld dat de smaad zo diep in hun harten stond gegriefd, dat de meesten dit niet overleefden. Van velen die "drummed out" werden, is bekend dat zij zelfmoord pleegden. Tot deze categorie werd Cogidunus gerekend. Tacitus wist van hem af en zijn pen deelt hem dezelfde verachting toe die de Britten voor hem hadden.

Zoals wij al eerder verteld hebben was onder de Britse gijzelaars in Rome ook de grootvader van Caractacus, Llyr Llediaith. Hij overleed kort na zijn aankomst in Rome. Hierdoor kwam het dat zijn zoon, "de gezegende Bran", de aartsdruide en de Silurische vorst die van zijn troon had afgezien ten behoeve van zijn zoon Caractacus, zichzelf vrijwillig ter beschikking stelde als gijzelaar, om zijn vader, Llyr (dit is de koning Lear waarover Shakespeare schrijft) te vervangen. Zo zien wij langzaam maar zeker een groep personen in Rome bijeenkomen, ter voorbereiding op het grote drama dat zich op het wereldtoneel zou afspelen en waarin zij voorbestemd waren de hoofdrollen te vervullen onder regie van Paulus. We zien nu dat in het Palatium Britannicum verblijven: hogepriester Bran; koning Caractacus en zijn vrouw, de koningin;

zijn dochter, prinses Eurgain en haar echtgenoot Salog, heer van Salisbury; haar broer, de onvergetelijke prins Linus die Christelijk priester is; de geadopteerde dochter van de keizer, Claudia met haar echtgenoot senator Pudens; zijn moeder Priscilla; Pastor Hermas, een familielid van Pudens. Cyllinus en Cynon, de oudste en de jongste zoon van Caractacus, waren al vertrokken naar Brittannië. Er waren nog meer leden van het Christelijke huishouden van de familie Pudens die het geloof waren toegewijd, maar de genoemden zijn degenen die de hoofdrollen vervulden. De begaafde zuster van Caractacus, ex-prinses Pomponia Graecina en haar invloedrijke echtgenoot senator Aulus Plautius, woonden in de nabijheid. Allen waren door de Geest overtuigde Christenen, uitgezonderd Caractacus en Bran, die spoedig door handoplegging van Paulus tot bekering kwamen, een handoplegging die ook vandaag nog op dezelfde manier gedaan wordt door de priesters van het Anglicaanse kerkgenootschap. De daaropvolgende vijf jaren waren blijkbaar jaren van rust in het Palatium Britannicum. Van de Romeinse geschiedschrijvers die deze periode beschrijven, vernemen we dat het huis van de familie Pudens al snel het meest modieuze huis en het culturele centrum van Rome werd. Martialis, Romeins puntdichter van Spaanse afkomst, bezocht het huis van de familie Pudens regelmatig en hechtte zoveel waarde aan hun inzicht en ontwikkeling dat hij zijn werk vrijuit aan hun opbouwende kritiek blootstelde. In zijn werk dat aan ons is overgeleverd, geeft hij hoog op van de vlasblonde en blauwogige schoonheid van Claudia en van haar literaire talent. Hij schrijft: "Hoe heeft Claudia, de vrouw van Pudens, sinds zij uit het verre Brittannië kwam, de harten van het Latijnse volk veroverd?" Hij zegt dat haar geestigheid en humor onovertroffen waren en dat haar schoonheid en ontwikkeling die van haar illustere tante Pomponia nog te boven gingen. Claudia was, net als haar tante, een talenkenner en schreef vele bundels met odes en poëzie in het Grieks, Latijn en in haar moedertaal, het Cimric. Haar werk werd duizend jaar lang bewaard in de grote bibliotheek van Glastonbury, maar werd vernietigd in de grote brand van 1184 A.D. Kopieën van haar psalmen, treurzangen enzovoorts, werden tot de dertiende eeuw in Verulum bewaard. Nooit werd vergeten dat zij van Britse oorsprong was. De bevolking van Rome noemde haar met genegenheid: Claudia Britannica Pudentius. Martialis schrijft over haar:

"Onze Claudia, Rufina genaamd, stamt, zoals wij weten, af van de blauwogige Britten. Maar zie, zij wedijvert in gratie met alles wat Griekenland of Rome kan laten zien. Alsof zij onder de warme gloed van hun hemel geboren was."

Rufina is de vrouwelijke vorm van de voornaam van haar man. Het was de gewoonte om een getrouwde vrouw aan te duiden met de voornaam van haar man. Namen werden in die dagen nogal willekeurig toegepast, wat ons nogal in verwarring brengt, omdat wij ons hele leven één naam dragen, toegevoegd aan onze familienaam. Daarom is het voor ons verbijsterend dat de Britse prinses bij zoveel namen genoemd wordt: Gladys - Claudia - Brittannica - Rufina Pudens en Pudentius. De zwartharige Romeinen bewonderden de gouden lokken, blauwe ogen en rose teint van de Britse vrouwen. Martialis zingt loftuitend: "De bergen, bruggen, kerkgebouwen en de schone vrouwen van Brittannië zijn onvergelijkelijk." Martialis schreef tevens een lang gedicht waarin hij de huwelijksplechtigheden van Claudia en Pudens beschrijft. En hij schreef een gedicht bij de geboorte van Claudia's dochter Pudentiana.

Vier jaar na haar huwelijk, op de leeftijd van 21 jaar, was Claudia moeder van drie kinderen. Een vierde kind werd pas later geboren. Timotheüs, de oudste, en Novatus, de jongste, waren jongens. Pudentiana en Praxedes, die tussen de jongens in geboren zijn, waren meisjes. Namen die nooit vergeeten mogen worden. Zij zouden in rood geschreven en met gouden spijkers genageld moeten worden aan de muren van ieder Christelijk huis. Zij allen stierven de marteldood. Deze vier kinderen, tesamen met de lijst namen van de familie die wij eerder genoemd hebben, wonend in het paleis van de Britten, vormen de belangrijkste kerngroep van mensen die zich voor het eerst in de geschiedenis openlijk de Gemeente van Christus in Rome noemden. Zonder vrees en met grote gedrevenheid trotseerden zij de daarop volgende consequenties. Zij boden hun vriendschap aan en beschermden alle volgers van "de Weg", die bij hen een schuilplaats zochten. Die waren talrijk en onder hen waren apostelen, discipelen, priesters en jongbekeerden. In Mattheüs 10 : 11 zegt de Here Jezus: "En in wat stad of vlek gij zult inkomen, onderzoekt wie daarin waardig is; en blijft aldaar, totdat gij daar uitgaat". Waar werd er een veiliger en waardiger tehuis gevonden dan in het paleis van de Britten?

De naam die het zich verwierf: "Tehuis van de apostelen" bewijst dat het de meest gebruikte plaats van samenkomst was voor onder anderen de apostelen. Claudia's eerstgeborene, Timotheüs, werd vernoemd naar één van haar favoriete apostelen, die hun huis bezocht. Timótheüs, bisschop in Éfeze. Hij werkte nauw samen met Johannes en Paulus. Deze Timótheüs noemt Paulus "mijn geliefde zoon in Christus". Al Claudia's kinderen werden in de Naam van Christus gedoopt en grootgebracht in de aanwezigheid van

apostelen, discipelen en gelovigen. Hoewel Paulus zijn eigen verblijfplaats in Rome had, verzorgd voor hem door zijn aanhangers, vertelt de Bijbel dat hij daar slechts twee jaar verbleef van de tien jaar dat hij betrekkingen onderhield met de stad. De algemene opvatting is dat Paulus in Rome arriveerde in het jaar 58 A.D., maar, zoals eerder gezegd, Hiëronymus plaatst zijn aankomst in 56 A.D. Hij schrijft dat Paulus in het tweede jaar van Nero naar Rome ging. Nero volgde Claudius op als keizer.

Hiëronymus had een unieke positie in dat allervroegste Christelijke begin van de Katholieke Kerk. Op verzoek van de Kerk schreef hij de eerste belangrijkste verhandelingen over de Christelijke geschiedenis. Zijn documentatie van die allereerste jaren van het Christelijke geloof wordt niet in twijfel getrokken. Hij was een man van sterke overtuigingen en een met hart en ziel toegewijd gelovige. Eerlijk en oprecht als hij was heeft hij elk detail ijverig genoteerd. Vanwege zijn enorme kennis van de Christelijke geschiedenis en zijn wetenschappelijk inzicht werd hij speciaal uitgekozen door de kerkvaders om deze geschiedenis officieel vast te leggen. Daarom kan men met een gerust hart van zijn jaartal voor de aankomst van Paulus in Rome uitgaan. Bovendien wordt dit jaartal ondersteund door vooraanstaande wetenschappers als Beda, Ivo, Platina, Scalliger, Capellus, Cave, Stillingfleet, Alford, Godwin, Rapin, Bingham, Stanhope, Warner en Trapp, om er enkelen te noemen. Uitgaand van dit jaar blijven er nog acht jaren over, waarin Paulus niet in zijn eigen huis verbleef. Dit feit komt overeen met wat andere schrijvers uit diezelfde tijd vertellen, namelijk dat Paulus zijn woonplaats had bij de familie Pudens.

Er is nog een speciale reden waarom Paulus graag bij de familie Pudens in het Britse paleis verbleef, anders dan dat dit een Christelijk gezin was... Hoewel het de lezer misschien zal schokken, zullen de feiten bewijzen dat de moeder van Paulus eveneens bij de familie Pudens verbleef en dat Claudia Britannica de schoonzuster was van de apostel der heidenen. Paulus schrijft in zijn brieven aan de gelovigen in Rome voordat hij daar heengaat:

"Groet Rufus, den uitverkorene in den Heere, en zijn moeder en de mijne." (Romeinen 16 : 13)

Sommigen hebben dit onderzocht en veronderstelden dat deze vrouw de geestelijke moeder van Paulus was. Dit wordt door de feiten volkomen ontkracht. Een geestelijke moeder of -vader is zij of hij door wie men tot geloof is gebracht. Zoals wij allemaal weten is Paulus door Christus Zelf tot geloof gebracht toen hij onderweg was naar Damascus en Paulus was sinds het

begin van de vervolgingen van de navolgers van Christus door het Joodse volk, in 33 A.D., niet in Rome geweest. Er is dus 25 jaar verlopen voordat Paulus in Rome aankomt als apostel van Christus. Pudens moet achter in de twintig zijn geweest toen hij met de zeventienjarige Britse prinses in het huwelijk trad en omstreeks de tijd van de groet die Paulus hem bracht moet hij halverwege de dertig zijn geweest. Dit toont een langdurige scheiding aan tussen Paulus en "zijn moeder en de mijne". Pudens was geboren op het landgoed van de familie in Umbrië, een Romeinse provincie. Zijn vader was een Romeins senator met een lange lijn van illustere voorvaderen. Paulus verklaart als hij zegt een Romein staatsburger te zijn, dat hij tevens een Jood is, namelijk een afstammeling van Benjamin. Daaruit volgt dat zijn ouders ook uit de stam van Benjamin afkomstig moeten zijn. Hieruit blijkt duidelijk dat zijn moeder waarschijnlijk voor de tweede keer getrouwd was en wel met een Romein van adellijke afkomst. Rufus Pudens werd uit dit huwelijk geboren. Zijn moeder kan geen bijzit van de Romein geweest zijn, omdat Pudens als de wettige zoon het landgoed van zijn vader erfde. Als hij een bastaard geweest was, die geboren was uit een bijzit, dan zouden de losbandige pennen uit die tijd, die altijd bereid waren om een smeugig roddelverhaal door te geven, dit zeker hebben genoteerd. Maar het tegendeel is waar. Over Pudens senior en zijn gezin wordt altijd met hoge achting geschreven. Al deze feiten wijzen dus op een wettig huwelijk waarvan Rufus de wettige nazaat is. Als dit niet zo was geweest, dan had Paulus zijn moeder en Rufus niet begroet met de genegenheid waarmee hij dit deed.

In de tijd dat Pudens in Brittannië de grond bij Chichester beschikbaar stelde voor de bouw van een tempel voor Neptunus en Minerva, was hij nog een heiden, een aanhanger van de religie van zijn familie, die heidense Romeinse afgoden vereerde. Dit bewijst niet dat zijn Joodse moeder ook een afgodendienaar was. Geboren als Jodin, zal zij zich afzijdig of onverschillig opgesteld hebben. Het staat echter vast dat tussen het jaar 50 A.D. en het huwelijksjaar 53 A.D., zowel moeder als zoon zich tot Christus bekeerd moeten hebben, want we zien dat Priscilla, de moeder, deel uitmaakt van het Britse huisgezin, direct na het huwelijk van Rufus Pudens en Claudia. Daarenboven zou Paulus geen contact gezocht hebben met zijn moeder en Rufus, als hij wist dat zij beiden heidenen waren. Zijn schriftelijke groet bewijst dat Paulus wist dat zij Christen waren, voordat hij naar Rome kwam. Hij doet de groeten aan Pudens, "de uitverkorene in de Heere". Dit wordt ondersteund door de Romeinse geschiedschrijvers die getuigen dat allen "die deel uitmaakten van het huis van Pudens, verblijvend in het Palatium Britannicum, Christen waren".

Op al deze gronden concluderen we dat Paulus en Rufus Pudens Pudentius halfbroers waren, geboren uit dezelfde moeder. Op haar beurt maakt dit van de Britse prinses Gladys, de geadopteerde dochter van keizer Claudius, bekend als Claudia Britannica Rufina Pudens Pudentius, de schoonzuster van de apostel der heidenen. Als we al deze feiten kennen, kunnen we begrijpen dat de antieke schrijvers allen bevestigen dat Paulus, als hij in Rome verbleef, de meeste tijd doorbracht met de familie Pudens in het Palatium Britannicum. En het onderbouwt andere belangrijke feiten, zoals in het Romeinse Boek der Martelaren wordt beschreven, namelijk dat "de kinderen van Claudia zijn grootgebracht bij Paulus op schoot". Menig student die de geschiedenis van Paulus in de Bijbel bestudeert raakt in verwarring omdat de Schrift vertelt dat Paulus slechts twee jaar in Rome verbleef in zijn eigen gehuurde woning, terwijl hij tien jaar lang innige betrekkingen onderhield in Rome. Zij ontdekken een gat van acht jaar en vragen zich af: "Waar was hij?" Als zij de Britse en Romeinse geschiedenis van die dagen voldoende zouden bestuderen, zouden zij weten waar Paulus was en zij zouden ook weten dat als Paulus niet bij de familie Pudens in Rome verbleef, hij op reis was naar Brittannië, Spanje, Gallië en elders.

Het is interessant te constateren dat Paulus nog meer familie in Rome had, die hij persoonlijk in zijn brieven de groeten doet, zoals genoemd worden: Adrónikus en Junias (Romeinen 16 : 7) en Heródion (Romeinen 16 : 11). Zij hadden ook deel aan de Christelijke gastvrijheid van de familie Pudens. Zij hadden zich tot Christus bekeerd, lang voordat Paulus in Rome aankwam. Zij worden in de Bijbel genoemd onder de eerste Christenen in de keizerlijke hoofdstad. Wij kunnen ons voorstellen wat een heerlijke gebeurtenis het moet zijn geweest toen Paulus voor het eerst in het Palatium Britannicum aankwam in het jaar 56 A.D. en hij verenigd werd met zijn moeder, zijn broer, met Claudia en haar kinderen die Paulus zeer liefhad, en met de rest van de familie en gelovigen. Uit de snelheid waarmee de gebeurtenissen elkaar daarna opvolgen kunnen we opmaken dat Paulus er geen gras over liet groeien en onmiddellijk zijn moedige plan ten uitvoer bracht om in Rome de eerste niet ondergrondse Christelijke kerk te stichten. Dit was hard nodig en werd mogelijk gemaakt door de dappere Britse koninklijke familie. Zij verklaarden openlijk dat hun huis, het Palatium Britannicum, het eerste officiële kerkgebouw in Rome was. Deze zelfopofferende daad wordt nog moediger in onze ogen, als wij zien dat in die dagen Nero, de krankzinnige keizer, op de troon zat. Dit was de geboorte van de eerste officiële niet ondergrondse Christelijke Kerk in Rome.

Voor Paulus naar Rome kwam, was het Palatium Britannicum, vanaf het huwelijk van Claudia en Pudens, dus al enige jaren, de plaats van samenkomst geweest voor de Christenen. In deze samenkomsten was Hermas de voorganger. Hij was de eerste predikant van de geheime Christelijke kudde. Nu was de uitdaging compleet. Het was de overwinning of het graf. Paulus bereidde in het huis van Pudens zijn twee grootste ondernemingen voor. De eerste: het vestigen van de Kerk in Rome, wat, zoals we hebben gezien, voor een groot deel slaagde. De tweede was om een belangrijke impuls en steun te geven aan het Christelijk geloof in Brittannië, waarbij Bran, Caractacus en Eurgain, diens dochter, een belangrijke rol zouden vervullen. Toen Paulus in Rome arriveerde moesten er nog drie jaar van ballingschap door Caractacus vol gemaakt worden. Er wordt ons verteld dat Bran en Caractacus door Paulus tot geloof gebracht werden, kort nadat deze in het huis van de familie Pudens aangekomen was, maar dit is een ander verhaal dat we in een ander hoofdstuk zullen behandelen.

Onze aandacht zullen we nu vestigen op de gebeurtenissen in Rome. Er moest een voorganger (bisschop) gewijd worden om leiding te geven aan de Kerk. Aan wie zou deze mooie, zware en eervolle taak toevertrouwd worden? Linus, de zoon van Caractacus, was lang geleden al bekeerd en gedoopt door Jozef van Arimathea in Brittannië. Hij was bijbelleraar. Linus werd door Paulus uitgekozen en door hem persoonlijk gewijd tot eerste bisschop (= voorganger) van de Christelijke Kerk in Rome. Een prins van koninklijke bloede uit Brittannië. Hij is de Linus die door Paulus in zijn brieven aangesproken wordt. Dit feit is nooit een onderwerp van discussie geweest, hoewel het ook nooit met veel nadruk vermeld wordt. Ook Petrus bevestigt het:

"De eerste openlijk Christelijk verklaarde kerk in Rome was het paleis van de Britten. De eerste Christelijke bisschop was een Brit, Linus, zoon van de koning en aangewezen door Paulus in het jaar 58 A.D."

Het kerkgebouw bestaat nog steeds en men kan het gaan bekijken op wat eens het terrein van het Palatium Britannicum was. Het is een gedenkteken voor de handelingen van Paulus en de in Rome in ballingschap verblijvende Britse koninklijke familie, tesamen met Rufus Pudens. Dit kerkgebouw is in de geschiedenis van Rome onder verschillende namen bekend: Palatium Britannicum; Titulus; Hospitium Apostolorum; en ten laatste als St. Pudentiana, ter herinnering aan en ter ere van de dochter van Claudia Pudens. Zij stierf de marteldood. Onder deze laatste naam, St. Pudentiana, is dit kerkgebouw heden bekend.

De benoeming van Linus, de broer van de liefvallige Claudia, als de eerste bisschop van de Christelijke Kerk te Rome wordt verder bevestigd door het volgende uittreksel uit de "Apostolische Constituties":

"Aangaande de bisschoppen die aangesteld zijn gedurende de tijd van ons leven maken wij u bekend dat dit de volgenden zijn: in Antiochië: Eudius, gewijd door mij, Petrus. Voor de kerk in Rome: Linus, de broer van Claudia, de eerste, gewijd door Paulus, en na de dood van Linus, Clemens, de tweede, gewijd door mij, Petrus."

In dit getuigenis verklaart Petrus zelf dat Linus de broer is van Claudia en de eerste bisschop van de Kerk in Rome. Hij verklaart verder dat Paulus de wijding uitvoerde en niet hij. Een ander feit dat hieruit blijkt is dat Linus een Brit was, de zoon van de koning. Door dit getuigenis wordt de algemene gedachte dat Petrus de oprichter was van de Kerk in Rome en dat de kerk daar van het begin af Rooms Katholiek was, door de woorden van Petrus zelf ontkracht. De Rooms Katholieke Kerk ontstond niet eerder dan 350 jaar later. Petrus verklaart hier duidelijk dat de eerste kerk geleid werd door Linus, door de wijding van Paulus en hij geeft tevens het juiste jaartal: 58 A.D.

Clemens Romanus, de tweede bisschop van Rome, aangewezen door Petrus, bevestigt de relatie tussen Linus en Claudia en schrijft: "Sanctissimus Linus, Frater Claudiae". (Sint Linus, broer van Claudia). Clemens Romanus kende hen van nabij, en dat niet alleen omdat hij een graag geziene gast was van de familie Pudens. Hij kende Claudia vanuit Brittannië, want hij behoorde tot de groep van Jozef van Arimathea. Binnen twaalf jaar na de marteldood van Linus werd hij door Petrus tot bisschop van de Kerk gewijd. Paulus was toen ook al de marteldood gestorven. In zijn werk, dat nog steeds bestaat, vertelt Clemens ons dat Paulus voortdurend in het Palatium Britannicum verbleef en in eigen persoon Linus onderwees in zijn geheiligde ambt. Hij schrijft verder dat de eerste kerk in Rome gesticht werd door de Britse koninklijke familie en dat Paulus in eigen persoon gepredikt heeft in Brittannië. Irenaeus, die de beginjaren van de eerste kerk zelf heeft meegeemaakt, schreef in 180 A.D.:

"Nadat de apostelen de Kerk in Rome opgericht en opgebouwd hadden, vertrouwden zij het voorgangerschap en het opzicht toe aan Linus. Dit is de Linus die door Paulus genoemd wordt in zijn brieven aan Timótheüs." (2 Timótheüs 4 : 21)

Irenaeus was geboren in Azië en werd een volgeling van Polycarpus, de bisschop van Smyrna. Later werd hij ouderling in Lyon in Gallië. Vanuit Lyon werd hij als afgezant gezonden naar de kerken in Azië. Hij volgde Photinus op in zijn bisdom en stierf de marteldood in opdracht van Severus. Linus, de eerste bisschop van de eerste Christelijke Kerk in Rome, werd ook haar eerste martelaar. Van deze Christelijke koninklijke familie was Claudia de enige die een natuurlijke dood stierf. Zij heeft gezien hoe haar broer vermoord werd en jaren later ook haar trouwe echtgenoot Rufus Pudens Pudentius. Hij stierf de marteldood in 96 A.D. Claudia zelf stierf in het daaropvolgende jaar, 97 A.D. Het vreselijke verdriet, om ook haar vier nobele kinderen afgeslacht te zien worden om de Naam van Christus, is deze mooie en liefvallige vrouw bespaard gebleven. De geliefde Pudentiana, onsterfelijk gemaakt door het Romeinse Boek der Martelaren en door Martialis, werd ter dood gebracht op dezelfde datum als haar vader, maar in het jaar 107 A.D., tijdens de derde Romeinse christenvervolging. Na haar marteldood werd de naam van het Palatium Brittanicum veranderd en gewijd aan haar nagedachtenis. Haar broer Novatus stierf de marteldood tijdens de vijfde Romeinse christenvervolging in 137 A.D., terwijl zijn oudere broer Timótheüs in Brittannië verbleef om zijn neef, koning Lucius, de kleinzoon van Arviragus, in Winchester te dopen. Kort na zijn terugkeer in Rome, in zijn negentigste levensjaar, stierf Timótheüs, samen met zijn medewerker Marcus, eveneens de marteldood. Later in datzelfde jaar, waarvan het Boek der Martelaren vertelt dat "Rome dronken was van het bloed der martelaren voor Jezus", werden Praxedes, de jongste dochter van Claudia en Pudens, het laatste overgebleven familielid, eveneens ter dood gebracht. Zo was voor alle leden van deze glorieus familie, die naast Paulus aan de Via Ostiensis begraven werden, omstreeks het jaar 140 A.D. hun aardse missie tot een einde gebracht. Priscilla, de moeder van Paulus en Rufus Pudens rustte in de ondergrondse begraafplaats daar in de nabijheid, die ter harer herinnering de "Catacomben van St. Priscilla" genoemd wordt.

Er wordt ons overgeleverd dat Claudia, samen met haar man en kinderen in 66 A.D. het vermoorde lichaam van Paulus redde en dit bijzette op de privé-begraafplaats van het landgoed van Pudens, waar zij allen zouden rusten. Dit was een werkelijk zeer gevaarlijke onderneming, omdat de christenvervolging weer eens een hoogtepunt had bereikt. Er worden verbazingwekkend genoeg geen andere namen genoemd bij het opeisen van het lichaam. In zekere zin was het een herhaling van de gebeurtenissen die plaatsvonden toen Jozef van Arimathea het lichaam van de Here Jezus opeiste. Pudens was Romeins senator en Claudia werd nog steeds geëer-

biedigd als de aangenomen dochter van wijlen keizer Claudius. Er waren al heel wat dingen gebeurd waaruit bleek dat zij nog steeds invloed hadden op de Senaat van de keizer. Zij gebruikten deze invloed om de verminkte resten van Paulus op te eisen. Anderen van deze groep gelovigen, die geen macht hadden en die leefden onder de keizerlijke banvloek der vervolging, durfden zo'n poging niet te wagen. Rond die tijd zullen de oudste kinderen van Claudia respectievelijk twaalf en dertien jaar oud geweest zijn. Dat de kinderen deel uitmaakten van hun actie getuigt van hun grote genegenheid voor de apostel, die naar alle waarschijnlijkheid hun oom was. In zijn laatste groet die hij vanuit de gevangenis, vlak voor zijn executie, zendt aan Timótheüs, verzoekt hij hem zijn hartelijke groeten over te brengen aan diegenen die hij op aarde het meest liefhad, zijn schoonzuster Claudia en haar echtgenoot zijn halfbroer Pudens; aan hun kinderen en zijn nichtjes en neefjes, die hij allen met liefde onderwezen had terwijl zij nog bij hem op schoot zaten; aan de geliefde Linus, die hij tot eerste bisschop had aangewezen en gewijd; aan Eubulus, een neef van Claudia, "En aan hen die van het huis van Aristobulus zijn". In slechts tien jaar had hij getrouw zijn opdracht volbracht om "tot de heidenen te gaan". De opdracht die hem door zijn Heiland Jezus Christus gegeven was. In deze jaren heeft hij de eerste Christelijke Kerk in Rome gevestigd en nog een missie ondernomen, namelijk om Jozef van Arimathea op Avalon te ondersteunen en bij te staan. Zijn werktuigen bij deze Goddelijke opdracht zijn in ieder geval geweest de leden van de Britse koninklijke familie. Wat een korte periode voor zo'n kolossaal en edel werkstuk. Nu was dit gedaan en de rest was aan het nageslacht om dit voort te zetten. Zo hebben allen, die hielpen bij de grondlegging van de eerste Christelijke Kerk uit de heidenen in Rome, zwaar geleden, maar hun overwinning lag vast in Christus en de plaats waar zij gearbeid hebben en gemarteld zijn, verdrong in hun dappere Britse bloed. Geen enkele kwaadspreker kan deze historische gebeurtenissen ontkennen.

In deze moderne tijd wijst de Encyclopaedia Britannica Linus aan als de eerste bisschop van Rome. Het Vaticaan heeft de feiten hierover altijd bevestigd en heeft deze prachtige geschiedenis levend gehouden. Het meest authentieke verslag van dit grote drama is waarschijnlijk dat wat nog steeds te zien en te lezen is op de muur van het oude vroegere paleis van de Britten, nu de kerk van St. Pudentiana. Dit gedenkschrift werd in de muur gegraveerd nadat Praxedes omgebracht was in de tweede eeuw na Christus. Zij was de laatst overgeblevene van de oorspronkelijke Christelijke gemeente en de jongste dochter van Claudia en Pudens. Deze enkele gegraveerde woorden bevatten in het kort de nobele en tragische geschiedenis:

"In deze heilige en oudste der kerken, die bekend staat als die van Pastor (Hermas), gewijd door Sanctus Pius Papa (St. Paulus), voorheen het huis van Sanctus Pudens, de senator, en het tehuis van de heilige apostelen, rusten de resten van drieduizend gezegende martelaren, die door Pudentiana en Praxedes, maagden van Christus, met hun eigen handen ter aarde zijn besteld."

Hoeveel toeristen bezoeken de keizerlijke stad Rome en nemen tijd om langs de Via Mons Sacer te gaan om dit tragische gedenkteken van hun geloof te zien en om nederig een gebed van dank uit te spreken bij de gedachte aan al die duizenden die onder hun voeten liggen en ons ten behoeve de marteldood stierven? Hun ogen worden vastgehouden door de pracht en praal van het Vaticaanse paleis en de andere overdadige gebouwen. Geen enkele Christen staat stil bij deze geheiligde plaats, die zo'n grote rol heeft gespeeld om het mogelijk te maken dat zij in vrijheid hun geloof kunnen belijden. Alle rijkdommen van het Vaticaan samen, kunnen niet tippen aan de weelde van toewijding en offervaardigheid die deze verweerde muren vertegenwoordigen. Op deze geheiligde grond hebben twee van de belangrijkste apostelen van Christus, Petrus en Paulus, hun voetstappen gezet. Dit was de eerste Christelijke kerk die in Rome werd gesticht en de tweede die gebouwd werd, in de gehele wereld, tot stand gebracht door de Britten en de apostelen van Christus. Zij vertegenwoordigt de grootste nalatenschap van de Britten aan de mensheid en aan het nageslacht.

In tegenstelling tot de kerk van Jozef gebouwd in Glastonbury (Avalon) is de kerk in Rome doordrenkt met het bloed van martelaren. De moed van de Britse gewapende macht verhinderde de Romeinen, en alle andere buitenlandse overvallers, het heiligdom in Glastonbury te schenden. Door begrijpelijke omstandigheden kon deze bescherming niet geboden worden aan de Kerk in Rome. Het enige wat zij konden doen was sterven. Zij waren Britten die de grootst mogelijke offer voor de mensheid hebben gebracht en op die manier hun kruis achter Christus opnamen om het Woord dat de mens naar geest en lichaam vrijmaakt, door te geven en te bewaren. Hoe weinig realiseren de moderne Christenen zich dat het Britse koninklijk huis, tesamen met de edelman Pudens, het zijn die het mogelijk maakten voor Paulus om zijn taak, waar de Here Jezus hem toe had voorbestemd, te vervullen en het geloof voorgoed te grondvesten onder de heidenen. Hoe weinigen hebben ooit gehoord van deze edele vrouwen: Claudia, Pudentiana en Praxedes, die hun alles aan Christus ter beschikking stelden, hun schoonheid, hun talenten, hun bezittingen en hun leven. Wat een

moed! Het is geen wonder dat de Romeinen vol ontzag uitriepen: "Wat een vrouwen hebben die Christen Britten, - wat een vrouwen!" Hun tedere handen alleen hebben het verbijsterende aantal van drieduizend afgeslachte martelaren te rusten gelegd op het terrein van hun kerk, het aloude paleis van de Britten in Rome. Hoeveel meer zij er aan de Romeinen ontfutseld hebben en begraven in de onderaardse catacomben, is niet bekend. Men wordt geschokt als men over deze afschuwelijke tragedie nadenkt. Nu zijn er alleen nog deze verweerde en verwaarloosde muren om ons te herinneren aan hun overwinningen en hun drama's, waar de moderne Christen aan voorbijgaat zonder te kijken, zonder een greintje dankbaarheid of bewondering of een gebed, om wel in vervoering te raken van de pracht van het Vaticaan en al zijn kathedralen, die in luxe en weelde baden en part noch deel hadden aan de eerste grondlegging van het geloof of in het bestendigen en bewaren van de vrijheid daarvan. De inscriptie in de muren van St. Pudentiana stelt ons de waarheid met haar ongeëvenaarde drama naakt voor ogen. Hierbij kunnen we ook de woorden voegen van kardinaal Baronius, die het volgende commentaar schrijft in zijn *Annales Ecclesias*:

"Het is door de sterke traditie van onze voorouders aan ons overgeleverd dat het huis van Pudens als eerste Petrus ontving in Rome en dat de daar samenkomende Christenen de Kerk vormden en dat van alle kerkgebouwen, die, welke vernoemd is naar de naam van Pudens, het oudste is."

De vooraanstaande abt der Jezuiten, de eerwaarde Robert Parsons, voegt zijn getuigenis hier aan toe in "The Three Conversions of England":

"Claudia was de eerste gastvrouw en de eerste beschermvrouwe voor Petrus en Paulus in de tijd dat zij in Rome kwamen."

Wie, met een greintje verstand, zal de waarheid van deze dramatische geschiedenis uit de Christelijke Historie durven ontkennen, waar er zo'n grote hoeveelheid ondersteunend bewijsmateriaal voorhanden is, alleen omdat de glorie ervan overschaduwde is geworden door de loop der eeuwen en zij door onachtzaamheid in vergetelheid is geraakt? Men zoekt tegenwoordig tevergeefs binnen de moderne kerk naar een kalender van de martelaren, waarop hun illustere namen vermeld worden. In vroeger tijden waren hun in rood vermelde namen en hun jaartallen de leidraad voor deze kalender. Het is sinds kort dat hun namen verdwenen zijn om voorrang te geven aan andere, die deze eer duizendmaal minder waard zijn. Toch kunnen we ons nog steeds keren tot de bladzijden van de Romeinse Boeken

der Martelaren, de Griekse Menologieën, het Boek der Martelaren van Ado, Usuard en Esquilinus, en daarin lezen over hun schitterende geschiedenissen, met daarbij ieders geboortedatum. Ze luiden als volgt:

17 mei: geboortedag van de gezegende Pudens, de vader van Pudentiana en Praxedes. Hij werd bekleed met de doop door de apostelen en heeft zijn mantel zonder smet of rimpel bewaard door een schuldeloos leven.

17 mei: geboorte dag van St. Pudentiana, de maagd, van de meest vooraanstaande afkomst, dochter van Pudens en volgelingen van de heilige apostel St. Paulus.

20 juni: geboortedag van St. Novatus, zoon van de gezegende Pudens, broer van St. Timótheüs en de maagden van Christus Pudentiana en Praxedes. Deze allen zijn onderwezen in het geloof door de apostelen.

22 augustus: geboortedag van St. Timotheüs, zoon van St. Pudens, in de Via Ostiensis.

21 september: geboortedag van St. Praxedes, maagd van Christus in Rome.

26 november: geboortedag van St. Linus, de eerste bisschop van Rome.

En zo luidt de erelijst van deze vooraanstaande Britse koninklijke martelaren in Rome:

De eersten die de apostelen beschermden en onderdak verschafften.

De eersten die openlijk het Christelijk geloof predikten in Rome.

De eersten die de Christelijke Kerk in Rome vestigden en bouwden.

De eersten die in Rome de marteldood stierven vanwege hun geloof in Christus.

In deze regels is de glorie en de tragedie, het drama en de overwinning van deze mensen, die stierven voor het purper van Christus, vervat. Koningskinderen, stammend uit een onbevreesd ras, bekeerd in Brittannië door Jozef van Arimathea, de apostel aan de Britten, uitgekozen en ingewijd door Paulus, de apostel der heidenen, in de Naam van onze Heer en Heiland Jezus Christus, om Zijn Woord aan de wereld te prediken en om een standvastig licht te zijn. Zoals van edellieden verwacht wordt bezegelden de koninklijke Siluriërs hun eed aan Christus met hun leven, tot op het laatst zonder mankeren het over de dood heen kijkend motto van hun druïdische voorvaders hanterend: "De Waarheid tegen de wereld". Naar waarheid kan worden gezegd dat de eerste Kerk in Rome de Britse Kerk was, in de ware betekenis van het woord Brits, namelijk: "Verbondsvolk". Hun verbond in Christus verloor nooit zijn glans!

XIII Heeft Maria in Brittannië gewoond en is zij daar gestorven?

En hoe is het intussen gegaan met Maria, de moeder van de Here Jezus? Ook hier worden we geconfronteerd met een geschiedenis die even opwindend is als verbazingwekkend. Op het eerste gezicht is men geneigd eraan te twifelen en zich af te vragen of het wel waar is dat Maria haar aardse loopbaan in Brittannië tot een einde bracht. Het schijnt bijna onmogelijk hier een bevestigend antwoord op te geven. De omstandigheden schijnen zelfs op het tegendeel te wijzen. Toch, als men er even bij stilstaat en erover nadenkt, realiseert men zich al gauw hoe weinig er over haar bekend is en hoe zwijgzaam de Bijbelse geschiedenis is over haar levensloop na de kruisiging van de Here Jezus. Het is begrijpelijk dat men geneigd is te denken dat dit te mooi zou zijn om waar te zijn. Toch is er in de informatie die hierover te vinden is, genoeg bewijsmateriaal om elke twijfel weg te nemen.

Hoe het ook zij, ieder mens heeft recht op zijn eigen mening, en dit is dan ook zo'n geschiedenis waarbij de werkelijkheid nog eigenaardiger is dan men had kunnen bedenken. Schriftelijke getuigenissen, die niet van Britse oorsprong zijn, vertellen ons met grote overtuiging dat Maria, de moeder van de Here Jezus, één van de opvarenden was van de boot zonder zeil en roerriemen die in Marseille aan land kwam. Andere verslagen beginnen met hun verhaal in Gallië en getuigen dat Maria deel uitmaakte van de groep van Jozef van Arimathea die in 36 A.D. in Brittannië arriveerde. Hierin wordt de zeer steekhoudende reden naar voren gebracht dat Jozef van Arimathea haar oom was en dat zij daarom met hem mee is gegaan. Andere geschiedschrijvers pakken dit verhaal op in Brittannië en vertellen over haar aanwezigheid op Avalon, samen met Jozef, Maria Magdalena, de gezusters uit Bethanië en nog anderen, alsof dit de gewoonste zaak van de wereld was en een voor iedereen bekend en aanvaard feit. Haar leven, sterven en haar laatste rustplaats worden met een adembenemende vanzelfsprekendheid beschreven. Maar, zo vragen wij, heeft de Here Jezus Zijn moeder niet vlak voor Zijn sterven toevertrouwd aan Zijn geliefde discipel Johannes? Ja, dat is waar. De Bijbelse geschiedenis vertelt dat de Here Jezus terwijl Hij aan het kruis hing Zijn moeder liefdevol toevertrouwde aan de zorg van Johannes. Johannes aanvaardde deze taak en bracht Maria weg van Golgotha voordat haar Zoon Zijn laatste adem uitblies. De Schrift zegt hierover: "En van die ure aan nam de discipel haar in zijn huis." (Johannes 19 : 27) In de Griekse grondtekst staat voor de laatste drie woorden die

vertaald zijn met "in zijn huis": "eis ta idia". Idia is een bezittelijk voornaamwoord en het woordje "huis" komt in de grondtekst niet voor. Er staat dus eigenlijk: "En van die ure nam de discipel haar tot het zijne". Als we goed over deze tekst nadenken kunnen we een aanmerkelijk verschil in de betekenis constateren met wat men over het algemeen als de betekenis ervan aanvaardt. Het punt waar het om draait in de tekst zijn de woorden "tot het zijne". De meeste commentaren vertalen de tekst zodanig dat de betekenis wordt dat Johannes haar aanvaardde als de zijne, daarmee bedoelend dat Johannes Maria in zijn huis nam en dat zij onder zijn dak en hoede bleef. Deze verklaring voldoet niet, zelfs niet als men er maar vluchtig over nadent. Op dat tijdstip was Johannes, net als alle andere volgelingen van "de Weg" een opgejaagd man. In de vele jaren die daarna volgden tot lang na de dood van Maria, had Johannes helemaal geen eigen dak boven zijn hoofd. De inhoud van de woorden in deze tekst lijkt toch heel eenvoudig en duidelijk. Johannes bracht Maria "tot de zijnen".

De zijnen waren de meest vertrouwelijke discipelen van de Here Jezus die door Jozef werden beschermd en de zusters uit Bethanië in wier huis de Here Jezus en Zijn discipelen regelmatig verbleven. Tussen "iemand tot de zijnen nemen" en "iemand onder persoonlijke hoede nemen" is een groot verschil. Bij dit laatste wordt de verantwoordelijkheid en zorg beperkt tot één individu. "Tot de zijnen" heeft een veel ruimere inhoud, die door de geschiedschrijving ook bevestigd wordt. Het zou ook vreemd zijn dat Johannes van deze eervolle taak in geen enkele van al de geschriften die hij in zijn zeer lang leven schreef, melding heeft gemaakt. Johannes werd namelijk 101 jaar oud. In feite wordt Maria geen enkele keer door Johannes genoemd, zelfs niet in zijn verslag over die grote eerste paasmorgen. Deze verzwijging van zijn taak is vreemd en het ontbreken van haar naam in zijn geschriften kan maar één ding betekenen: Maria verbleef niet in zijn nabijheid. De Here Jezus vertrouwde Zijn moeder toe aan de zorg van Johannes, maar Zijn verzoek hield niet zozeer in dat zij voor altijd aan zijn persoonlijke zorg toevertrouwd zou zijn, maar wel dat Johannes er op toe zou zien dat er voor haar gezorgd werd. Het was dan ook te verwachten dat Johannes zich tot Jozef van Arimathea zou wenden om in deze bescherming te voorzien. We weten hoe Jozef sinds de schandelijke rechtszaak de verantwoordelijkheid voor zijn familie op zich nam. Daar zijn lot van nu af aan onlosmakelijk verbonden was met dat van de discipelen en apostelen van Christus, mogen we rustig aannemen dat Jozef zijn voogdij over de Nazareense familie met alle toewijding voortzette. Dat alle gelovigen bij hun verblijf in Jeruzalem van de bescherming van Jozef afhankelijk waren, staat vast. Het is daarom

zeer waarschijnlijk dat Johannes zijn zware taak toevertrouwde aan deze beschermer, die dit beter kon dan hijzelf. Geen van de gelovigen was zeker van zijn veiligheid in de tijd die komen ging. In die turbulente dagen was alleen zeker dat de vervolging om zich heen greep. Over zijn latere werkterrein Éfeze en of het daar veiliger zou zijn dan op de plaatsen waar de andere discipelen terecht zouden komen, wist Johannes in die dagen nog niets. Men moet bedenken dat ondanks de haat van het Sanhedrin en het ongenoegen van de lokale Romeinse senaat, de positie van Jozef onaantastbaar was. Tot aan zijn verbanning uit Judea in 36 A.D. behield hij zijn status als wetgevend lid van het Sanhedrin en als provinciaal Romeins senator en Nobilis Decurio. Dit laatste ambt werd zo belangrijk geacht dat Cicero ironisch opmerkt dat het gemakkelijker was om senator van Rome te worden dan decurio van Pompeï. Om deze reden en om de onverschrokkenheid van Jozef, kon hij alleen de keus van Johannes zijn. Er zijn ook verscheidene documenten die deze boodschap inhouden. Eén ervan luidt: "Johannes maakte Jozef tot paronymphos, terwijl hij in Éfeze het evangelie predikte". (Paronymphos betekent: "bewaker zijn".) We lezen op pagina 42 en 71 van de "Magna Glastoniensis Tabula" (in Naworth Castle) dat alleen Johannes en Jozef als "Paronymphos van de heilige maagd" benoemd werden. Ook Titus maakt gewag van ditzelfde feit. Brits getuigenis wordt hierover gegeven door Capgrave.

Uit dit alles kunnen we veilig vaststellen dat Jozef van Arimathea in de eerste plaats de beschermer was van alle gelovigen in Jeruzalem en dat hij later door Johannes officieel werd aangewezen als de behoeder van Maria, wat inhoudt dat de moeder van de Here Jezus voor altijd onder zijn hoede was en tot het einde toe ging waar hij ging, hetgeen door de geschiedenis bevestigd wordt. Het laatste wat wij in het Nieuwe Testament over Maria vernemen is dat zij na de Hemelvaart met de discipelen volhardde in bidden en smeken in Jeruzalem (Handelingen 1 : 14). Dit zou kunnen betekenen dat Maria dán bij de ene, dán bij de andere gelovige familie verbleef, al naar gelang de veiligheid vereiste. Ongetwijfeld hebben de oplettende ogen van haar oom gezien wanneer het voor haar veiligheid beter was om te verhuizen. Zoals we kunnen zien in de daaropvolgende ontroerende gebeurtenissen is Jozef van Arimathea, haar paronymphos, trouw gebleven tot het einde toe, toen hij haar te rusten legde zoals hij eerder had gedaan met het gemartelde lichaam van de Here Jezus. In "Novo Legende Anglia" vertelt Capgrave ons uitgebreid dat Johannes Maria toevertrouwde aan Jozef, waarbij hij hem de eigenaardige titel "haar bruidsjonker" geeft en dat Jozef aanwezig was bij haar sterven, samen met nog andere discipelen en apostelen die op haar verzoek aan haar zijde waren toen zij haar laatste

adem uitblies. Over heel veel plaatsen is beweerd dat daar haar laatste rustplaats te vinden zou zijn, en in het bijzonder wordt door de Rooms Katholieke Kerk tegenwoordig één plaats aangewezen, namelijk een kapel in de buurt van Jeruzalem. Vele jaren lang hebben Rooms Katholieke priesters een vooruitstekende rand in deze kapel aangewezen als de plaats waar Maria voorgoed de ogen sloot. Geen enkele van de aangewezen plaatsen in het Midden Oosten heeft evenwel een grondig onderzoek doorstaan. Geen van de discipelen noemt de plaats van haar graf. Hiëronymus, die in de vierde eeuw in opdracht van de Rooms Katholieke Kerk alle heilige plaatsen in het Midden Oosten in kaart bracht, maakt geen melding van de laatste rustplaats van Maria, Jozef of één van de vele anderen, omdat hij wist dat zij niet in Judea of in Rome begraven lagen.

We kunnen er wel zeker van zijn dat Maria niet vrijwillig alléén achter wilde blijven in een land dat voor haar niets anders dan dreiging en droevige herinneringen betekende. Het enige geluk dat haar op aarde gelaten was, was haar verbondenheid met de mensen die zo lang de metgezellen waren geweest van haar geliefde Zoon. Het is bovendien niet aannemelijk dat Jozef, haar oom en beschermer, haar aan haar lot in Judea zou hebben overgelaten, waar het haatdragende Sanhedrin zo dicht in de buurt was. Net zo min is het aannemelijk dat, toen het Sanhedrin de gelovigen in ballingschap stuurde en verjoeg in het jaar 36 A.D., zij het aan Maria zouden hebben vergund om in Jeruzalem te blijven. Het is dus zeer geloofwaardig dat de relatie die Jozef van Arimathea met Maria en haar gezin onderhield sinds de kinderjaren van de Here Jezus, een logisch vervolg kreeg. Deze gedachte wordt versterkt door het schriftelijk bewijsmateriaal waaruit blijkt dat Maria in het gezelschap van Jozef bleef en dat zij tot het einde toe haar leven deelde met haar beste vrienden. Het ligt voor de hand dat men haar bij deze gelovigen zou kunnen vinden. Bovendien, als het Maria's wens was geweest dat haar stoffelijke resten naar Judea gebracht zouden worden en daar worden begraven, dan had Hiëronymus hiervan geweten en dit in zijn schrijven vastgelegd. Hij zou zo'n belangrijk gedenkteken als haar graf zeker niet over het hoofd gezien hebben. Het gedenkteken nog wel van zo'n geliefd persoon, die in later jaren door de Rooms Katholieke Kerk zo geëerd en verheven zou worden, dat het bijna haar zoon Jezus in de schaduw stelde. De maagd Maria werd in het jaar 600 A.D. door de Rooms Katholieke Kerk vergoddelijkt. Zij werd door de Britse Kerk nooit tot god verklaard. Alleen Christus, van het begin af tot nu toe, is de enige God van de Britse Kerk. De bewering dat Maria in Jeruzalem bleef en daar stierf wordt verder nog tegengesproken door de overlevering in Glastonbury over

"Our Lady's Dowry" (de gave aan / de bruidsschat van onze Dame) die haar nagelaten is door de Here Jezus Zelf. De Dowry (gave of bruidsschat) is een klein, van twijgen gevlochten tempeltje, dat de Here Jezus met Zijn eigen handen bouwde op Avalon en waarin Hij sprak met Zijn Vader en dat hij wijdde aan Zijn geliefde moeder.

Naar deze geheiligde plaats bracht Jozef Maria en de groep gelovigen toen zij voor het eerst in Brittannië aankwamen. Toen Jozef het eerste kerkgebouw op Avalon bouwde, begon hij een traditie die voortgezet werd door St. David toen hij het eerste stenen kerkgebouw op deze plaats bouwde in het jaar 540 A.D. Hij bouwde deze kerk ook over het kleine gevlochten tempeltje van de Here Jezus heen, dat eerst met lood bedekt was, zodat het bewaard zou blijven. Dit is belangrijk om te weten, omdat vanaf de twaalfde eeuw vele kerken werden gewijd aan de "Heilige Maagd Maria". Het gedenkteken voor Maria op Avalon vormt hierop de enige uitzondering. Dit monument kan maar één ding betekenen, in het bijzonder omdat de Britse Kerk Maria nooit tot god heeft gemaakt. Dit gebouw is een speciaal gedenkteken!

Eigenlijk is er veel meer steekhoudend bewijs voor het feit dat Maria in Brittannië heeft gewoond en daar is overleden, dan voor het feit dat de Here Jezus op dit eiland heeft rondgelopen. De tegenstanders van deze geschiedenis over Maria baseren echter hun ontkenning op het vooringenomen standpunt dat de Here Jezus nooit in Brittannië is geweest. Daaruitvolgend beweren ze dat Hij nooit het kleine gevlochten tempeltje van haar "Dowry" gebouwd kan hebben. Hoe deze critici deze redenering als intelligent denken te kunnen zien is een onbegrijpelijke zaak. Feit is dat het er hier niet toe doet of de Here Jezus wel of niet in Brittannië is geweest. De komst van Maria samen met Jozef van Arimathea naar Brittannië was het gevolg van de toen geldende omstandigheden. De atheïst spot uitdagend: "Waarom zou Jezus naar Brittannië gaan? Waarom zou hij ooit naar zo'n barbaars land gaan?" De huichelarij van de critici is altijd hetzelfde. Zij kunnen zelf geen antwoord geven op vele vragen. Nog nooit hebben zij het gat van de achttien jaren in het leven van de Here Jezus kunnen opvullen. De achttien jaren die liggen tussen Zijn twaalfde, toen Hij de Farizeeën in de tempel versted deed staan, tot Zijn dertigste, toen Hij begon met Zijn prediking. De vernielzuchtige criticus denkt dat wat hij niet weet of kent, ook niet gebeurd kan zijn. Hun verstand is dichtgegroeid met intellectueel onkruid. Laten wij enige ogenblikken stilstaan bij die jaren van zwijgzaamheid over het leven van de Here Jezus en nadenken over de omstandigheden in Zijn leven en Zijn unieke relatie met Brittannië.

De Here Jezus wordt vaak de timmerman van Nazareth genoemd. Voordat hij timmerman was, zoals uit de Bijbel op te maken is, moet hij ergens in de leer geweest zijn, waarschijnlijk al op jonge leeftijd. Hoe lang Hij Zijn vak uitgeoefend heeft weten we niet, maar we kunnen wel aannemen dat toen Hij Zich bewust werd van Zijn bestemming, de Heer Zijn vak liet voor wat het was en Zichzelf wilde voorbereiden op Zijn grote taak. In dat geval zal Hij Zich natuurlijk aangetrokken hebben gevoeld tot de belangrijkste centra van godsdienstige wijsheid in Zijn dagen. Terecht kan men zich afvragen waarom Hij niet studeerde bij de rabbijnen van het Sanhedrin. De Here Jezus geeft Zelf het antwoord als Hij hen met verachting beschuldigt en zegt dat "zij de wet niet kennen". Dit is gemakkelijk te verklaren. De Farizeeën zijn een sekte waarvan de grondslag gelegd werd door Perez die de leer van de predestinatie uitdacht. De Sadduceeën werden gesticht door Sadoc, een volgeling van Antigonus Scohaeus. Zij stonden bekend als de school der ongelovigen. Dit zijn de groepen fanatici die de dienst uitmaakten binnen het Sanhedrin in de dagen van de Here Jezus. Zij zijn degenen die door de Heer "gepleisterde graven vol doodsbeenderen" genoemd werden. Bij hen kon Hij geen wijsheid vinden. Maar waar wijsheid wel te vinden was, daar zou Hij zeker heengaan.

De Rig-Vedas, de antieke religieuze boeken van India, zijn geschreven in 1500 B.C. en de druïdische godsdienst is nog ouder dan die van India, van circa 1800 B.C. De wijzen in India vertellen dat zij door Jezus bezocht zijn en zeggen dat Hij enige tijd in Nepal is geweest. Zij spreken over Brittannië als over een belangrijke plaats voor godsdienstonderwijs. De Here Jezus moet van verschillende kanten gehoord hebben over de voornaamheid van de druïdische wijsheid. Hij moet erover gehoord hebben van Zijn oom Jozef, die regelmatig naar Brittannië ging om zijn tinmijnen te bezoeken. Het was algemeen bekend onder de Grieken en Romeinen, waarvan er veel in Judea woonden. Hij moet erover gehoord hebben in India en als de overlevering juist is heeft Hij het Zelf ondervonden op de zeereizen die Hij naar dat land gemaakt heeft met Zijn oom Jozef. Oosterse en Westerse overlevering beweren dat Jezus Zijn studie in Brittannië voltooide. Het zou mogelijk zijn. De universiteiten der druïden waren de grootste ter wereld, zowel in omvang als wat betreft het aantal studenten. Welgeteld 60 grote universiteiten met een gemiddeld aantal studenten van meer dan zestigduizend. Dit wordt bevestigd door Romeinse en Griekse getuigenissen die verklaren dat alle edelen en welgestelden van Rome en uit vele andere landen hun kinderen naar Brittannië stuurden om daar rechten, natuurwetenschappen of theologie te studeren. Men hapt even naar adem als men zich realiseert

dat het antieke Brittannië in haar onderwijsinstellingen een kwaliteit en kwantiteit tot stand had gebracht die met die van de Verenigde Staten in deze tijd kan concurreren. Men kan begrijpen waarom de Here Jezus verkozen zou hebben om in Brittannië te studeren.

Dat de Here Jezus langere tijd niet in Judea aanwezig is geweest, wordt bewezen door het voorval over de betaling van de belastingen in Matthéüs 17 : 24. De belastinginner spreekt Jezus en Petrus aan bij hun aankomst in Kapernaüm en vraagt aan Petrus of zijn Meester Zijn belasting betaald heeft, hetgeen aantoonde dat Jezus een vreemdeling was die belastingplichtig was. Eigenlijk was Hij niet verplicht om belasting te betalen. Kapernaüm was Zijn woonplaats, waar de familie van de Here Jezus naartoe verhuisd was toen Hij nog in Zijn kinderjaren was. De Here Jezus maakte er geen punt van en gaf Petrus opdracht om deze "vreemdelingenbelasting" te betalen, daarmee aangevend dat Hij zo'n lange tijd afwezig was geweest, dat Hij gemakkelijk voor een buitenlander kon worden aangezien. Dit toont aan dat Jezus jarenlang niet in Zijn vaderland is geweest. Overlevering en op schrift gestelde getuigenissen bevestigen dat de Here Jezus in Brittannië verbleef en terwijl Hij daar was een tempeltje maakte uit liefde voor Zijn moeder. Dit was "Our Lady's Dowry", waarheen Jozef "de paranympchos" of "bruidsjonker" haar bracht en waar zij haar gewijde leven volbracht. Een overvloed aan geschiedschrijvers, kerkelijke zowel als wereldse, bevestigt dit. Meer dan duizend jaar lang werd er algemeen over dit kerkje gesproken als "de kerk, niet door mensenhanden gemaakt". Augustinus was gedurende zijn verblijf in Brittannië welbekend met al deze feiten en met het bestaan van dit geheiligde gedenkteken. Hij schrijft hierover uitgebreid en met grote vreugde aan paus Gregorius in een brief die nog steeds bestaat. Hij schrijft er over met een eerbiedige acceptatie. Een deel van deze "Epistolae ad Gregorium Papam" luidt:

"In het westelijk gebied van Brittannië ligt een zeker koninklijk eiland van grote omvang, omringd door water, overvloeiend van natuurschoon en alle levensbehoeften. Daar vonden de eerste bekeerden tot de Katholieke orde, door God op voorhand aan hen bekendgemaakt, een kerk die niet door menselijke kunst was gebouwd, maar Goddelijk gebouwd was, ofwel door de handen van Christus Zelf, tot redding van Zijn volk. De Almachtige heeft het zeer duidelijk gemaakt, door middel van wonderen en geheimzinnige gebeurtenissen, dat Hij er over zal bijwaken als Zijn heilige plaats en als die van Maria, de Moeder van God."

In dit korte uittreksel vat Augustinus alle in het oogspringende feiten samen. Hij noemt de plaats "het koninklijke (Silurische) eiland", waar de eerste volgelingen van Christus, die de Katholieke orde (universele orde, niet Roomse orde) bekend maakten, een geheiligd tempeltje vonden, gebouwd door de eigen handen van de Here Jezus, opdat dit bewaard zou worden als toegewijd aan Hemzelf en aan Maria. Dit alleen is al krachtig bewijs en werd geschreven bijna 600 jaar nadat Jozef, Maria en de groep uit Bethanië in Brittannië waren aangekomen. Het bestaan van het heiligdom "Our Lady's Dowry" wordt uitgebreid op schrift bevestigd door de Saksische historicus William of Malmesbury, die zijn uitstekende werk tot stand bracht in de twaalfde eeuw. Hij schreef twee geschiedenissen die dit onderwerp hebben. Zijn laatste werk, "De Antiquitate Glastoniae", is het meest authentiek. Van de abt van Glastonbury kreeg hij opdracht om de volledige geschiedenis van deze beroemde kerk op te schrijven, vanaf haar begin op Avalon. Hij werd daarvoor uitgenodigd om in de abdij te komen wonen, zodat hij gemakkelijk gebruik kon maken van de wereldberoemde bibliotheek van Glastonbury. Hierin worden, vanaf druidische tijden, alle oorspronkelijke documenten bewaard. Hij had dus het voordeel de geschiedenis te kunnen beschrijven aan de hand van materiaal dat uit de eerste hand kwam. Dit was nog lang voordat de abdij en deze prachtige bibliotheek, die toen als de grootste ter wereld werd gezien, door een grote brand volledig verwoest werden. Om die reden is zijn historisch literaire werk, dat hij onder opdracht van en in deze abdij voltooide, het meest kostbare document van de huidige Britse Christelijke Kerk.

Het meest interessante gedeelte in het belangrijke werk van William of Malmesbury is dat, waar het de geschiedenis van St. David (540 A.D.) betreft, toen deze naar Glastonbury kwam om het nieuwe kerkgebouw in te wijden en hij van gedachte veranderde door een droom. In de eerste nacht dat St. David in Glastonbury sliep, kreeg hij in zijn droom een visioen van de Here Jezus, Die hem vertelde dat de herinwijding niet nodig was omdat "Hij Zelf lang geleden deze kerk aan Zijn moeder had toegewijd en dat deze wijding niet door menselijke herhaling geschonden moest worden". St. David gehoorzaamde en de oorspronkelijke wijding aan Maria werd gehandhaafd. Om de historische feiten van de kerk vast te leggen en opdat in de toekomst er geen twijfel over zou ontstaan waar de exacte plaats ervan was, richtte St. David in het jaar 546 A.D. een stenen gebouw op bij de oude kerk, over het graf van Maria heen en over het eerste van twijgen gevlochten tempeltje dat met lood bedekt was. Hij liet een zuil oprichten met daarop een koperen gedenkplaat. Gedurende de Dissolutie en tijdens het Edict van Hendrik

VIII stond deze zuil er nog. Dit Edict beroofde deze oude kerk, zowel als vele andere, van haar aloude privileges, en nog later, gedurende de heiligschen- nis door de Puriteinen, werd de historische abdij verwaarloosd en raakte in verval. De koperen gedenkplaat werd gelukkig in goede staat teruggevonden en kwam volgens aartsbisschop Ussher in 1639 in het bezit van Sir D. Thomas Hugo in Wells. Later ging zij over in het bezit van Sir Henry Spelman, die haar beschrijft in zijn boek "Concilia". Er staat op gegraveerd:

"Het eerste grondgebied van God, het eerste grondgebied van de heiligen in Brittannië, de oprichting en de fundering van alle Godsdienst in Brittannië, en de begraafplaats van de heiligen."

Deken Armitage Robinson groef de voet van de zuil op in 1921. Op die manier is het gedenkteken dat door St. David werd opgericht, behouden gebleven zodat iedereen het kan zien en lezen. De eerwaarde Lionel Smithett Lewis, predikant in Glastonbury, was een onvermoeibaar onderzoeker naar de waarheid over het verblijf van Jezus en Zijn moeder Maria in Brittannië en nauwgezet in zijn onthullingen over de geschiedenis van Glastonbury vanaf het begin op Avalon. In het voorjaar van 1953 schreef hij aan schrijver dezes dat hij in de paar daaraan voorafgaande jaren in zeldzame oude documenten, die te maken hadden met het verblijf van de Here Jezus en Maria en die hij onlangs ontdekt had, veel authentieke informatie had verzameld die veel licht op deze zaak zou werpen. Zijn enige wens was toen dat hij dit nog zou mogen publiceren in zijn laatste en belangrijkste boek, voordat hij zou sterven. Hij zei dat hij voor eens en altijd de waarheidsgrond van de oude verhalen en tradities zou aantonen met onweerlegbaar bewijs. Ongelukkig genoeg stierf hij plotseling, een week nadat hij deze brief aan de schrijver dezes geschreven had, op de leeftijd van 86 jaar. Zijn weduwe evenwel, samen met zijn medewerker en curator, de eerwaarde Stacey, hebben zijn laatste wens uitgevoerd. Dit boek is gepubliceerd onder de titel: "St. Joseph of Arimathea at Glastonbury" en is verkrijgbaar bij Covenant Books. Deze integere zoeker naar de waarheid verwijst naar de unieke ereplaats die door Maria ingenomen wordt in de Rooms Katholieke Kerk, vanaf het begin tot op heden, en zegt daarover:

"Niemand kent de feiten over haar (Maria's) leven beter dan zij (de Rooms Katholieke Kerk) en er is niemand die deze feiten hartelijker omhelst. Door haar wordt de heilige grond bij Glastonbury door de eeuwen heen "Our Lady's Dowry" genoemd. Ook de Rooms Katholieke zusterschap erkent deze plaats altijd als zodanig en houdt niet op om

voor deze geheiligde plaats in Glastonbury dagelijks te bidden als voor "Our Lady's Dowry".

Dit is het onvervreemdbaar eigendom dat Jezus aan Zijn moeder Maria naliet. Een erfenis door Zijn eigen handen gebouwd en aan haar vermaakt en geheiligd door Zijn gebeden. Hier legde Jozef haar ten slotte te rusten, in 48 A.D. terwijl de veldtocht van Claudius nog over Brittannië raasde en vier jaar voor de aanvang van de historische gebeurtenissen in het Palatium Britannicum in Rome.

Vanaf het allereerste begin, lang voor het ontstaan van de Rooms Katholieke Kerk, wordt deze geschiedenis door kerkelijke en wereldse kronieken bevestigd. Zij heeft door de eeuwen geklonken en blijkbaar in het bijzonder in de Rooms Katholieke Kerk, tot op de huidige dag en zoals de eerwaarde Lewis hierboven aanhaalt, niet alleen in Engeland, maar ook in Frankrijk. E. Hutton beweert in zijn "Highways and Byways in Wiltshire" dat er ook over gesproken wordt in Assisi in Italië. Een bejaarde Engelse dame, mevrouw Cottrell uit Penwerris in Cornwall, die in een Frans klooster in Alexandrië werd opgevoed door nonnen die van oude Franse adellijke afkomst waren, werd geleerd dat Jozef van Arimathea de Heilige Maagd meenam naar Brittannië en dat zij daar gestorven is. Waarom zou deze geschiedenis blijven klinken als zij niet op waarheid berust? Ook het feit dat de moderne Rooms Katholieken dit verhaal blijven aanvaarden is op zijn minst opmerkelijk. Waarom zijn zij het eens met de feiten en verklaren in hun gebeden dat de laatste rustplaats van Maria in Glastonbury is als "Our Lady's Dowry", terwijl zij aan de pelgrims en toeristen in Jeruzalem nog steeds de richel in "the Chapel of Dormitron" laten zien. Bovendien besloten zij, bijna 1900 jaar na haar dood, dat haar sterfdag aanleiding was voor een feestdag die door de Rooms Katholieke Kerk in de gehele wereld gevierd moest worden en verklaarden zij het jaar 1954 tot Mariajaar. Op Christenen, die niet Rooms Katholiek zijn, komt deze intense Mariaverering vreemd over. Het is in de Zuid Amerikaanse landen zelfs zo sterk, dat dit werelddeel gewoonlijk "Het land van Maria" wordt genoemd.

Het Christelijk geloof van de Keltisch-Angelsakische protestanten blijft diep ingebed in de oorspronkelijke bron en voorganger: Jezus Christus. De maagd Maria wordt als niet meer dan een instrument voor het Goddelijk doel beschouwd. In de Bijbel kunnen we niet vinden dat de Here Jezus Zijn moeder als Goddelijk zag. Het gebeurde zelfs een keer dat, toen de discipelen Hem vertelden dat Zijn moeder en Zijn broers aanwezig waren, Hij vroeg: "Wie is Mijn moeder?" en gelijk daarna Zijn woorden verklaarde.

Natuurlijk respecteerde Hij Zijn moeder, zoals ook de aan haar toegewijde plaats op Avalon, die Hij haar naliet, bewijst. Elk bewijs van het verblijf en het overlijden van Maria in Brittannië zou dus ook voor alle Christenen van belang moeten zijn.

Toen de boekdrukkunst was uitgevonden, was het eerste boek dat van de drukpers rolde, de Bijbel en direct daarna drukte Wynkyn De Worde het levensverhaal van Jozef van Arimathea. Tegelijkertijd drukte Pynson twee beschouwingen over het verhaal van Jozef en nam daarbij oude documenten over, waaruit de volgende belangwekkende alinea's afkomstig zijn:

*"Nu, luister hoe Jozef naar Engeland kwam.
Maar in die tijd heette het Brittannië.
Toen 15 jaar met onze dame, zoals ik het begrijp.
Toen diende Jozef haar nog steeds, hij was groots."*

Het belangwekkendste gedeelte van deze alinea's zijn de laatste twee regels. De verhaler vertelt ons dat Jozef naar Brittannië kwam en zegt dan duidelijk dat Maria bij hem was en dat hij vijftien jaar voor haar zorgde. Dit is ongeveer het aantal jaren dat Jozef de "paranyphos" of "bruidsjonker" van Maria was, namelijk van 32 tot 48 A.D. In de oude kerkelijke archieven van Glastonbury, en dit wordt door vele antieke geschiedschrijvers bevestigd, staat dat Maria in het jaar 48 A.D. overleed. In deze zelfde verslagen staat tevens dat St. David St. Mary's Chapel bouwde over haar laatste rustplaats. Melchinus, een inwoner van Avalon, ook wel genoemd Maelgwyn, een Keltisch bard, historicus en filosoof, die leefde omstreeks 450 A.D., schrijft:

"De oude kerk werd gebouwd over het graf van de heilige maagd."

William of Malmesbury schreef in zijn Acts of the Kings of the English (boek 1, hst. 2):

"De kerk (Glastonbury) waarover wij spreken wordt ter onderscheiding vanaf aloude tijden door de Engelsen genoemd: "Ealde Chiche", oftewel "Oude Kerk", die in het begin gebouwd was van twijgen, die vanaf het allereerste begin de geur droeg van hemelse onschendbaarheid en dit over het gehele land uitademde, en de hoogste status opeiste, hoewel zij van minderwaardig materiaal gebouwd was... De bewoners van die provincie gebruikten meestal de eedzwering bij de "Oude Kerk", en zij kenden geen zwaarder wegende dan die. Zij vreesden een snelle wraak

als zij daarbij meined zouden plegen. Het is ook duidelijk dat de verzamelaars van zovele heiligen met recht een hemels heiligdom op aarde genoemd mag worden .... die deze plaats speciaal verkozen om de dag der wederopstanding af te wachten onder bescherming van de Moeder van God."

Met deze woorden toont de schrijver aan dat St. Mary's Church in Glastonbury bij ieder in hoog aanzien stond, alleen al door het feit dat zij hun eedzwering meestal aflegden op de Oude Kerk, zoals wij vandaag in onze rechtszalen zweren op de Bijbel. Van het laatste gedeelte is de overduidelijke betekenis dat daar ook de Maagd Maria begraven ligt. Vanaf de dag van haar dood, en nog vele eeuwen daarna, worden we steeds geconfronteerd met de wens van gelovige mannen en vrouwen, discipelen, pelgrims, koningen en prinses, uit alle delen van de wereld, die begraven wilden worden op de oude begraafplaats van Glastonbury, om, zoals gezegd, "de dag van de wederopstanding af te wachten onder de bescherming van de Moeder van God". De nog bestaande lijst van alle namen van personen die in Glastonbury begraven zijn is zeer eerbiedwaardig en uniek en gaat elke andere begraafplaats in de wereld te boven. Dit is op zichzelf al een machtig getuigenis dat in deze gewijde grond geheiligde restanten begraven liggen. Sinds onheugelijke tijden staat dit grondgebied bekend als "de heiligste grond op aarde", "de meest gewijde plaats van het Christendom", "de begraafplaats van de heiligen". De overweldigende hoeveelheid getuigenissen die deze geschiedenis ondersteunen schijnt elke tegenstand weg te vagen. Het is moeilijk te geloven dat het allemaal droomwensen zijn over een legende die geen grond zou hebben. Waar rook is is altijd vuur!

Er zijn nog meer historische feiten die deze verbazingwekkende geschiedenis ondersteunen. Onweerlegbaar bewijs, dat tot op de dag van vandaag bekeken kan worden. Eén van de meest unieke monumenten die uit de oudheid zijn overgebleven is de antieke steen die zwijsend op de toeschouwer neerkijkt vanuit de nog overeind staande muur van de Lady Chapel. Er staan slechts twee namen op: "Jezus - Maria". Over deze door weer en wind verweerde steen hebben eeuwenlang de geleerden zich het hoofd gebroken. Omdat er geen andere inscriptie op te zien is, heeft men altijd aangenomen dat het een belangrijke aanduiding was met een zeer specifieke betekenis. Over het algemeen vraagt me zich af: Waarom is hij daar aangebracht? Wat is hiervan de betekenis? Deze steen draagt alle tekenen van een oud stuk metselwerk, dat is overgebleven van de oorspronkelijke, eerste van steen gebouwde kerk en die in de tweede, nieuwe stenen kerk

die na de rampzalige brand in 1184 A.D. gebouwd werd, herplaatst is. Wijlen de eerwaarde L. Smithett Lewis, predikant te Glastonbury, meent dat de betekenis van deze twee edele namen niet raadselachtig is. Het is de handtekening van de Here Jezus, waarmee Hij deze nalatenschap aan Zijn moeder vermaakt. Het is een waarlijk verbazingwekkend document, vervat in steen, waarmee voor altijd en aan alle mensen het aloude eigendomsrecht van deze gewijde plaats op Avalon aangetoond wordt. Eeuwen voordat de naam Avalon door de Saksen veranderd werd in Glastonbury, worden er twee namen regelmatig gevonden in de geschriften van de geschiedschrijvers, die zeer zeker iets van groot belang aanduiden. Er wordt meestal niet nader op ingegaan, hetgeen betekent dat deze namen en plaatsen onder de mensen van die dagen algemeen bekend waren, zoals Gemeenebest bekend is onder de Canadezen en het Vrijheidsbeeld voor de Amerikanen. De namen die de priesters en de historici van deze boeiende jaren voor deze plaats gebruikten zijn: "Secretum Domini" en "Domus Dei". Het eerste betekent: "het geheim van onze Heer" en het tweede "het huis of het thuis van God". De verklaring die ervoor wordt gegeven is dat de kleine tempel gemaakt van twijgen het huis of het thuis van God was, omdat hij daarin verbleven heeft en het "geheim van onze Heer" betekent dat Hij het toegewijd en vermaakt heeft aan Zijn moeder. Deze antieke steen legt in feite het bestaan en de plaats vast van "Our Lady's Dowry". Dit is geen mythe, legende of uit de duim gezogen traditie. De naam en het eigendomsrecht zijn officieel vastgelegd in het beroemde Domesday Book uit 1086 A.D., waarin het volgende staat te lezen:

"Het Domus Dei, in het grote klooster van Glastonbury, ook wel "het geheim van onze Heer" genoemd. Deze Kerk van Glastonbury bezit binnen de stad 12 hides land die geen belasting betalen."

Dit schriftelijk bewijs in het Domesday Book bevestigt eveneens de oorspronkelijke akte van de 12 hides land en de vrijstelling van belasting die aan Jozef van Arimathea en zijn metgezellen gegeven waren door prins Arviragus van de koninklijke Siluriërs, toen zij voor het eerst in Brittannië aankwamen. Men moet erbij bedenken dat het jaartal 1086 A.D., zoals hierboven genoemd, niet het jaartal is waarin het Domesday Book voor de eerste maal werd geschreven. Dit is het jaartal waarin de Normandische koning William alle historische feiten die in dit boek beschreven stonden overnieuw liet onderzoeken en bijwerken tot aan zijn eigen regeerperiode als koning over Engeland. De oorspronkelijke naam van dit belangrijke boek is: "The Anglo-Saxon Chronicle", bewaard in het Brits Museum. Het werd

vervaardigd door koning Alfred de Grote in 871 A.D., die aan geleerde monniken opdracht gaf om de oude Britse geschiedenis uit antiek schriftelijk bewijsmateriaal samen te stellen en in het Saksisch te vertalen. De Britse historici Capgrave en Kemble schrijven beiden dat Alfred in de geschiedenis veel aanzien geniet om zijn wetgeving, zijn instellingen en zijn hervormingen. Wat hij deed was het herstellen en opnieuw invoeren van de oude Britse rechtspraak, wetgeving en godsdienst, die lang voor zijn tijd al bestonden. Dit wordt ook verklaard door een oud verslag waarin staat dat Alfred opdracht gaf om de oude wetten van Dunwal in de Saksische taal te vertalen. Dunwal of Dunwallon was de belangrijkste van de vroegste Britse koningen en hij was zeker de belangrijkste wetsontwerper in de Britse geschiedenis. Hij staat te boek als Dunwal, de wetgever. Hij leefde en regeerde omstreeks 500 B.C.

Men kan ook niet anders dan onder de indruk raken van het handelen van Willem de Veroveraar, hertog van Normandië, die vijandig stond tegenover de Saksen, omdat hij aanspraak maakte op de troon van Brittannië. Hij erkende de waarheid van de geschiedschrijving over het begin van de kerk en zorgde ervoor dat de feiten hierover bewaard werden in het befaamde historische Domesday Book. En dat niet alleen. Hij betuigde openlijk zijn eerbied voor de geheiligde abdij door aan deze Kerk meerdere privileges toe te kennen en hij verleende haar zijn koninklijke bescherming. Vijftig jaar voor deze geste van Willem de Veroveraar was een andere buitenlandse binnendringer, de Deense koning Kanoet "in vol ornaat" naar de abdij van Glastonbury gereisd en had er geknield bij het graf van de voormalige Britse vorst Edmond de IJzervreter, voor wie hij grote bewondering had. De geschiedschrijving is uitgebreid en heel gedetailleerd en vertelt ons dat de pelgrimstocht van de Deense koning met opgestoken veren en met alle pracht en praal plaatsvond. Hij schonk de kerk overvloedige gaven en voegde daarbij in het jaar 1032 A.D. vele voorrechten.

Het is een verbazingwekkend feit dat, ondanks de bittere vastberadenheid van het Romeinse Rijk om alles wat in Brittannië van de druïden afkomstig was of alles wat Christelijk was, te vervolgen, te ontwortelen en uit te roeien, en ondanks de plundering en vernieling van kloosters, kerken en bibliotheken door de Romeinen, de Saksen, de Denen en de Noormannen, het heiligdom van deze Oude Kerk niet éénmaal werd geschonden. Onder dreiging met allerlei sancties werd de soldaten verboden om op dit heilige grondgebied voet te zetten of de bewoners ervan lastig te vallen.

Verdrietig genoeg werd de ontering die dit geheiligde Britse instituut toch werd aangedaan uitgevoerd door een landgenoot, een koninklijk afstameling van de beroemde Christenstrijder Arviragus, niemand minder dan koning Hendrik VIII. Deze despotische vorst roofde niet alleen alle kostbare eigendommen, maar ontnam deze kerk ook al haar aloude privileges en vermoordde op brute wijze de laatste abt. Abt Whiting werd opgehangen, zijn lichaam werd gevierendeeld, zijn hoofd werd op een tralie van de kerkdeur gestoken en de overige delen van zijn lichaam werden elders op staken gestoken, een minne bedreiging voor allen die de tirannieke koning zouden willen dwarsbomen. Als we de ongebreidelde vernielzucht tijdens de Dissolutie (1539-1540) en het fanatisme van Cromwells Puriteinen (1653-1658) in overweging nemen, lijkt het vreemd dat de antieke steen ontkwam aan de vernielingen.

Geen kerk ter wereld heeft ooit zoveel koninklijke oorkonden ontvangen als de Abdij van Glastonbury. Elke koninklijke handtekening was een openlijke ondertekening van haar historische begin en getuigde van het wereldwijde respect voor dit gewijde monument voor Christus en was in zichzelf een krachtig getuigenis van haar geweldige waarheid. We weten dat deze antieke steen, waarin deze twee onsterfelijke namen gegraveerd zijn, gehouwen werd door de bouwers van de eerste uit steen opgetrokken kerk, die de door Jozef en zijn metgezellen gemaakte moest vervangen.

Vijf jaar voor haar dood heeft Maria de schaduw geproefd van de onderdrukkende hand van Rome, dat gedurende de veldtocht van Claudius in 43 A.D. haar bedreigende muil opensperde naar het geheiligde eiland Avalon. De groep uit Bethanië was vanachter de onbevreesde barricade van Christelijk geloof en moed, getuige van het opkomend tij van de Romeinse onderdrukking. Maria heeft meegemaakt hoe het Britse leger, geleid door de Britse Pendragons Guiderius, Caractacus en Arviragus, de Romeinse uitdager tegemoet trad met de meest standvastige Christelijke moed in de geschiedenis, een gebeurtenis die zich daarna niet meer herhaald heeft. Zij hoorde de bazuinen van de Britse priesters schallen om de mensen op te roepen het recht te verdedigen. Zoals vroeger de Levieten, liepen de Britse priesters naar oude druidische gewoonte voorop in de voorste linies van het voetvolk, ongewapend. Op hun witbeklede borstkassen droegen zij het oude teken van Aäron, de drie gouden roeden, het teken van de Drieëenheid. Zij traden hun tegenstander tegemoet met de slogan: "De Waarheid tegenover de wereld". Zij waren, zoals ook Julius Caesar over hen had gezegd in de eeuw daarvoor, "onverschillig voor de dood".

Waarschijnlijk heeft Maria de Christelijke missiepost op Avalon zien groeien als een vruchtbare boom, waar een steeds groter wordende stroom jonge bekeerlingen naar binnen golfde en zij heeft hen, evenals vele leden van die oorspronkelijke groep die met Jozef naar Brittannië kwam, uit zien stromen naar andere landen om daar het Woord te prediken en velen van hen om daar als martelaar te sterven. Op Avalon ontmoette zij regelmatig de geliefden in Christus, als zij bijeen kwamen om hun zendingsplannen met Jozef en zijn mensen te bespreken. Wat een geweldig voorrecht moet dat voor haar geweest zijn!

Het is interessant dat deze gewijde begraafplaats, waar een menigte gelovige mensen, koningen en martelaren, begraven werd, ook wel het Britse dal van Josafat genoemd wordt. Voor de mensen in Bijbelse tijd betekende het dal van Josafat de plaats van het laatste oordeel. Nog belangwekkender is dat Avalon in vroeger dagen bekend was als Avilion. Dit Keltische woord heeft dezelfde betekenis als Josafat - "Het eiland der vertrokken geesten". Gezien deze enorme hoeveelheid aan overleveringen en schriftelijk bewijsmateriaal uit Gallië, Bretagne, Normandië, Spanje, Italië, Constantinopel, Rome en Brittannië, is het onmogelijk te denken dat dit een mooie legende zou betreffen, die geen waarheidsgrond heeft! De Britse poëet William Blake (1757-1872) stelt deze intrigerende vraag op gevoelige en liefdevolle manier in zijn prachtige gedicht "Jeruzalem", dat wij zo graag in onze Christelijke samenkomsten zingen:

Jeruzalem

*En hebben Zijn voeten in aloude tijden
gewandeld op Englands groene bergen?
En Werd het Heilig Lam van God
gezien op de lieflijke weiden van Engeland?
En heeft het Goddelijk Verbond
Zijn licht laten schijnen op onze bewolkte heuvelen?
En werd Jeruzalem hier gevestigd
tijdens die donkere satanische strijd?*

*Breng me mijn boog van glanzend goud!
Breng me mijn pijlen van verlangen!
Breng me mijn speer! O wolken, breek open
en breng mij mijn vurige wagen!*

*Ik geef de geestelijke strijd nooit op
noch zal mijn zwaardhand slapen.
Totdat we Jeruzalem hebben gebouwd
in het groene en lieflijke land Engeland.*

William Blake werd geboren in 1757 en was welbekend met de verhalen over Glastonbury en doorkneed met haar oude geschiedenis. Hij drukte zijn oprecht gebed voor "de heiligste grond op aarde" uit in zijn mooie gedicht, dat onmiddellijk als een kerkgezag aanvaard werd en aan ons allen bekend is geworden. Dit was het lievelingslied van koning George V. Bij speciale gelegenheden van nationaal belang wenste hij dat het werd gespeeld of gezongen. Hij kende de historische gebeurtenissen goed. De koninklijke bibliotheek bevat vele onschatbare voorwerpen, waaronder de genealogische verantwoording, waaruit blijkt dat het Britse koningshuis rechtstreeks afstamt van de koningen van het oude Israël.

XIV Simon de Zeloot sterft de marteldood en de strijd van Boadicea

Nadat Caractacus bij Clune verslagen was in 52 A.D. en nadat hij naar Rome was verbannen, reorganiseerde Arviragus snel de Silurische strijdkrachten en sloeg terug naar de Romeinen met een felheid die elke vorige veldslag overtrof. Osterius Scapula had nog steeds het commando over de Romeinse legioenen in Brittannië, maar zijn soldaten waren erg gedemoraliseerd door een reeks van tegenslagen en door de woestheid van de Britse aanvallen. In het jaar 53 A.D. leed Scapula een vreselijke nederlaag bij Caervelin, vlakbij Caerleon. Ontmoedigd en met een gebroken gezondheid door de jaren van hartverscheurende oorlogvoering, vroeg hij Nero om van zijn commando ontheven te worden en naar Rome terug te mogen keren. Dit was in het jaar dat Nero Claudius als keizer van Rome opvolgde. Nero aanvaardde het ontslag van Scapula en deze werd onmiddellijk vervangen door Aulus Didius, ook bekend als Didius Gallus. Didius is de stichter van de stad Cardiff, die in Wales nog steeds Caer Dydd ("Het kasteel van Didius") genoemd wordt. Belangwekkend is het te zien dat het eerste wat Didius deed toen hij in Brittannië aankwam, was dat hij Cartismandua, koningin van de Brigantijnen, van de troon afzette, omdat hij een hartgrondig wantrouwen tegen haar had. Haar verraad van haar neef Caractacus had haar de minachting van zowel de Romeinen als van de Britten opgeleverd. Dit was zo erg, dat zij door haar eigen volk werd verbannen wegens overspel.

Didius stelde als tegenstander op het slagveld tegenover Arviragus niets voor. Hij leed kort na elkaar nederlaag op nederlaag. Hij was maar kort opperbevelhebber en werd opgevolgd door Veranius in het jaar 57 A.D. Deze laatste had niet meer succes, in feite bracht hij het er nog slechter van af. Arviragus dreef de Romeinen terug tot achter de muur van versterkingen, gebouwd door Plautius en hij sloot Veranius in bij Verulam. Het stond er zo slecht voor voor de Romeinen op het slagveld dat Nero in wanhoop enorme versterkingen naar Brittannië stuurde, onder de voortreffelijke leiding van Suetonius Paulinus, die als de beste tacticus van het Romeinse leger beschouwd werd. Hij bracht met zich mee het tweede legioen van Augustus, evenals het beroemde negende, veertiende en twintigste legioen. Zij konden de situatie ook niet in de hand houden. Er volgden nog meer rampen toen de Britten hun vijand voor zich uitdreven, geen mededogen verwachtend en ook geen mededogen hebbend.

Tacitus drukt de bittere gevoelens van Rome uit, toen haar meest kundige generaals en beste legioenen nodig waren om de "barbaarse" Britten te bestrijden. Hij schrijft:

*"Na de gevangenneming van Caradoc werden de Romeinen in Brittan-
nië herhaaldelijk verslagen en op de vlucht gejaagd, alleen al door het
Silurische volk op zich."*

De genade die door keizer Claudius aan de koninklijke Britse gevangenen in Rome bewezen werd had geen enkele invloed op de Siluriërs. Mannen, vrouwen en priesters, zonder onderscheid, kwamen in het geweer om de woeste Romeinse vervolgingen tot staan te brengen. Tacitus constateert treurig: "De Siluriërs laten zich niet tot andere gedachten brengen, niet door clementie en niet door onderdrukking." Zonder genade voerden zij de strijd, bestormden versterkingen en kampementen van de Romeinen en zetten Romeinse nederzettingen in brand. De geschiedenis vertelt: "De velden en wegen waren doordrenkt met Romeins bloed."

Naar de maat van hun nederlaag werd de verwoesting die de Romeinen aanrichtten heviger. De uiteindelijke climax kwam onder bevel van Suetonius Paulinus, die een soort "verwoeste aarde-plan" wilde uitvoeren, waarbij alles wat op hun weg kwam uitgeroeid moest worden, in het bijzonder de plaatsen waar het Christelijk geloof werd onderwezen, met allen die daar aanwezig waren. Dit resulteerde in de vreselijke slachting van de Menai. Onder voorwendsel van vredelievende bedoelingen, trokken de Romeinen met verborgen wapens deze nederzetting binnen, waarna zij plotseling op de inwoners aanvielen. Duizenden niets vermoedende priesters en priestersessen en een menigte van burgers werden verraderlijk en in koelen bloede afgeslacht, mannen, vrouwen en kinderen. Ook de ouden van dagen en de kinderen werden zonder pardon neergehouwen. Volgens Tacitus was deze gruwelijke campagne het hevigst tussen 59 en 62 A.D. In het jaar 60 A.D. verbrak de hebzuchtige Romeinse prefect Catus Decianus, onder valse voorwendselen, het verdrag van Claudius met de Iceni, aangemoedigd door Seneca, een stoïsch filosoof, die in die dagen grote invloed op Nero uitoefende. Seneca stond bekend als een soort filosoof, maar was beter bekend als de rijkste man in Rome, die deze rijkdom met slimme trucs en leningen tegen woekerrente bijeengegaard had. Hij had het enorme bedrag van 10 miljoen dollar uitgeleend aan Prasutagus, met als onderpand de nationale gebouwen van de Iceni. Prasutagus, hun koning, was eveneens een zeer welgesteld man. Tacitus vermeldt dat zijn rijkdom in Rome als fantastisch

werd omschreven. Deze handelsovereenkomst was een zaak tussen Seneca en Prasutagus en zijn familie en daar het niets met politiek te maken had, had Decianus hierover geen zeggenschap. Toen echter Prasutagus onverwacht kwam te overlijden, spanden Seneca en Decianus samen en negeerden de rechten van de koninklijke familie volledig. De Romeinse prefect liet er geen gras over groeien om zijn hebzucht te bevredigen bij de roof en plunder die hierop volgden. Een vredesverdrag tussen Rome, de Iceni en de Coroniaid, maakte het verraad van Decianus nog eenvoudiger. Deze politieke overeenkomst stond de Romeinen toe om gebruik te maken van de wegen en om verblijf te maken binnen het terrein van deze twee Britse volkeren. Dit voorrecht bood Decianus de kans om de bevolking bij verrassing te overvallen. Hij sloeg onverwacht en met grote gewelddadigheid toe en hitste zijn soldaten op tot ongehoorde wreedheden, die de Romeinse senaat en de geschiedschrijvers ontzetten en waarover veel kritiek kwam. Zij beroofden de Britse paleizen en nationale gebouwen van alle kostbaarheden, namen van de edelen der Iceni hun landgoederen en persoonlijke bezittingen af, die hen voorheen in het Verdrag van Claudius als onvervreemdbaar waren toegezegd. Om de schande van dit alles nog groter te maken vierde de losbandigheid hoogtij. De twee dochters van Boadicea, de weduwe van Prasutagus, werden in het openbaar verkracht en Boadicea zelf werd gezeseld. De slachting van de Menai, waarover we al vertelden, volgde kort na deze beestachtige daad. Door deze twee monsterlijke voorvallen barstte de tomeloze woede van de Britten los. Hun woede zweepte over de volle lengte en breedte van het eiland met de razernij van een bloedvete. De Romeinse geschiedschrijvers vermelden nadrukkelijk dat zowel de Romeinse generaals als de Romeinse soldaten verlamd werden door de vloedgolf van reactie der Britten. De Romeinen durfden van angst hun legerplaatsen niet meer te verlaten.

Ondanks het feit dat de Iceni en de Coroniaid als verraders werden gezien, omdat zij Caractacus in de steek gelaten hadden tijdens de veldtocht van Claudius, brachten déze gruweldaden van de Romeinen de Britse volkeren weer bijeen in een hechte slagorde. De Britse koningin Boadicea kwam strijdlustig in opstand, woedend over de persoonlijke vernedering van haar twee dochters en over de vernedering van haar volk, zoekend naar wraak. Haar krijgers verzamelden zich, belust op strijd. Zij zou haar krijgers voorgaan in een strijd zo hevig en verwoestend dat haar naam in de Britse geschiedenis de verpersoonlijking en de toorts werd van alles wat nobel is in Brittannië. Tot op deze dag wordt Brittannië op haar geldstukken als vrouw afgebeeld.

Boadicea, de Britse naam voor Victoria, was een nicht van Claudius Pudens en dus nauw verbonden aan Caractacus en Arviragus. Boadicea zond Venusius, de Pendragon van de Iceni naar Arviragus en bood hem het bevel aan over de samengevoegde strijdkrachten van Iceni en Corniaid. Of hij dit aanvaard heeft is onduidelijk, waarschijnlijk omdat de beschrijving van deze geschiedenis overheerst wordt door de lofzang op de gestalte en de moed van deze koningin. We weten dat haar Pendragon vooraan ging in de strijd van de beide volkeren, maar altijd als tweede man. Boadicea zelf was opperbevelhebber en ging haar mannen persoonlijk voor in de strijd. Zij was een geboren krijgsoverste en zonder twijfel de belangrijkste strijdbare koningin in de geschiedenis. Zij had haar naam Victoria al verdiend in eerdere veldslagen. Boadicea had de Romeinen altijd al met minachting bekeken, maar nu haatte zij hen met een bloedstollende bitterheid, die naar wraak hongerde. De geschiedschrijvers vertellen ons dat zij een dramatische en indrukwekkende verschijning was. De Romeinse schrijver Dion Cassius zegt hierover:

"Boadicea besteeg de generaalszetel. Haar gestalte was langer dan van de gemiddelde vrouw, haar verschijning had in zichzelf iets angst-aanjagends, haar houding was kalm en beheerst, maar haar stem was donker en genadeloos. Haar haar hing in gouden lokken tot op de heupen en werd op haar voorhoofd bijeen gehouden door een gouden diadeem. Zij droeg een Schots geruite japon, die haar borstkas nauw omsloot maar vanaf de taille uitliep in losse plooiën. Daaroverheen een Chlamys, een militaire mantel. In haar hand droeg zij een lans."

Zo wordt de majesteitelijke Boadicea omschreven, zoals zij stond temidden van 120.000 krijgers die gehoor hadden gegeven aan haar vurige oproep tot wraak. De rede die zij tot hen sprak was net zo uitdagend en onvergetelijk als die van haar beroemde familielid Caractacus tot de Romeinse senaat. Dion Cassius schrijft hierover het volgende:

"Ik, een vrouw, doe een beroep op u. Ik heers niet, zoals Nitocris, over lastdieren gelijk de verwijfde volkeren in het Oosten zijn, of zoals Semiramis, over handelslieden en reizigers, noch zoals het manwif Nero, over slaven en ontmanden - zoals ons door deze buitenlanders is wijsgemaakt - maar ik heers over Britten, weinig bedreven in bedrog en diplomatie, maar geboren en getraind in oorlogvoering. Mannen die omwille van de vrijheid, hun eigen levens, de levens van hun vrouwen en kinderen, hun landerijen en hun eigendommen in de waagschaal

leggen. Als koningin van zo'n volk smee ik om uw hulp bij het behouden van die vrijheid en het overwinnen van vijanden, berucht om de lichtzinnigheid waarmee zij hun wandaden plegen, om hun verkrachting van het recht, om hun minachting van godsdiensten, om hun onstilbare hebzucht; een volk dat zwelgt van plezier in onmenselijkheden, voor wier affectie men groter angst en afschuw moet hebben dan voor haar vijandschap. Nooit zal een vreemdeling heerschappij hebben over mij of over mijn landgenoten, nooit zal dit land beheerst worden door slavernij. O, godin der manhaftigheid en der overwinning, wees gij voor eeuwig heerseres en koningin in Brittannië."

Na deze aanmoediging van haar volgelingen begon de oorlog van Boadicea in het jaar 60 A.D. Altijd zelf te vinden in de voorste linies, terwijl zij vurig haar krijgers aanmoedigde, leidde Boadicea, geflankeerd door haar twee dochters, haar legers van de ene verwoestende overwinning naar de volgende. De zeissen aan de wielen van haar strijdswagen hakten diep in de linies van de tegenstander. Colchester was de eerste plaats die heroverd werd. De tempel bezet door Romeinse veteranen, hield twee dagen stand, toen werd zij ingenomen. Het negende legioen onder bevel van Petilius Cerealis werd afgeslacht bij Coggeshall. Slechts Cerealis en enkele infanteristen wisten te ontkomen. Het Romeinse hoofdkwartier in Verulam werd tot de grond toe afgebrand en de verdedigers werden in mootjes gehakt. Niets leek de woeste slachtpartijen van de Britse koningin te kunnen stoppen. De Romeinen vluchtten in grote angst als zij hoorden dat zij en haar legers naderden. Tacitus vertelt dat één legioen, dat het aandurfde om haar tegen te staan, tot op de laatste man geveld werd. Haar strijdkrachten waren tegen die tijd aangegroeid tot het enorme aantal van 230.000 man, hetgeen duidelijk aantoont dat er meer Britse volkeren bij haar strafexpedities betrokken waren dan alleen haar eigen twee. Het kan redelijkerwijs aangenomen worden dat ook de Siluriërs onder aanvoering van Arviragus, deelnamen aan deze gezamenlijke acties, daar de strijd zich ook tot hun gebied had uitgebreid. We weten wel dat de machtige Trinobanten, de oorlogszuchtige stam waarmee Julius Ceasar op 26 september 54 B.C. een vredesverdrag had getekend, zich met Boadicea verbonden hadden. Tacitus vertelt dat alleen al het volk van de Siluriërs de Romeinen nederlaag op nederlaag had toegebracht. En nu, met minstens vier van de machtigste strijdbare clans in Brittannië verenigd onder deze dodelijke banier van wraak, en zo met meer dan een kwart miljoen strijders, hoeft men niet te vragen hoe het mogelijk was dat zij de Romeinen meedogenloos voor zich uit konden drijven. Nog nooit in de geschiedenis waren de Britten zo diep

gekwetst en in woede ontstoken over de schending van hun geboorterecht, hun godsdienstige instellingen en hun persoonlijke waardigheid. Deze ontelingen vervulden hen met bijna bovenmenselijke vastberadenheid om zich te wreken. Tacitus schrijft dat meer dan 80.000 Romeinse soldaten bij deze bloedige gevechten omkwamen en dat Catus Decianus, doodsbang geworden door de gewelddadigheid van dit conflict en door de vreselijke slachtingen waarvan hij getuige geweest was, de benen nam en naar Gallië ontsnapte.

De grootste slachtpartij volgde direct na de aanval op Londen. In die tijd was Londen een dichtbevolkte stad, het centrum van de internationale handel in Brittannië. Er leefden veel Romeinse handelslieden die beschermd werden door een machtig Romeins garnizoen. De aanval op- en vernietiging van deze stad is één van de vreselijkste oorlogsverhalen. Het was niets anders dan massamoord en het laat zien hoe intens de meedogenloze woede van de Britten was. Zij waren vervuld van een bijna onnatuurlijke haat. Sommigen zullen de genadeloze slachtingen door de Britten gedurende deze oorlog van Boadicea onrechtvaardig vinden en tegengesteld aan Christelijke beginselen. Men moet echter bedenken dat sinds het edict van Claudius in begin 42 A.D. tot en met de oorlog van Boadicea in 60 A.D., het volk en het land van Brittannië een achttien jaar durende vervolging door de Romeinen ondervonden hadden, zoals geen enkele andere natie gekend heeft. Hun steden, hun godsdienstige instellingen, hun bibliotheken en universiteiten waren met een brute minachting, die zijn weerga niet kent, tot de grond toe afgebrand. Weerlozen waren afgeslacht. Losbandigheid, de beroving en plundering van rijkdommen, oogsten en hun veestapel gingen zonder ophouden door, en dat alles om de eed van de Romeinen om het Christelijk geloof in Brittannië uit te roeien, gestand te doen. Mensen kunnen iets tot een bepaalde maat verdragen en dan neemt hun woede de overhand, wat vaak tot een uitbarsting van geweld leidt. De Britten betaalden slechts de Romeinen terug met hun eigen barbaarse munt en zij hebben zonder twijfel toen het Christendom beschermd, met opoffering van hun eigendommen en hun leven.

Sommige historici beweren dat Suetonius Paulinus, de opperbevelhebber van de Romeinse strijdkrachten, doodsbang geworden door de niet te stuiten slachtingen in Londen, met een paar van zijn mannen van het toneel wist te ontsnappen. Dit is bijna een onmogelijkheid. De kronieken vertellen dat de strijd om de overhand enkele dagen heen en weer golfde, wat betekent dat de Britten georganiseerd militair verzet ontmoetten. Paulinus

moet eieren voor zijn geld gekozen hebben en ontkomen zijn toen hij inzag dat hij de strijd verloren had, daarbij de stad, haar inwoners en de legionairs die er nog achtergebleven waren aan de vernietiging door het Britse zwaard overlatend. Tacitus vertelt dat 40.000 mensen, verdedigers en inwoners van de stad, over de kling werden gejaagd en dat de stad in brand werd gestoken. Daarna maakte Boadicea de belangrijke stad Verulam, het huidige St. Albans, met de grond gelijk en dreef haar vijanden voor zich uit, evenals de inwoners van Regnum en Rutupium, die wisten te ontkomen voor zij daar met haar legers arriveerde. Er wordt verteld dat het bloedvergieten aan beide kanten zo hevig was dat de brandende steden en dorpen geblust werden met bloed. De Britse amazone joeg westwaarts in een poging Paulinus te onderscheppen. Dion doet verslag van vele gevechten, waarbij de weegschaal met rampzaligheid doorsloeg naar de kant van de Romeinen. De glorieuze strijd van Boadicea eindigde met een onverwachte climax in de Midlands, waarschijnlijk in de buurt van Mancetter in Warwickshire, in het jaar 62 A.D. De tegenstanders ontmoetten elkaar in een woeste strijd, die duurde zolang het licht was en waarbij dan de ene en dan de andere partij de overhand had. Toen de schemering viel, raakte een gedeelte van het Britse leger, waarvan Boadicea de leiding had, geïsoleerd van de hoofdlegermacht. Denkend dat zij in een val gelopen was en bevreesd om gevangen te worden genomen (hoewel de geschiedschrijving vertelt dat de Britse troepen zich hadden gereorganiseerd en klaarstonden voor een laatste beslissende aanval), pleegde de moedige koningin Boadicea, als in een laatste uitdaging, zelfmoord op het slagveld, liever dan dat zij in handen van de plunderende vijand zou vallen en hun vernederingen zou moeten ondergaan. Toen dit tragische nieuws als een lopend vuurtje door de rijen van de beide legermachten snelde, waren zowel de Romeinen als de Britten verlamd door deze buitengewone rampzalige gebeurtenis. De gevechten werden onmiddellijk van beide zijden gestaakt en beide legers trokken zich als vanzelfsprekend terug in hun kampementen. De dood van deze grote Britse vorstin legde zich als een lijkwade over allen. De vrouw die de Romeinen met angst vervuld had bij haar leven, vervulde hen met diep ontzag bij haar sterven. Een diep gevoel van droefheid daalde neer over haar eigen volk. En de Romeinen, elke kans aangrijpend, maakten van de gelegenheid gebruik om een vredesovereenkomst te sluiten met de Iceni.

Hoe waar is het wat de Romeinse historici schreven: Elke vrede met de Britten is de erkenning van een nederlaag door de Romeinen. De koninklijke Boadicea, majesteitelijk in haar verschijning, zeer welsprekend, onverschrokken in de strijd, begiftigd met een militair inzicht dat twee jaar lang

de beste strategen van Rome had overtroffen, die de Romeinse legioenen als schapen ter slachting voor zich had uitgedreven. De Britse heldin die liever de dood omarmde dan haar vrijheid op te geven, een koningin van krijgers, die haar gelijke niet kent op de kleurrijke bladzijden van de geschiedenis, de wraakgodin over onttering van vrouwen, een Christelijke geloofsheldin, was nu niet meer dan een eervolle herinnering. De Romeinen beschrijven haar uitvaart als de meest luisterrijke ooit voor een vorst gehouden. Zo overvloedig was de pracht en praal dat deze rijkdom slechts vol ontzag en vrees door de Romeinen kon worden gezien. Haar ongelukkige, hoewel spectaculaire dood, was een onvergelijkelijk offer voor het behoud van de aloude Britse vrijheid die zij verdedigde. De geschiedenis van Boadicea is onsterfelijk gemaakt en vervat in een prachtig standbeeld dat ter herinnering aan haar werd opgericht op de Westminster Bridge. Het is een van de mooiste standbeelden ter wereld. Iedereen die het ziet komt ervan onder de indruk. Het is gemaakt zoals de Romeinse geschiedschrijver Dion Cassius haar beschreef. Zij staat rechtop, haar speer in haar ene hand en met de andere beteugelt zij haar twee steigerende paarden. Haar kroon rust op haar voorhoofd en haar lange haar wappert in de wind. Haar twee dochters knielen naast haar op de bodem van haar strijdswagen. Op haar edele gezicht is de onverschrokkenheid van haar karakter te lezen. Aan de wielen van haar strijdswagen zijn de vreselijke zeissen te zien die een dodelijk, hakkend wapen waren, typisch voor de Britse oorlogsuitrusting, gevreesd door de Romeinen. De maker van het standbeeld heeft zich goed in zijn opdracht ingeleefd. Hij heeft het Christelijk Brittannië uitgebeeld staande op de kusten van Engeland, alle kwade machten der wereld uitdagend.

In het gebied waar deze strijd met al zijn tragedies zich afspeelde leeft de herinnering hieraan voort in de plaatsnamen die tot op de huidige dag bekend zijn, zoals "Cop Paulinus" (valstrik voor Paulinus), "Hill of Arrows" (heuvel van pijlen), "Hill of Carnage" (heuvel der slachting), "Hollow of No Quarter" (dal zonder genade), "Hollow of Woe" (dal der smarten), "Hollow of Execution" (dal van de terechtstelling), "Field of the Tribunal" (akker van rechtspraak), "Knoll of the Melee" (heuvel van het strijdgewoel). In dit gebied staat nog steeds een monoliet die "The Stone of Lamentation" (de steen der weeklachten) genoemd wordt en die als de plaats aangewezen wordt waar de grote koningin zich het leven benam. Langs de weg naar Caerwys lag "The Stone of the Grave of Boadicea" (de grafsteen van Boadicea), voordat deze naar Downing werd overgebracht. De strijd tegen de Romeinen hield niet op bij de dood van koningin Boadicea. De vredesovereenkomst van de Romeinen met de Iceni was niet geldend voor de overige Britse stammen.

Het is beschreven dat haar dood de wraakgierigheid en strijdlust van de Britten uit het Noorden en het Westen niet deed afnemen. Onder het onoverwinnelijke leiderschap van Arviragus, Venusius en de moedige nieuwe Pendragon Galgacus, gingen de vijandelijkheden tegen de Romeinen onverdroten door. Jozef en zijn mede-zendingen waren de bezorgde toeschouwers van al deze rampspoed. Maar over dit alles heen zagen zij de overwinning, sterk door hun geloof dat de zaak van het Christendom voor altijd veilig zou zijn op dit strijdvaardige eiland. Groter heldhaftigheid en offervaardigheid moesten er nog volgen voor het voortbestaan van het Christelijk geloof, maar de Banier van Christus is nooit neergehaald voor enige heidense macht. In het Metriek van Pynson "Life of St. Joseph", komen de volgende regels voor, die gaan over de dood van Maria, de moeder van de Here Jezus:

*"Toen na haar dood, zegt het boek duidelijk;
ging hij naar Frankrijk met Filippus.
Gelukkig haalde Filippus hen over
Om naar Groot Brittannië terug te keren."*

Deze regels vertellen ons dat Jozef na de dood van Maria naar Gallië ging, met Filippus, zijn beste vriend. De laatste regel impliceert dat Filippus moeite moest doen om Jozef ervan te overtuigen naar Brittannië terug te keren. Dit zou kunnen betekenen dat Jozef, gebroken door verdriet, er tegenop zag afscheid te nemen van de man die dicht genoeg bij hem stond om zijn verdriet te kunnen begrijpen. In de wetenschap dat werken het beste geneesmiddel voor verdriet is, drong Filippus er bij zijn vriend op aan om naar zijn missie in Brittannië terug te keren, waar hij zo broodnodig was. Niet alleen is het voor Filippus gelukkig dat hij Jozef hiervan kon overtuigen, ook voor Brittannië is het een geluk dat zij hem mocht terug ontvangen. Men zal constateren dat in de laatste regel het woordje "hen" wordt gebruikt. Dit is een meervoudsvorm. Het antwoord wordt gegeven in de "Magna Tabula Glastoniae", geciteerd door bisschop Ussher. Elke keer als Jozef naar Gallië ging, keerde hij terug met meer helpers. In dit geval, zo wordt ons verteld, was onder hen zijn zoon Josephus die door Filippus gedoopt was. Hoe lang Josephus bij zijn vader in Brittannië bleef, wordt niet verteld, maar uit verschillende beschrijvingen uit die dagen wordt het overduidelijk dat de zoon van Jozef als gezant heen en weer reisde tussen Gallië en Brittannië. De feiten tonen aan dat Josephus op verzoek van Filippus weer naar Gallië terugkeerde kort na zijn aankomst in Brittannië. Jozef bleef in Brittannië als leider van de zendingspost op Avalon. Speciaal het jaar 60 A.D. wordt genoemd in verband met Josephus, die naar Gallië reisde en terugkeerde met een groep

nieuwelingen, waarvan in het bijzonder notitie wordt gemaakt van Simon de Zeloot, één van de twaalf oorspronkelijke discipelen van de Here Jezus. Dit is de tweede keer dat speciaal melding wordt gemaakt van de wijding van Jozef en zijn groep medewerkers door Filippus, voordat zij inschepen naar Brittannië. Het gezelschap van Simon Zelotes duidt blijkbaar op het ondernemen van een belangrijke zendingsmissie, vandaar ook de wijding. Dit was voor Simon Zelotes de tweede reis naar Brittannië en tevens zijn laatste. Volgens kardinaal Baronius en Hippolytus was de eerste komst van Simon in het jaar 44 A.D., tijdens de Veldtocht van Claudius. Blijkbaar was zijn verblijf toen van korte duur, want hij keerde terug naar het vasteland. Nicephorus, patriarch van Constantinopel en Byzantijns historicus (758-829 A.D.) schrijft:

"Simon, geboren in Kana te Galilea, die om zijn grote genegenheid voor zijn Meester en de grote toewijding aan het Evangelie, die hij op allerlei manieren getoond had, bijgenaamd werd "de Zeloot", reisde, nadat hij de Heilige Geest van Boven ontvangen had, door Egypte en Afrika, daarna door Mauretanië en geheel Lybië, predikende het Evangelie. En dezelfde leer onderwees hij aan de Westelijke zee en de eilanden genaamd Brittannië."

In de Bijbel wordt deze Simon vaak Simon Kananites genoemd, omdat hij afkomstig was uit Kana. Het Hebreeuwse woord voor Zeloot, namelijk vurig of ijverig, heeft dezelfde klank als de plaats van zijn afkomst namelijk "canna". De vertaling van dit woord naar het Grieks is "Zelotes" en onder deze naam is hij het meest bekend geworden. Zijn enthousiaste prediking van het evangelie heeft hem deze vurige bijnaam bezorgd. Simon kwam in Brittannië aan in het eerste jaar van de oorlog van Boadicea, in 60 A.D., toen het hele eiland in beroering was gebracht door een woede tegen de Romeinen, zoals in alle jaren van het langdurige conflict niet was voorgekomen en ook daarna niet meer. Tacitus vertelt dat tussen 59 en 62 A.D. de wreedheden van deze oorlog hun hoogtepunt bereikten. Wreedheden werden door beide kanten bedreven, maar de Romeinen gingen zover met hun gruwelijkheden dat zelfs Rome geschokt was. Als men dit bedenkt, kan men zich voorstellen dat de verkondiging van het evangelie buiten het beschermde gebied van de Britten vol onmiddellijk gevaar was. De volgelingen van Christus waren altijd in latent gevaar, maar als de vervolgingen te hevig werden, ontvluchtten zij meestal naar een andere streek totdat de omstandigheden wat gunstiger werden. Het edict van Claudius verjoeg in 44 A.D. alle Christelijke voorgangers uit Rome. Velen van hen zochten een

toevlucht in Brittannië. Onder degenen die van Rome naar Brittannië vluchten was ook Petrus. In dit jaar ging ook Simon de Zeloot voor het eerst naar Brittannië. Hij kwam niet uit Rome, maar uit Gallië, waar hij Filippus ondersteund had. Bovendien was Simon bij zijn beide zendingsreizen in Brittannië nauw verbonden aan de zendingspost van Arimathea op Avalon. Zoals we later zullen zien maakte het voor de Britten een groot verschil of een zending uit Rome of uit Jeruzalem kwam. Simon was bijzonder vrijmoedig en onbevreesd, zoals ook zijn bijnaam aangeeft. Ondanks de heftige turbulentie die door Brittannië raasde gedurende de oorlog van Boadicea, weerstond Simon openlijk het barbaarse edict van Paulinus en de zeer wrede Catus Decianus, dat alles wat Christelijk was vernietigd moest worden. Hij besloot om te gaan evangeliseren in het oostelijke gedeelte van het eiland. Dit gedeelte van Brittannië was het dunstbevolkt door de Britten zelf en bijgevolg woonden daar de meeste Romeinen. Het lag ver buiten de bescherming van de Silurische wapenen in het zuiden en van de machtige Kelten in het noordelijke Yorkshire. In dit gevaarlijke gebied stond Simon helemaal alleen. Onverschrokken en zeer moedig begon hij het evangelie midden in het hart van dit Romeinse gebied te prediken. Zijn vurige prediking bezorgde hem al snel de aandacht van Catus Decianus, maar toen was het hem al gelukt om het zaad van Christus te strooien in de harten van vele Britten en van nog meer Romeinen, die, ondanks de onverzoenlijke haat van Decianus tegen alles wat Christelijk was, de waarheid stilletjes in hun hart bewaarden. De evangelisatiemissie van Simon was van korte duur. Hij werd al vlug gearresteerd op order van Catus Decianus. Zoals gewoonlijk was de rechtszaak een aanfluiting. Hij werd ter dood veroordeeld en gekruisigd door de Romeinen en begraven bij Caistor in Lincolnshire omstreeks 10 mei 61 A.D.

De dag van de marteldood van Simon de Zeloot, toegewijd volgeling van Christus, wordt in het Oosten en het Westen kerkelijk herdacht op 10 mei en dit staat zo ook beschreven in de Griekse geschiedschrijving. Kardinaal Baronius noteert in zijn "Annales Ecclesiastici" dezelfde datum, als hij de marteldood en de begrafenis van Simon de Zeloot in Brittannië beschrijft. Dorotheus, bisschop van Tyrus, schrijft in zijn werk "Synopsis de Apostol" in 300 A.D.:

"Simon de Zeloot doorkruiste geheel Mauretanië en een gedeelte van Afrika, predikende Christus. Hij werd ten slotte gekruisigd, gedood en begraven in Brittannië."

Er wordt gedacht dat Simon de Zeloot, omdat hij in Brittannië omkwam, hij dus gedood werd door de Britten. Dit is onmogelijk. Alleen de Romeinen

hanteerden de kruisdood. Dit was in de eerste plaats een uitdrukking van minachting die voor hun ergste misdadigers bestemd was. Gedurende het begin van het Christendom werd kruisiging in het bijzonder op Christenen toegepast als een bespottig van alles wat het kruis voor de Christenen betekende. Voor Britten en voor alle Christenen was kruisiging een godslasterlijke onttering van Hét Kruis. De geschiedschrijving laat er geen twijfel over bestaan wie het waren die Simon de Zeloot kruisigden. Sommigen denken dat Simon de Zeloot de éérste martelaar was voor het Christelijk geloof in Brittannië. Van de voorgangers in Brittannië was hij de tweede martelaar. Aristobulus, "de broer van Barnabas en de schoonvader van Petrus" was de eerste die in Brittannië de marteldood stierf. Aristobulus ging Simon de Zeloot enkele jaren voor in het ontvangen van deze kroon. De geschiedenis vertelt dat hij de marteldood stierf "in het tweede jaar van Nero". Dit moet geweest zijn omstreeks 59 A.D. Het is velen onbekend dat de stoffelijke resten van Simon de Zeloot en nog velen meer van de andere eerste discipelen, begraven zijn in Britse bodem, waaruit het wereldwijde gezegde "Brittannië, de meest gewijde grond op aarde" is ontstaan.

Het jaar voorafgaand aan-, en de twee jaar van de oorlog van Boadicea, waarvan Rome toegeeft dat zij gekenmerkt worden door ongeëvenaarde gruweldaden en wreedheden der Romeinen, zijn de donkerste, meest met bloed doordrenkte jaren van de Britse geschiedenis. Toch wordt de verschrikking en de dramatiek van deze epische jaren overtroffen door de glans van edelmoedige offervaardigheid en moedige heldendaden. De toewijding van Simon de Zeloot aan zijn Meester, met Wie hij op de oevers van het Meer van Galilea voor het eerst had gewandeld, en zijn marteldood, geven aan dit bijzondere tijdperk nog extra glans. In de buurt van de plaats waar Simon stierf stond het voorvaderlijk huis van de grote Christelijke Amerikaanse president Abraham Lincoln. Zijn voorouders emigreerden met de eerste Engelse kolonisten naar Amerika en vestigden zich in Virginia. Het gebouwtje waarin de Lincolns kerken is door vaderlandslievende Christelijke Amerikaanse militairen gedurende de Tweede Wereldoorlog tot een heiligdom gemaakt. Zij leverden verscheidene bijdragen aan het mooie antieke kerkje in Boston Lincolnshire ter herinnering aan deze familie en in het bijzonder aan haar befaamde Amerikaanse afstammeling. Achttienhonderd jaar na Simon zou Abraham Lincoln in Amerika martelaar worden voor dezelfde Christelijke principes die al onderwezen werden door Simon de Zeloot en waarvoor deze zich met zijn hele wezen ingezet had, om zo zijn geliefde Here Jezus te dienen en wat uiteindelijk tot zijn eigen kruisdood leidde.

XV De galerij met eervolle portretten

Door gebrek aan ervaring en inzicht kan de menselijke geest er bij tijd en wijle een volkomen verkeerd oordeel op na houden. Het is verbazend te zien hoe gemakkelijk intelligente mensen het slachtoffer kunnen worden van vleiende tongen die buitensporige dingen beweren om hen met opzet te misleiden en hen valse informatie door te geven. Deze menselijke zwakheid is waarschijnlijk een gevolg van het feit dat de mensheid de leugen liever heeft dan de waarheid. En misschien is hieruit het gezegde dat "de waarheid vaak nog vreemder is dan fantasie" voortgekomen. Zo sterk is deze eigenschap in de mensheid dat het noodzaak is om de waarheid met ernst en aanhoudend te onderwijzen en dat dit een voortdurend gevecht blijkt te zijn tegen de leugenaars die hun valse beweringen constant proberen kracht bij te zetten.

Christenen zijn terecht onderwezen in de Bijbelse verhalen over de apostelen en zouden er niet over denken te bestrijden dat de apostelen Christus gepredikt hebben in Jeruzalem, Egypte, Griekenland, Rome en Azië. Maar om te vertellen dat ze ook in Brittannië gepredikt hebben vraagt te veel van hun geloofsvermogen. En bij de bewering dat het geloof in Christus het eerst aanvaard werd in Brittannië zal men bijna vragen of je wel goed bij je hoofd bent. Over het algemeen is men overtuigd dat het Christendom het eerst gevestigd werd door de Rooms Katholieke Kerk, in Rome, en dat Brittannië dit geloof voor het eerst ontving door Augustinus in 597 A.D. Dit wordt klakkeloos aanvaard. Men raakt aan het twijfelen bij deze vraag: Wat gebeurde er in de eeuwen die liggen tussen de dood en opstanding van de Here Jezus en de vestiging van de Rooms Katholieke Kerk in de vierde eeuw? Deze kerk werd pas jaren na de dood van Constantijn de Grote opgericht en dan is daar nog de periode tot aan de aankomst van Augustinus in Groot Brittannië. Men hoeft maar door de Bijbel te bladeren en men vraagt zich af wat er van de meeste oorspronkelijke apostelen geworden is, waarover de Bijbel verder niets meer vertelt. Waar zijn ze heengegaan en hoe is het met hen afgelopen? Wat is er gebeurd met de 70 uitgezondenen (Lukas 10) en daarna met de 120 volgelingen van Christus (Handelingen 1 : 15); en nog velen die volgden en hun oorsprong vonden in die eerste Christelijke menigte?

Het reisverslag van de belangrijkste in de Bijbel is slechts heel beknopt. Maar zij zullen allemaal ergens heen gegaan zijn en het resultaat van het zaaien van het zaad is er direct op gevolgd. Hoe zou anders de basis voor de organisatie van de Rooms Katholieke Kerk gevonden kunnen zijn? Het

is nog maar recent dat de Rooms Katholieke Kerk de spot dreef met de Britse geschiedenis en de voornaamste plaats voor zichzelf opeist, maar zij vallen in hun eigen kuil. Negentienhonderd jaar lang was de Rooms Katholieke Kerk zelf de felste verdedigster van de belangrijke geschiedenis van de Britten. Het is van geen belang dat zij dit sinds kort bestrijden. Er is een massa op papier gezet bewijsmateriaal, opgetekend door hun eigen geschiedschrijvers en historici en zelfs pausen, die de feiten bewijzen en van hun tegenwoordige ontkenning een lachwekkende vertoning maken. Vijftienhonderd jaar lang hebben de pausen en de kerkelijk concilies de vooraanstaande positie van Brittannië onderschreven, zodra deze in het geding kwam. Na de stichting van de gemeente op Avalon door Jozef van Arimathea tot aan het befaamde concilie van Whitby, waarbij de eerste officiële afscheiding plaatsvond, hebben deze twee kerkgenootschappen 600 jaar lang als zusterkerken naast elkaar gestaan, waarbij de Britse Kerk aanvaard werd als de ongeveer 300 jaar oudere zuster. Hoewel de Britse Kerk het gezag van de paus, officieel erkend in 610 A.D., hardnekkig bleef ontkennen, de verering van Maria en de term "moeder van God", zoals uitgeroepen door de Rooms Katholieke Kerk in 431 A.D. op het concilie van Efeze, bleef weigeren of de leer van het vagevuur, ingevoerd door Gregorius de Grote omstreeks 593 A.D., bleef afwijzen, deelden zij toch hetzelfde Avondmaal. De heilige mis bestond toen nog niet. Deze werd pas in de elfde eeuw in de Rooms Katholieke Kerk als verplicht ingevoerd. De Britse Kerk bleef bij het eenvoudige geloof in Christus en verklaarde vurig op het hiervoor genoemde concilie dat Christus alléén het Hoofd der Kerk is en de enige Middelaar tussen God en mensen en zonder het vagevuur als hulpmiddel. Hoewel de aanbidding van beelden en afbeeldingen onder Roomse invloed toch enigermate ingang vond, bleef de Britse Kerk voor het grootste gedeelte zijn oorspronkelijke eenvoud bewaren. De eerste 600 jaar na de dood en opstanding kunnen zonder twijfel de gouden eeuw van het Christelijk geloof worden genoemd, hoewel deze jaren doordrenkt zijn met dramatiek, romantiek, tragedie en offervaardigheid.

De korte blik die wij hebben geworpen op de gevaarlijke oorlogen en het geweld van de vervolgingen die over de eilanden kwamen, laat geen twijfel bestaan over de onoverwinnelijke en onbuigzame moed en vastberadenheid van de eerste Christelijke voorgangers om het werk van onze Heer uit te voeren, ongeacht de gevolgen. In de Tweede Wereldoorlog waren wij dagelijks verbijsterd door de heldhaftige ondernemingen van burgers van onderdrukte naties, die zich bij het verzet aansloten. Als we deze geschiedenis vergelijken met die van de apostelkruisvaarders in deze roemrijke

periode, dan moet het Christelijk hart door ontroering bevangen worden, wanneer we ons realiseren dat zij geen ondergrondse organisatie waren. Omringd door gevaarlijke tegenstanders en machten liepen zij openlijk hun vijand tegemoet, lieten zij met luide stem het Woord van God weerklinken voor zowel vriend als vijand en vaak genoeg betaalden zij dit onbevreesd met de hoogst mogelijke prijs. De geschiedenis verhaalt van een eindeloze stroom mannen en vrouwen die naar Avalon kwamen, zich bekeerden en gedoopt werden, onderricht ontvingen om het Woord van God te gaan prediken in vijandelijk gebied om degenen die eervol gevallen waren te vervangen. We krijgen enig idee van de hoeveelheid bekeerlingen die op Avalon verbleven om onderwijs te ontvangen als we in een verslag lezen dat alleen al door Filippus vanuit Gallië 160 volgelingen gestuurd werden om Jozef en de zijnen bij te staan. Dat er nog vele anderen uit allerlei andere windstreken kwamen is bekend. Hun vurige ijver werd in stand gehouden door de regelmatige komst van andere oorspronkelijke discipelen van de Here Jezus, die enige tijd bleven voordat zij weer naar andere landen reisden.

Niet alle leden van de oorspronkelijke groep van Jozef bleven bij hem op Avalon. Sommigen van de belangrijkste van zijn gezelschap stuurde hij terug naar Gallië om Filippus te ondersteunen bij het stichten van gemeentes, terwijl er anderen bekwaam genoeg werden om hun taak over te nemen op het eiland Avalon. De eerste die door Jozef naar Gallië teruggezonden werd was Lazarus, maar eerst had deze man die door de Here Jezus opgewekt was uit de dood, al een onuitwisbare indruk achtergelaten door het werk dat hij schreef, waarin hij richtlijnen uitzette voor het Christelijk leven. Dit werk is bekend als de "Triaden van Lazarus". Hij had geen beter gedenkteken van zijn aanwezigheid in Brittannië kunnen achterlaten. Nergens anders ter wereld wordt er van hem een wetboek gevonden en ook het woord Triade wordt alleen in Brittannië gebruikt, zelfs niet in Gallië. Het is een Keltisch woord en betekent "Wet". De Triaden van Lazarus worden bewaard samen met de Keltische geschiedschrijvingen van Brittannië. Hij keerde rechtstreeks terug naar Marseille, de stad waar hij met de boot zonder roeiriemen was aangespoeld samen met Jozef en de anderen. Roger of Hovedon schrijft over Marseille en zegt:

"Marseille is een bisschoppelijke stad onder beheer van de koning van Aragon. Hier rusten de overblijfselen van St. Lazarus, de broeder van Maria Magdalena en Martha, die hier zeven jaar bisschop was."

De antieke kerkverslagen van Lyon onderschrijven dezelfde feiten:

"Lazarus keerde terug naar Gallië vanuit Brittannië naar Marseille en bracht Maria Magdalena en Martha met zich mee. Hij was de eerste die tot bisschop benoemd werd. Hij stierf zeven jaar later."

Er wordt verder nog verteld dat Lazarus bisschop van Cyprus was voordat hij zijn reis naar Brittannië maakte. Dit zou betekenen dat hij al op Cyprus predikte voor de uittocht uit Judea in 36 A.D. en voordat hij deel uitmaakte van het gezelschap uit Bethanië dat op de boot zonder zeil en roeiriemen aan hun belangrijke reis begon. Hij was de eerste bisschop van Marseille en bouwde de eerste kerk op de plaats waar de huidige kathedraal staat. In de paar jaar dat hij in Marseille predikte, legde hij de grondslag voor nog meer kerken. Zijn vurige prediking en zijn vriendelijke karakter lieten een diepe indruk na in Gallië en wel zodanig dat hij in Frankrijk meer in de herinnering voortleeft dan Filippus, hoewel deze laatste veel langer in Frankrijk verbleef. In veel streken wordt hij als de apostel van Gallië beschouwd en zijn overblijfselen worden tot op deze dag zorgvuldig bewaard. In Marseille, Lyon, Aix, St. Maximin, La Sainte Baume en op andere plaatsen zijn nog steeds talloze monumenten, liturgieën, relikwieën en tradities te vinden ter zijner nagedachtenis. Hij was de eerste van de oorspronkelijke groep uit Bethanië, verbonden aan Jozef van Arimathea, die overleed. De geschiedenis vertelt dat hij zeven jaar nadat hij naar Marseille was teruggekeerd een natuurlijke dood stierf. Er wordt tevens verteld dat zijn verblijf in Brittannië van korte duur was, waardoor wij zijn overlijden moeten plaatsen in het jaar 44 of 45 A.D.

In de London Morning Post van 28 mei 1923 werd een interessant verslag gepubliceerd ter gelegenheid van de jaarlijkse pelgrimstocht van de Franse zigeuners naar St. Maries de la Mer aan de mond van de Rhône. Deze traditie houdt de gedachte levend dat de bark van Lazarus daar aan land kwam met drie overgebleven heilige vrouwen. Vanaf onheugelijke tijden tot op de dag van vandaag maken de Franse zigeuners hun pelgrimstocht, om de overblijfselen van Maria Salomé, Maria Jacoba en in het bijzonder hun dienstmeisje Sara, te vereren. Maria Salomé was lid van het oorspronkelijke gezelschap van Jozef en staat in de Britse geschiedschrijving bekend als St. Salomé, die gestuurd was om het Woord te prediken. Haar twee vrouwelijke metgezellen behoren waarschijnlijk tot de niet met name genoemde bekeerlingen, die meegekomen waren om Salomé bij haar zending te helpen. Blijkbaar was Maria Jacoba, zoals haar naam ook aangeeft, een vluchtlinge uit Judea die in Gallië en Brittannië was terechtgekomen. Het noemen van de zwarte Sara is heel opmerkelijk. Met regelmatige tussenpozen duikt

haar naam op en in alle gevallen blijkt dat zij bijzonder aanzien genoot. Wij moeten constateren dat de Franse pelgrims tijdens hun jaarlijkse pelgrimage ter herinnering en verering van deze drie vrouwelijke zendelingen, speciale aandacht besteden aan Sara "het zwarte dienstmeisje".

Uit de geschiedschrijving blijkt dat Maria Magdalena en Martha met Lazarus meegingen vanuit Brittannië naar Marseille, om daar hun zendingswerk in Gallië te beginnen. Eén van de eerste bisschoppen van Mayence getuigt over de velen die uit Brittannië in Gallië aankwamen dat ieder van hen naar zijn eigen speciaal aangewezen plaats in Gallië ging, waar zij predikten en gemeenten stichtten. Onder leiding van Filippus had ieder zijn speciale opdracht te vervullen in dienst van onze Heer. Daaruitvolgend kunnen we begrijpen waarom Maria Magdalena en Martha niet bij Lazarus in Marseille bleven. Martha, de meest praktische van het huishouden uit Bethanië waar de Here Jezus zo graag tot rust kwam en dat het punt van samenkomst was voor Zijn discipelen, werd naar Arles gestuurd. Haar trouwe dienaar Marcella ging met haar mee. Martha is daar niet lang gebleven. Trophimus werd door Jozef naar Gallië gestuurd en onder leiding van Filippus verving hij Martha in Arles. Hij werd tot eerste bisschop van Arles gewijd en heeft zijn Heer daar bewonderenswaardig gediend. Hij was vol energie en een praktisch en intelligent organisator. Zijn pogingen tot kerstening omsloten het grote gebied dat nu de Narbonne wordt genoemd. Hij werd de eerste aartsbisschop van de Narbonne met Arles als zijn zetelplaats. Eeuwenlang bleef dit een bolwerk van het Christelijk geloof in Gallië. Martha en Marcella gingen naar Tarascon, waar zij bleven en de rest van hun leven doorbrachten met prediken, onderwijzen en leiding geven. Zij stierven beiden een natuurlijke dood, waarbij Martha de eerste was die haar eeuwig loon in ontvangst kon nemen. De geschiedenis vertelt: "dat Marcella bij Martha was toen zij stierf".

Enkele jaren later ontving Marcella, de trouwe dienstmaagd van de illustere gezusters uit Bethanië en hun broer Lazarus, haar welverdiende rust. Ook zij was de Heer van dienst geweest in het aangename huis in Bethanië in Judea. Zij had het wonder dat met Lazarus gebeurde meegemaakt en toegekeken bij de kruisiging. Haar toewijding aan haar meesteressen had haar met hen mee naar Gallië gebracht, daarna verder naar Brittannië en weer terug in Gallië, waar zij Martha hielp om het kruis van Christus te planten en het te koesteren met hun liefde.

De vroege geschiedschrijving laat zien hoe Maximinus, Eutropius, Trophimus

en Parmena Brittannië verlaten om naar Gallië te gaan en zich te voegen bij de hiervoor genoemden. Parmena behoorde niet bij de oorspronkelijke twaalf metgezellen van Jozef, zoals wel de andere drie. Zoals we hebben gezien voegde Trophimus zich bij Martha in Arles, waar vandaan zij ging naar Tarascon. Over Maximinus wordt geschreven dat hij zich bij Maria Magdalena in Aix voegde, waar zij hun verdere leven bleven. Beiden stierven een natuurlijke dood. Maximinus was de eerste bisschop van Aix, en er zijn daar talloze gedenktekens en relikwieën van Maximinus en in het bijzonder van Maria Magdalena te vinden. Het hele gebied is doordrenkt van haar gedachtenis. Haar klassieke schoonheid en haar prachtige stem, geprezen door ieder die haar kende, hebben haar zo geliefd gemaakt bij het volk waaronder zij werkte, dat zij tijdens haar leven al als een legende beschouwd werd. De adem van haar onderwijzingen in Gods Woord was haar niet aflatende toewijding aan haar Heiland. Zelfs de meest geharde mensen werden zacht onder haar prediking en, zo wordt er gezegd, "zij bracht menigten tot geloof". De oude documenten echoën van haar glorie. Eén van de voortreffelijkste verhandelingen over haar leven is geschreven door de vermaarde Maurus Rabanus, aartsbisschop van Mayence (776-856): Het Leven van Maria Magdalena. Dit kostbare geschrift is in het bezit van de universiteit van Oxford, waar het als een schat bewaard wordt in de collegebibliotheek die haar naam draagt. Er bestaan veel geschriften, ouder dan die van Maurus Rabanus, en enkele die in diezelfde tijd geschreven zijn, maar geen is zo verhelderend. In zijn voorwoord zegt de belangrijke aartsbisschop dat zijn informatie geschreven is aan de hand van de overleveringen die door onze voorvaderen op schrift zijn gesteld. In zijn werk onderschrijft hij alle beweringen over het gezelschap in Gallië, over de aankomst van Jozef met zijn gezellen in Brittannië en hij bevestigt het jaartal. Hij vertelt over de velen uit Jozefs gezelschap die naar Gallië terugkeerden om er te prediken en te onderwijzen. Hij schrijft:

"De voorganger Maximinus, de gezegende Parmenas, aartsdiaken, Trophimus en Eutropius, beiden bisschoppen, en de overige leiders van de Christelijke strijd, samen met de beroemde Maria Magdalena en haar zuster, de gezegende Martha, vertrokken over zee. Zij kwamen in de buurt van de stad Marseille, in de Gallische provincie Vienoise, waar de rivier de Rhône in zee stroomt. Nadat zij God, de Koning van het heelaal, hadden aangeropen, scheidten hun wegen en ging elk groepje naar de streek die hen door de Heilige Geest aangewezen was, onderweg predikende en hun woord werd gevolgd door tekenen en wonderen."

Eutropius werd de eerste bisschop van Aquitanië. Hier zien we acht van het oorspronkelijke gezelschap van Jozef die vanuit Brittannië weer naar Gallië komen, nadat zij door Jozef onderwezen waren op het eiland Avalon, en voor hun vertrek door hem gezegend werden. De Gallische en Keltische geschiedschrijvingen bevestigen beide dat de meeste bisdommen in het oude Frankrijk gesticht zijn door gezellen van Jozef van Arimathea of bekeerlingen die allemaal afkomstig waren van het heiligdom op Avalon. Van Sidonis, Saturninus en Cleon wordt verteld dat zij bij verschillende gelegenheden in Gallië predikten om andere zendelingen te ondersteunen en om daarna naar Brittannië terug te keren. Jozef droeg op deze zelfde manier ook zijn steentje bij en zijn naam is sterk verbonden aan het ontstaan van de gemeenten in Morlaix en Limoges.

Er wordt verteld dat Martialis, die bij de eerste twaalf hoorde, de enige was die nooit meer uit Avalon wegging om naar het buitenland te reizen. Hij bleef er de rest van zijn leven om de jongbekeerden te onderwijzen, als de rechterhand van Jozef van Arimathea. In ditzelfde verslag lezen we de interessante verklaring dat tegelijkertijd met Martialis diens ouders op het eiland Avalon verbleven, Marcellus en Elizabeth, en ook Zacheüs. Het noemen van deze laatste bewijst de voorname samenstelling van dit gezelschap van gelovige Joden, die uiteindelijk hun thuis in Brittannië vonden en Jozef ondersteunden bij zijn belangrijke arbeid op Avalon, terwijl om hen heen de hevige strijd tussen de Britten en de Romeinen woedde. Van tijd tot tijd vinden we de namen van andere Joden, waaronder veel familie van de twaalf discipelen van de Here Jezus, die op het geheiligde bolwerk in Brittannië arriveren om hun krachten toe te voegen aan deze grote zendingssmissie. Parmena, die Maximinus, Eutropius en Trophimus vergezelde naar Gallië, was een volgeling van Jozef. Hij werd benoemd tot eerste bisschop van Avignon. Drennalus was ook een volgeling van Jozef. Hij ging voor het eerst met Jozef mee naar Gallië om de kerk in Morlaix te stichten. Toen dit gebeurd was stuurde Jozef Drennalus naar Trequiler, waar hij bleef nadat hij tot eerste bisschop van Trequiler benoemd was.

Deze Britse kruisvaarders voor Christus gingen niet alleen naar Gallië. Zij reisden naar vele andere landen, waar zij missieposten en kerken oprichtten. Drie van Avalons zendelingen waren verantwoordelijk voor het stichten van de drie grote moederkerken in Gallië, Zwitserland en Lotharingen. De beroemde Beatus, die de grondslag legde voor de kerk in Zwitserland, werd gedoopt en onderwezen op Avalon. Hij was de welgestelde zoon van een Brits edelman en heette voor zijn doop Suetonius. Het is belangwek-

kend dat Beatus op Avalon gedoopt werd door Barnabas, de broer van Aristobulus, die door Paulus vooruit gestuurd was als zijn vertegenwoordiger. In het Bijbelse verhaal wordt hij Joses de Leviet genoemd, die zijn naam veranderde in Barnabas, hetgeen "zoon der vertroosting" betekent. Hij is dezelfde Barnabas die samen met Paulus de grondslag voor de kerk legde in Antiochië in 43 A.D. (Handelingen 11 : 22). Barnabas heeft samen met Paulus, Jozef en zijn broer de kerk in Brittannië uitgebreid, vooral in Wales. Zijn verblijf was meestal kort maar krachtig. Het was op één van deze reizen naar Brittannië, nadat zijn broer Aristobulus de marteldood was gestorven, dat hij de edelman Beatus doopte. Deze koos Zwitserland als zijn missie. Voor hij Brittannië verliet verkocht hij al zijn bezittingen en gebruikte het geld om krijgsgevangenen op het vasteland vrij te kopen. Hij maakte zijn hoofdkwartier in Unterseen aan het Meer van Thun. Beatus bracht het Christelijk geloof naar Zwitserland, bouwde ziekenhuizen en kerken en stelde een groep toegewijde zendingen samen, die zijn werk in de eeuwen daarna verder uitvoerden. Hij bracht zijn laatste dagen door in de eenvoudige verblijfplaats die hij inrichtte toen hij voor het eerst in Zwitserland aankwam. Hij overleed in zijn grot in 96 A.D. Deze oude grot is bewaard gebleven en kan vandaag bekeken worden aan de oever van het Meer van Thun. Aartsdiaken Beda en kardinaal Alford vertellen over zijn nobele arbeid in hun geschriften en zijn herinnering ligt vast in het Romeinse Boek der Martelaren.

Mansuetus was nog zo'n Brits ijveraar, die op Avalon gestudeerd had. Hij kwam naar Glastonbury vanuit Hibernia (Ierland) waar hij als Keltisch aristocraat geboren was. Zijn loopbaan mag wel hoogst merkwaardig genoemd worden. Hij was drie jaar voor de Veldtocht van Claudius begon naar Avalon gekomen en volgens Arnold Mirmannus werd Mansuetus tot geloof gebracht en gedoopt door Jozef in 40 A.D. Op Avalon raakt hij nauw verbonden met de onverschrokken Clementius en raakte hij ook zeer bevriend met Petrus toen deze in 44 A.D. toevlucht zocht in Brittannië. Alleen de dood kon deze vriendschapsbanden verbreken. Hij werd op zijn eerste zendingsreis met Clementius meegestuurd naar Rome. Op verzoek van Filippus ging hij naar Gallië waar hij de grote Kerk van Lotharingen grondvestte, die vaak de moederkerk van Gallië wordt genoemd. Kardinaal Alford schrijft in zijn *Regia Fides Britannica* dat Mansuetes tot eerste bisschop van Lotharingen gewijd werd in het jaar 49 A.D. met zijn zetel in Toul. Hij stichtte ook de kerk in Lorraine. Zijn zendingsijver was onuitputtelijk. Hij reisde stad en land af en ontmoette een groot aantal van de oorspronkelijke apostelen en discipelen van Christus, met wie hij ook samenwerkte.

Misschien is zijn bijnaam daarom: "de vriend van alle discipelen en hun leerling" en ook wel "discipel van Petrus". Mansuetus was eigen geworden met de koninklijke Silurische familie terwijl hij op Avalon verbleef en het natuurlijke gevolg is dat hij een veelvuldig bezoeker was van het Britse Paleis in Rome nadat Claudia en Pudens getrouwd waren. Hij was bevriend met Linus, de eerste bisschop van Rome en de broer van Claudia. Na de dood van Clementius werd Mansuetus de derde officiële Britse bisschop van de Britse Kerk in Rome.

Hier zien we zo drie leerlingen van Avalon, onderwezen door Jozef van Arimathea, die elkaar opvolgen als bisschop van Rome. Mansuetus breidde zijn prediking uit tot in Illyrië, waar hij in 110 A.D. de marteldood stierf, dertig jaar voordat de laatste van de koninklijke familie van Claudia Pudens gedood werd. De geboortedag van Mansuetus wordt genoemd in het Boek der Martelaren in Gallië en wel de derde september. De vooraanstaande Clementius, in de Britse geschriften Clemens genoemd, was nog zo'n voortreffelijk Brits zendeling die van Avalon afkomstig was en tevens, zoals reeds gezegd, bevriend met Mansuetus, met wie hij in het begin in Illyrië samenwerkte. Hij kwam om lang voordat Mansuetus doodge marteld werd. Clementius volgde Linus op en werd de tweede bisschop van Rome. In de geschiedschrijving wordt een eigenaardige opmerking gemaakt over de lijn van opvolging:

"Clemens werd bisschop twaalf jaar na Linus."

Iltigius citeert Petrus in "De Patribus Apostolicis" als hij zegt:

"Aangaande de bisschoppen die aangesteld zijn gedurende de tijd van ons leven, maken wij u bekend dat het de volgende waren. Van Antiochië, Eudoius, aangesteld door mij, Petrus. Van de kerk in Rome, Linus, de zoon van Claudia, de eerste aangesteld door Paulus en na de dood van Linus, Clemens, de tweede, aangesteld door mij, Petrus."

In alle verslagen op één na wordt de lijn van opvolging beschreven zoals hierboven, zeggend dat Clemens de tweede was. De enige uitzondering verklaart dat Cletus de opvolger was van Linus en verklaart daarna ook dat Clementius Linus opvolgde, maar dan pas twaalf jaar na diens marteldood, als de derde bisschop van Rome. Hoewel het gat van twaalf jaar over het algemeen wel erkend wordt, zeggen toch alle overige geschriften dat Linus, Clemens en Mansuetus, de eerste, tweede en derde waren, waarbij Cletus

helemaal niet genoemd wordt. Mijn verklaring van het geval is, dat Cletus wel werkzaam was in de Britse kerk in Rome, samen met de kinderen van Claudia Pudens, maar dat hij nooit officieel aangesteld is geweest vanwege de zware christenvervolgingen in die dagen. De drie genoemden werden officieel aangesteld door apostolische wijding. Nadat Clementius zich in Rome gevestigd had werd hij bekend als Clemens Romanus en hij is het die door Paulus genoemd wordt in zijn brief (Filippenzen 4 : 3). Alle geschriften bevestigen dat hij ingezegend werd door Petrus.

Nog een Brits edelman, geboren met het koninklijke bloed van de Siluriërs, was Marcellus. Hij werd door diens opvolgers tot geloof gebracht en gedoopt op Avalon, een aantal jaar na de dood van Jozef. Hij werd eveneens naar Gallië gezonden en legde het fundament voor de kerk in Tongeren en werd daar zelf de eerste bisschop. Later stichtte hij het aartsbisdom in Trèves, waarover hij het opzien had. Eeuwenlang heeft dit bisdom de kerk in Gallië beheerst. Het is onmogelijk om de lange lijst van toegewijde volgelingen van Christus en zendelingen die vanuit Avalon vertrokken om het evangelie in andere landen te verkondigen, hier te noemen. Het zijn er tallozen en velen ervan hebben het offer van hun leven gebracht en zijn begraven op onbekende plaatsen in vreemde landen. Gedurende de gouden eeuw van het Christendom, en nog eeuwenlang nadat de Rooms Katholieke Kerk een gevestigd instituut was geworden, bestond het leger Christenstrijders voor het grootste deel uit Britse zendelingen. Zij hebben meer dan wie ook het Christelijk geloof een stevige fundering gegeven, tegen alle tegenstand en dodelijke vervolgingen in. Hun bezielde ijver vlamde als een onuitblusselijk vuur door de toen bekende wereld. Als er één viel, waren er honderd die bereid waren in zijn voetstappen te gaan staan, om ook de marteldood te sterven en om met uitdagende vasthoudendheid het geloof uit te dragen.

Ondanks de felle strijd tegen de Romeinse tirannie die over heel Brittannië golfde, bleef Avalon steeds een veilige haven, voor zowel apostelen als jongbekeerden. Naar deze gezegende schuilplaats kwamen velen van de eerste apostelen van onze Heiland: Lazarus, Barnabas, Zaccheüs, Jacobus, Lukas, Simon, Paulus en Petrus, over wie de geschiedschrijving dit met zekerheid duidelijk maakt. Over drie anderen zijn geen schriftelijke bewijzen te vinden: Matthéüs, Markus en Johannes, hoewel wel vaststaat dat alle overlevenden van de oorspronkelijke groep op Maria's verzoek bij haar overlijden aanwezig waren. De namen van Stefanus, Jacobus, de broer van Johannes, worden in het verslag niet genoemd, maar we weten dat zij niet aanwezig konden zijn. Judas Iskariot was door het verraden van zijn Meester ver-

vloekt en pleegde zelfmoord. Stefanus was de eerste martelaar en werd in Jeruzalem gestenigd in het jaar 33 A.D. Jacobus, de broer van Johannes, zonen van Zebedeüs, werd in 44 A.D. op bevel van Herodes Agrippa onthoofd (Handelingen 12 : 1 en 2). Het is ironisch te bedenken dat deze beul Herodes waarschijnlijk de vader was van Aristobulus, de metgezel en medewerker van Paulus. Flavius Dexter citeert de Benedictijnse kerkhistoricus Cressy als hij in zijn Church History of Brittany schrijft over Jacobus, de broer van de Here Jezus: "In het één en veertigste jaar na Christus bezocht Jacobus Gallië en Brittannië, toen hij uit Spanje terugkeerde." Andere geschriften bevestigen dit jaartal van zijn eerste bezoek aan Brittannië en sommige beweren dat hij aanwezig was op Avalon toen Maria stierf in het jaar 48 A.D. Jacobus was de eerste bisschop in Jeruzalem en riep daar voor het eerst alle apostelen bijeen. Dit was het eerste concilie. Het volgende werd bijeengeroepen door Constantijn de Grote, 300 jaar later. Jacobus werkte nauw samen met Paulus in zijn prediking aan de heidenen. Hoewel de geschiedschrijving en zijn gedenkplaat zeggen dat hij het meest onder de Grieken heeft gewerkt, wordt het ontstaan van de kerk in Spanje aan hem toegeschreven. Men kan zijn grote interesse voor het werk onder de heidenen gemakkelijk opmerken. In Handelingen 21 : 18 wordt verteld over de ontmoeting tussen Paulus en Jacobus, de broer van de Here Jezus, met wie hij spreekt van de grote werken die God door zijn dienst onder de heidenen gedaan heeft. De woorden in Handelingen 15 : 14 zijn van bijzonder belang. Jacobus vertelt aan de broeders dat Simeon heeft gezegd dat God eerst de heidenen heeft bezocht om uit hen een volk aan te nemen voor Zijn Naam en dat dit in overeenstemming was met het profetisch woord. Jacobus werd in 61 A.D. in Jeruzalem door de Joden gestenigd, niet ver van de plaats waar Stefanus ditzelfde lot onderging. Dit is vier jaar voordat Paulus werd doodgemarteld.

Over Lukas vertelt professor Smith in zijn "Dictionary of Christian Biography", dat hij in Gallië, Dalmatië, Italië en Macedonië, maar vooral in Gallië onderwijs heeft gegeven en dat hij regelmatig naar Brittannië reisde om het gezelschap op Avalon te bezoeken. De weleerwaarde Morgan geeft in zijn uitstekende werk "The Saints in Britain", een opmerkelijk gedetailleerd inzicht in de reizen en het werk van de apostelen en discipelen in hun relatie met Brittannië en in hun werk daar. Barnabas vond de dood op Cyprus, waar hij werd doodgestenigd. Hij werd buiten de stad begraven door Markus, zijn jongere bloedverwant. De geschiedschrijving vertelt dat Markus, toen hij Barnabas in het graf legde, een evangelie van Matthéüs op zijn hart plaatste. Elk van deze levens is een schakel in de onverbreekbare ketting van "de Weg", schakel voor schakel gesmeed door de niet aflatende

toewijding en onbevreesde offervaardigheid van de apostelen, discipelen en de ontelbare volgelingen van Christus. Gesmeed op het aambeeld van de vervolgingen en gezuiverd in de smeltkroes van het bloed der Christenen, verbindt deze gouden ketting ons met dit wonderbaarlijke verleden en doet hiermee aan ons verzekering dat God nog steeds regeert vanuit Zijn hemel en dat Christus de eeuwige verbinding is tussen onze Vader en Zijn kinderen op aarde.

Opmerkelijk is de passage in "Martyrs of the Colosseum", geschreven door de Rooms Katholieke priester A.J. O'Reilly, waarin hij zegt dat Ignatius volgens de Rooms Katholieke Kerk in 107 A.D. de eerste martelaar van het Christelijk geloof is. Ignatius was een volgeling van Johannes, die hem tot de eerste bisschop van Antiochië wijdde. Hij wordt verondersteld het kind te zijn geweest dat op de knie van de Here Jezus zat toen Deze Zijn opmerkingen maakte over het worden als een klein kind, beschreven in Matthéüs 18 : 3. Ignatius werd op bevel van Trajanus in het Colosseum voor de wilde dieren gegooid en verscheurd. De bewering van de weleerwaarde O'Reilly is ongerijmd. De Rooms Katholieke Kerk onderschrijft deze stelling nergens. Hoe zit het dan met alle andere Christenen die gedood zijn in het Colosseum? Hoe zit het met de martelaarsdood van alle apostelen en discipelen die we hier beschreven hebben en dan nog de velen waarover wij niet geschreven hebben? Hoe zit het dan met de martelaarsdood van Pudens en zijn kinderen? Hoe dan met Petrus en Paulus, die de Rooms Katholieken de grondleggers van hun Kerk noemen? Ook zij werden wreed gemarteld en ter dood gebracht. Hoe zit het dan met de vroege martelaren, beschreven in "The Vatican Catalogue", het "Boek der Romeinse Martelaren", "The Ecclesiastical Annals" van kardinaal Baronius, "Regia Fides" door kardinaal Alford en nog zovele anderen? De beschrijving in dit boek van het sterven voor hun geloof van zovelen, wordt onderbouwd door de officiële documentatie van de Rooms Katholieke Kerk zelf en door haar eigen meest vooraanstaande leiders. Deze bewering van O'Reilly toont alleen aan dat sommigen van de voorgangers in de Rooms Katholieke Kerk net zo onwetend zijn over de geschiedenis als de meeste protestantse voorgangers.

Deze onwetendheid herinnert me aan een onlangs gehouden enquête onder Amerikaanse studenten over de namen van de Vaders van de Revolutie en over andere historische gebeurtenissen in Amerika, waarvan je zou verwachten dat iedereen daarmee bekend zou zijn. De antwoorden toonden een verbijsterende onwetendheid. Dit laat duidelijk zien dat zij die opgroeien in een tijd van koesterende veiligheid en overvloed, snel het

erfgoed van hun voorvaders vergeten en wel zodanig dat dit erfgoed bijna waardeloos wordt. Het lijkt wel alsof een volk pas haar glorie mist als deze haar is afgenomen, als het te laat is. Dit gemis doet waarderen en ontsteekt weer het vuur van vaderlandsliefde.

Hoe weinig bekend en aangehaald de gebeurtenissen, beschreven in dit boek, ook mogen zijn, nog onbekender is waarschijnlijk het feit dat ook Petrus in Brittannië heeft samengewerkt met de zendingmissie van Jozef op Avalon. Er is een interessant en eigenaardig verslag over geschreven door kardinaal Baronius, die schrijft:

"Rufus ontving Petrus in zijn huis op de heuvel Viminalis in het jaar 44 A.D."

Men is geneigd om deze naam te verwarren met die van senator Rufus, die negen jaar later, toen hij uit Brittannië naar Rome terugkeerde, huwde met Claudia, de geadopteerde dochter van keizer Claudius, het biologische kind van Caractacus. De laatste ging naar Brittannië bij de aanvang van de veldtocht van Claudius in 43 A.D. en bleef daar tot 52 A.D. Hij was daarom niet aanwezig, maar in Brittannië, toen Petrus in 44 A.D. zijn ouderlijk huis bezocht. Zoals we gezien hebben liet hij zijn ouderlijk huis op de heuvel Viminalis, en ook zijn landgoederen in Umbrië, achter zich om te wonen in het Paleis van de Britten in Rome. Hij werd ook wel senator, maar in deze beschrijving wordt het duidelijk dat Petrus de vader van deze jongere Rufus bezocht. Dit is eigenaardig, omdat we ons herinneren dat de jongere Rufus, toen hij in Brittannië was, een stuk grond in Chichester ter beschikking stelde voor de bouw van een heidense tempel, een bewijs dat hij toen nog niet bekeerd was. Men vraagt zich af hoe Petrus onder deze omstandigheden een bezoek kon brengen aan zijn ouderlijk huis op de heuvel Viminalis. Het antwoord ligt voor de hand. De Britse koninklijke familie, toen niet in ballingschap, woonde nog niet in Rome. Petrus vond onderdak in het huis van vrienden, want hoewel Rufus Pudens een onverschillig volgeling was van heidense godsdiensten, hetgeen blijkt uit het feit dat hij voor de tweede keer gehuwd was, was Priscilla, zijn vrouw, een bekende van Petrus als de moeder van Paulus en zijn bezoek was voor haar aangenaam. We vinden haar later in de geschiedenis terug als Christin, deel uitmakend van het huishouden van haar zoon in het Palatium Britannicum. Deze geschiedenis is zo interessant, omdat in datzelfde jaar Petrus voor het eerst in Rome aankwam. Dit is ook het jaar waarin alle Joden en Christenen in Rome in de ban werden gedaan en gedwongen werden te vluchten voor de vervolgin-

gen van keizer Claudius. Petrus vluchtte rechtstreeks naar Brittannië. Dit wordt bevestigd door Cornelius á Lapide in zijn Argumentum Epistolae St. Pauli ad Romanos, waarin hij antwoord geeft op de vraag waarom Paulus in zijn Brief aan de Romeinen niet de groeten doet aan Petrus. Hij zegt daarover:

"Petrus, tesamen met de rest van de Joden verbannen uit Rome, was in Brittannië."

Petrus werkte, met Avalon als uitvalsbasis, als freelance zendeling en predikte in Brittannië ten tijde van de oorlog tussen Caradoc en Claudius. Terwijl hij daar was raakte hij goed bekend met de beide takken van het koningshuis der Siluriërs, van Arviragus en Caractacus. Hij kende de kinderen van Caractacus al jaren voordat zij in Rome in gevangenschap kwamen. Jaren later, toen de Britse koninklijke familie in Rome ingeburgerd was, voelde hij zich natuurlijk sterk aangetrokken tot het huishouden van de familie Pudens in het Palatium Britannicum. De bezoeken van zowel Paulus als Petrus aan de familie Pudens worden ook in de Bijbel genoemd en andere antieke beschrijvingen zeggen dat de kinderen van Claudia en Rufus Pudens grootgebracht zijn op de knieën van Petrus en Paulus en de andere discipelen, maar vooral Paulus, om de redenen die we in het vorige hoofdstuk hebben vermeld. Er is overvloedig bewijsmateriaal om aan te tonen dat Petrus gedurende de tijd van zijn leven Brittannië en Gallië bezocht heeft. De laatste keer dat hij in Brittannië was, was kort voor zijn uiteindelijke arrestatie en zijn kruisiging in Nero's circus in Rome. In Gallië werd Petrus de beschermheilige van Chartres, omdat hij bij voorkeur predikte in de beroemde druïdische rotstempel die bekend is als Grotte des Druïdes. Ze werd beschouwd als de oudste verblijfplaats van druïden in Gallië en hier staat nu de oudste kathedraal van Frankrijk. Dat Petrus in Brittannië geweest is wordt in 306 A.D. bevestigd door Eusebius Pamphilis, die geciteerd wordt door Simon Metaphrastes als hij zegt: "St. Petrus is in Brittannië geweest zowel als in Rome." Nog meer bewijs dat Petrus in Brittannië rondgetrokken is kwam onlangs aan het licht toen in Whithorn (Candida Casa, een Keltische Christen nederzetting), een zeer oud, versleten monument werd opgegraven. Het is een ruw uitgehouwen rechtopstaande steen, 4 voet hoog en 15 inches breed. Op de voorkant van deze stenen plaat staat een inscriptie die als volgt luidt: *Locvs Sancti Petri Apvstoli* (de verblijfplaats van St. Petrus de Apostel). De vooraanstaande Dean Stanley beweert in zijn werken over de geliefde apostel, dat het visioen dat Petrus kreeg over zijn naderende einde: ("Alzo ik weet, dat de aflegging mijns tabernakels haast

zijn zal, gelijkerwijs ook onze Here Jezus Christus mij heeft geopenbaard." (2 Petrus 1 : 14)) kreeg bij zijn laatste bezoek aan Brittannië, op dezelfde plaats waar eens de oude Britse Church of Lambedr stond en waar nu de Abbey of St. Peter is gebouwd in Westminster. Kort hierna keerde Petrus terug naar Rome waar hij ter dood werd gebracht. Koning Lucius, de Britse koning die de eerste was die het Christelijk geloof tot staatsgodsdienst van Brittannië maakte in 156 A.D. in Winchester, legde de fundamenten voor de bouw van het eerste kerkgebouw gewijd aan Petrus. Deze kerk werd gebouwd in 179 A.D., in liefdevolle herinnering aan Petrus en ter nagedachtenis aan zijn evangelisatiewerk. In Brittannië. Zij staat nog steeds bekend als "St. Peter's of Cornhill" en draagt het verhaal op haar door de eeuwen gesleten muren, geschreven in jaartallen en hun historische gebeurtenissen in opdracht van koning Lucius, afstammeling van Arviragus en is bewaard gebleven tot op de huidige dag zodat iedereen het kan zien en lezen.

Petrus is de apostel die in zijn leven het meest voor de Naam van zijn Meester heeft geleden. Men kan begrijpen hoeveel pijn zijn hart moet hebben gedaan van spijt bij de herinnering aan de tragische taferelen in de Hof, het schokkende verraad door Judas en het bewaarheid worden van de profetische woorden van zijn Meester dat hij Hem driemaal zou loochenen voordat de haan zou kraaien. Met zijn hart had hij Zijn Heer niet geloofchend. Hij had de Here Jezus daarvoor te zeer lief. We kunnen begrijpen dat in de paniek van die van angst doortrokken gebeurtenissen de zwakheid van het vlees voor een ogenblik de overhand had. Wij, medemensen, die met dezelfde zwakheid omvangen zijn, kunnen Petrus begrijpen en bewonderen hem des te meer zoals hij boven alle storm van vervolging uitsteeg en fysiek en mentaal overwon en zich rehabiliteerde voor zijn misstap. De kwelling die hij verdroeg als toeschouwer bij die infame nachtelijke rechtszaak in het Sanhedrin moet hartverscheurend zijn geweest en de verdwijning van het lichaam van Christus uit het graf moet hem bij het aanschouwen ervan met stomheid geslagen hebben. Hoe eervol heeft hij zich hersteld. Toen hij vertrok van de bevoorrechte eilanden van Brittannië om de climax en het laatste hoofdstuk van zijn leven tegemoet te treden, moet hij zeer bewogen zijn geweest toen hij voor de laatste keer afscheid nam van de geliefde Jozef en de rest van de kameraden uit Bethanië op Avalon. Hij had geen angst voor wat er in de tijd die hem nog restte met hem kon gebeuren. Hij keek uit naar de beloning die hij zou ontvangen bij het eervolle weerzien met zijn Heiland. Petrus werd in Rome gearresteerd en in de periode van gevangenschap die daarop volgde heeft hij vreselijk geleden. Valselijk veroordeeld werd hij opgesloten in de vreselijke, stinken-

de Mamertijnse gevangenis. Daar doorstond hij negen maanden lang de vreselijke marteling, in volkomen duisternis, geboeid aan een paal gekluisterd te moeten staan. Nooit voordien of daarna heeft er zo'n vreselijke kerker bestaan. Historici schrijven dat het de meest vreselijke is op de lange lijst van wreedheden die door de mensheid zijn begaan. Meer dan drieduizend jaar oud, is het waarschijnlijk de oudste nog bestaande martelkamer. Het oudste herinneringsteken aan de beestachtigheid der Romeinen, een kil getuigenis van hun barbaarse onmenselijkheid, doordrenkt met het bloed van Christenen en doortrokken met de doodsangst van duizenden die daarin zijn omgekomen. Men kan het heden ten dage gaan bekijken, evenals de kerker van Petrus en de pilaar waaraan hij geketend was. Deze gevreesde plaats is bekend onder twee namen. In de klassieke geschiedenis wordt zij Gemonium genoemd of Tullianum. In de latere wereldse geschiedenis staat zij bekend als de Mamertijnse gevangenis. Hier moeten wij even stilstaan om deze afschuwelijke groeve te beschrijven, al was het alleen maar om ons, die vandaag zo'n veilig leventje leiden, te herinneren aan wat de strijders voor het Christelijk geloof ter wille van ons hebben doorstaan, zodat wij de inhoud van ons Christelijk erfgoed meer zouden waarderen. De Mamertijnse gevangenis wordt beschreven als een diepe put, gehouwen uit rotssteen aan de voet van het kapitol, bestaande uit twee cellen, de één boven de ander. De enige ingang was een spleet aan de bovenkant. De laagste cel was de dodencel. Licht kon hier niet binnendringen en er werd nooit schoongemaakt. De afschuwelijke stank en het vuil waren voor de gevangenen in deze kerker als dodelijk vergif, een vreselijke dood. Al in 50 B.C. beschrijft de historicus Sallus deze gevangenis als volgt:

"In de gevangenis, genaamd Tullianum, is een cel van ongeveer 10 voet diep die bestaat uit vier kale muren en die aan de bovenkant is afgesloten door een gewelfd plat dak van steen. Deze cel bestaat uit vuilnis en duisternis en de stank ervan is afgrijselijk."

Niemand kan zich voorstellen hoe de gruwel van deze cel moet zijn geweest toen Petrus honderd jaar later in deze walgelijke put werd opgesloten. In deze ellendige onderaardse rotskamer werd de beroemde Jugurtha doodgehongerd en hij werd stapelgek. Vercingetorix, de moedige druïdische leider der Galliërs, werd hier ter dood gebracht op last van Julius Ceasar. Er wordt verteld dat het aantal Christenen dat in deze duivelse cel omkwam niet te tellen is. Zie hier, de glorie van Rome. Men zou de veroordelende woorden van koningin Boadicea nogmaals moeten lezen en er zijn lesje uit leren. Zij beschreef de Romeinen zoals zij waren. Dit volk, dat al haar vijanden uit-

maakte voor barbaren, was zelf het meest wrede en barbaarse volk dat ooit bestaan heeft. Hoe Petrus deze vreselijke negen maanden heeft kunnen overleven, gaat de menselijke verbeeldingskracht te boven. Gedurende zijn gehele gevangenschap was hij zodanig aan een paal vastgebonden dat hij overeind moest blijven staan en niet kon gaan liggen. Toch bleef zijn sterke geest onaangetast. Hij bleef met onverminderde geestdrift Gods overwinning in Zijn Zoon Jezus Christus verkondigen. De geschiedenis vertelt het verbazingwekkende feit dat Petrus, ondanks al zijn lijden, zijn beide cipiers Processus en Martianus en nog zeventenveertig anderen tot geloof bracht. Het is een vreemd en opmerkelijk feit dat de stoel, ofwel de troon, van Pius IX in het Vaticaan Concilie gezet werd boven het altaar van Martianus en Processus. Petrus, bijgenaamd de Rots, vond de dood in Rome door de hand van de moordende Romeinen, die hem op demonische wijze kruisigden. Hij weigerde om in dezelfde positie als zijn Heer te sterven en zei dat hij dat niet waardig was. Hij eiste om andersom gekruisigd te worden, met zijn hoofd omlaag. Dit werd, ironisch genoeg, toegestaan door de spottende Romeinen in het circus van Nero in 67 A.D. Zodanig was het timbre en het karakter van deze moedige en fameuze stoet van heiligen, die het gezegende eiland Brittannië doordrenkten met de sfeer van hun aanwezigheid en met toewijding aan Christus.

Temidden van al deze oorlogstragedie en vervolgingen, waarbij de bloedigste veldslagen voor het Christelijk geloof uitgevochten werden op Britse grond en de Romeinen werden teruggedreven, bereikte de kermis van bloedvergieten en moord in de Romeinse arena's absurde proporties. De marteling, verminking en vernietiging van Christenen werd de populairste sport van de heidense Romeinen. Zij krijsten als idioten van vreugde, als de uitgehongerde leeuwen de knielende en biddende Christenen, oude en jonge mensen, vrouwen met baby's of kinderen in hun armen, verminkten en verscheurden. Zij sloten weddenschappen af op het uithoudingsvermogen van de Britse krijgers, die voor hun leven moesten vechten. Als de ene Romeinse gladiator verslagen was nam de volgende zijn plaats in, totdat de door de langdurige strijd vermoeid geraakte Britse krijger uiteindelijk afgeslacht werd. De Romeinse geschiedschrijvers, die over deze moordspektakels schrijven, vertellen dat de moed van de Brit onbedwingbaar was. Met hun laatste adem en met hun laatste restje kracht, wierpen zij zich nog op hun tegenstander in een laatste bovenmenselijke poging tot wraak. Zij vertellen dat het niet ongebruikelijk was om een Brit en een Romein, gespietst aan elkaars wapens, tegelijkertijd te zien sterven. De predikers van het geloof, de bejaarden, de vrouwen en kinderen, traden hun einde sereen en trots tegemoet, met een stil gebed op

de lippen. Er wordt verteld dat moeders hun kinderen voor zich uit duwden opdat deze eerst zouden sterven, zodat zij er zeker van waren dat het leven uit hen verdwenen was en zij niet in doodsnood door de woeste dieren door de arena heen en weer gesleept zouden worden als hun moeders er niet meer waren. De moed van deze vrouwen verbijsterde de Romeinen zodat zij fluisterden: "Wat een vrouwen hebben die Britten, wat een vrouwen!" De sadistische Romeinen hebben de koele, onverschrokken en felle moed van de Christelijke Britten nooit kunnen begrijpen of verklaren. Hun bange harten sidderden ervoor. Zelf geen uitzicht hebbend op eeuwig leven, konden zij niet begrijpen dat dit geloof zijn volgelingen zo onbevreesd en onverschillig voor de dood kon maken, zoals ook Julius Ceasar al had geschreven. De moed van de Britten wekte de bewondering van de Romeinen en tegelijkertijd vreesden zij hen zodanig dat zij hen geen greintje genade durfden tonen. De meedogenloze houding van de Romeinen ten opzichte van de Britten kwam voor het grootste gedeelte voort uit angst. De Romeinse keizers zagen in het Christendom het handschrift op de muur dat hen veroordeelde en de Britten bezegelden dit oordeel.

Na de dood en begrafenis van Maria, de moeder van de Here Jezus, op Avalon, werd het grootste verlangen van discipelen, pelgrims, koningen en vooraanstaanden, om begraven te worden op de heilige grond van Glastonbury, waar zij samen met Maria en de andere apostelen en discipelen de dag van de wederopstanding af wilden wachten. In heel veel nog bestaande geschiedschrijvingen wordt verteld dat menig martelaar naar Brittannië werd gebracht om begraven te worden op de veilige vluchthaven Avalon of elders in Brittannië. De heldhaftige Constantius, uit Lyon, die de stad Clermont in Auvergne redde uit de handen van Euric de Gooth, (473-492 A.D.) vertelt in zijn "Life of St. Germanus", hoe hij de overblijfselen van alle apostelen en martelaren meenam vanuit Gallië en ze legde in een speciaal graf in St. Alban's in Brittannië. Dit geschrift is heel belangrijk, omdat het voorziet in een verband dat in vroege rapporten niet te vinden is en tot op zekere hoogte veel latere verslagen bevestigt. De vroege verslagen worden aangehaald door Maelgwyn of Avalon die schrijft:

*"Jozef van Arimathea, de nobele decurio, vond de eeuwige rust, tesa-
men met zijn elf metgezellen, op het eiland Avalon."*

Zoals we zien ontbreekt hier één persoon. Twaalf metgezellen arriveerden in Brittannië of dertien, als we Marcella het dienstmeisje van Martha, beschreven door kardinaal Baronius, meetellen. Wie ontbreekt er? Er wordt

wel gedacht dat Lazarus over het hoofd gezien wordt, omdat die als eerste van deze beroemde groep stierf. Latere beschrijvingen zeggen dat zij allen in Brittannië begraven zijn, hetgeen zou aantonen dat degene die ontbreekt, behoorde bij de overblijfselen die door Constantius vanuit Gallië, waar Lazarus was gestorven, naar Brittannië zijn teruggebracht.

Maar hoe zit het met Petrus en Paulus? Zijn zij in hun graf in Rome gebleven, waar zij door de liefdevolle handen van Claudia, Pudens en hun kinderen in gelegd waren? We weten dat de martelarenfamilie Pudens altijd onaangetast in hun laatste rustplaats onder de vloer van de eerste Christelijke kerk in Rome is gebleven, voorheen was dit het beroemde Palatium Britannicum, het Paleis der Britten. Over Petrus en Paulus bestaat verwarring, geheimzinnigheid en opzettelijke misleiding omtrent de plaats waar hun lichamen hun laatste rustplaats hebben gevonden. Het Boek der Martelaren vertelt ons dat Pudens het lichaam van Paulus, nadat hij het van de Romeinen opgeëist had, heeft begraven op hun landgoed aan de Via Ostiense. We weten uit de historische geschriften van keizer Constantijn, de eerste Christelijke keizer, dat hij, wetend waar het verminkte lichaam begraven lag, dit heeft laten opgraven. Hij liet het in een stenen kist leggen en bouwde er een kerk overheen die nog steeds bekend is als "St. Paulus buiten de Muren", hetgeen betekent dat de kerk en het lichaam zich bevinden buiten de stadsmuren van Rome. De oorspronkelijke kerk is verdwenen en er is op dezelfde plaats een grotere gebouwd. Deze werd in 1823 door brand verwoest. In de huidige kerk, die na de brand gebouwd is en die nog steeds dezelfde oude naam draagt, houdt bij een rooster in de vloer voor het hoogaltaar altijd een Benedictijns priester de wacht. Soms, ter gelegenheid van bijzonder bezoek, haalt de priester het rooster weg en laat een lamp zakken in het kamertje dat onder de vloer ligt en onthult dan een ruwe steenplaat waarop de naam "Pauli" staat. Maar er is nergens een stenen kist te bekennen. Wat is daarmee en met het lichaam gebeurd?

Het zekere antwoord wordt gevonden in een document geschreven door paus Vitalianus aan de Britse koning Oswy in 656 A.D. Deze brief bestaat nog steeds. Waarschijnlijk tot verbazing van velen wordt in deze brief door paus Vitalianus toestemming gegeven om de overblijfselen van de lichamen van Paulus en Petrus, tegelijk met de resten van de martelaren Laurentius, Johannes, Gregorius en Pancras, vanuit Rome over te brengen naar Engeland en ze daar overnieuw te begraven in de grote kerk van Canterbury. Dit historische document is boven alle ontkenning verheven. Naar deze Pancras is één van de grootste treinstations in Londen vernoemd:

St. Pancras Station dat ligt op de plaats waar eens een kruis heeft gestaan, opgericht ter herinnering aan St. Pancras, die precies op die plek gepredikt heeft. De volle waarheid over dit verbazingwekkende feit wordt doorgegeven door de weleerwaarde Beda (673-735 A.D.) in zijn "Ecclesiastical History of the English Nation". De onderlegde historicus Beda stond zowel bij de Britse Kerk als bij de Rooms Katholieke in hoog aanzien. En hoewel hij een overtuigd verdediger was van het nieuwe pauselijke geloof dat door Augustinus in 596 A.D. geïntroduceerd was, bleef hij hardnekkig vasthouden aan de Britse Kerk en aan haar claim dat in Brittannië de eerste Christelijke Kerk gevestigd werd, een feit dat noch door Augustinus, noch door paus Gregorius ooit is tegengesproken. Beda staat te boek als "de vader van de Britse wetenschap", omdat hij als eerste het Nieuwe Testament in het Brits vertaalde. Elke Christen kent het prachtige verhaal over Beda, die het laatste hoofdstuk vertaalde voor zijn scriba terwijl hij op zijn sterfbed lag in een kale cel en zijn laatste adem uitblies een paar minuten nadat hij het laatste vers vertaald had van het Evangelie van Johannes, terwijl hij het "Gloria" declameerde. Ongeacht of de brief die paus Vitalianus naar koning Oswy stuurde nog steeds bestaat, Beda, een man met een serieuze aard en zeer geleerd, zou nooit een vals verhaal schrijven over zo'n belangrijke zaak als het overbrengen van de stoffelijke resten van de lichamen der heiligen uit het Roomse machtsgebied naar Engeland, als dit niet een feit zou zijn. Door Rooms Katholieke leken werd en wordt nog steeds algemeen aangenomen dat het lichaam van Paulus rust onder het altaar in de kathedraal die tot zijn gedachtenis in Rome gebouwd is, maar bij de hooggeplaatsten in beide kerken is het welbekend dat sinds eeuwen alleen de lege stenen sarcofaag in de kelder bewaard wordt. Professor Kinneman, geleerd Amerikaans wetenschapper en archeoloog, heeft in zijn onlangs verschenen boek "Diggers for Facts", de volgende verwijzing over de rustplaats van Paulus:

"De aardse overblijfselen van de apostel der heidenen rusten in werkelijkheid in de grond van Engeland, buiten het bereik van de arm der Roomse wet."

Hoe zit het dan met de gedenkplaat in de kelder van "St. Paulus buiten de Muren"? Is dit het deksel van de stenen doods-kist die gemaakt en van deze inscriptie voorzien werd in opdracht van Constantijn? De stenen sarcofaag is nog wel in Paulus' kathedraal in Rome, maar zijn lichaam rust, samen met dat van Petrus en de vele andere heiligen in Engeland, dat door vele historici beschreven wordt als "de meest geheiligde grond op aarde".

XVI Het zendingswerk van Paulus in Brittannië

Vanaf het begin der tijden, toen de mensen op aarde begonnen samen te smelten tot koninkrijken, zijn de bladzijden van de geschiedenis gevuld met opzienbarende veroveringen door ambitieuze koningen en machtige keizers, die voor zichzelf grote rijken tot stand brachten met behulp van militaire macht en de natuurlijke rijkdommen van hun land. Ondersteund door machtige goed georganiseerde strijdkrachten, slachtten de veroveraars de volkeren in andere landen af en liepen allen onder de voet, wiens enige vergissing was dat zij hun landerijen en woonplaatsen verdedigden. En zoals de geschiedenis hun heerszuchtige roem beschrijft, beschrijft zij eveneens hun meelijwekkende in memoriam en laat daarmee de waarheid zien van de woorden van de Here Jezus, waarmee Hij Petrus berispte toen deze het oor afhakte van de dienstknecht van de hogepriester: "Want allen die het zwaard nemen, zullen door het zwaard vergaan." Geschiedenisboeken zijn de begraafplaats van militaire overheersers, die door het zwaard aan de macht kwamen en door het zwaard vielen, en dat alles om de inheligheid en eerzucht van deze vele moordzuchtige veroveraars te bevredigen. Zo ziet de geschiedenis van wereldrijken eruit duizenden jaren voor Christus en in de tweeduizend jaar daarna.

In vergelijking daarmee staan we versteld als we zien wat een handjevol apostelen en discipelen, die opkwamen voor hun geloof in Christus, hebben bereikt. Zonder één cent, gebrek lijdend, opgesloten, gemarteld, verbannen en ongewapend, stonden zij elk helemaal alleen tegenover de keizerlijke vijandschap en zij veroverden de wereld voor Christus, een veroveringstocht die tweeduizend jaar duurde en zeer voorspoedig verliep. Koninkrijken zijn gekomen en gegaan, maar boven hun restanten wappert de banier van Christus nog net zo majesteitelijk als op de dag dat hij zich voor het eerst ontrolde. De dag toen het Britse leger, aangevoerd door Guiderius en Arviragus, de Romeinen versloeg in de eerste veldslag van de veldtocht van Claudius in 43 A.D. Zo worden de woorden van de Here Jezus waargemaakt.

En toch, hoewel de waarheid hen in het gezicht staart, gelooft het grootste gedeelte van de wereld, vandaag meer dan ooit, dat het zwaard sterker is dan het Woord. We zien dat aan de communistische regimes die proberen de rest van de wereld aan hun slavernij te onderwerpen. Ondanks hun fouten en gebreken heeft de Christelijke Angel-Sakische wereld alleen gestaan tegen deze aardse heerszucht en heeft ze overwonnen. Vaak helemaal

alleen tegenover een overweldigende meerderheid hebben zij gevochten voor individuele vrijheid, waar deze ook mocht worden aangevallen.

God heeft gezegd: "Gij zijt Mijn volk, Ik zal u niet van de aardbodem laten verdwijnen." Met dezelfde ademtocht waarschuwt God ons dat wij met roeden geslagen zullen worden als wij afvallig zijn, hetgeen inhoudt dat wij de prijs zullen betalen voor onze eigenwijsheid. Wij zullen gestraft worden met Pearl Harbours en Duinkerken. Maar Hij zegt ook dat als wij op de rand van de afgrond staan, Hij "haken zal slaan in hun kaken zodat zij zich omkeren", en zodat wij zullen triomferen. Wat betalen wij onnodig een bittere prijs. Lees maar eens alle geschriften na van onze grote aanvoerders in de strijd, die de overwinning aan niets anders toeschrijven dan aan een wonder, omdat alles al verloren leek. Een Derde Wereldoorlog zal er zeker komen. We zullen overwinnen, maar het zal wat kosten. We kunnen de kosten verminderen als we onze oren en harten openen voor het Woord van God en onze Verlosser Jezus Christus. Als we maar willen luisteren naar de woorden van de apostelen en discipelen van onze Heer, zoals onze voorvaders in het oude Brittannië ook deden, en als we onszelf maar omgorden met de kracht van de Goddelijke beloften, zoals ook zij deden. Paulus werkte onder de heidenen om de belofte te vervullen waarover Jacobus spreekt als hij zegt dat Simeon gezegd heeft dat God eerst een volk zou verzamelen uit de heidenen voor Zijn Naam, die zich zouden houden aan Zijn Woord, zijn Wet en Zijn Sabbat. Zijn wij dat volk? Geleerden, wetenschappers en geestelijken denken van wel.

Paulus geloofde dat zeker. Het stichten van de eerste Christelijke Kerk in Rome met behulp van de Britse koninklijke gelovigen was zijn triomf, die een hoogtepunt vond in zijn speciale zending naar Brittannië door de andere leden van dezelfde Britse koningsfamilie. Voor hij in Rome was, had hij al een vertegenwoordiger naar Brittannië gestuurd, namelijk Aristobulus, de schoonvader van Petrus. Hij was één van de oorspronkelijke, door Christus uitverkozen zeventig en de broer van Barnabas. Het was zijn vrouw, die door het wonder van de Here Jezus genezen werd, zoals we lezen in het Mattheüsevangelie (Matthéüs 8 : 14, 15). In zijn brieven doet Paulus de groeten aan "het huisgezin van Aristobulus". Er wordt gezegd dat Aristobulus al in Brittannië was voordat Paulus zijn brief aan de Romeinen schreef. Schijnbaar was Aristobulus de voorloper van Paulus in Brittannië, gezonden door de apostel der heidenen om de weg voor te bereiden voor zijn eigen bijzondere missie, die later zou volgen en die apart stond van de zending van Jozef.

In de voorbereidende periode werkte Aristobulus wel samen met Jozef, maar hij was nooit verbonden aan de zendingspost op Avalon. Hij werkte in het deel van Brittannië dat bekend staat als Wales. In deze langvervlogen eeuwen bestond het hele eiland, dat nu verdeeld is in Engeland, Schotland en Wales, maar onder één naam: Brittannië. De broer van Barnabas onderhield uitsluitend relaties met de meest zuidelijke tak van de koninklijke Siluriërs, de familie van Caractacus in Wales. Voordat Aristobulus naar Wales kwam, hadden de vader en grootvader van Caractacus in hun eigen domein al het zaad van het Christelijk geloof gezaaid. We hebben gezien dat, toen Jozef met zijn gezelschap in 36 A.D. in Brittannië aankwam, Bran, de vader van Caractacus, al afstand van de troon had gedaan ten gunste van zijn zoon, om zelf het ambt van aartsdruïde van de Siluriërs op zich te kunnen nemen. Hij zetelde in Trevnan, in de parochie van Llan-llid, in Glamorganshire. Llyr Llediath, de vader van Bran, de koning Lear van Shakespeare, richtte de eerste Christelijke kerk in Wales op in Llandaff, nadat hij door Jozef bekeerd en gedoopt was. Terwijl het druïdische geloof opging in het Christelijk geloof werden alle leden van de Bran-Caradoc dynastie door Jozef tot geloof gebracht. Prinses Eurgain, de oudste dochter van Caractacus, was de eerste die zich liet dopen en direct daarna op rij gevolgd door: haar grootvader de aartsdruïde Bran, haar overgrootvader Llyr Llediath, daarna haar broer Linus, die later de eerste bisschop van Rome werd, en daarna haar echtgenoot Salog, heer van Salisbury, allen door de hand van Jozef. Haar vader Caractacus en zijn zoon Cyllinus, die regent was in de plaats van zijn vader toen deze in Rome in ballingschap was, en Cynon, de jongste zoon, werden door Paulus gedoopt in Rome.

Het is interessant te weten dat Cyllinus gedurende zijn regeringsperiode het dopen van kinderen en het geven van doopnamen in Brittannië ingevoerd heeft. Daarvoor hanteerden de Britten de Hebreeuwse methode en gaven slechts één naam aan een persoon, met toevoeging van het woordje "ab", hetgeen "van", of "zoon van" betekent. Het opsporen van iemands afkomst is bij de oude Hebreeuwse methode een moeilijk geval. Bewijs dat deze verdienste aan Cyllinus wordt toegeschreven wordt geleverd door het volgende uittreksel uit de genealogie van de familie, geschreven door zijn afstammeling, Jestyn ap Gwrgant, prins van Glamorgan, in de elfde eeuw:

"Cyllin, een wijze en rechtvaardige koning. In zijn dagen aanvaardden vele Cymri het geloof in Christus door middel van het onderricht van de heiligen van Cor-Eurgain, en vele godsmannen uit de landen Griekenland en Rome die in Cambria waren. HIJ WAS DE EERSTE VAN

DE CYMRI, DIE AAN KINDEREN EEN NAAM GAF. Daarvoor werden namen alleen gegeven aan volwassenen, en dat naar aanleiding van iets karakteristieks aan lichaam, verstand of manier van doen."

De aanhaling in hoofdletters is van de schrijver om op dit historische feit de nadruk te leggen. Cyllin en Caradoc zijn de echte Keltische namen van vader en zoon, Cyllinus en Caractacus zijn de Romeinse vorm ervan. Alle kinderen van Cyllinus werden gedoopt. Op latere leeftijd deed hij eveneens afstand van de troon ten gunste van zijn jongere broer Cynon. Net zoals zijn grootvader Bran nam hij het kruis op zich en werd priester van het Christelijk geloof. In de Brits Keltische annalen staat hij ingeschreven als Sint Cyllinus.

Llyr Llediath, de grootvader van Caractacus, hoorde bij de groep koninklijke gevangenen die naar Rome gevoerd werd in 52 A.D. Kort na de beroemde rechtszaak tussen de Pendragon en keizer Claudius voor de Romeinse senaat, stierf Llyr in Rome. Hoewel zijn zoon Bran als de aartsdruïde met de uitlevering van de familie niets te maken had, bood hij zichzelf vrijwillig aan als vervanger voor de overleden Llyr. Ook na de vrijlating van zijn zoon Caractacus bleef hij bij de Silurische familie, wonend in het Paleis van de Britten in Rome. Met uitzondering van de zonen van Caractacus, die naar Brittannië waren teruggekeerd voor regeringszaken, waren allen aanwezig in de keizerlijke stad toen Paulus daar in 56 A.D. aankwam. Hierna volgen twee jaren van onderwijs door Paulus aan het koninklijke gezelschap, die de aanleiding werden voor zijn missie naar Brittannië. Aristobulus was vanuit Brittannië naar Rome gereisd om Paulus te ontmoeten en een plan te maken voor diens evangelisatieopdracht. Aristobulus, die al eerder met Paulus had samengewerkt, kende de bedoelingen van Paulus goed. Hij wist dat hij een belangrijke factor was in dit grote werk op het terrein van de heidenen en zijn werk in de voorgaande jaren had hem een goed inzicht gegeven in het gelegde fundament, waaraan hij zelf het meeste werk gedaan had met hulp van Llyr, Bran en Jozef.

Hoewel het koninklijk huis van Caractacus de missie sponsorde, was het toch Eurgain, de oudste dochter van Caractacus die de feitelijke hoofdsponsor was, daar zij ruimhartig geld en landerijen aan deze missie schonk. In het jaar 58 A.D. was alles gereed voor Paulus om Rome te verlaten en het werk in Brittannië te beginnen in het gebied dat bekend was als Cambria, een antieke naam voor het gebied van Caradoc, nu bekend als Wales. Het was alleen Caractacus die op zijn woord van eer zeven jaar Rome niet kon ver-

laten. De rest van de Britse gijzelaars was vrij om te vertrekken wanneer zij maar wilden. De geschiedschrijving vertelt dat Bran, nadat hij door Paulus gewijd was, een jaar eerder vertrok dan zijn zoon Caradoc, die niet eerder kon vertrekken dan in het jaar daarop, in 59 A.D. Samen met Bran vertrokken Aristobulus, die door Paulus tot eerste bisschop van Brittannië was gewijd, en zijn zonen Manaw, Brennus, Ilid en Cyndaw als hulpzendingen. Met hen gingen ook nog mee Eurgain en haar man Salog, heer van Caer Salog, ofwel het oude Sarum (Salisbury). Over hem wordt geschreven dat hij een Romeins patriciër was die met de dochter van Caractacus trouwde vlak voor de rampzalige veldslag bij Clune in 52 A.D. Hier zien we alweer een vermenigving van Romeins aristocratisch en Brits koninklijk bloed. Zij arriveerden in Llan-Ilid (hetgeen "gewijde, omsloten ruimte" betekent) en bouwden een kerk als gedenkteken. In de geschiedschrijving staat Eurgain te boek als de beschermvrouwe van de zendingsreis van Paulus naar Llan-Ilid, die daarom meer bekendheid kreeg als de Cor-Eurgain Missie. Zij richtte het eerst Cor of koor op dat sindsdien als het beste koor ter wereld beschouwd wordt. Deze geweldige traditie is door de eeuwen heen in een ononderbroken lijn door de inwoners van Wales in stand gehouden en vormt de grondslag voor de wereldberoemde Eisteddfod (zangers- en dichterscongres in Wales) dat elk jaar georganiseerd wordt, waarbij zij samenkomen in hun druidische kleding en ceremonieel dit roemrijke verleden verbinden met het heden. Daar kunnen de afstammelingen van deze edele Christenen de zangkunst van dit beroemde koor beluisteren. Onder de jaarlijkse competities voor koren die over de hele wereld worden gehouden, heeft de Eisteddfod in Wales zijn vooraanstaande plaats behouden. Eenmaal per jaar bezoekt dit beroemde koor uit Wales de Verenigde Staten en Canada, waar zij in een reeks concerten allen die hen horen verrukken en verheugen met de klank van hun voortreffelijke stemmen. Toch weten maar weinigen van de daar aanwezigen dat dit prachtige koor direct verband houdt met de zendingsreis van Paulus naar Brittannië, bijna tweeduizend jaar geleden.

Aristobulus werd als eerste bisschop geïnstalleerd in Llan-Ilid en Bran bleef als Hoge priester der Siluriërs in Llandaff. In de taal van de Cymri is Aristobulus bekend als Arwystly-Hen of Arwysth-Senex. "Hen" betekent bejaard en Senex is daarvan de Romeinse uitdrukking. De bejaarde Aristobulus zou jammer genoeg in hetzelfde jaar dat hij met zijn koninklijk gezelschap naar Brittannië terugkeerde, een tragische dood vinden. In tegenstelling met de Missie van Jozef, die rechtstreeks uit Jeruzalem afkomstig was, kwam deze Missie van Paulus rechtstreeks uit Rome. Jozef had niets te maken met Rome en hij had het voordeel dat hij al goed bekend stond bij de Britten

vanwege zijn voormalige belangen in de tinmijnen van Cornwall en Devon. Hij werd door de Britten gezien als één van hen. Aan de andere kant was daar de verstokte haat van de Britten voor Rome en voor alles wat er mee te maken had. Alles wat maar enigszins het stempel van de Romeinen droeg was uiterst verdacht. Bran schrijft in zijn dagboeken dat de Britten moeilijk te bewegen waren iets Romeins of iets dat afkomstig was uit Rome te accepteren. Het was alleen hun liefde voor de oprechte Bran en de beminnelijke Eurgain, en hun trots op en trouw aan Caractacus, waardoor zij bereid waren om de geloofsgezanten uit Rome halverwege tegemoet te komen. De Siluriërs respecteerden Aristobulus. Hij was bij hen gekomen vanuit Jeruzalem, dwars door Spanje en hij was bekend bij en geliefd door Jozef en het gezelschap op Avalon. Aristobulus, in zijn gedrevenheid om te prediken, reisde ver buiten het hem beschermende gebied van de Siluriërs naar Britse volken wiens haat tegen alles wat Romeins was, bitter en zwart was. Deze haat verblindde hen en zij kenden Aristobulus niet. Gezien de vele listen waarmee de Romeinen hadden geprobeerd om hen aan zich te onderwerpen, dachten zij dat de aanwezigheid van de oudere broer van Barnabas verband hield met politieke list, waarbij godsdienst een huichelachtige rol moest spelen. Zij kwamen in opstand en vermoordden hem in het jaar 58 of 59 A.D. Aristobulus was hun eerste bisschop en de enige die door hen werd omgebracht.

St. Alban wordt echter door Rome als de eerste Britse martelaar beschouwd, die stierf in het oude Verulanium, dat dankzij restauratie nog steeds te zien is. Er stond al een kerk in Albans tijd en na zijn marteldood stichtte koning Offa, koning van Mercia, hier het klooster van St. Albans ter zijner gedachtenis, in 793 A.D. Romeinse stenen uit het oude Verulanium werden bij de bouw gebruikt. Eeuwen later leverde de Rooms Katholieke Kerk kritiek op de Britse Kerk, omdat zij zo weinig martelaren zou hebben in vergelijking met hen. De leiders van de Britse Kerk informeerden hen en zeiden dat hun volgelingen leefden om het evangelie te prediken en te onderwijzen en daar niet onnodig voor stierven. Als hun leven het enige was dat zij konden geven, dan deden zij dat graag en wij weten dat dit ook zeer vaak gebeurd is, maar altijd door de hand van hun vijanden en niet door hun eigen landgenoten, behalve dan in dit ene tragische geval. Het is welbekend dat de Rooms Katholieke priesters de marteldood als een eerbaar en lonend gebaar beschouwden en wel zodanig dat zij fanatiek werden. Velen van hen zochten met opzet de marteldood en dat nog voordat zij ook maar iets bereikt hadden dat de moeite waard was. Er is nog iemand die de eer de eerste martelaar in Brittannië te zijn opeist en die te maken heeft met

St. Albans Kerk. Het is een tot Christus bekeerd Romeins soldaat Alban genaamd, die 250 jaar later, gedurende de vervolgingen door Diocletianus in Brittannië een opgejaagd Brits priester hielp ontkomen door met diens mantel aan de aandacht naar zichzelf toe te trekken. Toen hij herkend was gaf de Romeinse officier opdracht aan een daarbij staande soldaat om de schuldige te executeren. Deze soldaat weigerde dat en gaf daarbij te kennen dat hij zelf ook Christen was, hetgeen het resultaat opleverde dat beide soldaten onmiddellijk werden onthoofd. De overlevering vertelt dat zij gezamenlijk werden begraven op de plaats waar zij de dood vonden en dat op deze plaats later een kerk werd gebouwd: St. Albans kerk. Alban was de eerste Christelijke Romeinse soldaat, gedood om zijn geloof door de Romeinen in Brittannië. Alle authentieke verslagen, ook "de Genealogies of the Saints in Brittain" (de genealogieën van de Heiligen in Brittannië) noemen Aristobulus als de eerste van de volgelingen van onze Heer die in Brittannië martelaar werd, en als tweede, kort daarna, Simon de Zeloot. De eerste kerk die op deze plaats gebouwd werd, was ter nagedachtenis aan Aristobulus. Na de dood van de Romeinse soldaat Alban en zijn beschermer, 250 jaar later, werd deze oude kerk verbouwd en uitgebreid. De kerk kreeg de naam St. Albans, waaronder zij tot op deze dag bekend is.

Over de bejaarde en zeer geliefde vriend van Paulus en de schoonvader van Petrus - Aristobulus - bestaat een overvloed aan authentieke geschriften, waaruit wij nu enkele citaten laten volgen. Kardinaal Alford, die direct volgt na de geleerde kardinaal Baronius als gezaghebbend historicus van het Vaticaan, was één van de weinige Britse geestelijken die een hoge positie verwierf in de Rooms Katholieke Kerk. Hij was van geboorte een Brit en zijn oorspronkelijke naam was Griffiths. Hij veranderde zijn naam in Alford toen hij zich voegde bij de Jezuïetenorde. Men zoekt in die jaren tevergeefs naar de naam van een Britse paus, toen de twee kerken het nog veelal met elkaar eens waren. Niemand wilde het ambt aanvaarden, daarmee vastbesloten de claim dat een sterfelijk wezen het door Christus aangestelde hoofd van de Kerk zou zijn, afwijzend. Alleen Hij was de Hoeksteen. Alford schrijft:

"Het staat vast dat voordat Paulus in Rome kwam Aristobulus in Brittannië was."

In het Boek der Martelaren van de Griekse Kerk lezen we:

"Aristobulus was één van de zeventig discipelen en een volgeling van de apostel Paulus, met wie hij het evangelie predikte en onderwees aan de gehele wereld. Hij werd door Paulus gekozen om de eerste zendingsbis-

schop te zijn naar het Britse land. Hij stierf daar de marteldood nadat hij er kerken had gebouwd en diakenen en priesters op dat eiland had aangesteld."

Dorotheus, de bisschop van Tyrus, schrijft in 303 A.D.:

"Aristobulus, die door de apostel genoemd wordt in zijn brief aan de Romeinen, werd benoemd tot bisschop in Brittannië."

Haleca, de bisschop van Augsburg voegt daaraan toe:

"De herinnering aan de vele martelaren wordt door de Britten levend gehouden, vooral die aan Aristobulus, één van de 70 discipelen."

In de "Adonis Martyrologia" lezen we:

"15 Maart. Geboortedag van Aristobulus, bisschop van Brittannië, broer van Barnabas de apostel, door wie hij tot bisschop werd gewijd. Hij werd naar Brittannië gezonden, waar hij, nadat hij de waarheid van Christus had gepredikt en een kerk had gevormd, de marteldood mocht sterven."

De aanhaling in het voorgaande over de wijding van Aristobulus tot bisschop door zijn jongere broer Barnabas was van een veel vroegere datum en had niets met Brittannië te maken. Na deze wijding ging hij met Barnabas voor het eerst naar Brittannië als verkenner voor Paulus. De aanstelling van Aristobulus als bisschop van Brittannië gebeurde veel later in 58 A.D. in Rome. Men zou kunnen denken dat de aanstelling van deze bejaarde discipel door Paulus in strijd was met de zendingsmissie van Jozef. Dit is niet het geval. Jozef wordt nergens de bisschop van Brittannië genoemd. Zijn titel: de apostel van Brittannië is nog voortreffelijker. Zijn missie ging de missie van Paulus onder leiding van Aristobulus 22 jaar vooraf. In het jaar na het verscheiden van Aristobulus, in 60 A.D., wijdde Filippus Jozef opnieuw als Hogepriester in Brittannië. De titel bisschop van Brittannië werd na Aristobulus aan geen enkele andere zending meer verleend. Over zijn komst naar Brittannië zegt de "British Achau of Genealogies of the Saints" het volgende:

"Met de Gezegende Bran kwamen uit Rome naar Brittannië: Arwystli Hen (Senex; oud) Ild, Cyndaw, Israëlistische mannen en Maw, of Manaw, de zoon van Arwystli."

Een gebied aan de rivier de Severn in Montgomeryshire bevestigt sinds mensenheugenis in de naam de aanwezigheid van Aristobulus in het oorspronkelijke Keltische inheemse woord Arwystli. De Griekse menologie noemt 15 maart ook als de sterfdag van Aristobulus.

Ziehier in het kort het bewijsmateriaal dat Aristobulus werkelijk in Brittannië gewerkt heeft en er vermoord werd, tevens bewijs voor het in twijfel getrokken feit dat door Paulus een actieve Christelijke zendingspost in Brittannië werd opgezet. Het jaar van de dood van deze bisschop van Brittannië was tevens het jaar waarin een einde kwam aan de gevangenschap van Caractacus in Rome, 59 A.D. Hij zei zijn geliefde jongste dochter Gladys, nu bekend als Claudia Pudens, en haar edelman Rufus en hun vier kinderen, vaarwel. Het afscheid van zijn oudste zoon Linus, nu de eerste bisschop van Rome, moet hem verdriet hebben gedaan, want de oorlog in Brittannië woedde onverminderd voort, waarbij zijn neef, de heldhaftige Arviragus, de grootste aanvoerders uit de Romeinse geschiedenis stormenderhand versloeg. De rest van de familie was al teruggekeerd naar Brittannië. Het beroemde Paleis van de Britten zou hem niet langer onderdak bieden. Hij had het als bruidsschat geschonken aan zijn dochter bij haar huwelijk met Rufus Pudens, samen met alle bijbehorende schitterende landerijen en baden. Nergens wordt er verslag van gemaakt dat hij ooit nog eens naar Rome terugkeerde. Dat was ook nauwelijks mogelijk. Hij had gezworen nooit meer een vinger op te tillen tegen de Romeinen, zo lang hij leefde. Hij heeft deze eed nooit gebroken, maar daar hij nog steeds een vooraanstaand leider van de Britten was, zou het begrijpelijk zijn dat, als hij een bezoek aan Rome had willen brengen, dit door beide partijen verkeerd opgevat zou kunnen worden. De krankzinnige Nero was keizer Claudius opgevolgd aan het hoofd van de Romeinse macht en de vervolging van de Christenen was met hernieuwde boosaardigheid opgelaaid.

Bij zijn terugkeer in zijn geboorteland bouwde hij een kasteel in Aber Gweryd, nu St. Donat's Major, in Glamorganshire. Hij heeft nooit een Christelijk ambt bekleed, zoals zijn grootvader, vader en zijn kinderen dat wel deden. Het schijnt dat hij zijn zonen geholpen heeft bij het besturen van zijn volk en dat hij de groei van het Christelijk geloof sterk ondersteund heeft zonder daarbij zijn eed in gevaar te brengen. Hij vond een vreedzaam einde en stierf een natuurlijke dood. Deze nobele Brit, die de keizerlijke grondvesten had doen schudden, werd te rusten gelegd bij zijn echtgenote, zijn vader Bran en zijn grootvader Llyr in het Cor of Ild, in Siluria. Daar werden later Cyllinus, Cynon, Eurgain en Salog ook bijeengebracht, allen helden

van Christus, die allen stierven op een natuurlijke wijze, in het licht en in de vreugde van hun Heiland.

Na de dood van Aristobulus kreeg prinses Eurgain de meeste invloed op de Missie van Paulus. De befaamde lolo Manuscripten vertellen dat zij twaalf academies stichtte in Caer Urgan of Cor Eurgain. Zij subsidieerde deze academies rijkelijk en ontwikkelde hen tot plaatsen met veel godgeleerdheid. Cor Eurgain bleef een belangrijke plaats tot eeuwen na haar dood en was het enige blijvende monument en getuigenis van de zendingsmissie van Paulus in Brittannië. Vanuit deze plaats kwamen velen van de grootste leraren en zendelingen in een onafgebroken stroom voort, tot in de tiende eeuw. Haar liefde en talent voor muziek deden de eerste Christelijke koren ontstaan. Eurgain was net zo begaafd als haar jongere zusje Claudia en haar beroemde tante Pomponia en zij schreef gezangen en lofliederen die in het hele land weerklonken in gezang en lofprijzing. De aandacht voor het onderwijs aan de jeugd in de vele scholen waarin zij voorzag, bewijst haar edelmoedigheid. De mooie prinses Eurgain besteedde al haar aardse rijkdom en haar leven in dienst van Christus. De geschiedenis vertelt dat zij de meest geliefde vrouw in Brittannië was. Eurgain was de eerste gelovige vrouw in Brittannië en de eerste vrouwelijke heilige. Haar geweldige leven staat beschreven in de "Genealogie of the Saints in Britain", een prachtige vrouw, een edelmoedige prinses, een edelsteen aan de kroon van Christus.

Na de dood van Aristobulus nam "Ilid, een Israëlitisch man" die met Bran en Aristobulus naar Cambria gekomen was, de leiding op zich tot Paulus arriveerde. Wij weten weinig van zijn leven voordat hij deel uitmaakte van de zendingsmissie van Paulus, alleen dat hij een Joodse bekeerling was en uit Rome kwam. In de Cimric Triaden wordt hij afgeschilderd als een zeer capabel en energiek leider. Zijn eerlijke en efficiënte bestuur maakten hem geliefd bij de Siluriërs. Hij bracht heel wat jaren van zijn leven door in Cambria, zich wijddend aan het oorspronkelijke idee dat door Paulus, de op leeftijd zijnde Bran en Aristobulus was opgevat. Gefinancierd door de Silurische koninklijke familie en ondersteund door de persoonlijke inzet van prinses Eurgain en haar broer Cyllinus, werden er een prachtig kerkgebouw en universiteit en vele nieuwe scholen gebouwd in Cambria. De lolo Manuscripten vertellen:

"Daarna ging hij naar Glastonbury, waar hij stierf en begraven werd en Ina, de koning van dat land, bouwde een grote kerk boven zijn graf."

Deze kerk van koning Ina bij de abdij van Glastonbury, gebouwd in 700 A.D., werd nog niet lang geleden opgegraven, maar weer verwaarloosd. Het is interessant te zien dat Ilid het eerst genoemd wordt in de lange lijst van heiligen uit Cambria, die opgetekend is in de "Genealogy of the Saints in Britain". In sommige oude geschriften wordt beweerd dat Ilid de zoon was van de decurio Jozef van Arimathea, de apostel van de Britten.

Het verlies van zijn oude vriend Aristobulus was een gevoelige klap voor Paulus. Hij had al zijn vrienden in Rome gegroet en daarbij hoorde "het huisgezin van Aristobulus". Er wordt gezegd dat Paulus aankwam in wat nu een buitenwijk is van de grote marinehaven Portsmouth, die de eeuwen door, tot op de huidige dag bekend is als "Paul's Grove" (het heilige bos van Paulus). Vandaar heeft hij zich blijkbaar een weg gebaand Cambria in, waar beweerd wordt dat hij de beroemde Abdij van Bangor stichtte. De leer en het bestuur van de abdij waren bekend als Pauli Regula - "De regels van Paulus". Boven elk van de vier poorten stond zijn motto gegraveerd: "Wie niet werkt zal ook niet eten". Elke abt die na hem kwam zag zichzelf als de rechtstreekse opvolger van Paulus. Elk van hen werd zorgvuldig gekozen en was meestal van koninklijke bloede. De abdij veranderde later in een klooster en werd door Hilarius en Benedictus "de moeder aller kloosters" genoemd. De roep over het onderwijs in deze abdij was dat dit van het hoogste niveau was en dit trok duizenden studenten aan. Beda zegt dat het aantal steeg tot 2100. De twintigste abt was de beroemde Pelagius, die fel vocht tegen de nieuwe pauselijke leringen. Zijn verdediging van het aloude eenvoudige geloof der Britten wordt beschreven als de "Pelagiaanse erfenis". Het is twijfelachtig of Paulus wel lang genoeg in Brittannië verbleef om te zien hoe de beroemde Abdij van Bangor voltooid werd. Hij wist dat hij weinig tijd had en hij wilde die zo nuttig mogelijk besteden voor zijn evangeliësatiewerk, met als hoofddoel zijn Britse zendingspost. Hij liet de indruk van zijn aanwezigheid na door het schrijven van zijn handleiding voor een godvruchtig Christelijk leven, bewaard in de Ancient British Triads, als "de Triaden van Paulus de apostel". Nergens anders wordt hierover gewag gemaakt en ook wordt nergens anders in de geschiedschrijving de term "Triaden" gebruikt, behalve in Brittannië, hetgeen aannemelijk maakt dat zij van Paulus afkomstig zijn. Zij luiden als volgt:

De Triaden van Paulus de Apostel

Er bestaan drie soorten mensen: De mens Gods, die kwaad vergeldt met goed, de mens des mensen, die goed vergeldt met goed en kwaad

met kwaad en de duivelse mens, die goed vergeldt met kwaad.

Drie soorten mensen zijn een vreugde voor God: de zachtmoedigen, de vredelievenden en de genadigen.

De kinderen Gods hebben drie kenmerken: vriendelijkheid, een rein geweten en geduld in het verdragen van verdrukking.

Er zijn drie belangrijke dienstwerken die God geeft: rechtvaardigheid doen aan allen, liefde en nederigheid.

Op drie punten wordt God het meest gevonden: daar waar Hij het meest gezocht wordt, daar waar Hij het meest bemind is en daar waar de minste zelfzucht is.

Er zijn drie dingen die het gevolg zijn van Godsvertrouwen: rust voor het geweten, inwoning in de hemel en alles wat het leven behoeft.

Een Christen kan zijn vijand op drie manieren bestrijden: door hem te vergeven, door zijn zonden te bedekken en door hem al het goede te bewijzen wat in zijn vermogen is.

De drie belangrijkste beweegredenen van een Christen: hoe kan ik God behagen, hoe ben ik zo min mogelijk een steen des aanstoets voor mijn medemens, hoe houd ik mijn liefde jegens allen brandend.

De drie heerlijkste dingen bij een Christelijk feestmaal: Dat wat God bereid heeft, dat wat eerlijk onder iedereen verdeeld kan worden, dat wat door de onderlinge liefde toebeschikt wordt.

Drie personen kunnen een beroep doen op voorrang onder de broeders en zusters: de weduwe, de wees en de vreemdeling.

Het is aan het Cor of Iliid, waarvan Iliid de bouwer en priester was, te danken dat de Triaden van de Apostel Paulus bewaard zijn gebleven. In het Merton College in Oxford bestaat een antiek manuscript dat een briefwisseling tussen Paulus en Seneca bevat. Daarin staan verschillende keren zinspelingen op het verblijf van Paulus in Silurië. Het is bekend als het Paulusmanuscript. Bisschop Burgess schrijft:

"Over de reis van Paulus naar Brittannië, bestaat zoveel bewijs dat elke vraag van een historicus genoegzaam beantwoord kan worden."

Een oppervlakkig onderzoek naar het leven en het werk van Paulus nadat hij

in Rome was aangekomen vertoont hiaten waar de Schrift geen invulling aan geeft. Deze stille periode omvat zes jaar. Algemeen wordt aangenomen en ondersteund door de wereldse geschiedschrijving, dat deze jaren door Paulus in Gallië, maar voornamelijk in Brittannië werden doorgebracht. We weten dat hij in 61 A.D. naar Rome terugkeerde vanuit Cambria en dat hij toen gevangen gezet werd. Hij keerde nogmaals terug naar Brittannië en Gallië. Edouard de Bazelaire volgt het spoor van Paulus' reis langs de Via Aurelia, van Rome naar Arles in Gallië in 62 A.D. Bij hem waren Trophimus, de al eerder genoemde, uit het gezelschap van Jozef, en Crescens, die hij naar Vienne stuurde waar hij de kerk van Mayence grondvestte en de eerste bisschop werd. De Schrift bevestigt dit waar Paulus vertelt dat hij genoodzaakt was één van zijn volgelingen ziek in Gallië achter te laten.

De eerwaarde R.W. Morgan schrijft:

"Er zijn zes jaar van het leven van Paulus te verantwoorden tussen de bevrijding uit zijn eerste gevangenschap en zijn marteldood in Rome. Een deel daarvan, misschien het grootste deel van deze periode werd doorgebracht in Brittannië, in Siluria of Cambria, buiten de grenzen van het Romeinse Rijk, vandaar het zwijgen van de Griekse en Romeinse geschiedschrijvers daarover."

In Wales, zowel als in Gallië is de herinnering aan het werk van Paulus daar, bijna geheel verloren gegaan. De enige belangrijke gedenktekenen van de aanwezigheid van Paulus in Brittannië kunnen in Engeland gevonden worden. Llandin - Londen wordt de "Areopagus" van Brittannië genoemd, naar aanleiding van het feit dat Paulus gepredikt heeft staande op de top van Ludgate Hill. De beroemde St. Paul's Cathedral werd op die plaats gebouwd en het oude St. Paul's Cross kan heel goed de plek geweest zijn waar Paulus stond toen hij het evangelie aan de Britten predikte. Dit, en nog veel meer, wordt bevestigd in het "Long Lost Chapter of the Acts of the Apostles" (het lang verloren hoofdstuk van de handelingen der apostelen). (The Sonnini M.S.). De aanwezigheid en de prediking van Paulus in Londen is zo verankerd in die stad, dat hij de beschermheilige van Londen werd en zijn symbool, het zwaard der martelaren, is opgenomen in het stadswapen van deze grote wereldstad. Een veel gestelde vraag is of het mogelijk was dat de apostelen zich verstaanbaar konden maken voor de mensen die een andere taal spraken. In welke taal richtte Paulus zich tot de Britten? Sprak hij Keltisch of Latijn? Het is een belangwekkende en moeilijk te beantwoorden vraag. Taalkundigen hebben al gewezen op de grote overeenkomst

tussen het Keltisch en het oud-Hebreeuws, waardoor het voor Paulus niet zo moeilijk geweest moet zijn om in het Keltisch te leren spreken tot de Britten. We weten dat de oude Britten op grote schaal Grieks verstonden, dat in die dagen de belangrijkste internationale taal was, zoals tegenwoordig het Engels. Paulus schreef al zijn brieven in het Grieks, en dit was tot lang na de apostelen de taal van de kerk in Rome. Onder diegenen die gestudeerd hadden, was Latijn welbekend. Bij zijn befaamde proces sprak Caractacus de Romeinse Senaat toe in het Latijn. Het zal daarom voor beide partijen niet moeilijk geweest zijn om zich verstaanbaar te maken of om elkaar te verstaan. Bovendien was het onder de Christenen de gewoonte om de Schrift te lezen in de volkstaal. Het was altijd de gewoonte van de druïden geweest om in de landstaal te spreken. Volgens 1 Korinthe 14 : 9 verbiedt het Woord Gods het bidden of prediken in een onbekende taal. Paulus legde hier de nadruk op in de kerkelijke regels die hij voor de kerk in Korinthe vastlegde. Hij zei:

"Indien ik dan de kracht der stem niet weet, zo zal ik hem die spreekt barbaars zijn, en hij die spreekt zal bij mij barbaars zijn." (1 Korinthe 14 : 11)

"Maar ik wil liever in de gemeente vijf woorden spreken met mijn verstand, dan tienduizend woorden in een vreemde taal." (1 Korinthe 14 : 19)

Het was pas tijdens de regering van Karel de Grote dat Latijn de voertaal in de kerkdiensten werd. Latijn als de taal van het gebed en lofprijzing werd ook ingesteld door paus Gregorius I in het jaar 600 A.D. De Britse Kerk is hier altijd tegen geweest, eiste als eerste de afschaffing hiervan en was de eerste die de Bijbel in haar eigen taal drukte en predikte. Bisschop Ussher schrijft in zijn "Historia Dogmatica":

"Twee oorzaken hebben het meeste bijgedragen aan het verval van het Christendom en de opkomst van het Mohammedanisme: de tegenstand van de kerk van Rome tegen de Schrift in landstaal en haar aanvaarding van de beeldenverering."

Het vereren van beelden en relikwieën werd door het Rooms Katholiek Concilie van 788 A.D. onder leiding van paus Hadrianus I, geïntroduceerd. De Bijbel noemt dit afgodendienst en heeft er een ernstig oordeel over (Exodus 20 : 4, 5; Deuteronomium 27 : 15; Psalm 115). De plaats waar Paulus waarschijnlijk het meest herdacht wordt is Malta, waar hij schipbreuk leed. In Valletta staat een prachtige kerk, gebouwd ter herinnering aan zijn redding uit zee.

Het staat wel vast dat zonder de krachtige steun van prinses Eurgain en haar familie de missie van Paulus in Cambria op niets zou zijn uitgelopen. Het is jammer dat er zo weinig is overgebleven ter zijner herinnering en de herinnering aan die trouwe medewerkers die vanuit Rome kwamen om hem te helpen. Men mag wel zeggen dat het succes van deze missie, terwijl die in Cambria aanwezig was, te danken was aan de geweldige inspanning van de Silurische familie van Caradoc en dat dit een grote invloed heeft gehad op de groei van het Christelijk geloof in Wales. Na de dood van Paulus hernieuwde de kerk in Cambria de band met Avalon. De diepe genegenheid van Eurgain en haar familie voor Jozef, die velen van hen in het begin tot geloof had gebracht en gedoopt, bleef altijd bestaan. Ook het gewone volk bleef altijd staan achter Jozef en de eerste kerk op Avalon. Zij konden en wilden dat wat uit Rome kwam niet aanvaardden. Toch konden en wilden ze de diepe genegenheid die Paulus had voor de kinderen van Caractacus en de kinderen van Claudia niet ontkennen. Die was overduidelijk. Zijn liefde voor Linus was grenzenloos. Zij is bewaard gebleven in een ongebruikelijk relikwie in het Vaticaanse museum. Het is een glazen gedenkpenning, waarop het hoofd van Linus en Paulus gezamenlijk staan afgebeeld en daarmee getuigt deze penning van hun onsterfelijke vriendschap en nauwe samenwerking in die dramatische jaren.

Paulus vervulde de opdracht van zijn Heiland Jezus Christus om wijd en zijd tot de heidenen te gaan en de resultaten daarvan zijn tweeduizend jaar levend en voorspoedig geweest en zullen standvastig blijven in de hoop op Zijn wederkomst, zoals Hij heeft beloofd. Clementius beschrijft de omvang van de prestaties van de apostel der heidenen welsprekend. Hij was één van de oorspronkelijke groep uit Bethanië die met Jozef op Avalon verbleef en hij kende Paulus daarom goed, lang voordat hij zijn geliefde vriend Linus opvolgde in het ambt van bisschop van Rome. Hij schrijft:

"Om nu de voorbeelden uit de oudheid achter ons te laten en naar het heden terug te keren, laten wij kijken naar de nobele voorbeelden uit onze eigen dagen. Laat ons voor ogen stellen de goede apostel Petrus, die door onterechte haat, niet één of twee keer, maar vele keren geleden heeft; en na te zijn doodgemarteld ging hij naar die plaats van glorie, waarvoor hij bestemd was. Ook Paulus, nadat hij zevenmaal geketend was geweest, opgejaagd en gestenigd was, ontving het loon voor zijn verdraagzaamheid. Want hij was de heraut voor het evangelie in het Westen, zowel als in het Oosten en draagt de roemrijke eer door geloof de hele wereld rechtvaardigheid geleerd te hebben. En nadat hij in het

uiterste Westen geweest was, stierf hij de marteldood voor de ogen van de vorsten der mensheid en alzo verlost uit deze wereld, ging hij naar zijn heilige plaats; daarmee het meest schitterende voorbeeld van standvastigheid dat we hebben."

Het uiterste Westen was de uitdrukking die op Brittannië wees. Capellus, in z'n "History of the Apostles", schrijft:

"Ik ken eigenlijk geen schrijver van de tijd van onze voorvaderen af, die niet volhoudt dat Paulus, na zijn bevrijding in de Westelijke landen van Europa heeft gepredikt, ook in Brittannië."

In de vierde eeuw schrijft Theodoret:

"Paulus bracht de verlossing naar de eilanden in de oceaan."

In de zesde eeuw spreekt Ventanius, patriarch van Jeruzalem, zeer beslist over het bezoek en het werk van Paulus in Brittannië, zoals ook Ireneaus (125-189 A.D.), Tertullianus (122-166), Origenus (185-254), Mello (256 A.D.) Eusebius (315 A.D.), Athanasius (353 A.D.) en nog veel meer schrijvers van de kerkgeschiedenis. Als er nog meer bevestiging nodig is kan deze gevonden worden in de Romeinse, Oosterse, Gallische en Spaanse kerken, die allemaal getuigen van het feit dat Paulus het evangelie heeft verkondigd in Gallië en Brittannië.

XVII De Goede Koning Lucius maakt het Christelijk geloof tot staatsgodsdienst

In het jaar 140 waren alle oorspronkelijke apostelen, discipelen en allen die hen persoonlijk gekend hadden, overgegaan in de hen beloofde rust, als laatsten de edelmoedige kinderen van Claudia en Rufus Pudens. Johannes leefde van allen die door de Here Jezus verkozen waren, het langst. Hij bereikte de uitzonderlijke leeftijd van 101 jaar. Jozef, de apostel aan de Britten, was gestorven op Avalon in het jaar 82. Slechts enkelen hebben lang genoeg geleefd om de vervulling van de opdracht: "Ga tot de einden der aarde en verkondig het evangelie" te zien en slechts enkelen hebben het podium van het Christendom zien verrijzen, waaraan zij allen hebben helpen bouwen. Hun levens waren de spijkers die het samenvoegden. Het is bijna niet te geloven dat slechts een handjevol mannen en vrouwen zo'n grote taak in zo'n korte tijd volbracht hebben. Het is ongetwijfeld de belangrijkste en meest langdurige opdracht geweest in de geschiedenis van de mensheid. Ongewapend overwonnen deze dappere en zachtaardige helden van de liefde de tegenstand van de machtigste legers die de oudheid kent, met als hun enige wapenrusting het Woord en de beloften van Christus. 66 Jaar na de menswording van de Here Jezus waren er in vele landen belangrijke centra van het Christelijk geloof ontstaan. In de voorgaande hoofdstukken hebben we gezien hoe de eindeloze stroom van gezonden als de wortels van een laurierboom uit Brittannië stroomde naar Gallië, Rome, Duitsland, Zwitserland en andere landen, evangeliserend en gemeenten stichtend in talloze belangrijke steden. Bij al de genoemde plaatsen kunnen ook de volgende gevoegd worden: Jeruzalem, Samaria, Caesarea, Lydië, Antiochië, Damascus, Antiochië in Pisidië, Iconium, Lystra, Efeze, Smyrna, Sardis, Thyatira, Pergamus, Philadelphia, Caesarea in Cappadocië, Laodicea, Kolosse, Galatië, Athene, Korinthe, Thessalonica, Berea, Filippi, Cyprus, Kreta, Alexandrië, Rome, Malta en Spanje. Over Brittannië en Gallië hebben we al gesproken.

Daarmee vergeleken is de groei van het Christendom in de afgelopen honderd jaar miniem. Hoewel er enorme geldbedragen in gestoken worden en de omstandigheden veel gunstiger zijn, is de invloed van onze kerken en zendingsposten in India, China, Japan en overal elders, niet bepaald moedgevend. Sinds het midden van de jaren 1800 zijn de goddeloosheid en het atheïsme in de Christelijke landen alarmerend toegenomen. Enquêtebureaus beweren dat de meerderheid in de Christelijke wereld nog steeds in God gelooft en Hem aanbidt, maar de leegloop in de kerken en de armzalige

financiële ondersteuning die zij ontvangen, onderbouwen deze bewering niet. Het verschil tussen de predikers en de gelovigen in de gouden eeuw van het Christelijk geloof en het huidige luxueuze tijdperk van het Christendom is dat onze voorvaders de Heer dienden met hun hele hart. Vandaag de dag lijkt het wel of het alleen nog maar lippendienst is. De zondag heeft zijn betekenis verloren en is niets meer dan een heidense vrije dag.

Toen de vleugels van de dood de laatsten van de roemrijke apostelstoet naar hun welverdiende rustplaats hadden gebracht, namen andere discipelen, die voortkwamen uit de vele Christelijke centra, hun plaatsen in om het zich gestadig uitbreidende leger aan te vullen en het evangelie met vuur te verkondigen. De missiepost in Brittannië leverde nog steeds het grootste aantal predikers. Avalon was nog steeds de citadel van het Christelijk geloof. Voor de gelovigen die elders het Woord predikten was deze taak nog altijd vol levensgevaar, vooral in Rome. Daar konden zij niet beschermd worden door de dappere Britse krijgers. Daar stonden zij er alleen voor en dit bleef zo voor meer dan 150 jaar, toen een Brits leger onder aanvoering van een koninklijke krijgsoverste de poorten van Rome vernielde en de heidense tegenstand voor altijd vernietigde. In Brittannië was er al lang vrede tussen de Britse en Romeinse legers. Rome, dat de militaire bewaking van haar grenzen ernstig zag verzwakken, had haar troepen hard nodig voor de verdediging daarvan en had eindelijk de zinloosheid van de strijd in Brittannië en de decimering van haar legioenen door die strijd, ingezien. Tacitus vertelt dat er tussen 43 en 86 A.D. zestig grote veldslagen uitgevochten werden op Britse bodem. Van 86 tot 118 A.D. wordt er maar één Romeinse naam met de Britse geschiedenis in verband gebracht: Neratius Marcellus. De beroemde Romeinse generaal Agricola, die het temperament van de moedige Britten bij vele gelegenheden had ondervonden, was ruimdenkender dan al zijn voorgangers. Hij was ervan overtuigd dat de Britten ongevoelig waren voor vervolging en strijd. Hij realiseerde zich net als Julius Caesar, dat vernedering en ontbering het omgekeerde effect hadden op deze natie van vechters, die hun inspiratie vonden in het kruis. Hij bedreef een humanere politiek en sloot een verbond dat de Britten geen beperkingen oplegde. Hij lijfde de Britten in in het Romeinse Rijk als bondgenoten en erkende daarbij al hun nationale vrijheden en de onschendbaarheid van hun koningen. In 120 A.D. verruimde keizer Hadrianus dit verbond, hetgeen slechts betekende dat het de Romeinen toegestaan werd om op bepaalde plaatsen in Brittannië militaire bases te hebben. De vredesverdragen van Agricola en Hadrianus waren de oorzaak van een lange periode van vrede tussen Rome en Brittannië, die duurde tot de christenvervolging door Diocletianus in 300 A.D. In het jaar

137 A.D. kwam Timótheüs, de zoon van Claudia Pudens, vanuit Rome om zijn neef koning Lucius in Winton (Winchester) te dopen en hem tegelijkertijd te benoemen tot "Defender of the faith" (verdediger van het geloof). Lucius was de wettige koninklijke opvolger van zijn voorvader Arviragus die deze eervolle titel als eerste ontvangen had van Jozef van Arimathea. Dit was het begin van een nieuwe evangelisatiegolf in Brittannië, die, zo wordt gezegd, sinds de dood van Jozef enigszins verflauwd was. Dit is wel begrijpelijk. Zelden kan een opvolger met dezelfde kwaliteiten gevonden worden voor een sterke en doortastende leider. Niettemin, als men de lange lijst ziet van leraren, die vanuit Avalon en Cor Eurgain voortkwamen en die voorganger werden in vele gemeenten in het vaderland, zowel als daarbuiten, dan kan het evangelielicht zelfs niet geflikkerd hebben. Toch heeft de enthousiaste geloofsijver van Lucius zonder twijfel weer een bezieling ontstoken, die veel gemeen had met die van de missiegroep van Jozef op Avalon en de mis-siepost van Paulus in Cambria, in het bijzonder omdat hij een rechtstreekse afstammeling was van de koninklijke familie in Cornwall en Cambria. Volgens zijn stamboom was Lucius de zoon van Coel, de zoon van Cyllinus, zoon van Caractacus, zoon van Bran, zoon van Llyr. Door onderlinge huwelijken was hij ook een rechtstreekse afstammeling van Arviragus, de tak der Siluriërs in Cornwall en Devon. Dit maakte van Lucius een achterkleinzoon van Caractacus en van Arviragus. Waarlijk een koninklijke erfenis.

Het is eigenaardig hoe de Romeinse namen van de vroeg Britse koningen blijven kleven aan de bladzijden van de Engelse geschiedenisboeken, meer dan hun oorspronkelijke Keltische namen. Daarom is het dat schrijver dezes dit ook volhoudt om misverstanden over de historische jaartallen voor de lezer te vermijden. De volksnaam van Lucius was Lleurug Mawr. Vanwege zijn voorbeeldig geloofsleven en zijn successen voor de kerk en voor de staat, werd hij in het Keltisch Lleuver Mawr genoemd, wat "Groot Licht" betekent. De naam waaronder hij echter het best bekend is, is de Latijnse vertaling Lucius. De Romeinen noemden hem Lucius, naar het Latijnse woord "Lux", dat dezelfde strekking heeft als zijn Keltische naam: "Grote Lichtgever". Het is interessant dat Lucius zijn troon zette in Caer Winton, door de Romeinen Winchester genoemd, zoals het nog steeds bekend is. Deze stad werd gesticht door de geniale Britse koning Dunwal Molmutius, die in de Britse geschiedenis bekend staat als één van "de drie wijze Britse koningen", de "Great Numa" of "de wetsonwerper". Deze maakte van Winchester zijn koningsstad in 500 B.C., in plaats van de oudere hoofdstad Londen. Winchester stond bekend als de "Witte Stad", wat te danken was aan de witgekalkte muren waarmee hij de stad omringde.

Zelfs nadat Londen weer de residentiële hoofdstad van Brittannië was geworden, bleef Winchester bekend staan al de koningsstad. De stad werd gebouwd op een oude offerplaats (Gorsedd) van de druiden. Enkele van de antieke stenen worden nog steeds bewaard, ingemetseld in openbare gebouwen. Veel belangrijke Britse koningen maakten Winchester tot hun residentie. Willem de Veroveraar weigerde om zijn kroning als wettig te beschouwen, totdat hij voor de tweede keer gekroond was in Winchester "om zijn aanspraak op de Britse troon te legaliseren, waar alle waarlijk Britse koningen gekroond waren". De belangrijkste gebeurtenis in de welvarende regering van koning Lucius gebeurde in het jaar 156 A.D. toen op een nationaal concilie in Winchester het Christelijk geloof door hem tot staatsgodsdienst van Brittannië werd verklaard. Hiermee maakte hij op plechtige wijze aan de rest van de wereld duidelijk dat Brittannië een Christelijke natie was, op grond van een door het parlement goedgekeurde wet. Deze wet wordt in de Britse Triaden als volgt beschreven:

"Koning Lucius was de eerste op het eiland Brittannië, die de voorkeur van land en natie, recht en eedzwering, verleende aan diegenen die het Christelijk geloof aanhingen."

Met zo weinig woorden wordt één van de gedenkwaardigste gebeurtenissen uit de geschiedenis van het Christendom omschreven, waarbij koning Lucius als eerste Christelijke koning werd aangesteld door een nationaal raadsbesluit. Zijn voorvaderen Caractacus en Arviragus waren koningen die in hun persoonlijk leven het Christelijk geloof aanhingen, maar zij waren geen Christelijke koningen op grond van een benoeming door de Raadsvergadering van het koninkrijk. De tijd was daarvoor toen niet gunstig. Hun periode was een tijdperk van aanvaarding, tegenstelling, vereniging en het verslaan van hun aartsvijand de Romeinen om hun geloofsvrijheid te verdedigen. Het waren jaren van voorbereiding, door de ijver van de apostelen, hun volgelingen en van hen die na hen leefden. Het grote Britse Edict werd vreugdevol welkom geheten door Christenen in andere landen. Sabellus, in 250 A.D. toont aan dat deze staatkundige ondersteuning overal buiten de grenzen van Brittannië als een erkenning van het Christelijk geloof werd gezien.

Hij schrijft:

"Het Christelijk geloof werd overal persoonlijk beleden, maar de eerste natie die het tot staatsgodsdienst maakte en zichzelf Christelijk noemde in navolging van de naam van Christus, was Brittannië."

Genebrandy zegt:

"De eer van Brittannië bestaat niet alleen daar in dat zij de eerste natie was die zichzelf Christelijk noemde, maar zij deed dit toen het Romeinse Rijk nog een heidense staat was en een wreed vervolgstert van het Christendom."

Dit getuigenis van Genebrandy is belangrijk en toont de leugen aan van de Rooms Katholieke Kerk, eeuwen later, dat deze historische legalisering tot stand werd gebracht door paus Eleutherius in Rome. In een poging om hun bewering te staven probeerden zij de jaartallen te verwarren. Het is een ironisch feit dat er op deze bewering geen enkele toespeling wordt gemaakt in de geschriften van Rome tot na de missie van Augustinus in 597 A.D., meer dan vierhonderd jaar nadat deze wet van toepassing werd gebracht. Als deze bewering waarheid bevat, waarom werd er dan eeuwenlang over gezwegen? De botte afwijzing van de Britse bisschoppen bij de eerste ontmoeting met Augustinus, die erop uit was de Britse Kerk te dwingen zich te voegen naar het pauselijk systeem, maakten hem en zijn Roomse gevolg zo kwaad, dat hij de claim van de Britten de eerste Christelijke natie te zijn, systematisch begon te ontkennen. De Britse bisschoppen hadden hem meegedeeld:

"Wij hebben met Rome niets te maken. Wij kennen de bisschop van Rome niet in zijn nieuwe hoedanigheid van paus. Wij zijn de Kerk der Britten, waarvan de aartsbisschop alleen verantwoording verschuldigd is aan God, en die op aarde niemand boven zich heeft."

Blackstone, de beroemde Engelse jurist, schreef:

"De oude Britse Kerk bleef een vreemdeling voor de bisschop van Rome en al zijn zogenaamde bevoegdheden."

Sir Francis Bacon schrijft in zijn "Government of England":

"De Britten vertelden Augustinus, dat zij zich niet aan hem zouden onderwerpen en dat zij de aloude reglementen van hun kerk niet door hem zouden laten bederven. Dit was hun besluit en zij stonden voor hun woord, want zij behielden hun vrijheid van godsdienst voor vijfhonderd jaar daarna en waren van alle kerken in Europa de laatsten die hun macht overgaven aan het Roomse Beest en in de persoon van Hendrik VIII, hun bloedverwant via Owen Tudor, namen zij als eersten die macht weer in eigen handen."

Een aantal moderne schrijvers ondersteunen veel van de beweringen van Augustinus en zijn volgelingen en slikken wat zij lezen in de Roomse geschriften voor zoete koek. Zij namen niet de moeite om geschriften met elkaar te vergelijken. In feite schieten Augustinus en zijn medestanders hun doel voorbij, want Gregorius I, die Augustinus naar Brittannië gezonden had, was niet officieel paus. Deze slordige historici bewijzen Gregorius eigenlijk geen eer. De titel paus of algemeen bisschop, werd het eerst verleend door keizer Phocas in 610 A.D. Hij creëerde het ambt om bisschop Ciriacus van Constantinopel op zijn plaats te zetten en dwars te zitten, die hem in de ban had gedaan omdat hij zijn voorganger keizer Mauritijs had laten vermoorden. Phocas bood de titel het eerst aan aan Gregorius I, die toen bisschop van Rome was. Gregorius weigerde het ambt. Het werd wel aanvaard door zijn opvolger, Bonifatius III. Hij was de eerste die deze valse titel droeg.

Men hoeft slechts Lukas 22 : 24-26, Efeze 1 : 22 en 23, Kolossenzen 1 : 18 en 1 Korinthe 3 : 11 te lezen om te zien dat de Here Jezus Petrus niet tot de belangrijkste onder de apostelen benoemd heeft en zelfs deze gedachte uitdrukkelijk tegensprak. Later in de geschiedenis werd het een gewoonte voor vele Roomse geschiedschrijvers om ook de voormalige bisschoppen van Rome als paus aan te duiden, zelfs Linus en Paulus. De apostelen kenden deze term echter niet en Petrus en Paulus gebruiken alleen de term bisschop (voorganger) als zij iemand hiertoe aanstelden. Al deze voorgangers werden uitsluitend bisschoppen genoemd tot aan de instelling van het pauselijk ambt in 610 A.D. en in Brittannië werden zelfs in de tijd dat de Britse Kerk nog verbonden was met Rome de voorgangers niet anders genoemd dan bisschop. In een poging de mensen op andere gedachten te brengen probeerde Augustinus en enkelen na hem, de feiten te verdonkeren en de jaartallen te verwarren, in een nutteloze poging om allen die niet bij de Rooms Katholieke Kerk behoorden ervan te overtuigen dat alle goede Christelijke invloeden door deze kerk tot stand waren gebracht.

Op grond van een briefwisseling tussen koning Lucius en Eleutherius, de bisschop van Rome, werd onterecht de bewering gedaan dat Lucius de bisschop gesmeekt had om zijn vertegenwoordigers naar Brittannië te zenden, zodat hij zich kon bekeren en Brittannië officieel tot een Christelijke natie uitroepen. Maar alle Britse en Roomse geschiedschrijvingen getuigen van het feit dat Lucius tot geloof gekomen en gedoopt was door zijn oom Timótheüs, zoals wij al eerder vertelden. Hij werd gedoopt in de beroemde Chalice Well aan de voet van de Tor op Avalon op 28 mei 137 A.D. Ter herinnering aan die gebeurtenis bouwde hij in 167 A.D. St. Michael's op de top

van de Tor, waar eens de grootste offerplaats der druiden in Brittannië was. Dit gebouw werd verwoest bij een aardbeving die heel Glastonbury deed schudden in 1275 A.D. De huidige St. Michael's werd op dezelfde plaats gebouwd. Het is een indrukwekkend monument. Men kan het al zien, lang voordat men in Glastonbury aankomt. Staande op zo'n hoge plaats, lijkt het alsof er een enorme vinger naar de hemel wijst om iedereen die het ziet te wijzen op de gedenkwaardige gebeurtenissen in het van voorspoed vervulde leven van koning Lucius. In het jaar 170 A.D. begon Lucius met de bouw van de statige kerk in Winchester, die heden bekend is als Winchester Cathedral en die bij duizenden Canadese soldaten, die in Wereldoorlog II gelegerd waren in Winchester, bekend staat als de "strijdabdij van het Britse Koninkrijk". Daarbinnen rusten de belangrijkste en grootste strijders en daarbinnen wordt ook de bewerkte lijkst van de grootvader van Alfred de Grote bewaard. Ook de Ronde Tafel, waaraan koning Arthur zijn roem dankt, wordt daar in het provinciehuis bewaard.

27 Jaar nadat Lucius het Christelijk geloof tot staatsgodsdienst had gemaakt, stuurde hij twee afgezanten - Medwy en Elfan - naar Rome, om van bisschop Eleutherius permissie te vragen voor enkele van de Britse zendelingen, die Eleutherius hielpen om binnen het Romeinse Rijk te evangeliseren, naar huis terug te keren. Gildas, Godfried van Monmouth, Beda, Urbanus, Johannes van Teignmouth en Capgrave, die als de geleerdste Augustijners van Engelse afkomst worden beschouwd, onderschrijven het jaartal van de thuiskomst van deze afgezanten, zoals aangegeven in de Britse Annalen, namelijk 183 A.D., meer dan anderhalve eeuw voordat de Rooms Katholieke Kerk ontstond. Bisschop Eleutherius laat in zijn brief aan koning Lucius in 183 A.D. duidelijk blijken dat hij ervan overtuigd is dat Lucius alle nodige kennis van de Christelijke leer zelf in huis had en dat hij geen advies van hem nodig had. Daaruit blijkt ook dat hij part noch deel had aan de nationalisering in Brittannië van het Christelijk geloof of aan de bekering en doop van de Britse koning. Anders zou hij in zijn brief aan de koning zeker deze gebeurtenis van 27 jaar geleden genoemd hebben. Hiermee toont hij de onjuistheid van de bewering aan van de Kerk van Rome, of van de Rooms Katholieke Kerk, waarvan toen nog helemaal geen sprake was. John Foxe, de begaafde auteur van "Acts and Monuments", reproduceerde de omstreden brief die Eleutherius schreef aan koning Lucius:

"De Romeinse wetten en de keizerlijke wil kunnen we misschien ooit wederstaan, maar dat kunnen we nooit met het Woord van God. Gij hebt onlangs door Gods goedheid de Wet en het Geloof van Christus

in uw koninkrijk ontvangen. Gij hebt bij u in uw koninkrijk beide delen van de Schrift. Maak daaruit, door Gods genade, met de hulp van de Raadsvergadering van uw koninkrijk, voor uzelf een wetsregeling die, door de verdraagzaamheid Gods, uw Britse koninkrijk kan regeren. Want gij zijt Gods prediker in uw koninkrijk, zoals ook de Psalm zegt: "O God, geef aan de Koning Uw oordeel."

Medwy en Elfan keerden naar Brittannië terug met Dyfan en Fagan, beide leraren van Britse afkomst die hun opleiding genoten hadden op Avalon. Elfan, Dyfan en Fagan werden in Brittannië tot bisschop benoemd. Elfan volgde Theanus op, die de eerste bisschop van Londen was en die in 185 stierf. De autoriteiten in Wales getuigen dat hij voorging voor een groep Christelijke kelten in Glastonbury (Avalon) voordat hij samen met Medwy naar Rome gezonden werd. Pitsaeus, de Rooms Katholieke kanunnik schrijft in zijn "Relationes Historicae de Rebus Anglicis", dat Elfan, ook bekend als Elvanus van Avalon, opgegroeid was in Glastonbury en onderwijs ontvangen had op de school van Jozef van Arimathea en dat hij een leerzaam boek over de oorsprong van de Britse Kerk geschreven had. Toen hij tot de tweede bisschop van Londen gekozen werd, werd Elfan de eerste prelaat die zijn zetel had in de nieuwe kerk die door koning Lucius ter ere van Petrus gebouwd was, een kerk die door de eeuwen van de Christelijke geschiedenis heen beroemd gebleven is als St. Peter's on Cornhill, Londen. Medwy werd door koning Lucius benoemd tot leraar in de theologie. Het schijnt dat deze drie nieuw benoemde bisschoppen de diepe liefde voor Avalon met Lucius gemeen hadden en zij probeerden het in zijn oude vorm terug te brengen, zoals het in het begin begonnen was met Jozef en zijn twaalf metgezellen. Vanuit Winchester reisden zij naar het geheiligde eiland Avalon, waarover Godfried van Monmouth het volgende vertelt:

"Daar vonden zij, door Gods leiding, een oud kerkje, gebouwd, zoals werd verteld, door de handen van de discipelen van Christus en door God Zelf bereid tot redding der zielen, waarvan de Hemelse Bouwer Zelf getuigde dat het geheiligd was door vele wonderdaden en vele wonderlijke genezingen. En daarna verwonderden zij zich over deze Hemelse Boodschap dat God deze plaats speciaal gekozen had boven de rest van Brittannië, als de plaats waar de naam van Zijn moeder zou worden aangeropen. Zij vonden ook de hele geschiedenis opgeschreven in antieke geschriften, hoe de apostelen over de hele wereld verstrooid werden. Filippus kwam in Frankrijk met een menigte discipelen en zond twaalf daarvan naar Brittannië om te prediken en dat

zij daar, onderwezen door Goddelijke openbaring, het genoemde kerkje bouwden dat later door de Zoon van God gewijd werd aan Zijn moeder, en dat aan deze twaalf twaalf stukken land werden toegewezen voor hun onderhoud. Belangrijker nog, zij vonden een geschreven verslag van al hun daden en daarom hielden zij van deze plaats meer dan van welke andere plaats en ter herinnering aan de eerste twaalf, kozen zij twaalf van hun eigen mensen en lieten hen wonen op het eiland, met de goedkeuring van koning Lucius. Deze twaalf verbleven hierna op dat eiland op verschillende plaatsen als kluizenaars, op precies dezelfde plaatsen waar ook de eerste twaalf woonden. Toch kwamen zij geregeld samen in de Oude Kerk om God eerbiedig te eren, zoals de koningen lang geleden aan de bewoners van het eiland en haar wijde omgeving en aan die twaalf vroegere discipelen van Christus hadden toegestaan, zo kregen de beroemde Phagan (Fagan) en Deruvian (Dyfan) toestemming van koning Lucius voor deze twaalf gezellen en voor de velen die daarna volgden. En zo verbleven er velen, maar nooit meer dan twaalf tegelijk, op dit genoemde eiland, gedurende vele jaren tot aan de komst van St. Patrick, de apostel van de Ieren."

Op deze manier werd het verleden tot leven gebracht door Fagan en Dyfan, die de voetstappen drukten van de Nobilis Decurio en zijn twaalf metgezellen en de vele anderen in dit illustere gezelschap van Christenen.

Als we even terugkeren naar de brief van Eleutherius aan Lucius, valt de opmerking "Gods prediker" in het oog. Dit is de eerste keer dat deze titel aan een koning, en dat nog wel een Britse koning, gegeven wordt door de bisschop van Rome. Hiermee zegt de Kerk van Rome dat Lucius het hoofd van de kerk is en niet zij. Lucius heeft deze eervolle titel echter nooit aangevaard of gebruikt. Hij stond achter de uitspraak van de Britse bisschoppen en alle Britten die een krachtig geloof hadden, dat Christus alleen het Hoofd der Kerk is en de enig ware vertegenwoordiger van de Vader. Lucius werd bijgenaamd "de meest vrome koning", een titel die elke Britse vorst die sindsdien op de troon heeft gezeten, heeft gedragen. Lucius vestigde ook de drie beroemde bisdommen in Londen, York en Caerlon on Usk. In het jaar 179 A.D. bouwde hij de historische St. Peter's on Cornhill. Deze kerk wordt vaak het eerste Christelijke kerkgebouw in Londen genoemd, waarvan Elfan als eerste bisschop werd geïnstalleerd. Gedurende de eeuwen daarna werd deze kerk uitgebreid, maar zij werd vernietigd in de Grote Brand van Londen, die bijna de hele oude stad met de grond gelijk maakte. De gedenksteen waarop de geschiedenis van deze kerk te lezen is en die

ingemetseld was in de oorspronkelijke muren, overleefde de Grote Brand en is sedertdien bewaard gebleven in de schoorsteenmantel boven de haard van de consistoriekamer. Er staat het volgende in gegraveerd:

"Zij het dan aan ieder bekend dat in het jaar onzes Heeren 179, Lucius, de eerste Christelijke koning van het land dat toen Brittannië genoemd werd, de eerste Christelijke kerk in Londen bouwde, namelijk St. Peter's upon Cornhill. En hij stichtte daar een aartsbisdomszetel en maakte deze kerk tot de voornaamste kerk in het koninkrijk en deze plaats bleef in stand 400 jaar lang tot aan de komst van Augustinus, de apostel naar Engeland, die naar dit land gezonden was door Gregorius, leraar van de kerk in de dagen van koning Ethelbert. Toen werden de aartsbisdomszetel en de staatsiemantel verplaatst van de voornoemde kerk St. Peter upon Cornhill naar Dorobernia, dat nu Canterbury genoemd wordt en daar is zij gebleven tot op deze dag. En Millet, een monnik die was meegekomen met Augustinus, werd bisschop van Londen gemaakt en zijn zetel werd gezet in de kerk van St. Paul. En deze koning Lucius was de eerste bouwer van St. Peter upon Cornhill. In het jaar onzes Heeren 124 werd Lucius tot koning gekroond en zijn regering duurde 77 jaar."

Onder de verschillende prachtige kerken, gebouwd door koning Lucius, was de kerk in Llandaff en de kerk in Cardiff, die tegenwoordig St. Mellors heet en nog steeds aangeduid wordt met Lucius' kerk. Hij richtte ook het prachtige kerkgebouw St. Mary de Lode in Gloucester op, waarin hij ook werd begraven. Veel later, in 679 A.D., werd deze kerk uitgebreid en verfraaid door de Christelijke koning van de Mercianen, Wolphen.

Algemeen wordt aangenomen dat keizer Constantijn de eerste was die op de munten van het koninkrijk een kruis liet slaan. Dit is een vergissing. Het was koning Lucius, de voorvader van Constantijn, die als eerste zijn geldstukken liet munten met aan de ene zijde het kruisteken en aan de andere zijde zijn naam "Luc". In de collectie van het Brits Museum zijn twee munten opgenomen uit de regeringsperiode van koning Lucius, die de hiervoor genoemde afbeeldingen dragen. Belangwekkend is het feit dat Arviragus, voorvader van moeders zijde van Lucius, zo'n bitter tegenstander was van alles wat Romeins was, dat hij het aannemen of het uitgeven van Romeins geld onder de Britten tot een halsmisdaad maakte. Zijn afwijzing van Romeinse muntstukken bleef onder de Britten bestaan tot ver in de periode van Lucius. Vanaf Claudius, de eerste tegenstander van Arviragus op het slagveld, tot en met de tijd van Hadrianus, worden er in

Brittannië geen muntstukken gevonden met de afbeelding van heersende keizers. Onderzoek van de getoonde muntencollectie in het Brits Museum onderschrijft dit feit door een opmerkelijk gemis hiervan. De munten van Arviragus worden tot de voortreffelijkst geslagen munten gerekend. Een vooraanstaand penningkundig expert maakte de volgende opmerking:

"De munten van de Britse koning Arviragus springen in elke getoonde muntverzameling als juweeltjes in het oog."

De munten van Cunobelinus dragen aan een kant de inscriptie met zijn "Cino" en op de andere zijde een aanvallende ruiter in volle galop met een pluim van drie struisvogelveren. Het belangrijkste hiervan is dat de munten van deze drie beroemde koningen geslagen werden in Colchester. Historici schenken bijna geen aandacht aan deze oude stad. De aandacht gaat bijna uitsluitend uit naar grote steden zoals Londen, Winchester, York, Edinburgh en Canterbury. Maar weinige zijn even doordrenkt met Britse traditie, waar zoveel opmerkelijke gebeurtenissen hun begin vonden, gebeurtenissen die mijlpalen waren in het lot van vele naties en in het bijzonder van het Christelijk geloof, zoals we in het vervolg van ons verhaal zullen zien. Colchester is tegenwoordig een rustig klein stadje, maar wat ligt hier een enorme hoeveelheid geschiedenis opgeslagen voor wie de moeite neemt om de gordijnen van de tijd open te schuiven en de geschreven overlevering te onderzoeken. Van alle belangrijke volgelingen van Christus is koning Lucius waarschijnlijk het onbekendst. Voor de doorsnee mens heeft zijn naam geen enkele betekenis. Alles wat hij deed om het Christelijk platform te verstevigen wordt niet eens in overweging genomen, laat staan herdacht. De geschiedschrijvers passeren hem alsof hij niet heeft bestaan, ondanks de rijke hoeveelheid informatie over zijn leven en zijn prestaties. De getalenteerde Foxe schreef in zijn "Acts and Monuments":

"Deze voornoemde Lucius, stierf, nadat hij vele kerken gebouwd en deze van rijkdommen voorzien en privileges verleend had, in alle rust in zijn eigen land en werd in Gloucester begraven."

Koning Lucius stierf op 3 december 201, na een lange regeringsperiode van 77 jaar. De wetenschapper Alban Butler vertelt dat Lucius eerst begraven werd in de lieflijke kerk, die hij in Gloucester had gebouwd, St. Mary de Lode en dat hij later overnieuw begraven werd in een andere door hem gebouwde kerk, St. Peter upon Cornhill, een kerk waar hij veel van hield. Veel later werden zijn overblijfselen overgebracht naar Gloucester waar zij werden bijgezet in het graf van Berkley en Clifford in het koor van de Franciscaner

kerk, "de kerk van de grijze broeders", die door deze twee beroemde families gebouwd was. Er is nog een ander verhaal over de dood van koning Lucius opgeschreven in het Romeinse Boek der Martelaren, dat vertelt dat Lucius afstand deed van zijn troon en samen met zijn zuster Emerita als zendeling door Beieren reisde en zijn martelaarsdood vond bij Curia in Duitsland. Volgens een oude kopie uit circa 685 A.D. zijn Lucius en zijn zuster Emerita begraven in de gewelven van de oude kathedraal in Chur, de hoofdstad van het Zwitserse kanton Graubünden. Cressy, de Benedictijn die na de hervorming schreef, citeert uit deze oude kronieken en vertelt over het voorgaande in zijn boek Church History of Brittany. Wetenschappers die het leven van de befaamde koning Lucius bestudeerden zeggen dat de Romeinse Boeken der Martelaren de Britse koning verwarren met de vrome koning Lucius van Beieren, die bij Curia in Duitsland de dood vond. In "A Guide to the Cathedral" samengesteld door de eerwaarde H. Haines in 1867 in Gloucester, schrijft deze:

"Koning Lucius werd gedoopt op 28 mei 137 en stierf op 3 december 201. Deze beide dagen werden tot feestdag gemaakt, maar alleen de laatste bestaat nog steeds alom."

Er bestaat een overvloed aan materiaal waarin het voorbeeldige leven van de Goede Koning Lucius geprezen wordt, waaronder de geschriften van Beda, Nennius, Elfan, Godfried van Monmouth, Cressy, William of Malmesbury en Ussher, die zegt dat hij 23 geschriften over Lucius heeft nageslagen: Rees, Baronius, Alford, The Book of Llandaff, Welsh Triads, The Mabinogion, Achau Saint Prydain, en nog vele andere betrouwbare werken, die allemaal in lovende woorden spreken over deze befaamde Christelijke vorst, die zijn hele leven wijdde als discipel in dienst van Christus en dat ten gunste van de Christelijke wereld, die hem totaal vergeten is. De geweldige prestaties van koning Lucius waren tot ruim honderd jaar na zijn dood nog tot een blijvende zegen voor zijn koninkrijk. Het volk en het land kenden vrede en voorspoed. De aartsdiaken Beda beschrijft in 740 A.D. het plaatje in een paar woorden, maar met de hem eigen welsprekendheid: "De Britten bewaarden het geloof dat hun nationale godsdienst was geworden onder koning Lucius, zuiver en onvermoeibaar en vervolgden hun weg met vrede en rust tot aan de dagen van keizer Diocletianus." De wrede vervolgingen van Diocletianus maakten een einde aan de periode van vrede en brachten de onoverwinnelijke Constantijn voort, in de geschiedenis beroemd als Constantijn de Grote, een directe afstammeling van Lucius, Arviragus en Caractacus. Een krachtige held en volgeling van het Christelijk geloof.

Het zaad van Gods Woord kwam niet om, het hield stand van generatie op generatie. In tijden van rust trok zijn strijdvaardigheid zich terug onder stille rustige wateren, steeds bereid om aan de oppervlakte te verschijnen en stormachtig zijn kostbare erfenis te verdedigen, al naar gelang de omstandigheden zich voordeden. In alle voorkomende gevallen was de aanvoerder van deze verdediging een prins van koninklijke bloede, die dapper en vaak heldhaftig naar voren trad om uitdagende onderdrukkers te bestrijden. En bij elk van deze gelegenheden was de Verdediger van het Geloof een lijnrechte afstammeling van die moedige koningen en koninginnen van zovele eeuwen geleden, zoals heden nog steeds Elizabeth II van het Verenigd Koninkrijk en de Britse Gemenebest ook is.

Opmerking van de Engelse uitgever:

Ondanks de instemming van gezaghebbenden dat koning Lucius door zijn oom Timothéüs gedoopt werd in het jaar 137, schijnt er nog onzekerheid te bestaan over de plaats waar hij gedoopt werd, Winchester, Glastonbury of Gloucester, zoals in dit hoofdstuk genoemd. Het noemen van Gloucester zou kunnen betekenen dat hij daar gedoopt werd, maar het kan ook een verwijzing zijn naar Glastonbury, hetgeen deze twee mogelijkheden open laat. De plaats is echter niet van het allergrootste belang, het feit dát hij inderdaad gedoopt werd wél.

VXIII De Christelijke keizer: Constantijn de Grote

De langdurige vrede die zich over Engeland had gespreid, beginnend bij het Verbond van Agricola in 86 A.D., duurde voor een periode van 200 jaar. In deze periode is er geen sprake van Brits-Romeinse conflicten. De geschiedschrijvers zwijgen en springen over dit gat van tweehonderd jaar heen alsof er op het knusse eilandje Brittannië helemaal niets gebeurde en dan begint hun verslag weer in het jaar 287 A.D. om te vertellen over de verovering van de keizerskroon door Carausius, die toen admiraal was van de Romeinse vloot en die aan land kwam in Noord-Brittannië, naar York marcheerde, waar hij zichzelf tot keizer uitriep. Sinds de val van Londen door toedoen van koningin Boadicea, was de stad York een populair toevluchtsoord geworden voor de Romeinen. Vanuit deze oude Britse stad, die bekend was als Caer Evroc, hadden verscheidene Romeinse keizers geopereerd, omdat zij dit waarschijnlijk een veiliger oord vonden dan Rome, dat verteerd werd door jaloezie, intrige en moord. Verscheidene Romeinse keizers zijn begraven binnen de eeuwenoude muren van deze citadel der Brigantijnen. Het was in Caer Evroc - York - dat Caractacus verraden werd en overgeleverd aan zijn vijand door zijn familielid Aricia, koningin van de Brigantijnen en waar zij werd afgezet en onttroond door haar eigen volk. Eeuwenlang voor Christus was deze stad het centrum geweest van de brandschilderkunst en de "La Tène" kunst.

De wereldse geschiedenis vertelt ons kort dat Carausius als keizer vanuit York zeven jaar regeerde, waarna hij door zijn dienaar Allectus werd vermoord in 294 A.D. De moordenaar regeerde twee jaar en viel toen in de strijd tegen de troepen van Constantius Chlorus, die Allectus opvolgde als keizer. Hij regeerde zijn rijk ook vanuit York, tien jaar lang. Met hem ving één van de gedenkwaardigste hoofdstukken in de Christelijke geschiedenis aan, beginnend in een maalstroom van vervolging en doodslag die nog erger was dan het bloedbad onder de Christelijke Menai, aangericht door Suetonius Paulinus en de gruweldaden misdaan aan Boadicea onder leiding van de kwaadaardige Catus Decianus in 60 tot 62 A.D. Eigenlijk begonnen deze overweldigende gebeurtenissen, die in gang gezet werden bij de aanvang van de regering van keizer Constantius Chlorus in het mooie stadje Colchester, al 31 jaar voordat Constantius bekleed werd met het Romeinse purper. De oude Keltische naam van Colchester is Camulodunum, de stad waar Cunobelinus en zijn zoon Arviragus hun voortreffelijke munten lieten slaan. Het was ook de koningsstad van koning Coel. Koning Coel regeerde vanuit Colchester, eens de koningszetel van zijn voorvader Cunobelinus en

doteerde de kerk met overvloedige geschenken. De resten van het kasteel van koning Coel kunnen nog bekeken worden in Lexdon, een buitenwijk van Colchester.

In het jaar 265 A.D. werd op het kasteel in Colchester de dochter van koning Coel geboren, die de wereldvermaarde keizerin Helena van het Kruis zou worden. Helena is de Grieks-Romeinse vertaling van de Britse naam Elaine. Zij is het bekendst als keizerin Augusta Helena en onder deze naam wordt zij beschreven in de Romeinse annalen. Deze mooie en begaafde vrouw was een waardig equivalent van haar beroemde voorgangsters, prinses Eurgain en de geliefde Claudia (Gladys) Pudens. Zij groeide op in een Christelijk gezin en werd opgevoed met de principes van het geloof. Haar natuurlijke aanleg werd tot een hoog niveau ontwikkeld door de beste wetenschappers en bestuurders in het land. Doordrenkt met de tradities van het Christelijk geloof, omhelsde zij alles wat Christelijk was met inzicht en met moed.

Helena had één talent dat nog belangrijker was dan alle talenten van haar koninklijke voorgangsters: zij had een groot inzicht in politiek bestuur. Hoewel haar echtgenoot en haar zoon opvielen vanwege hun diplomatiek inzicht, wijzen alle feiten en verslagen erop dat haar kunde op dit gebied een belangrijke rol heeft gespeeld bij hun prestaties als keizer. De kerstening van het Romeinse Rijk zou zonder twijfel eeuwen later plaatsgevonden hebben zonder haar daadkracht en toegewijde ondersteuning. Zoals gewoonlijk wordt haar rol als keizerin in de wereldse geschiedschrijving slechts summier beschreven. Haar afkomst en haar erfgoed worden in het geheel niet vermeld. In alle geschiedschrijving over Rome wordt keizerin Helena afgeschilderd als een Romeinse van geboorte, echtgenote van een Romein en moeder van een schitterende Romeinse zoon. Niets van dit alles berust op waarheid. Zij waren allen Brits tot op het bot. Melanchton schrijft: "Helena was onweerlegbaar een Britse prinses". Zelfs voor onderlegde academici is de bewering dat keizerin Helena en haar vooraanstaande zoon Britten waren, schokkend. Toch zal geen van hen ontkennen dat het eerste verslag over Constantius Chlorus en Helena in Brittannië begint. Voordat Constantius Allectus bij York versloeg, werd hij al erkend als keizer van Brittannië, Spanje en Gallië. In die dagen besloegen de grenzen van Gallië het grootste gedeelte van het Europese continent en omvatten België, Holland en een gedeelte van Duitsland. Trèves (Trier) was lange tijd de hoofdstad van het Britse Gallië!

Hier begint dus de beschrijving van de geschiedenis van Constantijn en ze wordt overvloediger nadat Constantius in York tot keizer van Rome is uitgeroepen. Hij was de eerste vorst in het vierdelig domein die door de bevolking van alle vier de delen wettig erkend werd. Alleen hij en zijn buitengewone zoon Constantijn de Grote zouden over dit immense keizerrijk ook metterdaad keizerlijke macht uitoefenen, een verbazingwekkend feit, waar de historici vreemd genoeg geen oog voor hebben.

In 290, zes jaar voordat Constantius keizer over de wereld werd, herbevestigde en breidde hij het bisdom York uit, op verzoek van zijn vrouw Helena. Daardoor werd York een vooraanstaande koninklijke en religieuze stad in Brittannië. Voor de komst van het Christendom was York, toen nog onder de naam Caer Eborac, een druïdisch centrum en dat bleef het ook in de dagen van Jozef van Arimathea, totdat koning Lucius Londen, York en Caerlon on Usk tot de drie grote aartsbisdommen van Brittannië maakte. Later werd Caerlon on Usk vervangen door Canterbury en deze stad werd in plaats van Londen de hoofdstad van de Kerk. Deze drie aartsbisdommen zijn door de eeuwen heen in stand gebleven en zijn nu de drie grote religieuze centra van de Angelicaanse Kerk in deze volgorde: Canterbury, Londen, York. Het aartsbisdom Canterbury wordt over de hele wereld erkend als de hoofdstad van de Protestants Anglicaanse gemeenschap. De bisschop van Canterbury is de enige geestelijke die in ononderbroken lijn opvolger is van de eerste apostelen, Paulus en Petrus en Jozef, de apostel aan de Britten. Aan keizerin Helena komt de eer toe voor het bouwen van de eerste kathedraal in Trèves, nadat haar man keizer van Rome was geworden. Deze stad werd haar favoriete verblijfplaats op het vasteland van Europa en vanwege haar vele donaties aan de stad werd zij daar in hoog aanzien gehouden en tot beschermvrouwe van Trèves gemaakt.

De voormalig Britse prinses kreeg de titel "Helena van het Kruis" doordat beweerd wordt dat zij in 326 A.D. het kruis van Christus gevonden heeft, dat begraven lag buiten Jeruzalem. Eén van de mooiste nog bestaande kunstschaten is die welke genoemd wordt "Helena" en gemaakt is door de bekende kunstenaar Giovanni Batista da Conegliano in 1459 A.D., waarop de schone dochter van koning Coel van Colchester staat afgebeeld met het kruis van Christus. Door haar nauwe relatie, en die van haar keizerlijke echtgenoot en haar edele zoon Constantijn, met Trèves (= Trier) is deze stad nauwer verbonden geweest met de Britse vorsten dan enige andere stad op het vasteland. De huidige kathedraal is gebouwd op de plaats waar het paleis stond van haar man Constantius Chlorus. In feite zijn de muren van

de kathedraal die van de basiliek van het paleis. Haar zoon Constantijn de Grote, bouwde bij Trèves een keizerlijk paleis naar het voorbeeld van het kasteel van zijn grootvader in Colchester, waarvan de ruïnes nog te bezichtigen zijn. Men zegt dat iemand, die de ruïnes van het kasteel van koning Coel in de buitenwijken van Colchester heeft gezien, en later de ruïnes in Trèves, zo verrast wordt door de overeenkomst, dat men ervan in de war raakt. Ook interessant is dat het eerste kasteel, dat nu bekend is als het kasteel van Edinburgh, gebouwd werd door Constantius voor keizerin Helena en dat een groot gedeelte van de huidige muren ooit deel uitmaakten van de muren van dat eerste kasteel.

Met uitzondering van de kerk die aan Maria, de moeder van de Here Jezus, werd gewijd, kwam het wijden van kerkgebouwen aan vrouwen niet voor, tot in de twaalfde eeuw. Hoewel we ook weten dat Cor Eurgain gebouwd werd ter ere van de dochter van Caractacus, nog tijdens het leven van prinses Eurgain en Jozef van Arimathea, maar dit was hoofdzakelijk een hogeschool en een muziekschool, waarbij ook een kapel behoorde. Aan Helena komt de eer toe de eerste vrouw te zijn die tot heilige werd verklaard en tot wiers eer een kerk werd gebouwd, een paar honderd jaar voordat dit gebruikelijk werd in de twaalfde eeuw. De kerk van St. Helena werd gebouwd in Colchester, haar geboorteplaats. Vanaf aloude tijden tot op heden, voert deze stad in haar wapenschild het symbool van Helena van het Kruis. Het is een kruis met voor de dwarslat drie kronen. Zo leeft deze nobele geschiedenis stilzwijgend voort in de stad waar zij en ook haar zoon Constantijn de Grote, voorvechter van het Christelijk geloof, geboren werden.

De afstammelingen van deze Britse Christenen in de Britse Gemenebest, Amerika en overal elders, mogen met gepaste trots wijzen op het feit dat de enige wijding van een kerkgebouw aan een vrouw, tussen die van Maria op Avalon en die pas ruim duizend jaar later in de twaalfde eeuw, werd gedaan aan koninklijke voorvaders van hun volk, die bovendien door koninklijk bloed met elkaar verbonden waren. Namelijk ten eerste: de wijding van de kerk die voorheen het Britse paleis in Rome was, aan Pudentiana, de dochter van Claudia en Rufus Pudens nadat zij de marteldood stierf; ten tweede: Cor Eurgain in Wales, gewijd aan prinses Eurgain, de tante van Pudentiana; en ten derde die welke is gewijd aan Helena, de dochter van Coel, keizerin van Rome, in Colchester. Het is vreemd dat sommigen beweren dat Helena nooit keizerin van Rome is geweest, maar slechts een concubine van keizer Constantius Chlorus was. Er zullen altijd zieke geesten zijn die edele dingen trachten te ontwrichten. Er zijn echter talloze handgeschreven documen-

ten die hierover geen twijfel laten bestaan. En bovendien, hoe kan een persoon die geen koninklijke macht heeft munten laten slaan waarop zijn of haar naam genoemd wordt als machthebber. In het Vaticaanse- en in het Britse Museum kunnen muntstukken gevonden worden waarop haar naam is geslagen, die bewijzen dat zij keizerin was door de toevoeging "Augusta". Sulpicius Severus zegt: "Helena regeerde als keizerin samen met haar zoon." Helena werd 71 jaar oud en stierf in 336 A.D. De laatste jaren bracht zij door met noeste arbeid voor het geloof in Constantinopel, de stad die door haar zoon gesticht en naar hem vernoemd is. Helena verzamelde en beschermde standvastig alle overblijfselen van de eerste apostelen die in en rondom Jeruzalem werden gevonden. Het nageslacht kan deze vriendelijke vrouw voor altijd dankbaar zijn, daar zij overvloedig haar eigen fortuin besteedde aan het zoeken en herstellen van antieke manuscripten en documenten, evenals de persoonlijke bezittingen van de apostelen. Haar man Constantius Chlorus stierf dertig jaar eerder in 306 A.D. in York, waar hij ook begraven is.

Voordat Constantius de troon van het Romeinse Rijk besteeg hadden zich zwarte stormwolken samengepakt boven het vasteland, vooral boven Rome, waar revolutie en doodslag de ene na de andere keizer hadden verwijderd. Er was een verwarrende potpourri van roofzuchtige Romeinen die een leger om zich heen verzamelden en aanspraak maakten op de keizerstroon. De beruchte Diocletianus hield de touwtjes vast in Rome en op zijn bevel begon wat vaak de vreselijkste vervolging van de Christenen genoemd wordt in het jaar 290 A.D. In zijn edict beval hij dat kerkgebouwen moesten worden omgehaald, de heilige geschriften verzameld en verbrand, samen met alle Christelijke literatuur waar men maar beslag op kon leggen. Bibliotheken, onderwijsinstellingen en woningen werden in gelijke mate vernield. En weer brulden er leeuwen in het Colosseum. De gevangenen werden vol en de straten overstroomd met het bloed der martelaren. Geen enkele Christen werd gespaard, ongeacht leeftijd of geslacht. Zelfs baby's in de armen van Christelijke ouders werden wreed afgeslacht. De vervolging door Diocletianus wordt beschreven als de tiende van de christenvervolgingen, beginnend met tellen bij het edict van Claudius in 42 A.D. Keizer Diocletianus haalde onverwacht en met gruwelijke wreedheid uit naar de Christenen. Hij gaf hen de schuld van een serie rampen die binnen enkele jaren hadden plaatsgevonden en die de Romeinse legioenen dusdanig hadden gedecimeerd dat zij de eigen grenzen niet meer goed konden verdedigen, laat staan op veroveringstocht konden gaan zoals voorheen. Rome was op haar terugtocht, haar glorie verwelkte snel. Diocletianus

wilde een nationale ramp afwenden door de uitroeiing van alle Christenen, de vernietiging van hun kerkgebouwen en van al hun andere bezittingen te gelasten. Deze dierlijke wreedheid duurde achttien jaar. De hitte van de vervolging vlamde enkele jaren dwars door Europa voordat zij de kusten van Brittannië bereikte. En weer waren de Romeinen gefrustreerd door de bezieling van de martelaren, die stierven met een gebed of luid uitgeroepen waarschuwingen op de lippen. Zij zagen hoe dit volk onderging met dezelfde onverschilligheid voor de dood als hun Christelijke voorouders. Hierdoor ontstak Diocletianus in grote woede en werden zijn praktijken nog venijniger, waarbij hij later geholpen werd door Maximianus, die zijn mederegent werd over het Romeinse Rijk op het vasteland. Diocletianus was een wreedaard, maar zelfs de Romeinen schrijven dat Maximianus nog erger was. Zijn wreedheid en zijn gruwelijkheden worden niet te beschrijven genoemd. Hij liet zijn eigen legioenen, die uitsluitend uit Galliërs bestonden, tot de laatste man afslachten omdat zij Christenen waren. Hij werd verblind door een krankzinnige haat.

De vervolgingen van Diocletianus bereikten Brittannië in 300 A.D., waar de Romeinen weer probeerden het Christendom met wortel en al uit te roeien. De keizer liet een enorm leger Brittannië binnenstromen, terwijl Maximianus voor de vernietigende gang van zaken op het vasteland zorgdroeg. In York was Constantius Chlorus al tot keizer van Rome uitgeroepen. De Britse koninkrijken waren beter aanééngesmeed dan ooit tevoren. Als één man reageerden zij op de oproep tot de strijd van Constantius. Voorheen vochten de Britten jarenlang in afzonderlijke veldslagen, de ene na de andere, waarbij de overwinning dan door de Romeinen en dan door de Britten behaald werd. Nu maakte Constantius binnen één jaar een einde aan de vervolging van Diocletianus in Brittannië. Hij bracht de Romeinen verbijsterende nederlagen toe en dreef hun legers terug naar het continent in 302 A.D. Maar voordat de overwinning van de Britse legers een feit was geworden, hadden de Romeinen al grote vernielingen aangericht, kerken met de grond gelijk gemaakt, universiteiten en bibliotheken en steden geplunderd. De slachtpartij was gruwelijk, met een lijst van Britse slachtoffers die in aantal alle voorgaande vervolgingen tesamen verre te boven ging. Men zegt dat het verlies aan Britse levens niet in getallen uit te drukken was en dat niet alleen op de slagvelden, maar ook onder onschuldige weerloze mensen en geestelijken.

Gildas, een vroege Britse historicus, vertelt ons dat de kerk de volgende vooraanstaande geestelijken verloor door de marteldood: Amphibalus, bis-

schop van Llandaff; St. Alban van Verulamium; Aaron en Julius, inwoners en presbyterianen van Chester; Socrates, bisschop van York; Stefanus, bisschop van Londen; Argulus, zijn opvolger; Nicolaas, bisschop van Penrhyn (Glasgow); Melior, bisschop van Carlisle; en ongeveer tienduizend communicanten uit alle lagen van de bevolking. De duizenden anderen, die in de rest van Brittannië omkwamen, zullen we nooit bij name kennen, net zo min als de talloze menigte van Christenen die omwille van hun geloof op het vasteland omgebracht werd.

Nadat de Romeinen verdreven waren begonnen keizer Constantius en zijn keizerin ijverig aan de herbouw van de vernielde kerken, zo wordt ons verteld. Dit was een gigantische taak die getuigt van de toewijding aan het Christelijk geloof van deze koninklijke familie, die hun eigen fortuin besteedde aan dit herstel. Gedurende deze restauratie stierf keizer Constantius in York en hier werd hij te rusten gelegd in 306 A.D. Zijn zoon Constantijn nam direct het keizerlijke purper op zich en riep zichzelf uit tot keizer van het Romeinse Rijk. De zes daaropvolgende jaren bleef Constantijn in Brittannië en bouwde hij vele nieuwe kerken en onderwijsinstellingen, nadat hij de oude eerst hersteld had. Gedurende al deze jaren bleven Diocletianus en vooral Maximianus de Christenen op het vasteland vervolgen. De vrede in Brittannië keerde terug en Constantijn, de vermaarde zoon van beroemde koninklijke Christenen, begon voorbereidingen te treffen om de zee over te steken naar het continent, waar zijn dramatische bestemming zich verder zou ontplooiën. Hij bracht in Brittannië een machtig leger bijeen dat uitsluitend uit Britse krijgers bestond. Daarmee ging hij onder zeil en hij kwam aan land in het huidige Duitsland. De twee legermachten ontmoetten elkaar op de oevers van de Tiber waar de Britten onder aanvoering van keizer Constantijn een verpletterende overwinning behaalden. Maximianus werd verdreven en de vervolgingen kwamen ten einde. Constantijn en zijn Britse krijgers trokken overwinnend op naar Rome, waar hem een stormachtig welkom wachtte. Onder grote vreugde besteeg hij de keizerstroon en werd officieel door de Senaat en de bevolking van Rome tot keizer uitgeroepen.

Ingevolge erfrecht was hij keizer over Brittannië, Gallië en Spanje en hij bevestigde de aanspraak van zijn vader op de macht in Rome krachtens zijn overwinning in York, die hij nog eens herbevestigde door zijn overwinning op Maximianus op de oevers van de Tiber. Dit Romeinse Rijk was het grootste gebied waarover één Romeins keizer regeerde, alleen en in vrede. Het was de eerste en tevens de laatste keer. Het eerste wat hij deed als keizer

van Rome was Rome tot Christelijke stad uitroepen en daarmee maakte hij voor altijd een eind aan de vervolging van Christenen binnen het Romeinse Rijk in 312 A.D. Van die tijd af begint de geschiedenis van Rome als Christelijke natie. Door van het geloof de staatsgodsdienst te maken deed Constantijn hetzelfde voor Rome, wat Lucius 150 jaar eerder voor Brittannië had gedaan. In het grote kerstenende werk dat hierna volgde stond de edelmoedige Helena - zijn moeder - aan zijn zijde en, zoals Severus het zegt, regeerde zij als keizerin naast haar zoon.

Terwijl wij u dit verhaal vertellen zult u misschien uitroepen: "Dit is wel héél eigenaardig!" De eerste Christelijke kerk werd in Rome gesticht door de Britse koninklijke familie! Aan dezelfde familie werd ten tijde van Arviragus het teken van het kruis gegeven als familiewapen. Vervolgens maakten hun afstammelingen ten tijde van koning Lucius het Christelijk geloof in Brittannië tot staatsgodsdienst en brachten voor het eerst dit teken van het kruis aan op hun muntstukken. De kleindochter van Lucius werd beschermvrouwe van het geloof in haar vaderland; haar echtgenoot bracht de vervolging van Diocletianus tot staan en tenslotte verovert haar befaamde zoon, ondersteund door een Britse legermacht, de stad Rome. Constantijn, een Brit, maakt het Christelijk geloof tot staatsgodsdienst in Rome. Wat een ironisch toeval!

De Romeinen, die er vanaf het begin op uit waren om Brittannië en het Christelijk geloof te vernietigen, worden tenslotte samen met de Britten onder dit geloof gebracht, waarbij een Brit op de keizerlijke troon van Rome zit en Britse krijgers de orde handhaven en de Christenen verdedigen, daar waar driehonderd jaar lang de vervolging van deze zelfde Christenen de hoofdrol had gespeeld. Dit vreemde drama kent zijn gelijke in de historie niet. Het Goddelijk patroon was nu bijna voltooid en Constantijn zou het verzegelen. Vergeten is de lange optocht van discipelen, maar het majestueuze van hun grootse daden is ons bijgebleven in de Christelijke democratieën die daarin hun oorsprong vinden. Hoevelen zullen zich vandaag de dag nog realiseren dat Constantijn de Grote van Britse afkomst was. Als er al zijn dan toch heel weinigen, behalve de zoekers naar waarheid die alle boekrollen onderzocht hebben. Velen vinden de feiten te fantastisch om waar te kunnen zijn en sluiten ze uit zonder verder onderzoek. Kardinaal Baronius zegt tot hen:

"De man die in het aangezicht van alle geschiedkunde in de wereld, weigert te geloven dat Constantijn en zijn moeder van Britse afkomst,

geboren Britten, waren, moet niet goed bij zijn hoofd zijn."

Meer dan twintig Europese autoriteiten op dit gebied bevestigen het feit. De afstamming van Constantijn is geregistreerd in *The Panegyrics of the Emperors* en de genealogie van zijn beroemde familielijn wordt ons overgeleverd door zijn afstammeling Constantijn Palaeologus, waarin in detail alle verslagen, bewijsstukken en omstandigheden van zijn geweldige carrière worden weergegeven. Polydorus Vergilius roept het uit in zijn *"History of England"*:

"Constantijn, geboren in Brittannië, uit een Britse moeder, uitgeroepen tot keizer in Brittannië, maakte zonder twijfel dat zijn vaderland deelde in zijn glorie."

Sozomen schrijft in *"Ecclesiastical History"*:

"Constantijn de Grote kreeg een Christelijke opvoeding in Brittannië."

En paus Urbanus schrijft in zijn brief *"Brittania"*:

"Christus toonde aan Constantijn de Brit de kracht van het kruis zodat zijn scepter er voordeel van had."

Keizer Maximus Magnus, die in 387 A.D. met een onoverwinnelijk Brits leger het continent veroverde en zich daarna in Gallië terugtrok, stamde af van Constantijn de Grote. In het volgende citaat uit Hewins *"Royal Saints of Britain"* lezen we:

"Keizer Maximus Magnus uit Maxen Wledi was van Romeins/Spaanse afkomst, familie van keizer Theodosius en uit de familie van Constantijn de Grote. Hij was via moeders zijde van Britse koninklijke bloede."

Alle geschiedschrijving bewijst dat Constantijn de erfgenaam en wettig vertegenwoordiger was van de Christelijke dynastie in Brittannië, de ware vertegenwoordiger van de belangrijkste kerk die hij ook voorgoed vestigde in het heidense Rome. Hij gaf stukken land aan de kerk in Rome, wiens enige bezit tot nu toe was geweest, dat wat aan haar vermaakt was door de Caradoc-Pudens familie: het paleis van de Britten en het bijbehorende landgoed, door de kerk in herinnering genoemd naar St. Pudentiana. Dit was de eerste openlijke kerk van de Christenen in Rome. De bedoelingen die Constantijn de Grote in zijn leven had, worden door hem duidelijk weergegeven in één van zijn edicten, waarin hij verklaart:

"Wij roepen God, de Heiland van alle mensen, tot Getuige, dat wij bij het aanvaarden van de regering alleen door deze twee overwegingen beïnvloed werden: Het verenigen van het Rijk in één geloof en het herstel van de vrede in de wereld, die aan stukken gescheurd was door de krankzinnige geloofsvervolgingen."

Aan dit doel wijdde hij al zijn krachten. Twee jaar nadat hij in Rome tot keizer was uitgeroepen gaf hij opdracht voor het eerste Christelijke concilie sinds het eerste concilie dat wordt beschreven in Handelingen der Apostelen. Dit grote concilie vond plaats in Arles in 314 A.D. Het tweede grote concilie werd gehouden in Nicea in 325 A.D. Constantijn fungeerde persoonlijk als voorzitter van dit concilie, waarvan is vastgelegd dat van de 318 daar aanwezige bisschoppen er slechts tien uit Latijnssprekende landen kwamen. Het derde grote concilie werd gehouden in Constantinopel in 337 A.D. Het staat bekend als het Byzantijns concilie. Hoewel de bisschop van Rome aanwezig was is het interessant te constateren dat de bisschop van Constantinopel de voorzitter van dit concilie was. Bij elk concilie nam de vertegenwoordiger van een land zijn plaats in, in de volgorde waarin zijn land tot geloof in Christus gekomen was. In alle gevallen en bij alle concilies die daarna nog gevolgd zijn bleef de eerste zetel in bezit van de Britse bisschop. Bijna duizend jaar later, toen Italië en Spanje deze prioriteit van Brittannië aanvochten, was het de paus die over deze aantijging zijn veto uitsprak en verklaarde dat deze eerste plaats aan Brittannië toekwam, omdat zij de natie is die het geloof in Christus als eerste aanvaard heeft. Twintig jaar werkte Constantijn om van het Christendom een gevestigd instituut te maken, zoals het dat in zijn geboorteland al lang was. Net als zijn moeder Helena had hij liefde voor de Oosterse kerk, meer dan voor de kerk in Rome. Voor hem stamde het geloof in Brittannië rechtstreeks af van het geloof in Jeruzalem en niet van dat in Rome. Daarom verplaatste hij samen met zijn moeder zijn regeringszetel naar Constantinopel en liet daarheen de keizerstroon overbrengen. Er wordt verteld dat hij gedurende zijn lange regeringsperiode slechts twee keer een kort bezoekje bracht aan de hoofdstad van Italië. Constantinopel, York en Colchester waren zijn favoriete verblijfplaatsen. Zoals Vergilius schreef: "Hij liet zijn vaderland delen in zijn glorie."

Er bestaan bewijsstukken in de vorm van documenten die zeggen dat hij landgoederen en houtvesterijen aan het bisdom Londen gaf en ook de oude offerplaats van zijn grootvader koning Coel, de zoon van Lucius in de koningsstad Camulodunum - Colchester. Hiermee handelde hij in de lijn

van zijn koninklijke voorgangers Arviragus en Lucius. In de Britse Triaden III wordt hij beschreven als de eerste keizer die zijn bescherming uitbreidde over allen die het Geloof aanhingen. Dit feit wordt ook genoemd in verband met de drie aartsbisdommen in Brittannië. Er zijn enige opmerkelijke overeenkomsten tussen de opvatting en de praktische toepassing van het Christelijk geloof dat, zoals we gezien hebben, een bloem was die geplant werd en begon te bloeien op de grond van de druïden, en de geloofsge-meenschap der Israëlieten gedurende hun reis door de woestijn, de "vergadering in de wildernis". Onder het oude patriarchale systeem werden de Levieten belast met de dienst in de tabernakel en in de tempel. Hoewel zij het bestuur hadden over het heiligdom, hadden zij in het land geen bezittingen zoals de andere stammen van Israël wel hadden. Zij werden voor hun diensten niet betaald. De stam van Levi wordt de priesterlijke stam genoemd, maar niet alle Levieten waren priester. Naast het uitvoeren van de godsdienstige rituelen in de tempel, traden zij op als ambtenaren. Zoals een hedendaags schrijver het zegt:

"De Levieten bestonden niet alleen uit degenen die het altaar dienden, maar waren ook de opvoedende en onderwijzende staf van het volk in de vorm van rechters en overheidspersonen. De uitvoering van de rechtspraak en zeker de hele wetgevende kant daarvan, het ondersteunen van de armen, het nationale onderwijssysteem, evenals de bewaring en het vervoer van de Schriften, waren naast de uitvoering van de offerdiensten en gezangen en de dienst in de Tempel, in handen van de stam Levi."

Daarbij was het grootste deel van de rechters, klerken, registratoren, keurmeesters, geschiedschrijvers, meetkundigen, genealogen en ijkmeesters, afkomstig uit de stam van Levi. De Tienden waren een goddelijke economie volgens de wet van Mozes, gebaseerd op het principe van rechtvaardige verdeling. De economie onder leiding van de druïden was op dezelfde leest geschoeid en bleef als vanzelfsprekend bestaan toen de druïdische religie opging in de principes van het Christelijk geloof. Duizend jaar lang lagen deze principes en de toepassing ervan zo verankerd in de gedachtewereld van het Britse volk dat ze als heel normaal in stand werden gehouden gedurende de hele gouden eeuw van het Christendom. De enorme giften van de Britse koningen aan de kerk waren van hen uit gezien niet anders dan een verhoging van de Tienden, tot eer van God en tot verspreiding van het evangelie.

Keizerin Helena en haar zoon Constantijn hebben waarschijnlijk het meeste

bijgedragen aan de welvaart van het Christendom. Het oogstfeest dat vandaag bekend is als "Thanksgiving", was in vroeg druïdische en Christelijke tijden de dag voor het volk waarop zij hun Tienden naar de kerk brachten. De versiering van de kerken met landbouwproducten is een moderne vervanging voor de oude gewoonte de tienden van de oogst naar de kerk te brengen. Na de gouden eeuw, in circa 600 A.D., begon deze gewoonte van de Tienden aan kracht in te boeten, voornamelijk vanwege de invallen vanuit Denemarken en het schenden van de heilige plaatsen door de Noormannen. En alweer zien we een Britse koning naar voren treden om de aloude goddelijke instellingen te verdedigen. In 854 A.D. maakte koning Ethelwulf, een Christelijke Saksische vorst, de Tienden tot een nationale instelling die door staat en kerk via een koninklijk handvest in het parlement werd aangenomen. In dit koninklijk handvest lezen wij:

"Het tiende deel van het land in het koninkrijk, tot eer van God en tot zijn eigen welvaart."

Deze akte werd geschreven in Winchester en het handvest werd gelegd op het altaar in de kathedraal aldaar, in het bijzijn van St. Swithun en de vergadering van de Witan (het Saksische parlement) en gewijd in de dienst aan Christus. Aldus werd de patriarchale wet van Israël en van de druïden opnieuw ingesteld. De regeringsjaren van Constantijn de Grote en keizerin Helena zijn de mooiste en helderste bladzijden in de Romeinse geschiedenis. Constantijn bevrijdde de Christenen voorgoed van verdere vervolgingen. De vreselijke Mamertijnse gevangenis werd gesloten. De bloeddoordrenkte arena van het Colosseum droogde op en zijn muren begonnen in verval te raken, omdat er geen gebruik van werd gemaakt. Het was een periode van vrede, gehandhaafd door de Britse legioenen van Constantijn.

De Roomse bewering over het erfrecht van Petrus is onbegrijpelijk. Petrus werd door Paulus en de eerste apostelen en voorgangers van de kerk nooit aangesproken als bisschop van Rome, laat staan als paus. Toch wil de indrukwekkende tekst die in prachtige blauwe letters rondom de gouden koepel van de St. Pieter staat, dit erfrecht aan de bezoekers van Rome proclameren, wanneer zij deze tekst lezen:

"Gij zijt Petrus en op deze rots zal Ik Mijn gemeente bouwen en de poorten der hel zullen dezelve niet overweldigen."

Linus en Clement, de eerste en de tweede voorganger van Rome, kenden

Petrus van zeer dichtbij, zoals ook alle andere apostelen die daar geweest zijn. Het is duidelijk dat zij niets wisten van deze zogenaamde verkiezing van Petrus. Paulus, in zijn brief aan de Romeinen noemt de naam van Petrus niet één maal in verband met de titel bisschop of in verband met deze gemeente uit de heidenen. En de kroon wordt gespannen door het feit dat, als Petrus bekend was geweest als "het opperste hoofd der kerk en de plaatsvervanger van Christus op aarde", het concilie in Jeruzalem in 46 A.D., waar het twistpunt tussen Paulus en Petrus beslecht moest worden en dat in het voordeel van Paulus eindigde, het niet geaccepteerd zou hebben dat Jacobus, de broer van de Here Jezus en voorganger in Jeruzalem, de functie van voorzitter van het concilie bekleedde. En Petrus zou, als hij werkelijk paus was geweest, nooit voor zo'n rechtspraak zijn opgeroepen. Gore wijst deze bewering dan ook af in zijn "Roman Catholic Claims", samen met het huidige mandement dat niemand tot de ene ware kerk kan behoren, dan alleen onder de goedkeuring van de bisschop van Rome. Dit is ook een belachelijke bewering. Het papisme, zoals wij dat kennen en zoals Willem de Veroveraar, Hendrik VIII en Elizabeth I het kenden, hoort niet in en stamt niet uit de oorspronkelijke Gemeente van Christus. Het is verstoken van elke schriftuurlijke grondslag. Het is ontstaan door een reeks omstandigheden en door politieke druk en gebaseerd op een aantal documenten, waarvan alle historici kunnen aantonen dat het "valse decretalen" zijn.

Constantijn de Grote, grootgebracht met het erfgoed van de eerste gelovigen in Brittannië, zou de laatste zijn om deze heiligschennis voor te stellen of te tolereren. Gregorius, die Augustinus naar Brittannië gezonden had, wees de paustitel af en zei dat hij slechts de eerste was onder vele gelijken en zo is de huidige situatie onder alle bisschoppen in de Anglicaanse Kerk nog steeds. De opvolgers van Constantijn bewaarden deze Christelijke principes van hun grote voorvader. Zij waren de stichters van het Byzantijnse Rijk, maar hun nobele levensverhaal heeft met ons verhaal niets te maken, behalve dat van één afstammeling. Vreemd genoeg is hij het meest bekend als "de Prins van het Heiligdom". Professor Rhys zegt dat Ambrosius Aurelianus de kleinzoon was van Constantijn de Grote. Hij was de zoon van Jovin, die met een dochter van de keizer trouwde en koning werd over de Britse Cotswold Hills. Hij was de broer van Pendragon Uther en de oom van de in de romantiek beroemde koning Arthur. Het is eigenaardig hoe oude godsdienstige ambten steeds weer in Brittannië opduiken en altijd als bevoegdheden van de koninklijke familie. Dit onderwerp wordt nog mysterieuzer als we weten dat op de banier van deze kleinzoon van Constantijn een leeuw stond afgebeeld. Dit brengt ons in gedachten weer

ver terug in de tijden van het Oude Testament. Terwijl Jacob op zijn sterfbed lag, maakte hij van de twaalf stammen één volk en gaf hen de naam Israël mee, waarbij hij de twee belangrijkste functies, de regering over het volk en het beheer over de tempel, gaf aan twee verschillende stammen van Israël. Aan Juda werd het beheer over het heiligdom, de tempel, gegeven en aan Efraïm werd de heerschappij, de regeringsmacht, gegeven. Juda werd dus de Beschermers van het Heiligdom en zijn zoon werd daarom "Prins van het Heiligdom" genoemd. Zijn wapenembleem was een leeuw en wordt tot op heden nog steeds "de leeuw van Juda" genoemd. Het wapenembleem van de tien stammen onder Efraïm was een stier. Zij staan in de geschiedenis bekend als "de stam van de stier". Hun vaandel draagt de afbeelding van een witte stier. En dan, duizend jaar later, duiken deze twee emblemen op in Brittannië, met demonstratief hetzelfde godsdienstige en koninklijke gezag. Eerst het embleem van de stier van Efraïm, dat ook door de druiden gebruikt werd; daarna het kruis door Arviragus, en hier zien we de leeuw als het embleem van de Prins van het Heiligdom. Tegenwoordig worden deze drie wapenemblemen gecombineerd in het vaandel van de Britse koninklijke familie. We mogen daarom dan ook onszelf deze ernstige vraag stellen: Is dat alles slechts toeval? Of is dit het werk van een Goddelijk plan, dat al door de profeten voorgezegd is? Alleen de tijd zal dat uitwijzen.

Er is tegenwoordig nog maar weinig wat ons herinnert aan het leven en de grote daden van Constantijn de Grote en zijn gelovige moeder, keizerin Helena. Bijna 1400 jaar lang was het zwaard van Constantijn de Grote een kostbaar onderdeel van de Britse regalia. Bij het kronen van de koning werd de ring van de kerk aan zijn vinger geschoven en werd het zwaard van Constantijn aan hem overhandigd, waarmee hij het erfgoed ontving van deze "Beschermers van het geloof". Gedurende de periode van Cromwell werden de kerken geschonden en de fanatieke puriteinen veroverden, samen met nog meer andere kostbaarheden, ook de kroonjuwelen en alle andere regalia. Veel van deze, met kostbare edelstenen bezette voorwerpen, werden nooit teruggevonden. Sommige, die wel teruggevonden werden, waren ontdaan van hun kostbare stenen. Vele jaren lang werd over de hele wereld gezocht naar het zwaard van Constantijn, waarbij grote beloningen werden uitgelooft, maar alles zonder succes. Het zwaard van Constantijn dat uit zijn schede getrokken werd om Maximianus te verslaan op de oevers van de Tiber en om aan de vervolging door Diocletianus een einde te maken, is voorgoed verdwenen, maar de idealen die daardoor vertegenwoordigd werden, leven en branden even fel als ooit tevoren in het hart van ware Christenen. Hoewel in het verleden zeer belangrijk, zijn tegenwoordig

zulke wapenen niet nodig. Wij hebben een sterkere macht en een kracht die ons nog nooit in de steek heeft gelaten, zolang wij maar aan de waarheid vasthouden. De onoverwinnelijke Geest van Christus, dezelfde Geest die Constantijn de Grote inspireerde. Dezelfde onverwelkelijke Geest, Die sprak met de lippen van de Here Jezus tot allen die Hem geloofden: "Ik ben met u al de dagen". Wat hebben wij verder nodig?

Hoewel er slechts weinigen op de hoogte zijn van de gebeurtenissen in verband met Brittannië in het leven van Constantijn de Grote en zijn familie, zoals wij ze in dit hoofdstuk beschreven hebben, bestaat hiervan toch nog steeds een gedenkteken. In de tuin van de oude parochiekerk in St. Cuthbert, dat nu binnen de stadsgrenzen van York ligt, staat vlakbij de hoofdingang een groot stenen kruis, waarin de volgende woorden gegraveerd staan:

"In deze parochie werd Constantijn de Grote uitgeroepen tot keizer in 306 A.D."

Onweerlegbaar bewijs van de verbazende historische waarheid, beschreven door kardinaal Baronius als de belangrijkste Christelijke triomf, die zijn oorsprong vond in York: een Britse legermacht onder aanvoering van de Christen Constantijn de Grote veroverd Rome en maakt deze stad tot een Christelijke stad.

XIX De Beker van het Laatste Avondmaal

Wij vragen onszelf nog altijd af wat er geworden is van de oorspronkelijke Beker van het laatste Avondmaal, die, zoals wij mogen aannemen na bestudering van de overlevering, bewaard moet zijn gebleven. Wat is er uiteindelijk mee gebeurd? Het antwoord zou kunnen liggen in de antieke overlevering der Britten, die deze Beker verbindt aan Jozef van Arimathea op Avalon. Van de drie apostelen die het nauwst met de Here Jezus verbonden waren, is het Petrus die waarschijnlijk belast werd met de verantwoordelijkheid voor de veiligheid ervan. Aan de andere kant was het leven van Petrus al genoeg in gevaar. De edicten van Tiberius en Claudius maakten het tot een halsmisdad om een volgeling te zijn van "de Weg" en riepen iedereen op om alles wat de zaak van de Christenen gunstig gezind was, te vernietigen. Met dit zwaard dat boven hun hoofden hing zullen de apostelen zeker voor elk geliefd heilig voorwerp een veilige plek gezocht hebben. De geschiedenis toont aan dat dit kostbare relikwie voor een korte tijd veilig is geweest in de kerk van Antiochië. We weten dat Johannes kort daarvoor de veiligheid van Maria had overgedragen aan haar oom Jozef en alles leidt tot de conclusie dat deze haar, tesamen met de rest van zijn metgezellen, meegenomen heeft naar Brittannië, waar zij uiteindelijk overleden is en begraven werd. Het is daarom ook aannemelijk dat er voor deze Beker geen veiliger plaats kon zijn dan in het bezit van Jozef van Arimathea op Avalon, daarmee aannemend dat de Beker slechts korte tijd onder de hoede van Petrus was.

We weten dat Petrus, voordat hij naar Rome ging, waarschijnlijk drie à vier jaar in Brittannië heeft gewerkt, jaren die vallen binnen de eerste tien jaar nadat de groep van Jozef op het eiland Avalon gearriveerd was. Het is best mogelijk dat Petrus, gedwongen door de gevaarvolle omstandigheden, de Beker bij zich hield toen hij naar Brittannië ging en dat hij hem daar overgaf aan de zorg van Jozef. De Britse traditie houdt vol dat de Beker in het bezit van Jozef was toen hij op Avalon aankwam, net als gedurende de eerste vervolging in Brittannië en de invasie van Claudius in 42 A.D. Na beraad met de rest van de groep zou Jozef de Beker op een geheime plaats begraven hebben, zodat hij niet in heidense handen zou vallen. Als we deze taaie eeuwenoude overlevering over de oorspronkelijke Beker kunnen geloven, dan is deze Beker van het laatste Avondmaal begraven onder de mantel der aarde van Chalice Hill (= kelkheuvel).

Het is betekenisvol dat Jozef en zijn metgezellen aan de voet van de Tor, waar zij hun eerste kerkje van vlechtwerk bouwden, een terrastuin aanleg-

den die bekend staat als Chalice Hill. In deze tuin is een prachtige waterbron die de naam Chalice Well (= kelkbron) draagt. Deze bron en de tuin zijn onder deze namen bekend vanaf de vroegste Christelijke geschiedenis en de bron wordt ook vaak de Heilige Bron genoemd. In haar water werden koning Lucius en talloze andere bekeerden gedoopt in de Naam van Christus. Er wordt verteld dat Jozef de Beker in deze heuvel heeft begraven en dat daarom het water dat uit de heuvel opspringt en de bron vormt, en de heuvel, beide de naam dragen: Chalice Hill (kelkheuvel) en Chalice Well (kelkbron).

Hoewel de bron altijd bekend is geweest als de Chalice Well of de Heilige Bron, noemden de Angelsaksische monniken haar eeuwen later de "bron van bloed", omdat het water, waar het ook overheen stroomde, roodachtige vlekken achterliet. Het bijgeloof stak de kop op dat de rode vlekken ontstonden door het bloed van Christus dat opborrelde uit de in Chalice Hill begraven Beker. Deze bron werd door de vroegste Christenen echter nooit aangeduid als de Bron van Bloed. Bij hen was zij en is zij tot op de huidige dag bekend als de Chalice Well (de kelkbron). In 1883 werd de bron gezuiverd van afgebrokkeld metselwerk en puin, dat de bron eeuwenlang verstopt had en werd het water geanalyseerd, waaruit bleek dat het water uit mineraalrijke aardlagen opspringt en ook ijzer bevat. Waar het water opdroogt en het ijzer achterblijft ontstaat een roodachtige vlek die op bloed lijkt, waaruit de legende van de monniken ontstond.

Interessant is het dat er nóg een door haar ouderdom beroemde bron is bij Padstow in Cornwall, die sinds onheuglijke tijden bekend is als Jesus's Well (de bron van Jezus). Dat de Beker door Jozef begraven was in Chalice Hill werd voor meer dan duizend jaar als vaststaand aangenomen en dit werd het thema van de zoektocht van koning Arthur en de ridders van de Ronde Tafel naar de Heilige Graal. Hoe sterk de overtuiging dat Jozef de Beker heeft begraven, door de eeuwen heen tot op de huidige dag is geweest, blijkt uit de overvloed van gedichten, liederen en verhalen die hierover bestaan. Tennyson vereeuwigde de geschiedenis over de begraafing van de Beker in de volgende door hem geschreven verzen:

*"De Beker, dezelfde Beker waaruit onze Heer
dronk bij dat laatste droevige Avondmaal met de Zijnen.
Deze, vanuit het gezegende land Amamat,
na die zwarte dag, toen de doden
zwierven over Moria - de heilige*

*Arimatheër Jozef bracht hem mee
op zijn reis naar Glastonbury."*

Als er geen enkele waarheid is in het hier vertelde verhaal kunnen we ons met recht afvragen waarom de twee genoemde plaatsen, Chalice Hill (kelkheuvel) en Chalice Well (kelkbron) zo genoemd werden, bijna tweeduizend jaar geleden door de eerste Christenen. Namen worden meestal niet zonder een bepaalde reden gegeven. Het moet meestal iets belangrijks in leven houden en deze twee zeer oude namen zijn nooit bestreden of in twijfel getrokken. Zij hebben de eeuwen doorstaan en zijn het volk lief, omdat zij een getuigenis zijn van een bijzondere gebeurtenis. In het heden, in deze verbijsterende tijden van wetenschap en materialisme, is de gemeenschap in Brood en Beker een gewijd ceremonieel geworden voor alle Christenen. De Here Jezus vroeg zijn volgelingen om dit te doen tot Zijn gedachtenis. Sinds onheugelijke tijden hebben de avondmaalsgangers in de Britse Kerk onwankelbaar deze schone herinnering in stand gehouden. Tegenwoordig zijn alle Christelijke denominaties, waar ook ter wereld, die hun oorsprong vinden in de Moederkerk op Avalon, trouw in het belijden van hun geloof in hun Verlosser door het toegewijd, eerbiedig en nederig praktiseren van deze herdenkingsceremonie.

Hoewel het misschien interessant zou zijn om de heilige Beker te kunnen zien, is dit eigenlijk van geen belang. Het is zijn betekenis die belangrijk is en de gedachte hieraan leeft sterk in alle Christenharten, heden, net zoals dat bijna tweeduizend jaar geleden het geval was.

Jozef van Arimathea, de apostel aan Brittannië, was getuige van de tweede terugtocht van de moordzuchtige Romeinen uit de gekroonde eilanden. Gedurende de jaren van die vervolging werd de grond van Brittannië doordrenkt met het bloed van vriend en vijand gedurende talloze veldslagen en ook nu kon de indringer geen enkele maal voet zetten op het geheiligde eiland Avalon en dit zou ook nooit gebeuren. De wanhopige pogingen van het keizerlijke Rome om de macht van het Woord te verpletteren, hadden er toe geleid dat zijn vlam aangeblazen was tot een onuitblusbaar vuur, dat vanuit Brittannië en Gallië oversloeg naar vele andere landen. De vonk van het Christelijk geloof, die door Jozef was gekoesterd, groeide uit tot een eeuwig getuigenis. Het leven van geen enkele apostel, zelfs niet dat van Paulus, kan meer gevuld geweest zijn met hoge doelstellingen, ondernemingslust en prestatie, dan het leven van de oom van de Here Jezus. Het hoeft ons daarom niet te spijten dat het hem niet vergund was de twee belangrijke Christelijke overwinningen te zien, die plaatsvonden na zijn verscheiden.

Ondanks het vele verdriet waardoor zijn leven overschaduwd werd, waren zijn persoonlijke successen in het uitdragen van het onderwijs van "de Weg" vanuit Brittannië, veel belangrijker dan alle tragedies die hij had meegemaakt en die hij gezien had. Hij had het samenstellen van het eerste leger van Christenen gezien, dat de legioenen van Claudius had verpletterd in die eerste veldslag ter verdediging van dit nieuwe geloof en het sneuvelen op het slagveld van de eerste Christelijke koning, die werd opgevolgd door de nobele Arviragus. De veldslagen volgden elkaar op onder de gezamenlijke leiding van de Pendragon Caradoc en Arviragus, waarbij voor het eerst de vlag met het kruis geheven werd. De tot niets leidende wapenstilstand tussen de Romeinse keizer en de twee onervaren Britse leidsmannen. De ondergang van de Britten bij Brandon en de achterbakse manier waarop Catactacus verraden werd, waardoor hij met zijn hele koninklijke familie gevangen genomen werd door de Romeinen. Dit werd gevolgd door de gratie van de Romeinen voor de Britse koning en de daaropvolgende opmerkelijke huwelijken tussen de afstammelingen van Rome en de Britse koningskinderen. Het afslachten van de weerlozen en het bloedbad van de Menai werden gewroken door de veldtocht van Boadicea. En al die tijd was er de ononderbroken stroom van jongbekeerden die, vervuld met het vuur van het evangelie, zich vanuit Avalon uitdagend over het land verspreidden tot in de kampementen van de vijand. De marteldood van Aristobulus en

Simon de Zeloot moeten een wond in zijn hart geslagen hebben, maar het officieel oprichten van de eerste Christelijke Kerk in Rome en de komst van Paulus naar Wales, samen met de koninklijke Britten, zullen zijn moedig hart weer hebben opgebeurd. Jozef leefde lang genoeg om te zien hoe op één na alle apostelen bevorderd werden tot hun hemelse heerlijkheid. Over het lot van de meesten van hen hebben wij hier verteld. Jacobus, de broer van Johannes, werd in 64 A.D. door Herodes aan het zwaard geregen. Jacobus, de broer van de Here Jezus, werd in 62 A.D. van een pinakel van de tempel naar beneden gegooid. Op zijn gedenksteen staat geschreven: "Hij is een trouw getuige geweest tegenover Joden en Grieken, dat Jezus is de Christus". Johannes werd ouder dan Jozef. Hij was één van de weinige apostelen en discipelen die een natuurlijke dood stierven, op de leeftijd van 101 jaar. Vijftig jaar nadat hij het lichaam van de Here Jezus in het graf gelegd had, legde Jozef dit aardse leven af op 27 juli 82 A.D. Hij werd door liefdevolle handen te rusten gelegd bij de rest van de heiligen die hem waren voorgegaan, dicht bij het graf van Maria en het kleine kerkje van vlechtwerk dat door hem en de rest van zijn gezelschap 40 jaar daarvoor gebouwd was, toen zij op Brittannië waren aangekomen.

Cressy schrijft in zijn "Church History of Brittany":

"Jozef werd begraven bij het kleine kerkje van vlechtwerk dat hij zelf had gebouwd."

Op het stenen deksel van de sarcofaag waarin zijn beenderen later werden herbegraven, staat het volgende eeuwige getuigenis:

Ad Brittanos veni post Christum Sepelivi. Docui. Quievi. "(Ik kwam naar de Britten nadat ik Christus ter aarde had besteld. Ik predikte. Ik ben mijn rust ingegaan.)"

In deze paar eenvoudige woorden liggen meer tragedie, romantiek en drama opgesloten dan in enige andere inscriptie ooit. Woorden die de levens van alle trouwe apostelen van Christus karakteriseren, niet om hen te verheerlijken, maar slechts de simpele beschrijving van ware plichtsbetrachting. Maelgwyn van Avalon beschreef in ongeveer 450 A.D. deze begraafplaats met de volgende woorden:

"Jozef van Arimathea, de nobele decurion, ontvangt zijn eeuwige rust samen met zijn elf medewerkers op het eiland Avalon. Hij ligt in de zuidelijke hoek van het oratorium van de beminde maagd."

Lange tijd voor Maelgwyn was op deze oorspronkelijke plek een prachtige abdij gebouwd die ook de kleine kerk van vlechtwerk, die met lood was overdekt om haar te preserven, en de overblijfselen van de rest van de groep heiligen omvatte. Alle deskundigen uit vroege en latere tijd bevestigden deze plaats als de rustplaats van Jozef, zoals ook verteld door Maelgwyn en meestal wordt daarbij ook de gebeitelde inscriptie op het graf van Jozef geciteerd. John of Teignmouth, Leland, Hearne en Morgende behoren tot de belangrijke historici die speciaal melding maken van deze inscriptie. Gildas de Wijze (425 A.D.), die door moderne historiekenners de eerste betrouwbare historicus wordt genoemd, woonde lange tijd in Glastonbury. Hij had toegang tot alle geschriften en originele documenten in de beroemde abdij. Zijn verslag van de komst van Jozef naar Brittannië en zijn leven en sterven daar, komt rechtstreeks voort uit zijn onderzoek van al deze oude geschriften.

William of Malmesbury staat in hoog aanzien waar het zijn feitelijke en eerlijke beschrijving van de geschiedenis betreft. Zijn aanzien was zo groot dat hij door de abt van de abdij van Glastonbury werd uitgenodigd om in de abdij te verblijven en om een waarheidsgetrouwe geschiedschrijving te maken over de abdij, op basis van deze oude documenten. Hij schreef zijn "Antiquity of Glastonbury" in 1125 A.D. Hij schrijft:

"Zij vonden het hele verhaal vastgelegd in oude geschriften hoe de heilige apostelen, nadat zij over de wereld waren verstrooid, de apostel Filippus in Frankrijk aangekomen met een groep discipelen, twaalf van hen naar Brittannië stuurde om daar te prediken, en dat zij daar - door openbaring - het genoemde kapelletje bouwden dat later door de Zoon van God aan Zijn moeder werd toegewijd. Hun voorganger, zo wordt verteld, was de beste vriend van Filippus, Jozef van Arimathea, die ook onze Heer begraven heeft."

De geleerde aartsbisschop Ussher noemt William of Malmesbury "onze belangrijkste historicus". Leland en vele anderen noemen hem "een uitstekend, geleerd en betrouwbaar historicus". William verbleef tweemaal in de abdij om zijn uitstekende werk te voltooien. Gedurende die tijd, voor de grote brand, bestonden al deze kostbare geschriften en manuscripten nog en stonden tot zijn beschikking. Hij bevestigt eveneens het jaartal en de plaats van het overlijden en de teraardebestelling van Jozef. Het oorspronkelijke werk van William of Malmesbury ligt in de bibliotheek van het Trinity College in Cambridge. Een vertaling vanuit het Latijn werd in 1727 gemaakt door Thomas Hearn. Hearn voegt daarbij het verslag over de dood van William of Malmesbury in 1142 en informatie over de grote brand die

de abdij in 1184 in de as legde, benevens een lijst van alle abten tot de tijd van de Dissolutie in 1539.

Aartsbisschop Ussher, kerkhistoricus, schrijft in zijn uiterst gedetailleerde boek over "De begrafenis van Jozef op de gevorkte lijn in de hoek van St. Mary's Chapel" en over de met hem begraven "zilveren en witte flesjes met het zweet en het bloed van Christus". Hij vertelt hoe Jozef de vlag met het kruis aan Arviragus gaf "als onderscheidingsteken voor het Britse volk". De aartsbisschop voegt een kopie bij van de vergunning verleend door Edward III in 1345 aan ene John Bloom uit Londen, overgenomen uit de koninklijke archieven in de Tower van Londen, om het lichaam van Jozef van Arimathea te zoeken binnen de grenzen van het klooster en een verslag over hoe hij het lichaam vond op de plek die door iedereen genoemd was als zijn laatste rustplaats. Dit document werd ondertekend door koning Edward op 8 juni 1345.

William Goode, een Jezuïet, geboren en opgegroeid in Glastonbury tijdens de regeringsperiode van Hendrik VIII, bevestigt de oude geschiedschrijving en vertelt verder nog:

"In Glastonbury bestonden vele inscripties, om de herinnering aan Jozef levend te houden, in kapellen, crypten, kruizen, wapens, en het feest van St. Jozef werd gehouden, zes dagen lang in de maand augustus, zolang de monniken onder bescherming van de koning stonden."

Hij vertelt ook dat hij de koperen plaat heeft gezien op het omgevallen kruis in de regeringsperiode van koningin Elizabeth I. Hij vertelt over de aankomst van Jozef met de groep uit Bethanië, over het land dat door Arviragus aan Jozef werd gegeven, over de zilveren flesjes, over de omvang van het kerkje van vlechtwerk en de steen waarin de woorden "Jezus - Maria" staan gegraveerd, over de wapenschilden van de abdij, het kruis op de wapenschilden, en over de begrafenis van Jozef in Glastonbury. Duizend jaar lang werden jaarlijks in de maand augustus pelgrimstochten gemaakt naar het graf van Jozef, door pelgrims uit alle delen van de Christelijke wereld.

De bekering van Brittannië door Jozef en het door hem vestigen van de eerste openlijke Christelijke gemeenschap op het eiland Avalon, was niet het enige belang dat de Britse Kerk verdedigde toen zij de pauselijke claim op voorrang van Rome als hoofdstad van het Christendom afwees. Dit strekte zich ook uit tot belangrijke staatsaangelegenheden toen het Vaticaan zich met nationale onderwerpen wilde bemoeien. Britse koningen, koningin-

nen en ambassadeurs, hebben pauselijke bemoeienis altijd afgewezen en geweigerd om met hem of zijn afgezanten te onderhandelen. Zij haalden de geschiedenis aan om de hogere ouderdom als Christelijke Natie van Brittannië aan te tonen en hielden vast dat de kerk geregeerd zou worden door haar bisschoppen met Christus alleen als Hoofd over de gehele Kerk. De vorsten en vorstinnen zwoeren bij hun kroning met een Christelijke eed trouw aan God door Jezus Christus, en niet aan mensen of een kerk met een zichzelf toegedachte autoriteit.

Het Vaticaan heeft deze Britse prioriteit vreemd genoeg nooit ontkend, niet als zij zich met de Britse Kerk wilde verzoenen en zelfs niet al zij haar onder de Rooms Katholieke noemer wilde brengen. Het verweer van de Britse vorsten en vertegenwoordigers is doorspekt met de claim over het leven en het overlijden van Jozef in hun land en het verblijf van Paulus en vele andere gekozenen van Christus onder hen. Toen de vijandschap tussen het Vaticaan en Brittannië op zijn hevigst was, tijdens de regering van Hendrik VIII en zijn dochter Elizabeth I, verzamelde Sir Robert Wingfield alle rapporten van het Concilie van Constanz in een boek en bewees daarmee dat bij de vier grote concilies: Pisa in 1409, Constanz in 1417, Sienna in 1424 en Basel in 1434; het voorzitterschap aan Brittannië was toegekend omdat "Jozef van Arimathea het Christelijk geloof naar Brittannië gebracht had direct na de dood en opstanding van Christus." Wingfield noemde de namen van de Britse waardigheidsbekleders in Pisa: Robert Hallam, bisschop van Salisbury; Henry Chichel en Thomas Chillenden, oudsten van de Christelijke Kerk in Canterbury. Hallam was voorzitter in Pisa en in Sienna. Anderen waren nog: Nicholas Bubwith, bisschop van Bath en Wells; de beroemde kardinaal Beaufort, bisschop van Winchester en Nicholas Frome, bisschop van Glastonbury, die in 1434 hoofdafgevaardigde was in Basel. Dit boek werd in 1517 gepubliceerd in Louvain en een exemplaar ervan wordt bewaard in de koninklijke bibliotheek. Het werd opnieuw uitgegeven tijdens de regering van Elizabeth I en nog eens onder de Stuarts. De titel van het boek is: "A Brief Abstract of the Question of Precedency Between England and Spain" ("Een kort uittreksel over de kwestie van voorrang tussen Brittannië en Spanje") en werd in 1579 gebruikt door Sir Henry Nevil bij zijn zending naar de Franse koning om vrede tussen Engeland en Spanje te bewerken.

Belangrijk is ook dat er geen boek uitgegeven kon worden zonder koninklijke toestemming. Charles I gaf in 1642 toestemming voor een heruitgave. Dit boek kreeg als titel "Precedency of England in Respect to the Antiquity of Christian Religion immediately after the Passion of Christ

in this Realm". ("De voorrang van Engeland in verband met de ouderdom van het Christelijk geloof in dit koninkrijk direct na de dood en opstanding van Christus") In 1651 verleende Oliver Cromwell opnieuw een vergunning, waarmee hij deze bewering ondersteunde. Onlangs ontdekte en verkreeg Lord Queensborough een exemplaar van een editie uit 1642, dat hij aan de Royal Society of St. George gaf. Door de eeuwen heen tot op de huidige dag is de kracht van het verhaal van Jozef van Arimathea zodanig geweest dat de vorsten en het volk van Brittannië het Christelijk geloof hebben kunnen verdedigen tegen alle aanvallers. Wat een geweldige geschiedenis!

Elke keer als ik Glastonbury bezocht en ik voor het altaar van St. Jozef stond temidden van de ruïnes van die schitterende abdij, werd mijn hoofd overspoeld met de gedachte aan al deze vreemde omstandigheden en voorvallen in het leven van de apostel aan de Britten. Het leek alsof ik in contact kon komen met de geesten van de nobele decurio en zijn geweldige metgezellen en ik voelde in mijn hart dat de profetie van Abraham, van Jacob, Jesaja, Jezus en Paulus vervuld was aan het volk van "de eilanden", en het middel was de oom van de Here Jezus. Er kan geen passender eerbetoon aan het graf van Jozef van Arimathea in Glastonbury worden gegeven dan door de woorden te citeren van de eerwaarde Lionel Smithett Lewis, voormalig predikant van Glastonbury, die het grootste gedeelte van zijn 86 levensjaren wijdde aan het doorzoeken van de eeuwenoude archieven, het onderzoeken van oude graven, officiële documenten en vergeelde manuscripten, om de waarheid van het verhaal over het leven en sterven van Jozef en de familie uit Bethanië op Avalon aan te tonen en om de fascinerende geschriften over de meest historische Christelijke Kerk in de wereld te preserveren. Hij schrijft:

"Het lichaam van Jozef, wiens begraafplaats bij het vlechtwerken kerkje van Maria door Maelgwyn van Avalon in 450 A.D. werd vastgelegd, bleef onverstoord tot in het jaar 1345, toen Edward III vergunning gaf aan John Bloom uit Londen om met toestemming van de abt en de monniken het lichaam op te graven en net als bij de ontdekking van het gebeente van koning Arthur in Glastonbury in 1190, toen dit werd opgeschreven door de monnik Ralph de Coggeshall, ver weg in Essex, zo zien we een monnik in een veraf gelegen klooster in 1367 opschrijven dat: "de lichamen van Jozef van Arimathea en zijn metgezellen gevonden zijn in Glastonbury"."

"De overblijfselen van Jozef werden in een zilveren kist gelegd, die naar wens uit een stenen sarcofaag getild kon worden. Deze sarco-

faag vormde de voet van een altaar, waarheen menige pelgrimstocht gemaakt werd. Dit graf-altaar doorstond, net als de Holy Thorn, de Hervormingen."

Holinshed schreef in zijn "Chronicle" in 1577 dat het graf van St. Jozef nog steeds in Glastonbury was en de geleerde John Ray vertelt in zijn "Itinerary" dat op 2 juni 1661 "wij het graf van Jozef van Arimathea zagen en het kapelletje achter in de kerk." Zoals we zagen werd de Holy Thorn omgehakt tijdens de Great Rebellion (de Engelse burgeroorlog). In de nasleep van deze periode werd het altaar-graf leeggehaald. Gedurende de tijd van de republiek werd er in de parochiekerk een godsdienstige niet-Anglicaan als vervanger in het kerkelijk ambt gesteld. In 1662 werd deze beunhaas eruit gegooid en werd er weer een Anglicaans predikant aangesteld. Later in dat jaar, zo vertelt de overlevering, werd uit vrees voor het Puriteinse fanatisme, dat ook de Holy Thorn vernietigde, 's nachts stiekem en met spoed het altaar-graf verwijderd uit de ruïnes van St. Mary's Chapel in de abdij en overgebracht naar het kerkhof van de parochiekerk. Daar bleef het tot de herfst van 1928, toen liefdevolle handen het eerbiedig terugbrachten in de kerk en het plaatsten in de oude St. Katherine's Chapel, in het noordelijke dwarsschip.

Het was in feite de eerwaarde Lewis die bij toeval de stenen sarcofaag van Jozef weer vond. Op een herfstige dag, terwijl hij over het oude kerkhof wandelde, zag hij een groot stenen voorwerp, dat blijkbaar omhoog gestuwd was door de nachtvorst, uit de aarde omhoog steken. Toen hij het aan een onderzoek onderwierp herkende hij het als de stenen sarcofaag van St. Jozef. Gewillige handen hielpen om de steen uit te graven en zoals ds. Lewis in zijn verslag schrijft, werd hij weer bijgezet in St. Katherine's Chapel, waar hij vandaag bekeken kan worden. Het is heel opmerkelijk dat hij onaangetast door de regen, vorst of sneeuw, 266 jaar lang bewaard is gebleven, nadat hij in het holst van de nacht, in een haastig gegraven gaf gelegd was om hem te bewaren voor de ontheiligende handen van de fanatieke puriteinen. Bijna negentienhonderd jaren zijn er verlopen sinds de oom van de Here Jezus naar zijn eeuwige rustplaats in Glastonbury werd gebracht en toch werd dit kostbare relikwie met zijn overblijfselen nog maar dertig jaar geleden als door een wonder van de natuur door Gods wil uit zijn eeuwenoude graf omhoog gebracht, om ons te herinneren aan het scherpe drama van "de Weg" en aan onze lange Christelijke erfenis, waaruit de machtigste democratieën in de geschiedenis hun grondwetten vormden. De Britse Gemenebest en de Verenigde Staten van Amerika.

In vele antieke verhalen over het leven van Jozef in Brittannië wordt steeds verwezen naar de Holy Cruets (de heilige flesjes/ampullen). Het verhaal is dat deze twee flesjes het bloed en de zweetdruppels van de Here Jezus bevatten en door Jozef naar Brittannië zijn gebracht en met hem werden begraven in een nis die in zijn stenen kist gesneden was. De geschiedenis vertelt dat deze twee flesjes in hoog aanzien stonden in de abdij zolang deze bestond. Zij zijn opgenomen in het wapenschild van Jozef. De flesjes worden afgebeeld op een veld, elk aan een kant van een doornig kruis, waarbij de rest van het veld met vloeistofdruppels besprenkeld is, die het bloed en de zweetdruppels van de Here Jezus uitbeelden terwijl het in de flesjes vloeit. Zij vormden het wapenschild van de abdij en waren te vinden in één van de grote glas-in-lood ramen van de kerk. Deze flesjes en het kruis van Arthur worden veel in de geschiedschrijving van de kerk gevonden. Koning Arthur hanteerde het Gregoriaanse kruis als zijn koninklijk zegel en men kan het nog terugvinden, gekerfd in steen boven één van de nog overeind staande poorten.

Het verhaal van de zoektocht naar de Heilige Graal door de ridders van de Ronde Tafel heeft een dubbele betekenis. Algemeen wordt aangenomen dat het een zoektocht was naar de Beker van het laatste Avondmaal, die door Jozef werd verborgen in Chalice Hill. Aan de andere kant betekent het woord "Grail" in het oud Engels ook "bestanddelen", wat, zoals sommige schrijvers beweren, de aanduiding is voor de flesjes, in sommige gevallen ook wel fiolen genoemd. De geschreven geschiedenis ondersteunt deze bewering nauwelijks, omdat alle geschriften eeuwenlang voor de komst van koning Arthur duidelijk vertellen dat de flesjes of fiolen geplaatst werden in de sarcofaag van Jozef bij zijn dood en met hem zijn begraven. Het woord Grail (Graal) wordt ook gebruikt om een vat, een kelk of een kom aan te duiden, hetgeen duidelijk aangeeft dat de zoektocht van de ridders van koning Arthur tot doel had om de Beker te vinden. Dit is ook de meest algemene zienswijze. Het bestaan van de Beker wordt omringd door stilzwijgen nadat vermeld is dat hij werd verborgen, maar de flesjes blijven zo hardnekkig opduiken in alle rituelen van de oude Kerk en altijd in betrekking tot Jozef, dat zij ongetwijfeld een belangrijk gedenkteken zijn geweest voor de groep missionarissen uit Bethanië en sterk verweven zijn met de in die dramatische jaren ontstane tradities en rituelen.

In de geschriften van Maelgwyn wordt het feit aangehaald dat Jozef begraven ligt bij zijn elf medewerkers en vlak bij de maagd Maria. Latere geschriften spreken over twaalf medewerkers en Leland, die van Hendrik

VIII in 1534 toestemming kreeg om de geschriften van alle kathedralen, abdijen en hogescholen te onderzoeken, zocht ook in de bibliotheek van de abdi van Glastonbury. Hij vertelt dat er dertien medewerkers bij Jozef te rusten werden gelegd, buiten de moeder van de Here Jezus, en er zijn vele geschiedschrijvingen die beweren dat alle medewerkers van Jozef en vele martelaren en heiligen tenslotte werden bijeengebracht aan zijn zijde en dichtbij de vriendelijke maagd.

Zoals we weten waren er twaalf metgezellen die met Jozef naar Brittannië kwamen. Als we Marcella, het dienstmeisje van de gezusters uit Bethanië en Maria toevoegen, hebben we veertien leden in de groep uit Bethanië. Het laatstgenoemde aantal door Leland in "The King's Antiquary", zou betekenen dat allen naar het eiland Avalon gebracht zijn, ook als zij elders overleden zijn, om op die wijze weer bijeen te zijn, zoals ook hun wens was. We lezen over koning Ina (700 A.D.) dat hij een groot aantal martelaren opnieuw liet begraven op Avalon en onder hen was de zoon van Jozef, die gewerkt had op Cor Eurgain en gestorven was in Glastonbury en over wiens graf koning Ina een kerk liet bouwen. Niet zo lang geleden werd deze kerk van koning Ina in Glastonbury opgegraven, maar is door geldgebrek voor onderhoud sindsdien weer onder de grond verdwenen. Robert of Hovedon schrijft over de kerk in Marseille, die gesticht werd door Lazarus en vertelt dat deze, nadat hij deze kerk zeven jaar gediend had, in Marseille stierf en dat zijn overblijfselen nog altijd in Marseille zijn. Nu hoeft het woord overblijfselen niet noodzakelijk ook het lichaam in te sluiten. Relikwieën of overblijfselen omvatten ook de persoonlijke bezittingen die bewaard zijn gebleven en die zeer op prijs werden gesteld door de Kerk. Het is zeer waarschijnlijk dat het lichaam van Lazarus later overgebracht werd naar Glastonbury. Koning Oswy (840 A.D.) was zeer actief in het overbrengen van de lichamen van martelaren en discipelen uit het buitenland om opnieuw begraven te worden in Glastonbury of Canterbury:

"Het eiland Avalon is zeer begerig naar begrafenissen en herbergt duizenden slapenden, waaronder ook met name Jozef van Arimathea zijn eeuwige slaap begon. En hij ligt in een gevorkte lijn naast de zuidelijke hoek van het oratorium met dertien medebewoners, boven de machtige en geliefde maagd. Bovendien had Jozef bij zich in zijn sarcofaag, twee flesjes, wit en zilver, gevuld met het bloed en de zweetdruppels van Jezus. Als zijn sarcofaag geopend zal worden en getoond aan de hele wereld, van dan af zal het de inwoners van dit meest nobele eiland aan water noch aan dauw uit de hemel ontbreken. Want lang voor

de dag des oordeels zullen deze dingen gezien worden in het dal van Josafat en aan de levenden geopenbaard worden."

Hetgeen door William of Malmesbury geschreven wordt in "Acts of Kings" boek 1, is ook zeer interessant en verhelderend:

"De kerk waarover wij hier spreken - op grond van haar ouderdom en ter onderscheiding door de Angelen "Ealde Churche" genoemd, wat "oude kerk" betekent, namelijk die eerst van vlechtwerk gemaakt werd, droeg vanaf haar fundatie de geur van hemelse onschendbaarheid en ademde deze uit over het hele land en vorderde het hoogste gezag, hoewel haar maaksel eenvoudig was. Daarna kwamen hier hele volksstammen van lage afkomst naartoe, op alle paden zich verdringend, hier brachten de rijken hun pracht en praal heen en zij werd de druk bevolkte hoofdstad van godsdienst en literatuur... Deze kerk is dan ook zeker de oudste die mij in Engeland bekend is en hiervan is dan ook haar naam afgeleid. In haar worden de stoffelijke resten van vele heiligen bewaard, waarvan we hierna enkelen bij name zullen noemen, noch is er in deze kerk een hoekje dat gebrek heeft aan stoffelijke resten van heiligen. De hele vloer, ingelegd met gepolijste stenen, aan alle zijden van het altaar, en ook het altaar zelf, de boven en onderkant, zijn vol met een menigte relikwieën. De ouderdom en de veelheid van haar heiligen hebben deze plaats met zoveel heiligheid doordrenkt dat er bijna niemand is die hier een nachtwake zou willen houden of die overdag op de vloer zou durven spugen. Iemand die zich schuldig weet aan haar ontheiliging wordt met schrik bevangen. Nooit heeft iemand de nabijgelegen begraafplaats betreden met een havik of een paard, die daarna niet zelf gewond of met een verwond dier moest vertrekken. Het is overduidelijk dat de mannen in deze streek geen eedzwering zo ernstig namen als die welke gezworen werd op de Oude Kerk want zij vreesden onmiddellijke wraak als zij deze eed zouden breken. Het is duidelijk dat een plaats waar zoveel overblijfselen van heiligen bijeengebracht zijn met recht een hemelse schuilplaats op aarde genoemd mag worden. Er bestaan talloze documenten, hoewel ik ervan afzie om ze allemaal te noemen, daar ik vrees u te zullen vervelen, die bewijzen hoe buitengewoon eerbiedwaardig deze plaats werd geacht te zijn door de belangrijkste personen in het land, en die daarom deze plaats verkozen om de dag van de wederopstanding af te wachten onder de bescherming van de moeder Gods."

Het is onmogelijk om hier ook maar een deel van de duizenden beroemde namen op te noemen van koningen, koninginnen, apostelen, discipelen, heiligen en martelaren die binnen de muren van deze belangrijke abdij en op haar begraafplaats begraven werden, samen met Jozef en de twaalf gewijde leden van de groep uit Bethanië en met Maria, de moeder van de Here Jezus. De menigte beroemdheden die hier begraven ligt bezorgde deze streek de bijnaam: de meest gewijde grond op aarde. Daarbij gevoegd draagt zij de titel: de enige koninklijke aan Christus gewijde begraafplaats. In het voorbijgaan kunnen we de naam noemen van koning Coel, de vader van de vermaarde keizerin Helena, de moeder van keizer Constantijn de Grote, die op de oude begraafplaats van Glastonbury ligt. Koningin Victoria had een genealogische kaart in haar bezit die aantoonde dat de koningen en koninginnen van Brittannië in rechte lijn afstammen van de herder-koning David. Deze genealogische kaart werd samengesteld door de eerwaarde ds. Milner en wordt beschouwd als een meesterwerk dat dit feit duidelijk aantoonde. Door Jozef van Arimathea werd deze bloedlijn behoorlijk verstevigd. John of Glastonbury, historicus en genealoog, toont aan dat de kinderen van Jozef huwden binnen de Britse koninklijke families. Daarom beweerden koning Arthur en de Tudortak dat zij van Jozef afstamden. John of Glastonbury verdedigt ook dat de ridders van de Ronde Tafel uit de lijn van Jozef voortkwamen en dat hun aantal twaalf was om de twaalf metgezellen van Jozef te laten voortleven. Het verhaal over de ridders is lang geleden overgegaan in legende en folklore, maar de Ronde Tafel wordt nog steeds in het provinciehuis in Winchester bewaard. De groene verf waarmee Hendrik VIII de tafel liet decoreren toen hij de Franse koning ontving, is er nog steeds op te zien. De herinneringen aan de edelmoedige ridders, de zoektocht naar de Heilige Graal, koning Arthur en de mooie koningin Guinevere, afstammelingen van de nobele decurio, zijn nog springlevend.

De Holy Thorn, die door Jozef geplant werd op Weary All Hill, groeide uit tot een tweeling. Eén ervan werd omgehakt door fanatieke puriteinen. De ander bleef gespaard omdat een splinter het oog van de vernielers doorboorde. Hij stierf aan deze verwonding. De boom leefde nog dertig jaar. Lang genoeg om de nieuwe generatie in opstand te zien komen tegen de huichelachtige puriteinen, die gehaat werden om hun vernielzucht, en om te zien hoe zij verdreven werden. Gelukkig waren er in die tijd een aantal Thorns, ontstaan uit enten van de oorspronkelijke, overgebleven Holy Thorn. Op Kerstmis worden de bloemen gebruikt om het altaar van de parochiekerk St. John te versieren en daarmee de herinnering aan de geschiedenis van Jozef van Arimathea levend te houden.

Ninianus, een Brits zendeling van Avalon, onderwezen in Rome, stichtte Candida Casa in Withorn in Schotland in 397 A.D. Hij was een groot geleerde en had gediend onder Martinus in Marmonier. Op zijn reizen had hij de oorspronkelijke vertalingen van Hiëronymus van het Nieuwe Testament, de Psalmen en de Boeken van Mozes gevonden. Hij nam deze, samen met nog vele andere belangrijke godsdienstige geschriften en een copie van de Vulgata, met zich mee naar Candida Casa. Later ging Columbanus, de belangrijke Keltische missionaris, die in 615 stierf, met zijn medewerker Gallus naar Italië, waar hij het fundament legde voor Bobbio. Hij nam een grote hoeveelheid waardevolle manuscripten mee uit Candida Casa en uit de Keltische kerkbibliotheken. Vandaag bestaan er nog zevenhonderd manuscripten in de originele Brits Keltische taal, die bezichtigd kunnen worden in de beroemde kerkelijke bibliotheken in Bobbio, Turijn en Milaan. In de kantlijn van vele ervan zijn de notities van Columbanus terug te vinden in deze zelfde taal, nog zo goed leesbaar alsof ze pas geschreven zijn. Gallus verliet Bobbio en stichtte het grote klooster in St. Gallen in Zwitserland en het klooster in Luxeuil in de Vogezes, beide met een schitterende bibliotheek waar talloze vroege Brits Keltische manuscripten bewaard worden. De beroemde bibliotheek van St. Gallen werd naar Zwitserland gebracht door de Ierse volgelingen van Gallus. Daaronder is ook het religieus historisch manuscript dat door Gallus in 612 A.D. geschreven was met nog vele Ierse manuscripten uit de zevende eeuw en vele andere waardevolle documenten. Men vindt in feite meer van deze antieke Ierse documenten op het continent dan in Ierland zelf. De belangrijkste gegevens over de vroege Britse Christelijke zendingsmissies zijn te vinden in de Britse bibliotheken, in het bijzonder in de Triaden van Wales, de Psalter of Cashal en in *Chronicum Regum Pictorum*.

Hoe diep het leven en werken van Jozef van Arimathea en de groep uit Bethanië verweven was met de vroeg Christelijke arbeiders is op te maken uit het weelderige aantal documenten dat in de loop van de zeshonderd jaar van de Christelijke Gouden Eeuw door hen daarover geschreven is. Het verhaal van de introductie van het Christelijk geloof in Brittannië door Jozef werd niet alleen door Britse geschiedschrijvers opgeschreven. Er bestaan vele schriftelijke werken van heiligen, geleerden en kerkelijke ambtenaren die op het continent werkzaam waren toen Jozef nog in leven was en in de jaren daarna. Sommige van deze manuscripten die in Gallië en Bretagne geschreven werden zijn schokkend om te lezen. Ze vertellen allemaal hetzelfde verhaal op verschillende manieren en getuigen alle van het diepe respect dat men voor Jozef had, hetgeen in elk woord tot uitdrukking komt.

Het verhaal is nooit oubakken geworden. De eerste twee boeken die in druk verschenen na de Bijbel, gaan over het leven van Jozef. De boeken die geschreven zijn over het leven van Jozef, wetenschappelijke en religieuze, zijn veel groter in aantal dan de boeken geschreven over één van de andere apostelen van Christus, Paulus en Petrus niet uitgezonderd. De meeste werden geschreven door onderlegde historici en kerkgeleerden van die eeuwen. Geschilpunten van nationale aard konden zestienhonderd jaar lang bijgelegd worden aan de hand van de overtuiging dat Jozef met zijn zendingsmissie vanuit Brittannië gewerkt had. Ook vijandige naties erkenden de waarheid van dit feit. Tegenstanders in de belangrijkste kerkelijke concilies bogen het hoofd in erkenning hiervan en werden hierbij tot in de twintigste eeuw ondersteund door pausen en het Vaticaan.

Bij zoveel kritisch onderzoek zou een mythe of een legende of sage al in de eerste eeuw door de mand gevallen en verdwenen zijn. In plaats hiervan hebben de knapste intellectuelen door de eeuwen heen stevig vastgesteld dat Jozef en de groep uit Bethanië in Brittannië gewoond en gepredikt hebben en er gestorven zijn; dat Jozef de eigenlijke apostel aan de Britten was, die de eerste openlijke kerk in Brittannië oprichtte; dat Brittannië de eerste natie was die het Christelijk geloof aanvaardde en dat vanaf haar kusten legers van zendelingen vertrokken om het Christelijk geloof over de hele wereld te verspreiden en dat de Covenant People (het Verbondsvolk) vertegenwoordigd wordt door de Keltisch-Angelsaksische volkeren. Wat een rijke inhoud heeft dit, daar dit alles overeenkomt met de lijn van de profetie! De woorden van Jesaja, als hij spreekt tot het volk op de eilanden in het Westen, worden gedrenkt met een positieve lading, evenals de profetie van Jeremia. De profeten roepen het uit dat de Ster van Jacob zou spruiten uit de lijn van David, de herder-koning. Jezus, de Messias, stamt uit de lijn van David, net zoals de drager van Zijn banier, Jozef van Arimathea. Jezus, het Licht der wereld, zond Zijn boodschap naar de "verloren schapen" die, zoals Hij voorzgd had, Hem en Zijn Woord wèl zouden horen en bewaren.

Aan Paulus gaf Hij Zijn grote opdracht en de apostel der heidenen ging naar "de verloren schapen van het huis Israëls", de heidenen der eilanden. Jozef, de oom van de Here Jezus, werd door Goddelijke leiding vooruit gestuurd om de weg voor te bereiden en de koningen van die heidenen te bekeren en te onderwijzen, waardoor Paulus zich bij hen in Rome kon vestigen en de eerste Christelijke gemeente van onbesnedenen stichtte. Jozef bereidde de koningsfamilie van Brittannië voor, waarmee Paulus een missiepost in Wales vestigde, waarvoor Jozef eerst het fundament had gelegd. Het was

voorzegd dat de verlost verloren schapen het Woord zouden bewaren. Zij hebben dit bewezen met het grootste offer van bloed en levens dat ooit door een volk gebracht is in de strijd tegen de tegenstanders van "de Weg". Uit hen kwam de man voort die Rome onder het kruis bracht, Constantijn de Grote, die het Christelijk geloof staatsgodsdienst maakte in het Romeinse Rijk. Honderdvijftig jaar daarvoor hadden zijn voorvaderen, de koningen van Brittannië hun natie al onder de Naam van Christus gebracht, werden zij beëdigd en baseerden hun grondwetten op Zijn Naam. De zonen en dochters van Manasse stichtten vanuit Brittannië de grote Republiek Amerika en vervulden zo de profetie, samen met de Britse Gemenebest: een land waarin de zon nooit ondergaat.

Wat een geweldige erfenis is de volkeren in de Angelsaksische wereld toegelopen en dat alles door toedoen van één man, die in het allereerste begin naar hen toekwam in de Naam van de Geliefde, als hun apostel. Hij blijft tot op deze dag een succesvol instrument in de Goddelijke Hand, Jozef van Arimathea, de nobele decurio, oom van de Here Jezus en beschermer van de gezegende maagd, de apostel naar de Christelijke Angelsaksische volkeren in het Britse Gemenebest. Terwijl wij in de dienst van onze Heiland staan kunnen wij kracht putten uit de prestaties van Jozef en zijn edele metgezellen en uit de geschiedenissen over het roemrijke gezelschap van getrouwen die hem gevolgd zijn en, waar nodig, hun ultieme offer brachten voor de Naam van Christus. We buigen nederig onze hoofden in dankbaarheid voor alles wat zij deden om ons door het onderwijs van "de Weg" tot vrije mannen en vrouwen te maken. Dat wij daardoor krachtig mogen blijven staan en de door Jozef aan Arviragus gegeven banier met het kruis, tegen alle tegenstand in hemelwaarts houden als teken en symbool van ons geloof, om zo alle mensen tot Gods liefde te roepen. Het verhaal over Jozef is een onsterfelijk verhaal. Het is vermengd met het bloed in onze eigen aderen. Jozef de geheiligde, eindigde zijn roemrijke loopbaan op Avalon, om een nog mooiere gouden loopbaan te beginnen, in de hemel.

Een ieder die nog twijfelt aan de waarheid van deze geweldige geschiedenis, doet dit in het aangezicht van onweerlegbare bewijzen en tegen beter weten in. Zoals Sir Henry Spellman naar waarheid schrijft in "Concilia":

"Iedereen die nog langer twijfelt aan de historische waarheid van Glastonbury en de Missie van Jozef van Arimathea, maakt zichzelf belachelijk."

Bibliografie

De Bijbel (Scofield en King James uitgave)
Short History of the English People, J.R. Green
The History of England, Ross
The History of France, De Witt
The History of Gaul, Guizot
Analytical Concordance of the Bible, Young
The Oxford Biblical Dictionary and Concordance
Dictionary of the Bible, Dr. W. Smith
Roman Martyrologies
Greek Martyrologies
Roman Menologies
Greek Menologies
The Martyrs of the Colosseum, Rev. A.J. O'Reilly
The Victims of the Mamertine, Rev. A.J. O'Reilly
The Talmud
The History of the Jews, Milman
The Commentaries of Julius Caesar
The Bible is True, Sir C. Marston
Prehistoric London, E.O. Gordon
Remarkable Characters and Places in the Holy Land, Elliott
The Cathedrals of England and Wales, F. Bumpus
Ancient Abbeys and Castles of England and Wales (Times & Gunn)
The Covenant Law, Collier
The Twelve Lessons of the Covenant Law, Collier
The English Abbey, Crossley
England's Greater Churches, Nicholson
The Bible Comes Alive, Sir C. Marston
Celt, Druid and Culdee, I. Hill Elder
The Wonder Race, G.E. Altree Coley
Diggers for Facts, Prof. Kinnaman
Turning Points in Church History, Cutts
The Psalms in Human Life, Rev. Prothero
Chronicles of: - William of Malmesbury
- Geoffrey of Monmouth
- Matthew of Paris
- Robert of Gloucester
- Florence of Worcester
- John Hardyng

St. Paul in Britain, Rev. R.W. Morgan
The Saints in Britain, Rev. R.W. Morgan
Giraldus Cambrensis
Triads of the Cymri
The Celtic Library
Joseph of Arimathea, Skeats
Hieronymus Martyrology
Chronicle of Holinshed
Itinerary of William of Worcester
Secretum or Chartulary, John Leland
Celtic Christianity in Cornwall, Taylor
The Celtic Church of Britain, Gaul, Scotland, Ireland, Simpson
They Built Upon Rock, Diana Leatham
Royal Saints of Britain, Prof. Hewins
Glastonbury, the Mother of Saints, Rev. L. Smithett Lewis
Landmarks, Archbishop Edwards
Fides Regia Britannica, Cardinal Alford
Concilia, Sir Henry Spelman
Bede's Ecclesiastical History
Church History of Brittany, Cressy
Ecclesiastical Annals, Cardinal Baronius
British Triads
The Anglo-Saxon Chronicle
The Domesday Book
Genealogies of the Saints in Britain, Prydain
Dictionary of Christian Biography, Dr. W. Smith
Welsh Saints, Rev. Rees
Myrvyrian Archaeology
De Excidio et Conquestu Britanniae, Gildas
Ireland and the Celtic Church, Stokes
Three Conversions of England, Rev. R. Parsons
God's Commonwealth, MacKendrick
The Churches of England and Rome, Rev. Morgan
Life of Queen Elisabeth I, Strickland
Reign of Mary Tudor, Froude
Henry VIII, Rev. Hughson
The Heritage of the Anglo-Saxon Race, Gayer
The Customs of Mankind, Eichler
Evolution of Christianity, Abbott
The Sceptred Isle, Rev. A.F. Rash

The Painted Savages of England, Rev. Alban Heath
Historical Sites in Palestine, Trumper
Glastonbury (Clarke & Son)
The Isle of Avalon, Gazette
Britain B.C., Winbolt
The Holy Land of Britain, Rev. L. Smithett Lewis
The Coming of the Saints, J.W. Taylor
Edward VI, Froude
The History of Rome, Prof. Mommsen
Historical Memorials of Canterbury, Dean Stanley
Thierry's 'Norman Conquest'

Klassieke referenties in:

Herodotus, Vergilius, Martialis, Juvenalis, Caesar.

Belangrijke bewijsstukken en informatie in de vorm van antieke relieken, documenten en voorwerpen kunnen gevonden worden in het Brits Museum in Londen, evenals in Edinburgh, Belfast, Dublin en Cardiff.

Bijna alle oude abdijen, kerken en kathedralen in Brittannië, vooral in Engeland, hebben een overvloed aan antieke historische documenten, voorwerpen en muntcollecties, die getuigen dat de Christelijke Kerk in Brittannië, wat haar oorsprong en ontwikkeling betreft, de eerste is in het Christendom.

Aanbevolen ter lezing

Celt, Druid and Culdee

door I. HILL ELDER

Waar was de eerste Christelijke gemeente buiten Jeruzalem?
Wie bracht het Christelijk geloof naar onze eilanden?
Wie waren de druiden en wat onderwezen zij?
Al deze en nog vele andere vragen worden beantwoord
in dit opmerkelijke boek.

Our Neglected Heritage

door GLADYS TAYLOR

- Deel 1. The early Church
- Deel 2. The hidden centuries
- Deel 3. The magnet of the Isles
- Deel 4. The Celtic Influence
- Deel 5. Division and Dispersion

De bovenstaande vijf boekjes zijn een bron van informatie over de vroege Britse geschiedenis.

The Most Valuable Thing in the World

door W.M. DODD, M.B.E.

Dit boek is niet zomaar een vertaling van de Bijbel, maar een samenvatting ervan, waarmee wordt aangetoond dat de Bijbel vanaf Genesis tot en met Openbaring één compleet, tot in het kleinste detail volkomen kloppend verhaal is en dat het Oude en het Nieuwe Testament onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn.

Covenant Books

121 Low Etherley, Bishop Auckland, Co Durham, DL 14 0HA United Kingdom
Telefoon: (01388) 835 753